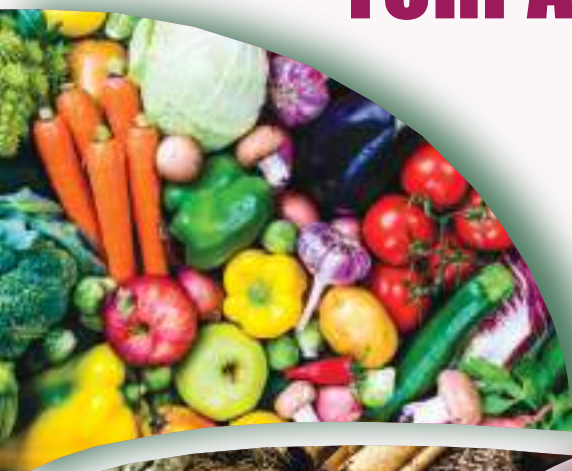
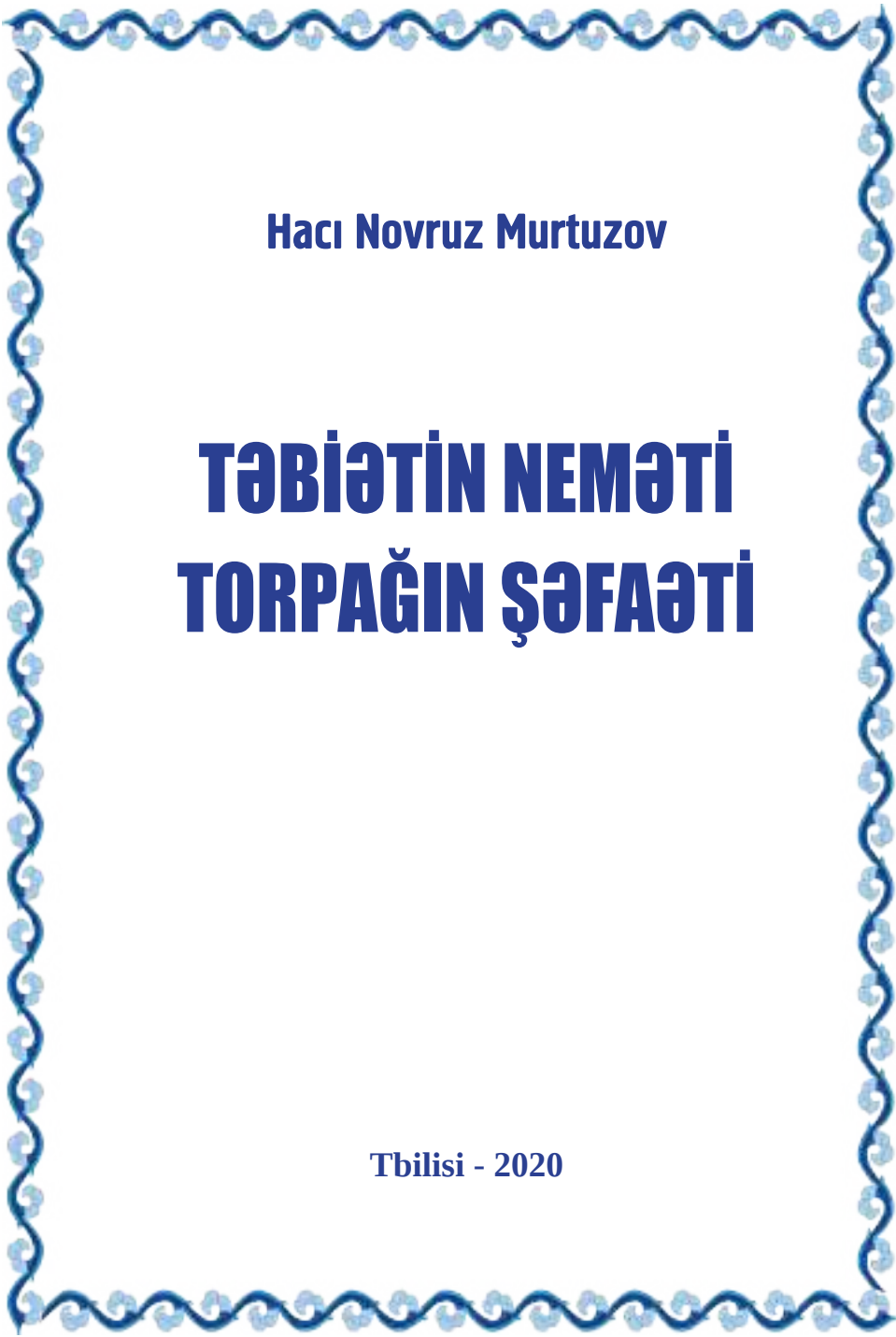

Hacı Novruz Murtuzov (Həkim)

TƏBİƏTİN NEMƏTİ TORPAĞIN ŞƏFAƏTİ

Hacı Novruz Murtuzov

**TƏBİƏTİN NEMƏTİ
TORPAĞIN ŞƏFAƏTİ**

Tbilisi - 2020

“Təbiətin neməti - Torpağın şəfaəti” kitabı,

Hacı Novruz Murtuzov

Elmi məsləhətçi:

**Eldar Şükürov,
biologiya elmləri namizədi**

Redaktoru:

Akif Xansultanlı

Korrektoru:

Nizami Məmmədzadə

Layihənin rəhbəri və sponsoru:

Gürcüstan Müsəlmanları İdarəsi (GMI)

Bütün orqanlar və bədən üzvləri öz həyatı əhəmiyyətlərinə və funksiyalarına uyğun yerlərdə heyratəmiz bir şəkildə əlaqədə olan yaradılış hadisəsidir. Yaradanın hikmət və tükənməz elmi qarşısında insan orqanizmi bir bütöv bioloji mexanizmlər sistemi olaraq elm aləminin ən bənzərsiz sirridir.

Onun hər əzası bu mükəmməl mexanizmdə özünəməxsus olan funksiyaları yerinə yetirməklə yanaşı, başqa əzalarla da sıx əlaqədardır. Bir orqanın korlanması, zəifləməsi nəticə etibarı ilə başqa orqanlara da ümumi təsir göstərir və onların normal fəaliyyətinə əngəl olmağa başlayır və sonda insan xəstələnir. Bu gün artıq sintetik antibiotiklərin, sintetik hormonal dərmanların insan orqanizminə vurduğu ziyanlardan hər bir viddəni həkim danışır. Həkimləri və cəmiyyətimizi bu gün hegemon dərman tacirlərinin əsirliyindən ancaq və ancaq təbiətdəki ilahi nemətlər xilas edə bilər. Bu kitab da həmin nemətlərdən necə istifadə edib sağlamlığınızı qorumaq haqqında bir reseptlər məcmuəsidir.

İÇİNDƏKİLƏR

4.....	Ön söz
10.....	Ürək-qan-damar xəstəlikləri
24.....	Ağız içi xəstəlikləri
32.....	Mədə-bağırsaq xəstəlikləri
41.....	Qara ciyər xəstəlikləri
47.....	Öd kisəsi xəstəlikləri
51.....	Dalaq xəstəlikləri
55.....	Baş-beyin və sinir sistemi xəstəlikləri
67.....	Böyrək və sidik sisteminin xəstəlikləri
75.....	Tənəffüs orqanları xəstəlikləri
87.....	Oynaq xəstəlikləri
93.....	Dəri xəstəlikləri
102.....	Sonsuzluq
107.....	Qadın cinsi xəstəlikləri
114.....	Kişi cinsi xəstəlikləri
120.....	Endokrin-zob xəstəlikləri
126.....	Şəkərli-diabet xəstəlikləri
133.....	Qulaq xəstəlikləri
137.....	Göz xəstəlikləri
143.....	Xərçəng xəstəlikləri
150.....	İstifadə olunmuş ədəbiyyat
152.....	Kitabda adı çəkilən qida və bitkilərin siyahısı

ÖN SÖZ

Aləmlərə rəhmət olaraq nazil edilmiş Qurani-Kərimin yaradılış haqda enmiş bu ayəsiylə təbabət sirlərini qələmə almaq üçün bisimillah edək:

“...Şübhəsiz, Biz insanı gilin cövhərindən yaratdıq. Sonra onu nütfə şəklində möhkəm bir yerə (ana bətninə) qoyduq. Sonra nütfəni ələqə etdik (laxtalanmış qana çevirdik). Sonra ələqəni müğzə etdik (çiynənmiş ət şəklinə saldıq). Ondan sonra müğzəni (yumşaq) sümüklər etdik. Beləliklə, sümüklərə ət (libası) geyindirdik. Sonra onu (inkişaf etmək qabiliyyəti olan həmin cismi ruh üfürməklə ağıl və elmə layiq) başqa bir (canlı) məxluq (şəklində) vücuda gətirdik. Buna görə də afərin Allaha! Yaradanların ən yaxşısı olan Allah, çox xeyir-bərəkətlidir“. (Muminun surəsi, ayə:12-14).

Biologiya, embriologiya, genetika və tibbi bilənlər üçün bu ayədə tükənməz bir elm vardır ki, müasir elm adamları bu ayədəki elmi açıqlamalarla son 100 ildə, həm də müasir texnikanın köməyi ilə tanış olmuşlar. Bəlkə Qurani oxusaydılar, bu elmlərdə azından bir era irəli düşərdilər. Əslində mənim toxunmaq istədiyim mövzu üçün də ayələrdən götürdüyüm son cümlələr daha ibrətamizdir.

Qurani-Kərimin ayrı-ayrı surə və ayələrində Allah bu mürəkkəb və əsrarəngiz aləmi hərəkətə gətirdiyindən, kainatı yaradıb bərqərar etdiyindən, yeri-göyü və onların arasındakıları yaratdığından söz açır. Özü haqqda sadəcə:- Qadir Allah,- deyir. Yalnız insanı necə yaratdığını bildirəndə, Özünə: - Afərin,- söyləmişdir. Görəsən bu nə hikmətdir?! İnsanın dəyəri aləmlərdən, kainatdan, mələklərdən üstün tutulur?! Nə qədər dəyər vermiş Yaradan bizə?! Sizcə bu qədər dəyərləri yaradıb sonra da onu sahibsiz,öz başına buraxmaq olardımı? Əlbəttə ki, bu dəyərli varlığın mövcud olması üçün, həyat sürməsi üçün bütün tədbirləri əvvəlcədən tökmüşdü Allah!

“ O zaman ki, Rəbbin mələklərə dedi: Həqiqətən mən yer üzündə (İnsanı) bir canişin qoyacağam... Şübhəsiz mən sizin bilmədiyiniz bir şey bilirəm. Və bütün adları Adəmə öyrətdi“. (Bəqərə surəsi, ayə: 30-31. qısaltma şəklində).

Quran təfsirçiləri buyururlar ki, bütün adlar dedikdə, əlbəttə, ad sahiblərinin (mənalının) həqiqətləri, xüsusiyyətləri, nişanələri nəzərdə tutulurdu. İlk insan, Adəm artıq rastlaşacağı, ehtiyacı olacağı hər şeyi bilirdi. Çünki o, Allahın dəyərli məxluqatın şah əsəri idi. Yaradan onu xüsusi bir həvəslə yaratmışdı. Necə də dəqiq ifadə etmişdir: *“Həqiqətən BİZ insanı ən gözəl bir biçimdə (ölçüdə, təqvimdə) yaratdıq”*. (Tin surəsi, ayə: 4)

Əslində insan yaradıldıqda, onun hər bir cəhəti çox dəqiq hesablamalar üzrə qurulmuşdur. Onun nə zahirində, nə batinində bir naqislik ola bilməzdi. Allah məhz belə istəmişdi.

Əlbəttə, Yaradan öz yaratdığı məxluqunun mahiyyətini bilir, odur ki, onun “müəyyən olunmuş” dünyəvi həyat dövründə rastlaşa biləcəyi problemləri həll etməsi üçün, ona verilmiş dəyəri anlaması üçün, bütün adları (mənalı, həqiqətləri) öyrəndikdən sonra bir də onlardan düzgün istifadəsi üçün elmi-hikmət əta etdi.

İnsanın bir canlı varlıq kimi bədən və ruhdan (cism, maddə və enerjidən ibarət) bir məxluq olduğunu və inkişaf etmə qabiliyyətinin olduğunu ilk çəkdiyimiz Muminun surəsində söyləyir. Belə olduğu halda insan bunlardan (bədən və ruhdan) zəifləyə və ya xəstələnə bilməsi də labüd prosesə çevrilir. Adəmə verilmiş elm də həm bədən, (cism) həm də ruh (enerji) haqqda olması şübhəsizdir. Bu baxımdan nurundan ələmlər bərqərar olan Həzrəti Məhəmməd (s) və onun Əhli-Beyti doğru olaraq vurğulayırdılar ki, elmin əslində iki yönü var: bunlardan biri, bədən haqqında olan tibb elmidir. Digəri isə ruh və onun mənəvi nicatı olan ilahiyyət elmidir. Qalan bütün elmlər, bu iki elmdən qaynaqlanmış və şaxələnmişlər.

Adəm və onun nəslə elə ilk dövrdən bu elmlərdən bəhrələnməyə başlamışdılar. Bu elmlərin hər hansı birinin unudulması insan oğlu üçün son olardı. Çünki, xəstələnəcək başqa bir şeyi olmayan insanda onun ya cismi xəstə düşə bilərdi, ya da ruhu.

Ruh haqqında danışmaq isə, Allahın xoşlamadığı bir mövzudur. Çünki Qurani-Kərimində buyrduğu kimi, onun sirrini lövhi-mefhuzda mələkləri ilə qorumaqdadır.

Allah Quranında buyurur: “...O Peyğəmbər ki, onları (insanları) hər bir yaxşı iş əmr edir və hər bir pis işdən çəkindirir, onlara (maddi və mənəvi) pakları halal və (maddi və mənəvi) çirkin və murdarları haram

edir...” (Əraf surəsi, ayə: 157) .

Allahın Peyğəmbərləri məhz insan oğlunu sağaltmaq üçün, onun həm cisminə, həm ruhuna təbib olmaq üçün göndərilmişdirlər. İlahi müəllimlər kimi, insana mövcud olmaq, inkişaf etmək üçün bədən və ruhun nəyə ehtiyacı olduğunu öyrətmək üçün görəvləndirilmişdilər. Eyni zamanda, mövcudiyyəti, inkişafı - bədəni və ruhu nədən, necə qorumaq üçün də cəmiyyətdə bir müəllim missiyasını yerinə yetirirdilər.

İlahi Peyğəmbərlərin (ə) əsabələri, varisləri və davamçıları da onlardan öyrəndikləri elmi inkişaf etdirmək və yaymaqla tarixin dərinliklərindən günümüze gəlib çatan bir çox dəyərli məlumatları çatdırmışlar.

İslamın ilkin dövrünün tibbi nəaliyyətləri haqqda müəllifi olduğum “Quran və təbabət” kitabında ətraflı yazmışam. Bu kitabda isə ümumi tibbin bu günkü halından və tibb elmində qısqançlıqla qarşılanan xalq təbabətindən söhbət açacağam.

Bədən haqqda elm, yəni tibb elmi, insanın yaradılışından mövcuddur. Buna dəlil olacaq o qədər elmi sübutlar, arxeoloji tapıntılar var ki, təsdiq üçün yetərli hesab olunurlar. Yəni, təbabət (tibb) Adəm yarandığı gündən ona öyrədilmiş elm idi ki, ehtiyac olduqda, onun xəstə bədəninə məlhəm olsun. Amma bugünkü tibbdən fərqli olaraq insan oğlunun vücudunu başa və içindəkilərinə, döş qəfəsi və içindəkilərinə, qarın nahiyəsi və içindəkilərinə, sinir tellərinə, qan damarlarına, sümüklərə, oynaqlara daha nələrə-nələrə bölmədən vücudun özünü, yəni insani bütövlükdə sağaltmağa yönəldilmişdi.

Farmakologiya elminin çox qısa bir tarixinin olduğunu hər kəs bilir. Belə isə min illərlə insan oğlu kimyəvi və suni dərmanlarsız necə yaşadı? Nədən xəstəliklərin qarşısında insan nəsləi əriyib tükənmədi? Bəlkə əvvəllər xəstəlik yox idi? Ya bəlkə...

Yüz illər öncə hər bir təbib öz dərman vasitəsini özü hazırlayırdı, həm də kimyəvi sintetik maddələrdən yox, ana təbiət dediyi mühtdə mövcud olan maddələrdən, bitkilərdən, minerallardan, hətta zəhərlərdən, heyvan əzalarından hazırlayırdılar. Bu gün isə hər şey dəyişmişdir. Bu gün farmakologiya elmi dərman istehsalçılarına, dərman istehsalatçıları isə dərman tacirlərinə xidmət edirlər. Bugünkü tibb kimyəvi dərman vasitələri istehsal edən monopolistlərin nəzarəti altındadır. Onların satışına xidmətinin qazanlı olmasına hesablanıb. Müstəqil ekspertlərin rəyinə əsasən, dərman ticarətinin gəliri bu gün dünyada neft ticarətindən

daha gəlirli sahə kimi önə çıxıb.

Fransız alimi, tibb elmləri doktoru, molekulyar biologiya üzrə mütəxəssis Lui Brauer özünün “Dərman və qida mafiyası” adlı kitabında tükürpədicə faktlar göstərir. Alim yazır ki, müasir dövrdə kimyaçılar və dərman istehsalçıları bəşərə qarşı sanki bir soyqırım hazırlamışlar – xəstənin sayı nə qədər çox olarsa, dərman tacirləri də o qədər çox varlanarlar. Hər kəs anlamalıdır ki, bu kimyəvi maddələr sintetik, yəni süni yolla alınmış olmaqla yanaşı, uzun zaman orqanizmə də kimyəvi dərmanların təsiri qeyri-təbii, həm də ki, orqanizmdə mütləq fəsadlar yaradır. Çünki, əksər dərmanlar ki, tərkibində süni – sintetik yolla alınmış maddələr vardır, mütləq olaraq birinci və ya ikinci dərəcəli ziyanlı təsirə malikdirlər. Yəni bəzisini bir başa qəbul edəndə, bəzisi isə bir müddətdən sonra öz zərərli təsirini göstərir. Bir çoxları isə günbəgün orqanizmin hüceyrələrinə öz öldürücü təsirini göstərir.

Müəllif bu kitabında yazır ki, son 80 ildə dünyada xərçəng xəstəliyindən ölənlərin sayı 4 dəfə artmışdır və bunun üçün xəstələr yalnız və yalnız xərçəng xəstəliyinə “qarşı” işlədilən kimyəvi müalicə üsuluna borcludurlar. Demək olar ki, xəstələri xərçəng deyil, ona qarşı işlədilən kimya terapiyası və şüalandırması öldürür.”

Rus alimi, akademik N.V.Levaşev “Görünən və görünməyən soyqırım” adlı məqaləsində bu gün bir çox ölkələrdə uşaqlara məcburi şəkildə olunan peyvənddən (vaksina) danışır yazır ki, peyvənd laboratoriyada süni şəkildə, gen mühəndisliyi vasitəsi ilə və kimyəvi yolla alınan virusdur. Peyvəndin tərkibində virusdan başqa mütləq iştirak edən civə və aliminium metalları da vardır ki, körpə orqanizmə hədsiz ziyan yetirir. Doğum evlərində körpələrə olunan peyvənd isə cinayətkar bir təcrübə - cəmiyyəti məhv etmək üçün bioloji bir silahdır.”

Bu gün artıq sintetik antibiotiklərin, sintetik hormonal dərmanların insan orqanizminə vurduğu ziyanlardan hər bir vicdanı olan alim danışır. Həkimlər bu gün hegemon dərman tacirlərinin əsiri olmuşlar. Çünki, bu gün həkim ona təklif olunan dərmanı xəstəsinə aldırmaq məcburiyyətindədir. Anlaşılan terapevtik tibbi aciz bir duruma salmışlar. Dərman istehsalçısı və tacirinə xəstənin sağlması deyil, xəstə olması pul qazandırır. Odur ki, bu gün televiziya, sosial şəbəkə heç bir ölçü bilmədən dərmanları reklam edir, xəstələrə həkimə deyil, apteklərə müraciət etməyini israrla aşılayırlar. İnsanları ustalığla aldadırlar. Sözlən

qıyası,- “İnsan ziyan içindədir“ (Əsr surəsi ayə: 2). Anlamalıdır ki, onu Yaradan onun xəstələnəcəyini öz əzəli elmi ilə biləndir. Onun xəstəliyini müalicə etmək üçün dərmanları da O, yaratmışdır.

Allah insanı da, onun dərmanlarını da torpaqdan yaratdığına görə, insan və onun üçün olan tibbi dərmanlar arasında ziddiyyət yoxdur, sadəcə İlahi qanuna əsasən, bir-birilərinə xidmət edirlər. Təbib isə bu ilahi sünnətdə bu xidmətə bir vasitəçidir.

Qurani Kərimdə Ulu Yaradan yaradılmışların ən şərəfətli olan insanı gözəl bir biçimdə yaratdığını söyləyir. Həqiqətən də, insan quruluş baxımından mükəmməl bir varlıq nümunəsidir, onun bədənində heçnə naqis deyildir. Çünki O, Yaradıcı rəssamın şah əsəridir.

Bütün orqanlar və bədən üzvləri öz həyatitəhamiyyətlərinə və funksiyalarına uyğun yerlərdə yaradılmış, insanın zahiri görünüşündə özünəməxsus yer tutmuşdur. İnsanın daxili orqanları zahiri orqanlara nisbətdə daha heyvətəmə bir şəkildə yaradılış hadisəsidir. Onlardan birinə diqqət yetirdikdə, ağıl sahibləri təkrar-təkrar Yaradanın hikmət və tükənməz elmi qarşısında səcdə etmişlər. İnsan orqanizmi bir bütöv bioloji mexanizmlər sistemidir.

Onun hər əzəsi bu mükəmməl mexanizmdə özünəməxsus olan funksiyaları yerinə yetirməklə yanaşı, başqa əzələlərlə də sıx əlaqədardır. Bir orqanın korlanması, zəifləməsi mütləq orqanizmdə başqa orqanlara da nəticə etibarı ilə ümumi təsir göstərir və onun normal fəaliyyətinə əngəl olmağa başlayır. Nəticədə insan xəstələnir:

***Demə azarlamaz bədəni sağlam
Zənn etmə öləcək hər xəstə adam.
N.Gəncəvi***

İnsan oğlunun zəifliyini və xəstələnmə biləcəyini öz əzəli elmi ilə bilən Alim Allah ona öz sağlamlığını qoruma yollarını, xəstələnmərsə nə etməli olduğunu, hansı nemətlərdən istifadə edə biləcəyini öz Müqəddəs kitabında vurğulamışdır. İnsan oğlunun həm ruhi, həm cismi cəhətdən sağlam olması üçün, 124 min İlahi Elçi, müəllim-təbib bəşər üçün mərifət öyrətməyə məsul edilmişdir.

ÜRƏK - QAN - DAMAR - SİSTEMİ

İnsan orqanizmində, bu bioloji mükəmməl mexanizmdə xüsusi əhəmiyyətə malik olan ürək, sanki planetlər sistemində günəşdir. Necə ki, günəşin qarşısına bir anlıq bulud gəldikdə mütləq hiss edirik, elə də ürəyin ən kiçik narahat olduğu anda ümumi orqanizm bu hiss və həyəcanı yaşayır. Ana bətnindən döyünməyə başlayan ürək, insanın həyatının sonuna qədər heç ara vermədən bu döyüntünü durmadan davam etdirir. Çünki, bir an belə onun dayanması insan oğlu üçün dünya həyatının sonu olur. Günəş sönərsə, həyat da sönər.

Çəkisi 250-350qr olan, dəqiqədə 70-100 dəfə xüsusi ritimlə vuran ürək, sutka ərzində 100.000 dəfəyə yaxın vurmaqla 7500-7600 litrə qədər qanı kiçik və böyük qan dövranı sistemində uyğun olaraq bədənin bütün nöqtələrinə çatdıran ilahi nasos-kompressordur. Bu kiçik orqanın nə qədər mükəmməl bir quruluşa, ayrı-ayrı funksiyalar yerinə yetirən hissələrə bölündüyünü elmi cəhətdən dərk edən, Yaradan qarşısında səcdəyə düşməyən birinə - ağıl sahibinə doğrudan heyrat ediləsidir. Bu kiçik və önəmli orqana Tanrı özü xüsusi əhəmiyyət vermiş, onu bədənin ən güclü və təhlükəsiz yerində yerləşdirmişdir.

Ürək qan-damar sisteminin xəstəlikləri ciddi xəstəliklərdən sayıldığından ürəyin qorunması və sağaldılmasına həm tibdə, həm də təbabətdə daha çox diqqət yetirilmişdir. İlahi elmin daşıyıcıları və ötürücüləri olan 124000 peyğəmbər, onların elminin varisi məsum imamlarımız, ilhamını Qurandan almış ağıl və hikmət sahibləri çalışmışlar ki, insan oğlu xəlifəsi olduğu yer uzundə acınacaqlı bir həyat deyil, ona layiq olan sağlam bir həyat yaşasın. Nəhayət anlasın ki, Yaradan öz müqəddəs kitabı Qurani-Kərimdə hər şeyi sənin üçün yaratdım,- deyirsə, bu insan həyatının sağlamlıq və qida da daxil olmaqla hər bir sahəsinə aiddir.

**Bulunur hər dərdə istəsən gülüstanda dəva,
Nöqqəsinə qönçənin sanki şafa culabı var...
M.FÜZULİ.**

Aləmlərə rəhmət olaraq göndərilmiş Həz.Məhəmməd (s) bu-yurur:
Heyva iyləmək və yemək ürəyi işıqlandırır qüvvətləndirir.

Dünya tibb elminin başı tacı Əbu Əli ibn Sina (Avisena) buyurur: *Ürək fəaliyyətini gücləndirmək üçün gündə bir stəkan nar və ya alma şirəsi icin.*

Beləcə, yüzlərlə hədis və tibbi tövsiyələr müxtəlif kitablarda və mənbələrdə yazılıb rəflərdə qalaraq insan oğlunun onlara diqqət yetirməsini gözləyir. Bu gün elmin çox vaxt insanlara deyil, qazanca xidmət etdiyi bir dövrdə, hər gün yeni ixtirələrdən peyda olan kimyəvi dərmanların xeyir və zərərlərinin bərabərləşdiyi bir vaxtda, Allahın gözəl bir biçimdə yaratdığı insan orqanizminin biokimyəvi tullantılar anbarına çevrildiyi bir vaxtda tibbi hədis və tövsiyələrə bizim çox böyük ehtiyacımız var.

Bəzən dünyanın dörd bir yanını dərdimizə dərman üçün gəzirik. Amma xəbərimiz yoxdur ki, dərdimizin dərmanı yaşadığımız evin bağçasında, gündəlik getdiyimiz yolun kənarında, dincəldiyimiz parklarda, çəmənlərdə bitib. Bizdən üz döndərdiyimiz təbiətə sarı qayıdacağımız günü gözləyirlər. Qəribədir, ilanın ağzından canını qurtaran qurbağa otların arasından ona lazım olan otu axtarır qopararaq yarasının üstünə məlhəm kimi qoyur. Ağzına zəli yapışmış uzunqulaq tez gedib su mamırı çeynəyərək zəlini salır, başının ağrısı tutan köpək dərman üçün çəmənə qaçır. Biz, Allahın ən şərəfətli, ən üstün məxluqları ana dediyimiz təbiətə, təbiətdə təmənnəsiz ixtiyarımıza buraxılmış minlərcə dərmanlara etina etməyib, dərdlərimizə gündə bir süni dərman hazırlamaqla əlac etmək istəyirik.

“Dərd verən dərmanını da vermişdir”, - kəlamına inam və imanımızı qalmayıb? Yoxsa, sadəcə səhlənkarlıq və tənbellik edirik? Hər halda nəticə eynidir, xəstəliklər çoxalıb, xroniki şəkil alıb (yəni sağalmır), dünən kömək edən dərman, bu gün artıq kömək edə bilmir. Peyğəmbər (s) sözünə, imam (ə) sözünə diqqət edib, dərdimizin dərmanını bizi bizdən daha yaxşı tanıyan Yaradanın yaratdığı nemətlərin içində axtarmalıyıq.

Təbiblər buyururlar ki, duzsuz təzə pendir ürək fəaliyyətini gücləndirmək üçün çox faydalıdır. Ürəyi gücləndirmək üçün, yəni ürək zəifliyində: zəfəran 2q, çirə 2 çay qaşığı 500ml suda dəmlənir, suyu gün ərzində stəkana süzülərək içilir. Eyni məqsədlə mərsin ağacının yarpaqlarının qaynadılmış suyu da çox xeyirlidir. İmam Sadiq (ə) buyurur: “İnsanlar almada nələrin olduğunu bilsəydilər, xəstəliklərini ondan başqa hec nə ilə müalicə etməzdilər. Almanın xüsusi ilə ürəyə faydası çoxdur.

O, ürəyi yuyar.” Ateroskleroz xroniki xəstəlik olub yağların yığılması sayəsində arterial qan damarlarının daxili divarlarını zədələyir, yağların çökməsi səbəbiylə qan damarlarını daraldır. Aterosklerozun əmələ gəlmə səbəbi maddələr mübadiləsinin pozulması hesabına azad şəkildə çöküntü verən xolesterini və başqa yağ birləşmələrini əridib orqanizmdən xaric etmək üçün bir çox təbii dərman mövcuddur.

Fransa kardioloqlarının apardıqları təcrübələrə görə, alma ürəyin ən yaxşı dərmanıdır. O damar sklerozunun qarşısını alır, yəni ürəyi və qan damarlarını yuyur. Çay məclislərimizin bəzəyi, Allahın gözəl neməti nanə qan laxtalaşmasının qarşısını alır, qan damarlarını təmizləyir və açır. Bu məqsədlə nanəni çay kimi dəmləyib içmək, yeməklərdə işlətmək və yaxud da tək özünü dəmləyib süzərək soyuducuda (yay olarsa) ya adi halda saxlayıb gün ərzində balla dadlandırıb içmək çox faydalıdır.

Axirəzzaman Peyğəmbərimiz (s) buyurur: ”Kərəviz damar tıxaclarını açar, ürəyi rahatladır”. Müqəddəs Quranda adı keçən zeytun bitkisinin yarım stəkan yağına bir limon çəkib gündə 3 dəfə içmək qan damarlarının tutulmasında, ümumiyyətlə, orqanizmdə olan bütün potoloji bərkimə və kristallaşmaların əridilməsində xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Qan damarlarının gözünü açmaqda və ürək xəstəliklərini sağaltmaqda dəvətikani ilə sənəməkki qarışığını dəmləyib içmək çox faydalı olar inşallah.

Qan damarlarında olan yağlı çöküntüləri əritmək üçün üzüm fəslində 10-15 günlük üzüm dietasına keçmək çox faydalıdır.

Qan damar aterosklerozuna qarşı bir-iki mürəkkəb tərkibli resepti istifadəsizə tövsiyə edirəm:

yemişən çiçəkləri 15 qr

qatırquyruğu 15qr

öskəotu 15qr

qıfotu 15 qr

boymadərən 30qr.

Birlikdə dəmləyib gündə 1 stəkan xırda udumlarla içməli. Müalicə kursu bir aydan 2 aya qədər sürə bilər. Bu qanda xolesterinin tam düşməsinə səbəb olur. Başqa bir reseptdə isə:

öküz gözü gülü 5qr

boymadərən 20qr

dızıotu 25qr

dəmlənib gün ərzində 1 stəkan udumlarla içilir.

Ürək zəifliyində 10qr. Oğulotu ilə 5qr xoruz gülü qarışdırılaraq çay kimi dəmlənib içilir.

Az yağlı təzə inək südü də ürək fəaliyyətini gücləndirən ən yaxşı dərmanlardan sayılır.

Əhli-beyt nümayəndəsi - altıncı imamımız Cəfər Sadiq (ə) buyurur: Ürəyi zəif olanlar qoyun ətinə süd ilə bişirib yesinlər.

Bədmüşk və yaxud piş-pişə adlanan söyüdü təzə dərilmiş çiçəklərindən buxarlatma yolu ilə alınan cövhər (xalq təbabətində piş-pişə arağı kimi tanınsa da, alkollu araqla heç bir əlaqəsi yoxdur) ürək ağrıları və ürək xəstəliklərində istifadə olunur. Alimlər bu dərmanın ürək fəaliyyətinin pozulmasına və ürək döyüntülərinin artmasına qarşı əvəzsiz məlhəm olduğu qənaətinə gəlmişlər.

Elmin qapısı Əmirəlmöminin Əli (ə) buyurur: armud yeyin, çünki armud ürəyi gücləndirir.

Tibbin dahisi Əbu Əli ibn Sina buyurur: - ürəyi zəif olanlar 2-5qr zəfəranı çay kimi dəmləyib içsələr, faydasını görürlər. Bu baxımdan darçın da çox xeyirdir və istifadə qaydası da eynidir.

Ürəyi zəif olanlar heyva çiçəyini bal ilə qatıb gündə 1 xörək qaşığı yesələr,-yaxşıdır.

Nanənin çıxarılmış şirəsi də bu baxımdan çox əhəmiyyətlidir.

Qızılgül mürəbbəsi isə ürəyi gücləndirən ən yaxşı dərmanlardan sayılır.

Ürək qan-damar tıxanclarında və ürək qapaqcıqlarının fəaliyyətində pozulmasında, ürək döyüntülərində ən faydalı dərmanlardan biri: - 66qr oğul otuna, 34qr xoruz gülü qarışdırıb üzərinə qabıqlı bir limonu doğrayaraq qaynatmaqdır ki, alınmış mayeni xalis balla şirinləşdirib gündə 3-5 stəkan soyuq halda içmək gərəkdir. Bu qiymətli dərman həm də stresi aradan qaldırmaq üçün əvəzsiz vasitədir.

Bir çay qaşığı (2-5qr) zəfəran, 10qr cökə çiçəyi ilə qarışdırılıb dəmlənsə, onun suyu ən yaxşı dərmanlardan olar.

Yemişənin çiçək və meyvələrinin dəmləməsi və yaxud spirtli cövhəri ürək qan-damar xəstəliklərində, ürək pozuntusunda, qan təzyiqində, stenokardiya, aritmiya, ürək nevrozu və s. də təbiblər tərəfindən qədim zamandan istifadə olunur.

Maraqlı haldır ki, müasir dövrümüzdə Almaniya həkimləri yemişən

çiçək və meyvələrindən alınan cövhərdən qan damarlarının müqavimətini artırmaq, onların elastikliyi bərpa etmək və qan dövranını tənzimləmək üçün istifadə edirlər.

Avstraliya həkimləri isə bu cövhəri qan damarlarını genişləndirmək üçün işlədilər. Ən təsirli vasitə sayırlar. Xroniki koronar damarlarının çatışmamazlığında yemişən meyvələri və öskə otu qaynadılıb gündə iki dəfə yarım stəkan olmaqla, 3-4 həftə ərzində içilir.

Xroniki ürək çatışmamazlığının müalicəsində işlədilər. Dərman bitkilərindən, inci çiçəyinin spirtli məhlulundan ürəyin funksional narahatçılığına qarşı istifadə olunur.

Ürək qan-damar çatışmamazlığında xoruz gülü bitkisinin dəmləməsindən istifadə olunur. Bunun üçün 5-6 qr bitki 200ml qaynar suda dəmlənib gündə altı dəfə 1 x. qasığı içilir.

Ürək xəstəliklərində sarımsağın faydası da danılmaz və önəmlidir. Beləki ürək qapaqcıqlarının müalicəsində müntəzəm olaraq sarımsaqdan istifadə etmək məsləhət görülür. Bu baxımdan heyva da güclü müalicəvi təsirə malikdir.

Peyğəmbərimiz buyurur: Heyva yemək ürək ağrılarını aradan qaldırır.

Tərxunun qaynadılıb suyu balla qarışdırılaraq içilməsi, ürək xəstəliklərinə olduqca faydalıdır.

Ürək ritminin pozulması (aritmia) və yüksək ürək döyüntülərində ən yaxşı dərmanlardan biri yemişən meyvələri sayılır. Onun spirtli məhlulundan gündə üç dəfə yeməkdən əvvəl 20 damcı qəbul edilir.

Ürək döyüntülərini tənzimləmək üçün: -bibəriyə, pişik otu, yovşan bitkilərindən hər hansı birini suda dəmləyib süzərək balla qatıb içməyin xeyiri çoxdur.

Unutmayaq ki, hər şeyi öz əzəli elmi və hikməti ilə bilən Allah balı şəfa kimi təqdim edir Quranda. Elmi cəhətdən də sübut edilir ki, bal ağıza daxil olan kimi qanın tərkibinə qarışmağa başlayır və öz müalicəvi təsiri ilə birlikdə onunla qarışmış bitki tərkiblərinin də qana tez yetişməsinə təmin edir.

Şərq aləminin görkəmli alim-təbiblərindən biri, Məhəmməd Hüseyn ağa “Məzhən əl ədviyyə” kitabında innabın qan dövranında oyadıcı təsir göstərdiyini, qanı təmizlədiyini buyurur.

Azərbaycan Dövlət Tibb universitetinin tədqiqat qrupunun ver-diyi rəyə əsasən, zeytun yarpaqlarının dəmləməsi və spirtli cövhəri ürək qan-

damar xəstəliklərində, hipertoniya da çox önəmli bir vasitədir. Zeytun yağı isə həm hipertoniya da, həm aterosklerozda xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Tibet təbibləri ta qədimdən bizim adi baxdığımız çaydan kapilyar qan damarlarının divarlarını möhkəmlətməkdə və hipertoniyanın müalicəsində istifadə etmişlər. Bu məqsədlə şirin biyan köklərinin dəmləmə və cövhərindən müvəffəqiyyətlə istifadə etmişlər.

Müqəddəs Qurani Kərimdə adına and içilən əncir meyvəsi ürək qan-damar xəstəliklərində çox faydalı bir ilahi nemətdir. Əncir qan damarlarında trombu əridir. Əncir yarpaqlarını qurudaraq dəmləyib içmək ürək xəstəliklərini müalicə edir, ürək ağrılarını sakitləşdirir, qan təzyiqini aşağı salır, ürəyin fəaliyyətini tənzimləyir. Bu baxımdan adı hədislərdə tez-tez çəkilən kasını da çox önəmlidir.

Onun yarpağı, çiçəyi və kökü bir çox xəstəliklərdə olduğu kimi ürək və qan-damar xəstəliklərində də müsbət təsir göstərir, ürəyin fəaliyyətini gücləndirir, qanı təmizləyir.

Çay tikani yağı qan azlığında, qan dövranının bərpasında və tənzimlənməsində, damarların aterosklerozunda ta qədimlərdən ən faydalı dərmanlardan sayılmışdır.

Evlərimizdə bir bəzək bitkisi kimi qulluq edib saxladığımız aloye bitkisinin şirəsi ürək-qan-damar sisteminin tənzimlənməsində, qan azlığında hədsiz dərəcədə kömək edə bilən bir nemətdir.

Açı yovşan da təbiblərin və rəsmi tibbin önəm verdiyi dərmanlardan biridir.

Baxçalarımızın və güllüklərimizin bəzəyi gülümbahar çiçəyi isə ürək ritminin tənzimlənməsində, ürək döyüntülərində, hipertoniya da ələ düşməz bir dərmandır. İki çay qaşığı gülümbahar çiçəyini iki stəkan qaynar suda bir saat dəmləyib gündə dörd dəfə yarım stəkan içmək lazımdır.

Müqəddəs Quranımızda adı xüsusi vurğulanmış narın şirəsi həm hədislərdə, həm təbabətdə, həm də tibb elmində ürək xəstəlikləri üçün çox tövsiyə olunan bir nemətdir.

Ürək zəifliyi zamanı:

Yemişən çiçəyi 50qr

Qırxbuğum otu 30qr

Qatırquyruğu otu 20qr

doğranıb qarışdırılır, qarışıqdan 2 x/qasığı götürülüb 1 stəkan qaynar suda 2 saat dəmlənir və süzülərək gün ərzində udum –udum içilir.

Peyğəmbər çiçəyi bitkisinin çiçəkləri 2 cay qasığı qötürülərək 1stəkan qaynar suda 1 saat dəmlənir, süzülüb gündə 3 dəfə stəkanın 3-də 1-i qədəri doldurulub içilir. Bu həm ürək zəifliyində, həm də ürək döyüntüləri zamanı çox faydalıdır.

Ürək-qan-damar nevrozu ümumi nevrozun bir hissəsi olaraq ürək və qan damarlarının idarəedici sisteminin pozulmasıdır. Yüksək əsəb gərginliyi, tez yorulma, zəiflik, yuxusuzluq, ürək nahiyyəsində və başda ağrılar, təngnəfəslik, yaddaş zəifliyi və s. əlamətlərlə özünü büruzə verir. Odur ki, tibdə və təbabətdə bu xəstəliyin müalicəsi kompleks şəkildə aparılır. Xəstədə əgər emosional daxili gərginlik, həyəcan, narahatçılıq, qorxu hissləri olarsa:

Pişik otu kökü 10qr

İnciçiçəyi 10qr

yemişən meyvəsi 50qr.

Qarışığının spirtli məhlulundan ürək döyüntüləri zamanı gündə 2-3 dəfə 25 damcı qəbul etmək lazımdır.

Ürək nevrozunda:

Çobanyastığı 10qr

İnciçiçəyi 10qr

Razyana 20qr

Nanə 30qr

Pişikotu kökü 40qr

qarışığını dəmləyib 12-14 gün ərzində hər gün bir stəkanı gün boyu bir neçə dəfəyə qəbul etmək məsləhətdir.

Ürək nevrozuna aid digər müalicə metodu:

boymadərən 20qr

mayaoxu qozası 20qr

pişikotu kökü 30qr

oğulotu 30qr

doğranıb qarışdırılaraq 1 x/qasığı 1 stəkan qaynar suda 30 dəqiqə dəmlənir və süzülərək gündə 4 dəfə ¼ stəkan qədəri içilir. Ürək revmatizmasının qarşısını almaq üçün:

oğulotu 20qr

kəklikotu 20qr

sənaməkki 20qr götürərək 1 litr suda vam odda dəmlənib, süzülüb balla dadlandırılaraq gündə üç dəfə bir stəkan içilir.

Ürək ağrıları, yuxusuzluq və sinir sisteminin qıcıqlanarsa:

nanə yarpağı 30qr

damotu 30 qr

pişikotu kökü 20qr

mayaotu qozası 20qr

qarışdırılaraq bir xörək qasığı bir stəkan qaynar suda 15-20 dəqiqə dəmlənir, gündə üç dəfə iki xörək qasığı içilir.

İkinci təklif olunan başqa bir qarışıq:

pişikotu kökü 20qr

çoban yastığı çiçəyi 30qr

zirə toxumu 50qr

qarışdırılıb üç hissəyə bölünür, öncə bir hissəsi dörd stəkan qaynar suda 30-40 dəqiqə dəmlənib gündə üç dəfə yarım stəkan olmaqla içilir və bu dəmləmə bitdikdən sonra gigər hissələr də bu yolla qəbul edilir.

Ürək döyüntüsü, əsəbi hal, sinir sisteminin dərhal oyanması və qıcıqlanması müşaiət olunarsa:

pişikotu 25 qr

damotu 25 qr

razyana 25 qr

zirə 25qr

bu bitkilərin toxumu əzilərək xırdalanır, bir xörək qasığı bir stəkan qaynar suda dəmlənir və gündə 3 dəfə yarım stəkan içilir.

Ürək ağrılarını sakitləşdirmək və müalicə etmək üçün:

pişikotu 30qr

boyumadərən 20qr

cirə 20qr

qarışdırılıb xırdalanır, bir xörək qasığı bir stəkan qaynar suda dəmlənib gündə iki dəfə yarım stəkan içilir.

Eyni məqsəd üçün:

inci çiçəyi 10qr

razyana toxumu 20qr

nanə yarpaqları 30 qr

pişik otu kökü 40 qr

xırda doğranıb qarışdırılır, qarışıqın 1/3 hissəsini ayırıb 3 stəkan qaynar

suda 25-30 dəqiqə dəmləyib, süzüb gündə üç dəfə yarım stəkan içilir.

Qan dövrənini yaxşılaşdıran, qanı təmizləyən meyvələrdən alça və nar çox dəyərli bir nemətdir.

Ürək xəstəliklərində heyva ağacının təzə yarpaqlarını çay kimi dəmləyib bir müddət içmək məsləhətdir ki, eyni zamanda tənəffüs yolları və orqanlarına da müsbət təsir göstir. Yaxşı olar ki, heyva yarpaqlarının çayını içən zaman heyva mürəbbəsindən də istifadə oluna.

Qurudulub toz halına salınmış qarpız qabığı gündə 1 x/qasığı yarım stəkan ilıq suda qarışdırılaraq 5-10 gün içilərsə, ürək üçün faydalı, həmçinin, sidikqovucu təsiri olur.

Ürək-qan-damar xəstəliklərində 1 stəkan keçi südünə 2 cay qasığı bal qarışdırıb gündə 1-2 stəkan 2 həftə davamlı içmək çox məsləhətdir və faydası da çoxdur. Qurani Kərimdə həm süd həm də bal insanlara şəfaverici kimi tanındılmışdır.

Ürək döyüntülərini müalicə etmək üçün təbiblər gülxətmi ləcəklərini qurudub çay kimi dəmləyərək içməyi məsləhət görürlər.

Qızılgül suyu, yəni güləb gündə 3 x/qasığı içildikdə ürəyi möhkəmləndirir, ürək döyüntüsünü aradan qaldırır. Bu xüsusiyyətlə yanaşı, güləb bütün orqanlara fayda verən bir nemətdir.

Dayanıb boylananda, Ana deyib, amma qədrini bilmədiyimiz təbiət başdan-başa dərmanlar deposudur. Tükənməz və təmənnəsiz dərman mənbəyidir. Dərdimizin dərmanı bəzən ayağımızın altında, bəzən başımızın üstündədir. Biz isə başqa yerdə axtarıq.

Almanın baş tərəfindən bir az içini çıxarıb oraya azacıq zəfəran səpin, bir müddət saxlayıb iyləyersizsə, ürək döyüntünüzü sakitləş-dirərsiz. Ürək döyüntüsü üçün ən sadə və faydalı usul - səhərlər kərə yağla məsləhətdir.

Aldanmayın, xolesterin təbii kərə yağından əmələ gəlmir, o orqanizmdə maddələr mübadiləsinin pozulmasından yaranır. Təbii qidalardan heç bir vaxt imtina etməyin.

Bu gün bir çox elm xadimləri insanların qat-qat artmış xəstəliklərinin səbəbini bizə düşməni kimi tanıtdırılan təbii qida maddələrindən uzaq düşməyimizdə görürlər. Kimyəvi dərman istehsalçıları, süni qida məhsulları istehsalçıları dəridən-qabıqdan çıxıb təbii dərmanların artıq bir köhnəlik olduğunu, kərə yağının çox ziyanlı olduğunu, balın

bir çox adamlarda fəsad törədə biləcəyini, təzə inək südünün başdan-başa xəstəlik olduğunu, ən dəhşətli isə süni qidanın körpələr üçün ana südünü əvəz etdiyini və hətta ondan üstün olduğunu bizim zehnimizə yerləşdirirlər. Əfsuslar olsun ki, biz də inanırıq. Adəm oğlu isə anlamalıdır ki, onu torpaqdan yara-dan Allah, onun üçün də torpaqdan sağlam qida və nemətlər bəxş etmişdir. Torpaqdan çıxanlarla birgə balın bizim üçün şəfali oldu-ğunu, südü içənlərin boğazının sağalacağını, körpənin məhz ana südündən istifadə etməli olduğunu söyləmişdir.

Bugünkü cəmiyyət isə Qurandan daha çox məhsul reklam edən agentliklərə inanır. Bizim orqanizminizi alt üst edən çəkisi bir ay müddətində 3kq olan körpəcik cücələr, qida kimi qəbul etdiyimiz texniki yağlar, xeyirindən daha çox ziyanı olan süni-kimyəvi dərmanlardır, nəinki inək südüdür, kərə yağıdır, qoyun ətidir.

Böyrək narahatçılığından irəli gələn ürək zəifliyində üzüm şirəsi ürək əzələlərinin enerjisini artırır, zərərli maddələri orqanizmdən çıxarır, ürəyin fəaliyyətini asanlaşdırır. İlahi bir nemət kimi üzümün adı Qurani Kərimdə xüsusi vurğulanmış meyvələr sırasında olduğu da ilahi bir mesajdır.

Təmiz balı başqa birləşmələrin tərkibinə daxil edib işlətdikdə nə qədər fayda verirsə, tək halda onun faydası daha çoxdur. Bal ürək zəifliyində və nizamsız ürək döyüntülərində (aritmia) ən faydalı dərmandır. Ürək-qan-damar çatışmamazlığı hallarında insana bal qədər kömək edəcək dərman yenə balın özüdür.

Ürək xəstələrinin müntəzəm olaraq limon şirəsi içmələri məsləhətdir, limon vitaminlərlə zəngin olmaqla yanaşı, həm də qanı durulaşdırır, qan damarlarını genişləndirir.

Qan dövranının pozulması hallarında ən yaxşı dərmanlardan biri zirindir. Onun şərbəti içildikdə qan dövranına tənzimləyici təsir göstərir. Bunun üçün 500qr zirinci 2 litr soyuq suda 2-3 saat saxlayıb sonra sudan çıxararaq şirəsini sıxır, alınan şirəyə 600qr şəkər (bal olsa daha yaxşıdır) əlavə edib mülayim odda şəkər əriyə-nə qədər qızdırırlar (qaynatmamalı). Sonra isti məhlul süzülüb qaynanmış su ilə həcmi 1 litrə çatdırılaraq şüşə qabda saxlanılır. Bu şərbəti gündə iki dəfə 20-30qr içmək, həm də qan təzyiqini aşağı salır. Qan azlığını müalicə etmək üçün badam, püstə yemək, 10 gün albalı şirəsi içmək çox məsləhətlidir. Bu baxımdan qırmızı almanın şirəsi də, çox faydalıdır, bu şirə həm də əzələ

zəifliyini, xüsusən də ürək əzələlərinin zəifliyini müalicə edir. Sobada bişiril-miş almanın baş tərəfini çıxarıb içinə 1-2 çay qaşığı bal töküb, bir qədər də sobada saxlayıb yesəniz, qan azlığını aradan qaldırmış olarsız.

Qan azlığını aradan qaldırmaq üçün 10 gün bişirilmiş heyva yemək, üzüm və ya tut bəhməzindən istifadə etmək məsləhətdir.

Qanı artıran nemətlərdən sumaq çox tövsiyyə olunmuşdur. Bu baxımdan böyürtikən meyvəsi və onun mürəbbəsi də çox önəmlidir.

Yeməklərdən kəllə-paça (xaş) təmiz və duru qan yaradır. Bu qan azlığından əziyyət çəkənlər üçün çox faydalıdır. Tam bişirilmiş sulu beçə xörəyi də bu baxımdan ən yaxşı dərmandır.

Qan azlığı baş gicəllənməsi, zəiflik, yorğunluq, yuxusuzluq, həzm prosesinin pozulması ilə müşaiət olunarsa, gündəlik üzüm və üzüm şirəsindən, təzə üzüm olmasa, üzüm kişmişindən istifadə etmək xəstəliyi aradan qaldırır.

Qan azlığı olan körpələrin bədənini xalis zeytun yağı ilə yağlamaq çox fayda verən bir vasitədir.

Qanı az olanlar bir müddət gündəlik 300-500qr çiyələk yesələr sifətlərinin rənginin dəyişdiyini, bədənini gücləndiyini hiss edirlər.

Qan azlığından əziyyət çəkənlər bir müddət qovrulmuş qarğıdalı, təzə və ya qovrulmuş fındıq yesələr bəhrəsinə tez hiss edirlər.

Qan azlığını müalicə etmək məqsədilə 20-30qr quru gicitikan yarım litr suda 3-5 dəqiqə vaxtda qaynatmalı, 10 dəqiqə dəmdə saxlayıb süzməli və gün ərzində içmək lazımdır.

Tibbdə hipertoniya kimi tanınan qan təzyiqinin yüksəlməsini (səbəbi məlum olmasa da, elm bir sıra amillər göstərir) təbabətdə bir çox bitki və bitki birləşmələri ilə müalicə etmək çox önəmlidirlər.

Tibb aləminin dərin bilicisi, “Tibbur-Rza” kitabını bəşərə hədiyyə etmiş, İmam Rza (ə) buyurur: “Çuğundur qanı təmizləyir və qan təzyiqini salır.” Elmi təbabətdə və tibbdə çuğundur şirəsi gündə 3-4 dəfə 1 xörək qaşığı yüksək qan təzyiqini salmaqda və müalicədə çox faydalıdır.

Andız kökünün məhlulu yüksək qan təzyiqini müalicə etməkdə çox faydalıdır. Belə ki, 15-30 q andız kökü 3 stəkan suda qaynadılır. süzülüb gündə 3-4 dəfə 1 xörək qaşığı içilir.

Söyüd çiçəklərinin spirtli məhlulu hipertoniya da çox böyük müvəffəqiyyətlə elmi tibbdə və təbabətdə istifadə olunur.

Zirincin spirtli məhlulu da elmi təbabətdə daxili qanaxmalar və qan

təzyiqinin müalicəsində çox əhəmiyyətli sayılır. Bu baxımdan zirincə bəhməzi daha faydalıdır. Təbiblər: 100qr zirinci 1 litr qaynar suda 3-4 saat saxlayıb süzərək suyunu gün ərzində çay kimi içməyi qan təzyiqini aşağı salmaqda faydalı hesab edirlər.

Qara yemişən 150-200qr götürülüb dəmlənir və yüksək qan təzyiqi zamanı istifadə olunur. Bu ilahi nemətin çiçəyi, yarpağı, meyvəsi, kökü, ağacının qabığı belə sağlamlıq mənbəyidir. Belə ki, yemişən ağacının qabığı qurudularaq toz halına salınır, çay kimi dəmlənərək 5-10 gün davamlı içilir.

Güllümbahar çiçəyinin dəmləməsi də hipertoniya da çox faydalı bir ilacdır.

Təbiblər sumanın qan təzyiqinin müalicəsində ən önəmli dərmanlardan biri olduğunu söyləyir. Bu baxımdan qoz ləpəsini sumagla qarışdırıb gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı yemək çox gözəl təsir göstərir və təzyiqi həm aşağı salır, həm də tənzimləyir. Eyni təsirə malik güləbə da gündə 3dəfə 1x/qaşığı qəbul etmək gərəkdir.

Əhli-beyt gülüstanının solmaz çiçəyi İmam Museyi Kazim (ə) buyurur: "Quru gavalı qan təzyiqini aşağı salır və çətin xəstəlikləri sağaldır".

Qan təzyiqi yüksək olan qoz ləpəsinin arakəsmələrini qaynadaraq yeməkdən əvvəl gündə 3 dəfə 1 stəkan içməlidir.

Qan təzyiqini salmaq üçün zeytun yarpaqlarını döyərək əzdikdən sonra, qaynar suda islatmalı və 5-6 gün, gündə 3 dəfə içmək məsləhətdir.

Bir parça tut ağacının kökünü kəsib xırda doğrayaraq çay kimi dəmləyib 5-6 gün içmək qan təzyiqini normallaşdırır.

Turş və turşməzə almanın şirəsi də təbiblər tərəfindən qan təzyiqini salmaq üçün tövsiyə olunur.

Bu baxımdan albalı şirəsi də çox əhəmiyyətlidir. Qan təzyiqini aşağı salmaq və hipertoniyanı müalicə etmək üçün ilahi nemətlər içərisində innab da duru və təmiz qan yaradan nemətlər sırasındadır.

Zoğal və zoğal turçusu qan təzyiqini aşağı salmaqda təbiblərin ən çox tövsiyə etdikləri nemətlərdəndir. Bu baxımdan ərik şirəsi, şaftalı şirəsi də eyni təsirə malikdirlər.

Bir çox dərmlərin dərmanı olan limon hipertoniya da müsbət təsir göstərir. Bunun üçün yarım limon və yarım apelsin qabıqlı halda xırda gözlü sürtkəcdən keçirilir və şəkərlə (balla daha yaxşıdır) qatılır, gündə 3 dəfə 1 çay qaşığı qəbul edilir.

Bir çox nemətlər kimi heyvanın da, həm yarpaqları həm ağac qabığı, kökü, çubukları, çiçəkləri, meyvəsi, hətta tumları belə bir şəfa mənbəyidir. Heyvə yarpaqları xırda doğranıb 200 ml suda qaynama həddinə çatana qədər qızdırılır və qaynatmadan dəmdə saxlanır. Bu məhluldan gündə 3 dəfə yeməkdən əvvəl 50ml qəbul etmək müalicə baxımından çox faydalıdır. O, öz müsbət təsirini 7-8 gündən sonra göstərməyə başlayır.

“Tibbus Sadiq” kitabının müəllifi, alimlər alimi İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurub: - “Mərcimək sıyığı yemək qan təzyiqini aşağı salar, hərarəti yatırdır”. Mərciməyi bişirib yemişən suyuna qataraq 5-6 gün, gündə 100-200 qr yedikdə qan təzyiqi düşür.

Xiyar və xiyarın şirəsi də qan təzyiqini tənzimləməkdə çox faydalıdır. Bu baxımdan balqabaq turşusu da çox önəmli bir nemət sayılır.

Hipertoniyanı ən yaxşı müalicə edən vasitələrdən biri də soğandır. 9 baş orta böyüklükdə soğanı xırda doğrayıb 3 stəkan suda (və ya odda) yarısı qalana qədər qaynatmaq lazımdır. Sonra bir həftə ərzində süzüb gündə 3 dəfə yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl yarım stəkan içmək məsləhətdir. Sonra 1 həftə ara verib yenidən təkrarlanmalıdır. Digər nümunə kimi yüksək qan təzyiqini müalicə etmək üçün 100qr bala 50qr qırmızı soğan şirəsi qatıb soyuducuda saxlamaq lazımdır. Səhərlər yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl 1 çay qaşığı qəbul edilməlidir.

20 qr şüyüd yarpağını 1 stəkan qaynar suda çay kimi dəmləyib gündə 3-4 dəfə içmək qan təzyiqini aşağı salır, ürək fəaliyyətini gücləndirir.

Qatığı süzüb, qalan suyunu gündə 2-3 dəfə içmək qan təzyiqini aşağı salır.

Yüksək qan təzyiqini müalicə etmək üçün 1 stəkan xalis bala 1 stəkan yerkökü şirəsi, 1 stəkan limon şirəsi, 1 stəkan qıfotu tozu qarışdırıb şüşə qabda saxlayıb gündə 3 dəfə yeməkdən 1 saat əvvəl 1 xörək qaşığı qəbul edin.

Qan təzyiqini aşağı salmaq üçün qırxbuğum bitkisi də çox əhəmiyyətlidir. Öskə otu dəmləməsi və spirtli məhlulu (30-40 damcı) gündə 3 dəfə qəbul edilərsə qan təzyiqini aşağı salar. Öskə otu və zeytun yarpaqları birlikdə dəmlənib içildikdə həm qan təzyiqini salır, həm də ürək fəaliyyətini tənzimləyir.

Üzərlik toxumu hipertoniya da təbiblərin tövsiyə etdiyi bir nemətdir ki, onu toz halına salıb gündə 3 dəfə yarım çay qaşığı udmaq məsləhətdir.

Əziz oxucu, mənim ürək-qan-damar xəstəliklərinin müalicəsi üçün

seçib sizlərə çatdırı bildiyim əlbəttə ki, dəryada bir damladır. Biləsiniz ki, əlimiz çatmayacaq bitki və meyvələrin reseptindən istifadə etmədim. Çünki, hər bir regionda yaşayan insanlar üçün Allah elə həmin məntəqənin bitirdiklərindən dərhlərə dərman əta etmişdir. Çarəsiz qaldıqda, çarəni qərəzli insanların suni yollarla aldıkları kimyəvi vasitələrdə deyil, ilahi nemətlərdə - bitkilərdə, meyvələrdə, çiçəklərdə axtaraq. Bu bitkilər həm təhlükəsiz, həm də daha xeyirli deyilmi?

Həmd olsun Allaha ki, yaratdığı hər bir zərrədə insan oğlu üçün faydalar qərar vermişdir. Onun nemətlərini saymağa cəhd etsək, sayıb qurtara bilmərik!

Allahın ən gözəl Salamı olsun 124 min peyğəmbərlərə, onların irsinin varisi, sonuncu və ən fəzillətli Həzrəti Məhəmmədə, onun Əhli-Beytinə və onların elmindən faydalanmış alim kişilərə ki, bizim həm ruhumuzun həm də cismimizin qeydinə qalmışlar!

AĞIZ İÇİ XƏSTƏLİKLƏRİ

Həzm prosesinin ilkin mərhələsi ağız boşluğundan başladığına və mədə-bağırsaq sistemi ağız boşluğu ilə bir başa əlaqədə olduğuna görə, əvvəlcə ağız içi boşluğunun xəstəliklərindən və onların təbii yollarla müalicəsindən söz açmaq yerinə düşərdi. Məlumdur ki, mədəyə nə gedirsə, ağızdan keçir. Ağız içi boşluğun mikrob və bakteriyaların ən çox inkişaf etdiyi bir mühitdir.

Ağız içi boşluğunda bir çox xəstəliklərə rast gəlinir ki, nəticə etibarilə, həzm prosesinin pozulmasına və mədə-bağırsaq sisteminin xəstələnməsinə gətirib çıxarır. Hz.Peyğəmbərdən (s) hədis var: “Tikəni ağızda tam olaraq çeynəməmiş udmayın”. Əlbəttə bu məsələnin bir tərəfidir. Onun başqa tərəfi də var. Tikəni çeynəyib udmaq üçün ağızda dişlər say etibarilə tam olmalıdır. Diş dibi ətə və selikli qişə sağlam olmalıdır.

Adətən biz dişlərimizi təmizləmək üçün bahalı və dadlı pastalardan (diş məcunu) istifadə etməyə çalışırıq. Unuduruq ki, dişləri ağardan müasir diş məcunları ağardıcı kimyəvi turşularla, insan orqanizmi üçün çox təhlükəli kimyəvi maddələrlə zəngindir. Odur ki, bir qədər ehtiyatlı davranmaq, bacardığıca bitki tərkibli məcunlardan, daha yaxşı reklam olunmayan məcunlardan istifadə etmək lazımdır. Önəmli olan məcunun bəha qiyməti və aldadıcı, xoş dadı deyil, orqanizminizə olan təsiridir.

Danılmaz faktdır ki, diş ağrısında həkiminə müraciət etmək gərəkdir, amma bəzən əlimiz bir yana çatmadıqda, ağrıkəsici həblərin əvəzinə təbii dərmanlardan anlayışılı olub onlardan istifadə etmək lazımdır.

Təbiblər buyurmuşlar ki, ağrıyan dişin kariyesli nahiyəsinə zəy və ya duz qoyduqda dişin ağrısı keçər. Bu baxımdan üzərlik toxumunu əzərək qara üzüm kişimişiyə qarışdırıb dişin zədəli yerinə qoymaq da ağrını kəsər. Darçını dişdəki dəliyə qoymaq və ya ağrıyan dişin üzərində darçın çeynəmək də diş ağrısını azaldar.

Dişdə küt ağrılar olarsa qara istiotdan bir qaşığı götürüb yarım stəkan sirkədə qaynadaraq alınan sıyığı dişin dibinə qoymaq fayda verir.

Dişin ağrısı üz və qulağa verərsə, azacıq baş tükündən götürüb yandırmaqlı və onun külünü qızıl gül yağı ilə qarışdırıb qulağa damız-

dırmaq məsləhətdir.

Dişin zədəli yerinə kafur qoymaq ağrını tez bir zamanda kəsər. Diş ağrısı zamanı diş sinirini keyləşdirmək və ağrını sakitləşdirmək üçün qəndi (şəkər) odda yandırıb, ona azacıq qara istiot əlavə edib dişin zədəli yerinə qoymaq məsləhətdir. Məlumdur ki, bu vasitələr dişdəki kariyes prosesinin ilkin mərhələlərində köməkçi vasitə kimi təklif olunur.

Unutmayaq ki, dişdə çürümə (kariyes) prosesi başlamışsa buna mütləq həkimin müdaxiləsi lazımdır. Unutmayın ki, bu ağrıəkəsicilər ağrını durdursa da sonradan bu dişin tam çürüməsi və dağılmasını əngəlləyəcək müalicə prosesi deyildir.

Dişləri ağartmaq və möhkəmləndirmək (kariyesə davamlılığını artırmaq) üçün isə həkimə müraciət etmədən də keçinmək olar. Təbiblərin qədimlərdən üzü bəri bu məqsədlə işlətdikləri bir resepti diqqətinizə çatdırırıq: 1 ç/qasığı narın döyülmüş duz, eyni miqdarda soda və ağac kömürü qarışdırılır və nəmləndirilmiş diş fırçası ilə dişlər sürtülür. Ayda 3-4 dəfə bu qarışıqla təmizlənən dişlər ağ və parıltılı olur. Onların kariyesə davamlılığı artır, damaqları isə möhkəm və sağlam olur.

Təbiblər buyurmuşlar ki, qurudulmuş yarpızı yandıraraq külü ilə dişləri sürtəndə dişlər parlaq və möhkəm olurlar.

Balıq qulağı toz halına salınaraq tək halda və ya arpa külü ilə qarışdırılaraq dişlərə sürtəndə dişləri ağardar, möhkəmləndirər və kariyesə qarşı müqavimətini artırar. Eyni məqsədlə yumurta qabığını da işlətmək olar. Belə ki, onu toz halına salıb limon şirəsi ilə qataraq dişləri çox gözəl ağartmaq olar. Ayda 3-4 dəfədən artıq isifadə etmək məsləhət deyil.

Hər bir reseptin miqdarına fikir vermək çox önəmlidir. Bu məcunu da çox işlətdikdə, limon şirəsi dişin emalına (mina qatına) mənfi təsir göstərir. Yumurta qabığının tozuna bal qatıb dişləri təmizlədikdə isə dişlərdən əlavə damaqlar da sağalır və möhkəmlənir.

Qurudulmuş qozun üst qabığını yandıraraq külünü balla qataraq dişlərə sürtmək dişləri ağardar və parıltılı edər, damaqları sağaldar. Eyni məqsədlə zəyi sirkədə həll edib onunla dişləri sürtmək məsləhətdir.

Ağızın selikli qişasında iltihab olarsa, təruxunu çeynəyib bir müddət ağızda saxlamaq çox faydalıdır.

Uşaqlarda selikli qişanın iltihabı hallarında dilin üstünə az bir miqdarda hənə sürtmək və yaxud da qaz və ya ördək piyi ilə qarışdırılmış nar şirəsi ilə ağız boşluğunu silmək çox yaxşı fayda verər.

Ağız boşluğu yaralarında ağızı süd ilə qaraqara etmək çox yaxşı nəticə verir. Ağız içi yaralarını ən yaxşı sağaldan dərman isə balıq ödüdür ki, onu yaraya sürtmək məsləhətdir. Təbiblər buyurmuşlar ki, ağız içi yaralarını sağaltmaq üçün şirin nar şirəsini qaynadıb ilıq halda balla qarışdıraraq məlhəm kimi yaralara sürtmək çox müsbət təsir göstərir. Bu məqsədlə reyhan şirəsindən istifadə edilir. Belə ki, 1 x/qasığı reyhan şirəsi yarım stəkan suya qatılaraq ağız gündə 2-3 dəfə qarqara edilir.

Hələ yetişməmiş yaşıl qozun qərzəyinin şirəsini bal və üzüm bəhməzi ilə qatıb qarışıqdan 1x/qasığı yarım stəkan suya tökərək ağız gündə 2-3 dəfə qarqara etmək ağız içi yaralarını sağaldar, diş dibi qanamasının qarşısını alır.

Ağız içi yaralarını müalicə etmək üçün 1 x/qasığı mərcimək 1 stəkan suda qaynadılıb soyudulur, süzülərək ağız qarqara edilir. (gündə 2-3 dəfə yetərlidir).

Ağızda selikli qışanın iltihabı zamanı ağızı yer kökü şirəsi ilə qarqara etmək çox faydalıdır. Yer kökü şirəsi ilə körpələrin ağızını silmək onlarda olan ağız içi iltihabı sağaltmasına çox kömək edir. Ağız içi yaraların sağaldılmasında bal şərbəti ilə ağızı qarqara etməyin, selikli qışaya bal sürtməyin də çox faydası vardır.

Təzə xiyarı əzib tənizdən keçirərək alınmış suyuna 1 çay qasığı bənövşə yağı əlavə edib onunla ağız içini və dili silmək ağız boşluğu xəstəliklərində çox faydalı sayılır.

Əzvayı əzib qızıl gül yağı ilə qataraq ağız içinə sürtmək ağız içi yaralarını sağaldır.

Keşniş şirəsi ilə ağızı qarqara etmək isə həm ağız içi yaraları və xoraları sağaldır, həm də damaqları möhkəmləndirir, diş dibi qanamasının qarşısını alır, ağrıları sakitləşdirir.

Təbiblər zirə toxumu və kəkotunu sirkədə qaynadaraq ağız içi yaraları sağaltmaq, damaqları möhkəmləndirmək və diş ağrısını sakitləşdirmək üçün ağızı qarqara etməyi tövsiyə etmişlər.

Buyurmuşlar ki, bağayarpağı kökünü qaynadaraq 1 stəkan suya 1 çay qasığı bal əlavə edib ağızdakı yaralara qarşı qarqara etmək çox fayda verir. Bu baxımdan palıd qabığı da çox mühümdür. Onu üyüdərək 1x/qasığı götürülür 1 stəkan qaynar suda vəm odun üzərində 15 dəqiqə qaynadılır və süzülür. Ağız boşluğu iltihabında gündə 3-4 dəfə qarqara edilir. Məlumdur ki, zirinç meyvəsinin dəmləməsi, xüsusən də zirinç

kökünün dəmləməsi ağzın selikli qişasının iltihabında çox faydalıdır.

İnnab isə ağız içi yaraları sağaltmaqda əvəzsiz dərman sayılır. Belə ki, onun qabığını soyub un kimi hissəsini ayırır və azacıq bal qataraq ağızdakı yaralara sürəndə, yaraları tez bir zamanda sağaldır.

Gülümbahar dəmləməsi və spirtli cövhərindən təqədim zamanlardan bəri bütün yaraların sağalmasında, xüsusən də daxili yaralarda istifadə olunmuşdur. Əbu Əli ibn Sina bu bitkiyə çox önəm vermişdir. İndi də angina, alviolit, qinqivit, stomatit, ağız içi xoralar və sairənin müalicəsində müvəffəqiyyətlə istifadə olunur.

Təbiblər buyurur ki, diş dibi ətinə möhkəmləndirmək və dişləri bərkitmək üçün nar şirəsi çox faydalıdır. Gündə 2 dəfə onu ağızda saxlaya-saxlaya içmək məsləhətdir. Nar şirəsini qaz piyi ilə qatıb diş dibi ətinə sürmək də çox yaxşı təsir göstərir. Bu baxımdan nar qabığının və çiçəklərinin dəmləməsi, həm iltihabı yaraları sağaldır, həm də damağı bərkidir. Diş dibi ətinə sağlam və möhkəm saxlamaq üçün sarımsaqdan çox istifadə etmək məsləhətdir.

Diş dibi ətinə bərkidən, qanaxmasının qarşısını alan ən faydalı dərman ballı pətək parçasını gündə 2 dəfə çeynəməkdir. Vərəmum çeynəmək və ya spirtli məhlulundan 20 damcı yarım stəkan suya töküüb ağızı qarqara etmək lazımdır. Vərəmumun spirtli məhluluna eyni miqdarda çobanyastığı, dazı otu, gülümbahar və sürvə spirtli məhlullarını qatıb 20-25 damcı yarım stəkan su ilə qarqara etmək ağız içi iltihabını, damaq boşalmasını, diş dibi qanamasını çox rahatlıqla sağaldır.

Sürvə, sirkə və zeytun yağının qarışığı diş dibi ətinə möhkəmləndirir, diş dibi qanamasının qarşısını alır.

Qaraqınıq dəmləməsi ilə qarqara etmək də bu baxımdan çox faydalıdır. Diş dibi ətinə müalicə edən və qanamanın qarşısını alan dərmanlardan biri də içərisində zeytun saxlanmış duzlu sudur ki, gündə 2 dəfə onunla ağızı qarqara etmək çox gözəl təsir göstərir.

Təbiblər təbib İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurmuşdur: “Qoyun ətinə südlə bişirib yemək diş ətinə möhkəmləndirər”.

Diş dibi ətinə möhkəmləndirmək üçün gündə 2-3 dəfə kəkotu çeynəmək çox məsləhətdir. Bu baxımdan 2 x/qasığı üzüm sirkəsi və 1 x/q duzu 1 stəkan su ilə qarışdırıb ağızda saxlamaq, həm diş dibini möhkəmləndirməkdə, həm də qanamanın qarşısını almaqda çox önəmlidir. Ümumiyyətlə, ağızı sirkəli su ilə qarqara etmək İmam Cəfər Sadiq

(ə) tərəfindən xüsusi tövsiyə olunmuşdur. Məlumdur ki, sirkə potoloji mikrob və bakteriyaları məhv etməkdə əvəzsiz nemətdir.

Diş dibi ətinin iltihabı zamanı qızılgülü döyüb suyunu çıxartmaq və sirkədə qaynadaraq ağızı qarqara etmək çox fayda verir. Yaşıl qoz qabığı da bu baxımdan çox faydalıdır, onu möhkəm döyüb suyunu çıxarmaq, sirkə ilə qatıb iltihablı diş ətinə sürtmək iltihabın tez bir zamanda sağlmasına səbəb olur.

Diş dibi ətinin iltihabı irinləməyə doğru gedərsə əzvay yarpağını əzib bal qataraq məlhəm kimi irinli yerlərə qoymaq gərəkdir ki, çox yaxşı təsir göstərir. Sürvə dəmləməsi diş dibi ətinin iltihabında çox faydalıdır. Onunla ağızı qarqara etmək və xəstə nahiyədə bir qədər saxlayıb tökərək, yenisini götürməklə gündə 4-5 dəfə prosedur təkrar edilməlidir.

Əhli-Beyt gülüstanının solmaz çiçəyi, vilayət günəşi İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: "Soğan diş ətinə möhkəmləndirir".

Qurudulub xırdalanmış dazı otunun spirtli məhlulunu hazırlamaq üçün (bu başqa çiçəklərə də aiddir) şüşə qabda 100qr quru çiçəyə üstünə çıxana qədər 60 % spirt əlavə edib 3 həftə saxlayıb, sonra süzüb 40-50 damcı ½ stəkan suya qatıb ağızı qarqara etmək. Bu ağız içi selikli qışanının xəstəlikləri, damaqların xəstəlikləri, boğaz xəstəlikləri zamanı çox faydalı olmaqla bərabər, ağızdan gələn pis qoxunun da qarşısını alır.

Təbiblər buyurmuşlar ki, kasını yarpaq və çiçəklərinin dəmləməsi ilə ağızı qarqara etmək dişləri və diş ətinə bərkidən ən faydalı dərmanlardan sayılır.

Diş dibinin xəstəliyi zamanı dişlər laxlamağa başlayarsa 50qr zəy, 25qr duz, 1x/qasığı kişmiş 200ml suda qaynadılır və süzülür, həmin su ilə ağız gün ərzində qarqara edilir. Allahın izni ilə bir neçə gündən sonra, dişlərin bərkidiyi və diş dibi ətinin sağaldığı hiss olunur. Bu məqsədlə 6qr zəy və 3qr duzun qarışığını dişlərin dibinə sürtmək də çox faydalıdır.

Dişləri bərkitmək üçün şüyüd şirəsini sirkə ilə qatıb dişlərin dibinə sürtmək və yaxud şüyüdü sirkədə qaynadıb ağızı qarqara etmək də olar.

Boymadərənin qurudulmuşundan 1x/qasığı 1 stəkan qaynar suda 2 saat dəmdə saxlayıb süzərək gündə 5-6 dəfə 1-2 dəqiqəliynə ağızda saxlamaq dişlərin laxlaması, diş dibi ətinin zəifləməsi hallarında çox faydalıdır.

Təbiblər buyurmuşlar ki, hər hansı bir bitki yağı, daha yaxşı olar ki zeytun yağı olsun 100ml götürülür vam odun üzərində qaynama həddinə çatdırılır və bu zaman içərisinə xırda döğranmış (30qr miqdarında)

vərəmum tökülərək qarışdırılır və 30 dəqiqə bişirilir. (Yaxşı olar ki, bu ya su vannasında –yəni içərisində yağ olan qazançanı içərisinə su tökülmüş bir qədər böyük qazançada qaynadasan. Və yaxud da odun üzərinə qalın dəmir parçası qoyasan ki, od bir başa qazançaya çatmaya). Hazır məcunu bir qat tənzifdən süzüb sərin yerdə saxlamaq gərəkdir ki, 1 ilə qədər saxlamaq olar. Bu dərmandan ağızın selikli qişasının xəstəliklərində (qinqivit, paradontit, paradontoz) çox faydalı vasitə kimi istifadə etmək olar. Dərman gündə 2 dəfə xəstə nahiyəyə çəkilir.

Damaqların müalicəsində və diş dibi ətinin həm iltihabında həm də qanamasında hərəsindən 30qr olmaqla doğranmış moruq yarpağı, nanə yarpağı götürüb 500ml üzüm sirkəsində 10 gün saxlamaq, sonra süzərək ½ stəkan suya 2 x/qaşığı qatıb ağızı qarqara etmək məsləhətdir.

Quru dazı otunu ovub gövdə hissəsi aralanır, yarpaq-çiçək hissəsindən 30qr götürülür və şüşə qaba yerləşdirilir, sonra üzərinə çıxana qədər hər hansı bir bitki yağı (yaxşı olar ki zeytun yağı olsun) əlavə edilib kip bağlanır və 2 həftəliyə yayda günəş altına, qışda ümumi ev qızdırıcısının üzərinə qoyulur və arabir çalxalanır. 2 həftədən sonra məhlul 50-60 dərəcə qızdırılıb süzülür. (Bu şəkildə istənilən bitki yağını almaq olar). Alınmış dazı otu yağı ilə gündə 3 dəfə damaqlar massaj edilir ki, çox tez bir zamanda iltihabı aradan qaldırır, qanamanın qarşısını alır, damaqları möhkəmləndirir.

Qaraqınıq dəmləməsi də ağızı qarqara etməklə iltihabı sağaldır və ağrıkəsici təsir göstərir.

Çobanyastığı çiçəklərindən 3 x/qaşığı yarım litr suda vam odun üzərində 15 dəqiqə dəmlənib süzülür, soyuduqda 1 x/qaşığı bal əlavə edilib ağızın selikli qişasının, damaqların iltihabında, həta anqına və xroniki tonzilitdə qarqara kimi istifadə olunur.

Ballı pətək mumu ağız boşluğu xəstəliklərinin faydalı dərmanlarından biridir. Onu çeynədikdə diş dibi irindən təmizlənir, diş dibi ətinin və damaqların sağlması, möhkəmlənməsi, diş dibi qanamasının aradan getməsi, yara və xoraların sağlması üçün gözəl zəmin yaranır.

Təbiblər diş dibi qanamasını və damaq iltihabının qarşısını almaq üçün 10qr palıd qabığı və 40qr cökə çiçəyini qarışdıraraq 1x/qaşığı götürüb 1 stəkan qaynar suda 15-20 dəqiqə dəmləyib süzməyi və gün ərzində hissə hissə ağızda saxlayaraq qarqara etməyi tövsiyə etmişlər.

Damaqları müalicə etmək üçün böyürtkən zoğlarının yarpaqlarını

çeynəmək məsləhətdir. Bu da diş dibi qanamasının qarşısını alır.

Xırdalanmış gicitikən yarpaqlarını və toxumlarını qaynadıb ağızı qarqara etmək diş dibi ətinə müalicə edir, qanamamanın qarşısını alır.

40qr cökə çiçəyi 60qr çobanyastığı çiçəyi ilə qarışdırılır, qarışıqdan 1x/ qasığı 1 stəkan suda 10 dəqiqə dəmlənir və gündə 3-4 dəfə ağız qarqara edilir ki, ağız boşluğunu və boğaz iltihabını sağaldır, ağızdan gələn xoşagəlməz qoxunu yox edir, qanamamanın qarşısını alır. Bu baxımdan nar çiçəyinin dəmləməsi də çox faydalıdır, xüsusən də qanamamanı çox tez dayandırır.

Sürvənin zeytun yağında saxlanılmasından alınan yağı diş dibi ətinə müalicə edir, qanamamanın qarşısını alır. Diş dibi qanamasının qarşısını almaq üçün dişlərin dibini zeytun yağı ilə masaj etmək məsləhətdir.

Təbiblər buyurmuşlar ki, üzüm sirkəsi ilə ağızı qarqara etmək damaqları möhkəmlədən, diş dibi qanamasının qarşısını alır.

Ta qədim zamanlardan təbiblər damaqlara zəli qoymaqla diş dibi ətinə, ümumiyyətlə damaqları və ağız boşluğu selikli qışasının xəstəliklərini böyük müvəffəqiyyətlə müalicə etmişlər. Bu üsul elmi təbabətdə və tibbdə də çox faydalı sayılır. Təəssüflər olsun ki, zəli ilə müalicə bizlərin arasında az qala unudulmuşdur. Digər bir üsul da həcamətdir ki, (yəni banka ilə kapilyarlardan qan alma üsulu) çox faydalı olduğuna baxmayaraq o da demək olar ki, Borçalımızda tamamilə unudulub getmişdir. İnşallah irəlidə yazılacaq kitabımızdan biri tam olaraq həcamətə aid olar.

Həcamət haqqında yüzlərlə hədislər vardır. Onlardan biri Peyğəmbər (s) övladı, 7-ci imamımız Museyi Kazim (ə) məxsusdur: "Qan aldırmaq-həcamət dişlər üçün çox faydalıdır." Digər Əhli-Beyt övladı İmam Rza (ə) "Tibbur Rza" kitabının müəllifi olaraq buyurur: "Əncir yemək ağızdan pis qoxunu aparar, dişləri və sümükləri bərkidər, xəstəlikləri aradan aparar. Əncir olan yerdə başqa dərmana ehtiyac yoxdur." Unutmayaq ki, müqəddəs Quranımızda Allahın and içdiyi iki meyvədən biri Əncir digəri isə Zeytundur. Ən azı Tükənməz Hikmət və Qüdrət Sahibi olan Allahın bu meyvələri nədən bu qədər dəyərləndirdiyinə fikir vermək lazımdır.

Ağızdan gələn pis qoxunun qarşısını almaq üçün gündə 3-5 ədəd mixək çeynəyin. Eyni məqsədlə 50qr müşk cövüz əzilərək toz halına salınıb 500qr balla qatılıb, gündə 3 dəfə 1 çay qasığı bir qədər ağızda saxlamaqla udularsa çox-çox fayda verir.

Ağız iyisinə qarşı hərəsindən 10qr olmaqla mixək, müşk cövüzü, qurudulmuş qızılgül ləçəkləri, səməni kökü, zəqqum ağacı çiçəyi, darçın qarışdırılır, 300qr balla qatılır və gündə 3 dəfə 1 çay qaşığı ağızda bir qədər saxlanaraq udulur ki, təsiri və faydası çox böyükdür.

Sarımsaq damaqlar üçün çox güclü bir dərmandır, tut yarpağı çeynəmək isə ağızdan gələn sarımsaq iyini aparmaqda hədsiz faydalıdır.

Əgər ağızdan gələn xoşagəlməz qoxu mədə problemləri ilə əlaqədardırsa, gündə 2 dəfə 1 çay qaşığı fisdıq yağı qəbul etmək məsləhətdir. Eyni təsiri müşk cövüzü və ya şüyüd çeynəmək də göstərir.

Bəzən hər hansı bir səbəbə görə dildə problemlər yaşanır. Odur ki, təbiblər bu az rast olunan problemlərdən də yan keçməmiş, qiymətli tövsiyələrini əsirgəməmişlər. Buyurmuşlar ki, əgər ağızda dil şişərsə və sonradan yaranmış pəltəklik olarsa, hərəsindən 50qr olmaqla yetişməmiş turunc suyu, kələm suyu, və soğan suyu qarışdırılıb ağızda saxlamaqla gündə 2 dəfə ağız qarqara edilməlidir. Bu baxımdan eyni miqdarda qarışdırılmış nar qabığı şirəsi və şaftalı şirəsi də çox önəmlidir, gündə 2-3 dəfə ağızda bir qədər saxlamaqla qarqara edilir.

Dil şişməsi və pəltəklikdə 300ml suda 2 x/qaşığı kişmiş və 2x/qaşığı razyana birlikdə bişirilir, süzülüb bal əlavə edilir və ağız qarqara edilir. Bu məqsədlə zirədən də istifadə oluna bilər: 50qr zirə 500ml suda qaynadılır, süzülür və 3 x/qaşığı bal əlavə olunur. Gündə 4-5 dəfə ağız qarqara edilir.

Böyük təbiblərdən məsləhətdir ki, hərəsindən 5qr olmaqla qarabaşaq otu toxumu, kəklikotu, zəncəfil tozu 1 stəkan suda qaynadılır, gündə 2-3 dəfə ağız qarqara edilir. Bu reseptə bəzən şüyüd də əlavə edilir ki, faydası daha da artıq olsun. Dilin ağırlaşması və keyləşməsi halı baş verərsə, 10qr kəklikotu və 10qr xardal 1stəkan suda qaynadılır və ağız qarqara edilir.

Dilin iflici baş verərsə, Allahdan ümid kəsilməz, hər dərddə yüzrlərlə dərman verən Uca Allahdır.

MƏDƏ-BAĞIRSAQ SİSTEMİ

Uca Alah insanı gözəl biçimdə, mükəmməl bir biomexanizm varlıq olaraq yaratmağı qərar vermişdir. Bənzəri olmayan bu biomexanizm həzm sisteminə daxil olan orqanlar sayəsində ümumi orqanizmin fəaliyyəti naminə enerjini istehsal etmək üçün yanacağı qəbul edən, onu yandırır və həzm rəbədən keçirən və tullantılarını xaric edən mühüm bir orqanlar kompleksidir. Qəbul edən orqandan - ağızdan, xaric edən orqana qədər, yəni anus dəliyinə qədər 7-8 metrlik mədə-bağırsaq başqa orqanlara nisbətə, daha çox xarici təsirlərə məruz qalmaqla, daha çox zərər görmə ehtimalı yaşayır. Hər bir mexanizmin fəaliyyətində önəmli amillərdən biri, bu mexanizmin çalışması üçün hansı keyfiyyətdə xammaldan istifadə etməsidir. Bədənin enerji mənbəyini yaradıb təmin etmək üçün bu xammalı hansı ardıcılıqla qəbul etməsi də önəmli prosesdir.

Bu gün bu sistemin çalışması üçün nəyin yaxşı nəyin pis olduğunu, hansı yanacağın daha əlverişli olduğunu unudan insan, yanacağı yalnız keyfiyyətli və icazə verilmiş xammal olmaq şərtlə orqanizmin tələbatı nəzərə alınmadan, əlinə keçənlə təmin etmək istəyir. Halbuki, öz avtomobillərimizə belə ucuz və keyfiyyətsiz yanacaq tökmürük, çünki, mühərrik düz işləməz. Əlbəttə, yanacağı zay olan mexanizm korlanmalıdır. Avtomexanizm korlanıb sıradan çıxarsa, yenisini almaq mümkündür. Amma insanda orqanizm korlanarsa, xəstələnər. Xəstə orqanizmdə isə hissələri dəyişmək ən çətin şərtlər tələb edən prosesə çevirilir. Odur ki, orqanizmə gərəkli qidanı seçməkdə bir qədər diqqətli olmaq lazımdır.

Bizi Yaradan buyurmuşdur ki, hər yeyilməsi mümkün olan şey qida deyildir. Qida bizim orqanizmə faydalı olana deyilir. Bunu Qurani-Kərimdə belə təsdiqləyir: "O Peyğəmbər onları (insanları) yaxşı işlərə çağırır, pis işlərdən çəkindirir, onlar üçün pak olan şeyləri halal, napak olan şeyləri haram edir". (Əraf surəsi, ayə: 157.). Belə qida kimi əlverişsiz yeyəcək və içəcəklər sürdüyümüz həyatda mədə-bağırsaq sisteminin xəstələnməsinə səbəb olur.

Mədə-bağırsaq sisteminə aid xəstəliklər, ən geniş yayılan xəstəliklərdəndir və adətən bu xəstəliklər ciddi şəkil alana qədər insanlar bu narahatçılığa etinasız yanaşırlar. Ciddi şəkil almış xəstəliyin müalicəsinə çətinləşir, əvvəldə ortaya çıxan problem də yeniləşir. Əvvəldən verilən yanacağı (qidanı) keyfiyyətsiz və hesab-kitabsız verilib mexanizmi (orqanizmi) yararsız vəziyyətə saldığı ortaya çıxır. Sonra düzəltməyə çalışanda ikinci yanlış seçim - vəsait (dərman) seçimi də hesab-kitabsız edilir.

Korlanmış biomexanizmi süni kimyəvi dərmanların ixtiyarına veririk. Nəticədə mükəmməl bir sistem olan mədə-bağırsaqlarımızı sağaltmaq əvəzinə, onda eroziyalar, yaralar yaradır, bağırsağın çox önəmli olan mikroflorasını məhv edir ki, bu da xəstəliyin qurtarmasını gözlədiyimiz halda yeni-yeni problemlərin ortaya çıxmasına səbəb olur.

Risalət taxtının sultanı Həzrəti Məhəmməd (s) buyurur ki: "Bütün xəstəliklərin evi mədədir". Bu baxımdan həm tibb alimləri, həm təbiblər mədə-bağırsaq xəstəliklərinə xüsusi maraq göstərir, insanları bu bəladan qurtarmaq istəyirlər. Bu işdə - düşünən beyinlər - insanın müalicəsində Qadir və Həkim Allahın torpaqda qərar verdiyi nemətlərdən istifadə etməyə çalışırlar.

Bu bölmədə Allahın bizə verdiyi sayısız-hesabsız gözəl nemətlərindən meyvələrdən, tərəvəzlərdən, çiçəklərdən bəzilərinin, çox asanlıqla əldə oluna bilinənləri haqqında həm məlumat verib, həm də onların tibdə dava-dərman əvəzi funksiyalarından danışacağam.

Alimlər ustadı İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurub: Şirin heyvanı tumları ilə birlikdə yeyin, o zəifliyi aradan qaldırır, mədəni təmizləyir.

Təbiblərin tövsiyə edir ki, hər kəs Tanrının Quranda şəfa deyər xüsusi vurğuladığı baldan düzgün istifadə edərsə, gastritdən (mədənin selikli qişasının iltihabı) və mədənin artıq turşuluğundan azad olar. Bunun üçün 1 xörək qaşığı balı 1 stəkan qaynanmış ılıq suda həll edib gündə 3 dəfə yeməkdən 1-2 saat əvvəl içmək lazımdır. Müalicə müddəti 2 aydır. Əgər mədə turşuluğu əksinə aşağıdırsa, bal şərbəti birbaşa yeməkdən öncə içilməlidir. Əlbəttə ki, müalicə müddətində başqa şirniyyatdan pəhriz etmək (imtina deyil) gərəkdir.

Mədə yarası, gastrit artıq turşuluq həddində olarsa, köməyə qartof şirəsi də çata bilər. Bunun üçün 1 stəkan qartof şirəsinə 1 xörək qaşığı

bal qatıb gündə 2 dəfə yarım stəkan yeməkdən bir saat əvvəl 10 gün müddətində içmək gərəkdir. 10 gün fasilə verilib davam edilərsə, faydası çox olar inşallah.

Mədə-bağırsaq xəstəliklərində, xüsusən də qastrit, mədə və 12 barmaq bağırsaq yarası, öd kisəsi, qaraciyər xəstəliklərində 50 qr itburnu meyvəsinə 1 litr qaynar su töküb 30 dəqiqə dəmləməli, süzüb gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl yarım stəkan içmək lazım.

Alman həkimləri mədə-bağırsaq xəstəliklərində andız kökünün dəmləməsindən və spirtli cövhərindən müvəffəqiyyətlə istifadə edirlər. Bolqar həkimləri isə andızın həlimindən mədə-bağırsaq iltihabının sağaldılmasında müsbət nəticə əldə etdiklərini qeyd etmişlər. Bir sıra alimlərin tədqiqatlarına əsasən, andız mədə şirə-sinin ifrazını artırır, ondan iştah açan, həzm prosesini gecikdirən və tənzimləyən dərman kimi istifadə olunur.

Çox asanlıqla tapılan Sürvə otu, qastrit, mədə yarası, nazik və yoğun bağırsağın, öd kisəsinin iltihabında əvəzsiz nemətdir.

10qr sürvə otuna 300ml qaynar su tökərək 1-2 saat dəmləyin, gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl 4-5 xörək qaşığı için. 1 aylıq müalicədə təsiri də çox yaxşıdır.

Gülümbahar çiçəklərini qurudaraq xırdalayıb 2x/qaşığı götür-məli, yarım litr qaynar suya tökməli və 5-7 dəqiqə qaynatmalı, 2 saat dəmdə saxlayıb süzməli və gündə 3 dəfə ¼ stəkan içməli. Bu çiçək dəmləməsi qastrit, mədə və 12 barmaq bağırsaq yarası, yoğun və nazik bağırsaqların iltihabı, mədə-bağırsaq səpişikləri, qara ciyər və öd kisəsi xəstəliklərində ən güclü dərmanlardan sayılır.

Mədə bağırsaq narahatçılığında, qarın nahiyyəsində ağrı və ağırlıq hiss edəndə İmamət səmasının ulduzu İmam Cəfər Sadiqin (ə) tövsiyəsinə əməl edin: - “Armud yeyin, o qarındakı narahatçılığı yatırır, qarın ağrılarını sakitləşdirir, armud mədəni təmizləyir və gücləndirir, hər kəs mədəsində ağırlıq hiss etsə yeməkdən sonra armud yesin”.

Mədə -bağırsaq xəstəliklərində zoğal meyvəsi də gözəl təsirə malikdir. Soyuq dəymələrdə nənələrimizin zoğal mürəbbəsi və zoğal bəhməzindən istifadə etdiklərini inşallah ki, hələ unutma-mışıq. Həm elmi təbabətdə, həm xalq təbabətində yetişmiş zoğal meyvələri mədə-bağırsaq xəstəliklərinin dərmanlarından sayılmışdır. Onun həm təzə

şirəsi, həm də bəhməzi bu məqsədlə işlədilir. Qurudulub üyüdülmüş zoğal tumları isə təbiblər tərəfindən ishala qarşı işlədilən ən yaxşı dərman kimi tövsiyə edilir.

İlahi elmlərin varisi, vilayət günəşi, Əmirəlmöminin Əli (ə) buyurur: -“Narı onun əti ilə birlikdə yeyin, o mədəni təmizləyir”

İmam Cəfər Sadiq (ə) isə buyurur: -“Narı əti ilə birlikdə yeyin, o mədəni təmizləyir, yeməyin mədədə tıxac olmasının qarşısını alır və həzmi gücləndirir”. Ta qədimlərdən nar şirəsi mədə xəstəliklərində, onun qabığı isə یشhalın və yaraların sağalmağında işlədilmişdir. Hipokrat bu haqda eradan əvvəl də nar şirəsindən təbabətdə istifadə edirdiyini söyləyir. Beləki, nar şirəsini qaynadıb balla qataraq babasilin müalicəsində istifadə etmişlər. Narın kök və gövdə qabığı, çubuq, meyvə qabığı hələ eradan əvvəl mədə bağırsağ xəstəliklərində, mədə bağırsağ qurdlarını məhv etmək üçün istifadə etmişlər.

Təbiblər buyururlar ki, mədə turşuluğu çox olarsa, təzə çəkilməmiş yerkökü şirəsi gündə 1 dəfə yarım stəkan içilməlidir. İmam Cəfər Sadiq (ə) yerkökü haqqında buyurur: “Yerkökü yemək insanı qulunc olmaqdan və babasildən qoruyar”. Qədim kitablardan qarın nahiyyəsində olan sancıları qulunc kimi tərcümə etmişlər.

Hikmət qapısı, Əmirəlmöminin Əlinin (ə) künyələrindən biri, Əbu Turab (torpaqın atası) buyurur: “Alma yeyin, o mədəni təmizləyir”. İlahi bir nemət olan almanın bir litr şirəsinə 100qr bal qataraq gündə 3 dəfə 1 stəkan içməklə yoğun və nazik bağırsağın iltihabından (enterekolit) azad olmaq mümkündür. Bunun üçün bir il ərzində 3-4 dəfə bir aylıq müalicə kursu götürmək məsləhətdir.

Yoğun bağırsağın iltihabında Çobanyastığı çiçəklərinin 3 qaşığı xırdalanmış qurusunu termosə töküb üstünə 750ml qaynar su açmalı, 2 saat dəmdə saxlayıb süzərək 70qr bal əlavə etməli, gündə 4 dəfə yarım stəkan olmaqla 1 ay içməli. İki həftəlik fasilədən sonra kurs təkrar olunarsa, Allahın izni ilə xəstəlik sağalar.

Yay fəslində gündə 10-15 yarpaq bağayarpağını təzə -təzə yemək mədə yarasına ən yaxşı müalicəsi sayılır. Bağayarpağı şirəsini çıxarıb gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl 1 x/qaşığı 1/3 stəkan suya qataraq içmək isə mədə-bağırsağ sisteminin hər növ narahatçılığında ən gözəl dərmandır.

Maya otu əkin sahələrinin ətrafında, çəpərlərin üstünə çıxan sarmaşlıq şəkilli bitkidir, qat-qat yarpaqlardan ibarət qozaları vardır. Bu bitkini qurudub 20qr götürərək üzərinə 600ml qaynar su tökür, 30-40 dəqiqə dəmdə saxlayıb süzərək gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl $\frac{1}{4}$ stəkan içməli ki, bu gözəl iştah açır, qastrit zamanı həzm prosesini tənzimləyir, nazik bağırsağın iltihabını sağaldır, qaraciyər və ödlə bağlı xəstəliklərdə müsbət təsir göstərir, xüsusən də bu xəstəliklərlə əlaqədər sancı və ağrılar olarsa maya otunun ağrı kəsici xüsusiyyəti çox köməyə çatır.

Mədə -bağırsaq xəstəliklərinə gözəl təsir göstərən nemətlərdən biri də ağ tutdur ki, onun həm təzəsini, həm bəhməzini səhər ac qarına bir miqdar qəbul etmək çox məsləhətlidir.

Qara qarağatın şirəsi də çox önəmlidir, onu gündə 2 dəfə $\frac{1}{2}$ stəkan xroniki mədə-bağırsaq xəstəliklərində, xüsusən də mədə turşuluğu az olanda içərlər.

İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur ki: -“İydə yeyin ki, o mədəni təmizləyir, insanı babasıldən qoruyur“.

Elm aləmində fikir sahibi olmuş yunan alimi Halen isə innabın yaxşı həzm olan və mədəyə müsbət təsir göstərən meyvə olduğunu söyləmişdir.

Mədə ağrılarını kəsmək və mədə-bağırsaq xəstəliklərindən qurtarmaq üçün heyva ağacının qabuğunu suda qaynadıb (20-30qr qabuğu 250-300ml suda) süzərək gündə 2-3 dəfə 1 x/qasığı 10 gün ərzində içmək məsləhətlidir.

İmam Cəfər Sadiq (ə) tövsiyələrinin birində buyurur: "Balı qara çörəkotu toxumu ilə qatıb yemək (Peyğəmbərdən (s) hədis var ki, qara çörəkotu bitkisi ölümdən başqa hər xəstəliyin dərmanıdır) bağırsaq köplərini aradan qaldırır, mədə-bağırsaq yaralarını və qəbizliyi müalicə edir.

Mədə-bağırsaq köpünün qarşısını almaq üçün nanəni qaynar suda isladıb-yəni dəmləyib suyunu gündə 2 dəfə yarım stəkan içmək məsləhətdir.

Yer kökü toxumlarını 1 çay qaşığı 1 stəkan qaynar suda dəmləyib (əvvəlcədən əzərək) içmək köpün ən yaxşı dərmanı sayılır.

Razyana şüyüd toxumlarının dəmlənməsi həm uşaqlar, həm də böyükər üçün ən yaxşı köp dərmanıdır.

Limon qabığının qurudulmuşunu xırdalayıb dəmləyərək içmək və

yaxud da dəfnə yarpağı dəmləməsi mədə bağırsaq köplərini aradan qaldırmaqda çox faydalıdır.

Mədə-bağırsaq xəstəliklərinin müalicəsində çox gözəl təsir qoyan nemətlərdən biri də çökə ağacının çiçəkləridir, ondan alınan çay müalicəvi əhəmiyyətli və çox dadlı bir çaydır.

Mədə-bağırsaq xəstəliklərinin müalicəsində hələ eramızdan əvvəlki dövrlərin məlumatlarına görə, palıd qabığının dəmindən istifadə ediblər. O qarın nahiyəsindəki ağrıları, iltihabı müalicə edir, yaraları sağaldır.

Dazı otu mədə-bağırsaq xəstəliklərində, bağırsaq qurdlarının məhv edilib tökülməsində çox faydalı və güclü iştah gətiricidir. Dazı otu həm də mədə şirəsi ifrazını gücləndirir. Dazı otu çay kimi dəmlənib içilir və yaxud spirtli məhlulu hazırlanıb damcı ilə (20 damcı gündə 2 dəfə) qəbul olunur.

Acı yovşan mədə-bağırsaq pozulmalarında, qəbizlikdə, qusmada və bir çox başqa mədə-bağırsaq problemlərində çox gözəl nəticə verir. Acı yovşanın boymadərənə qarşığının çayı isə mədə-bağırsaq köpünün ən gözəl dərmanlarındanır.

Gülxətmi kökünün dəmləməsi mədə-bağırsaq xəstəliklərində çox faydalıdır, xüsusən 12 barmaq bağırsaq yarasında, gastritdə dəmlənib (1xörək qaşığı 1stəkan qaynar suda, vaxt odda 15-20 dəqiqə) gündə 2 dəfə içilən bu dərman həm də ürək bulanmasının qarşısını alır, iştah açır.

Əməkövəcinin çiçək və yarpaqları isə çay kimi dəmlənib ishala qarşı işlədilir.

Mədə-bağırsaq xəstəliklərində təbiblərin geniş istifadə etdikləri nemətlərdən biri də üzərlik toxumudur. Onu əvvəlcədən taxta alətlə əzib dəmləmək və gündə 2 dəfə yarım stəkan içmək əsəb sisteminə qarşı faydalıdır.

Şirin biyan şirəsi və dəmləməsi mədə-bağırsaq xəstəliklərində ən faydalı dərmanlardan sayılır. Hindistan və Vyetnamın rəsmi tibbində şirin biyandan gastritdə, mədə və 12 barmaq bağırsağın yarasında böyük müvəffəqiyyətlə istifadə olunur. Gündəlik 40 qr şirin biyan şirəsi dörd həftə ərzində içilərsə, mədə-bağırsaq yaraları sağalar.

Bağayarpağı dəmləməsi soyuqdan əmələ gələn mədə bağırsaq problemlərini çox asanlıqla həll edir. Sözü gedən bitkinin toxumu un kimi əzilib uzun sürən ishala qarşı, bağırsaq selikli qişasının iltihabına

qarşı çay kimi işlədilir.

Kasni çiçəklərinin və ya kökünün dəmləməsi mədə bağırsaq xəstəliklərində, həzm prosesinin tənzimlənməsində, iştah açmaqda, maddələr mübadiləsini gücləndirməkdə çox faydalıdır. Hədislərdə bu ilahi nemətin yarpaqları adi göyərtilər kimi qida məhsuludur.

Aloye şirəsi qurudulub toz halına salınmış halda və ya təzə -təzə xroniki mədə bağırsaq xəstəliklərində, 12 barmaq bağırsağın xorasında, qastritdə, yoğun və nazik bağırsaqların iltihabında, qəbizlikdə istifadə olunur. Aloye şirəsini qəbul etmə dozasından asılı olaraq təsir gücü dəyişir. Belə ki, artıq dozada bağırsaq işlədici kimi təsir göstərir və atonik qəbizlikdə çox faydalıdır, az dozada iştah açan və həzmi gücləndirən nemətdir.

Ağ su zanbağı kökünün çövhəri və ya spirtli məhlulu gündə 2 dəfə 15-20 damcı qəbul edildikdə xroniki ishala qarşı, bağırsaq infeksiyon yoluxmalarına qarşı çox təsirli dərmandır.

Elmin varisi Cəfər Sadiq (ə) buyurub ki: - Üzüm sirkəsini için, sirkə qatılmış suda çimin, o bədəndən bütün qurdları məhv edib çıxarır. Məlum məsələdir ki, sirkəli suda çimmək dəridə də olan parazitləri məhv edir.

İmam (ə) başqa bir tövsiyədə köpü müalicə etmək üçün buyurur: "Zeytundan istifadə edin, o köpü müalicə edir". Zeytun yağı mədə bağırsaq yaralarını müalicə edir, qəbizliyi aradan qaldırır. Unutmayaq ki, Ulu Yaradan Quranda zeytuna and içir. Bu haqda Hz.Məhəmməd (s) buyurur: - "Zeytun mübarək ağacın meyvəsidir". Quranda and içilən ikinci ilahi nemət əncirdir ki, onun meyvəsi yüngül bağırsaq işlədici sayılır, mədə iltihabında və qəbizliyində çox gözəl təsir göstərir.

Küncüt yağı mədə bağırsaq xəstəliklərində gündə 2 dəfə 1 xörək qaşığı qəbul edildikdə faydası çox olar və həm də bu gözəl nemət bağırsaq işlədici və qurd qovucu dərman sayılır.

Çaytikanı bitkisini mədə bağırsaq xəstəliklərində, hətta mədə bağırsaq xərçənginin müalicəsində müvəffəqiyyətlə işlətmişlər. Gündə üç dəfə 1 çay qaşığı 3-4 həftə dəmləməsi qəbul olunarsa, mədə bağırsaq iltihabında, düz bağırsağın xəstəliklərində çox faydası olar.

Hacətlər qapısı, imamət səmasının 8-ci ulduzu imam Rza (ə) buyurur: -"Közdə qabığı ilə birlikdə bişirilmiş qoz ləpəsi qarındakı ağrıların dərmanıdır, ağrını çox tez kəsər". Qoz ləpəsini əncirlə qarışdırıqda,

çox güclü qida və enerji mənbəyi alınır ki, həzm prosesini gücləndirən dərman olur.

Bu resept (o cümlədən bu kitabda qeyd olunmuş bir çox reseptlər) ilhamını Qurani-Kərimdən alıb elm ustalarına ustadlıq edən, tibbin ən uca zirvəsinə yüksələn Əbu Əli ibn Sinaya (Avisena) məxsusdur. Allah onun ruhunu şad eyləsin, və bizim onu unutmamız üçün adını Avisena kimi qeyd edənlərə Allah insaf versin, günəşi gizlətmək olarmı?!

Qarağat meyvələrinin dəmləməsi və yaxud da spirtli məhlulu mədə xəstəliklərində, bağırsaq atoniyasında, həzm prosesinin zəifliyində çox önəm verilən bir dərmandır.

Zirincin tək meyvələri deyil, kökü də faydalı dərmandır. Köklər xırda doğranır, 40-50q 1 litr suda 1saat vaxt odda qaynadılır. Alınan məhluldan gündə 3 dəfə 1/3 stəkan içilir və həmçinin bu məhlulu ümumiyyətlə iltihablı nahiyyələrə sürtdükdə çox gözəl təsir göstərir.

Həzrəti Məhəmməd (s) buyurur: - “Ac qarına xurma yeyin, o mədə bağırsaq qurdlarını öldürür.”

İmam Cəfər Sadiq (ə) isə: -“Xurma həzmi gücləndirir, mədə ağrısını aradan qaldırır, yorğunluğu aradan götürür, və insanı az yeməklə tox saxlayır.”- deyər buyurmuşdur.

İmam Cəfər Sadiqin (ə) bizlərə tövsiyə etdiyi ilahi nemətlərdən biri də düyüdür. İmam məsləhət edir ki: “Bişmiş düyünün üstünə sumaq töküb yemək qarın ağrılarını aradan qaldırır, səhərlər bir ovuc düyünün çəkilməmiş ununu, tam bişmişini həlimi ilə yemək ishalın qarşısını alar... Düyü çox yaxşı qidadır, o bağırsaqları genişləndirir, babasili müalicə edir”.

Həzrəti Əli (ə) kəkotunun mədə üçün böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini buyurur.

Balın və südün şəfa olmasına Qurani-Kərim zəmanət vermişdir. Həzrəti Peyğəmbər (s) onun haqqında buyurur: “Süd için, mənim yəqinim var ki, o şəfadır, çünki inək bütün şəfali bitkilərdən otlayır”. 1 stəkan ılıq südə 1 çay qaşığı xarlamış bal qatıb yatmadan əvvəl 1/3 stəkan içmək qəbizliyin qarşısını alan ən yaxşı dərmandır.

Əziz oxucu! Sizə təqdim olunan vasitələr ən asan yolla tapılması mümkün olan nemətlərdir. Onlara gündəlik həyatımızda tez-tez rast gəlirik. Sadəcə məlumatsızlıq ucbatından və ya etinasızlığımızdan onlara

əhəmiyyət vermirik. Halbuki, əhəmiyyət vermədiyimiz bu ilahi nemətlər bahalı kimyəvi dərmanlardan qat-qat üstündürlər.

Ən əsası isə, nə qaş düzəldir, nə də vurub göz tökür. Bu ilahi nemətlər məhz insana görə yaradılmışdır.

QARA CİYƏR XƏSTƏLİKLƏRİ

Keçirdiyimiz həyat tərz, qəbul etdiyimiz suni və keyfiyyətsiz qida maddələri, son illərdə əhatə dairəsi genişlənən və getdikcə gəncləşən xəstəliklərin siyahısına qaraciyər və öd kisəsi xəstəlik-lərini də daxil etmişdir. Belə ki, qaraciyər böyüməsi, qaraciyər yetərsizliyi, hepatitlər, öd kisəsinin iltihabı, öd daşlarının əmələ gəlməsi, öd yollarının tıxanmaları hallarına bu gün gənclərdə daha çox rast gəlinir, nəinki yaşlılarda.

Müasir tibbin bu gün ən yaxşı bacardığı iş - cərrahiyyə əməliyyatı ilə öd kisəsinin kəsib atmaqdır. Amma düşünmürük ki, Allah Adəm oğlunun mükəmməl və qüsursuz sənət əsəri olan orqanizimində kəsilib atılacaq orqan yaratmamışdır. Çünki, hər orqan başqa orqanlarla üzvi bir əlaqədədir. onun kəsilib atılması digərinə mənfi təsir göstərir. Biz xəstələndə son çarəyə tərəf qaçmağa çalışırıq, unuduruq ki, dərddən dərman da vermişdir, hər xəstələndən orqanımızı kəsdirib atsaq, geriyyə nə qalar?!

Maraqlıdır, kiçik bir cihaz ixtira edən ixtiraçı mühəndis, onu istifadəyə verdikdə, bu cihaz düzgün işləməzsə, pozularsa nə etmək lazım gəldiyini yazılı sürətdə cihazın yanına qoyur. Bənzərsiz və mükəmməl bir mexanizmin - insanın müəllifi, hər şeyin ixtiyarı və elmi əlində olan Allah, hansı ki, ixtira etdiyinə - yaratdığına baxıb özünə: əhsən,- dedi. Qurani Kərimdə Allah buyurur ki: Mən insanı yaratmamışdan dünyanı onun üçün yaşamaq yeri qərar verdim, onun ruzisini yaratdım. Allah insan orqanizminin hər bir orqanındakı nasazlığa minlərlə müalicə yolları göstərmişdir, həm də bu müalicə yolları bir sistemə xeyir verəndə, başqa sistemi korlamır, ziyan vurmur. Yetər ki, sahibi olduğumuzu zənn etdiyimiz bu mükəmməl, mürəkkəb və misilsiz biomexanizmin - bədənin Qadir Allah tərəfindən yaradıldığını anlayaq. Xəstəliklərə də çarəni Onun özündən istəyək, dərmanımızı Onun məhz bizim orqanizmimizə görə yaratdıqlarının içərisində axtaraq, kimyəvi və zərərli maddələrdə yox.

İlhamını məhz Qurandan almış Əbu Əli ibn Sina (Avisena) buyurur ki, insanın iki orqanı müalicə olunar, başı (mərkəzi sinir sistemi) və qaraciyəri. Qaraciyər insan üçün çox önəmli və əvəz-olunmaz bir orqandır. Orqanizmdə gedən bütün proseslər onunla bağlıdır. Çəkisi maksimum

1,5 kq qədər olan bu orqan insan orqanizmində 50-dən artıq funksiya yerinə yetirir. Qaraciyər özü-özünü bərpa edə bilən bir orqan olmaqla yanaşı, həm də insan orqanizmində ən böyük vəz sayılır. Qaraciyər sanki, Allahın insan daxilində qurduğu bir zavod, bir depo, bir laboratoriyadır. Qaraciyər maddələr mübadiləsinin mərkəzidir. Orqanizmdə, qaraciyərdə 500-dən artıq biokimyəvi reaksiyalar məhz burada gedir. Zülalların karbohidratların, yağların parçalanması və mübadiləsi baş verir.

İnsan qanının $\frac{1}{4}$ hissəsini özündə saxlayıb lazım olan anda, lazım olan orqana-sistemə qan çatdıran məhz qaraciyərdir. Qaraciyər həzm prosesində, maddələr mübadiləsində, qan dövranında, qanın təmizlənməsində, qanda şəkərin mübadiləsinin təmin olunmasında, orqanizmin hərəkətinin tənzimlənməsində, orqanizmi zəhərli və zərərli maddələrdən təmizləməkdə, hormonların, fermentlərin və vitaminlərin əmələ gəlməsində, saxlanılmasında, istifadə oluma-sında məsul olan bir orqandır. Öd maddəsini ifraz edərək, xüsusi yollarla 12 barmaq bağırsağa axıdaraq həzm prosesini tənzimləyir. Öd maddəsinin artıq hissəsi öd kisəsində saxlanılaraq lazımı anda bağırsağa ötürülür.

Qaraciyərin fiziologiyası və funksiyası haqqda geniş danışmaqda məqsəd əlbəttə onu qorumağın çox önəmli olmasını çatdırmaqdır. Qaraciyər öz nasazlığını adətən bir başa bildirməyən bir orqandır, tez- tez onun dincəlməsinə, artıq toksinlərdən, zərərli maddələrdən təmizlənməsinə imkan yaratmaq önəmli tələbatdır.

İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: -"İlq su içmək qaraciyəri təmizləyir... Amma su içəndə onu bir nəfəsə içməyin, çalışın sümürə- sümürə için ki, bir nəfəsə su içmək qaraciyəri xəstələndirir".- deyər ərz etmişdir.

Bədmüşk söyüdüünün təzə yarpaqlarından çəkilmiş şirə ilə təbirlər qaraciyər iltihabını, sarılığı müalicə edir, hərəkəti aşağı salırlar. Təbirlərin tövsiyələrinə görə, ağ zoğal və onun şirəsi sarılığın ən güclü dərmanıdır. Gündə 2-3 stəkan içmək gərəkdir.

Sarıqla tutulmuş xəstələr zirinc şirəsindən istifadə etsinlər. Əbu Əli ibn Sina zirinci və ondan alınmış cövhəri öd qovucu, qan kəsici xassəyə malik bir dərman kimi tanıtdırır. Zirincdən alınmış dərmanlar qaraciyər xəstəliklərində çox mühümdürlər, onun yarpaqlarından alınan cövhər sarıqlıqda, öd kisəsi daşlarının əridilməsində çox faydalıdır. Zirincin köklərini və yarpaqlarını xırda doğrayıb 20 dəqiqə dəmləyərək səhər

axşam çay kimi içmək lazımdır. Bu dərman öd yağlarını təmizləyir, öd kisəsində daş əmələ gəlməyə qoymur.

Sarılığın müalicəsində bağayarpağı dəmləməsi, turş nar və turş alma şirəsi, badam yağı istifadə olunarsa Allahın izni ilə sağalma daha tez olar.

İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: “Badımcın sarılıq zamanı çox faydalıdır”.

Orta Asiya təbibləri boyaqotu bitkisinin kökü (hansı ki nənələ-rimiz Novruz bayramında onunla yumurta boyayıb, gəvə və kilim-lərə ipliği onun rəngi ilə qızardırdılar və rəngi min illər getməzdi) dəmləməsindən sarılığı müalicə etmək üçün istifadə edirlər. O öd daşlarını əridir, öd kisəsini və öd yollarını yuyur. Bunun üçün 1 xörək qaşığı qurudulub xırdalanan kökü 0,5 litr qaynar suda, vaxt odda 10-15 dəqiqə dəmləyib süzərək gün ərzində 4-5 dəfə yarım stəkan içməli və yaxud toz halına salınmış köklərdən 1 çay qaşığı gündə iki dəfə udmalı ki, faydası çox böyük olsun.

Cökə ağacının çiçəklərindən dəmlənən çay, qaraciyər xəstəliklə-rində də çox faydalıdır. Dəmləyib gündə 3-4 dəfə içilməsi tövsiyə olunur.

Qaraciyər narahatçılığı olanlar 10 gün püstə, badam yesələr, faydasını görürlər, bu baxımdan yer kökü şirəsi, nar və alma şirəsi də çox təsirli nemətlərdəndir.

Hil dəmləyib içmək qaraciyər ağrılarındakı, həm ağrını kəsir, həm də müalicəvi təsir göstərir, qaraciyər zəyifliyində çox önəmli vasitədir. Yeməklərdə zəfəran işlətmək qaraciyər məsamələrini açar və qaraciyəri təmizləyər.

Gündə 2 dəfə iki ədəd gənəgərçək tumu ki, böcəyə oxşayır, yemək qaraciyər məsamələrini açmaqda çox gözəl təsir göstərir.

Acı yovşan dəmləməsi və spirtli məhlulu qaraciyər xəstəliklə-rində, xüsusən sarılıqda, öd kisəsinin iltihabında çox önəmli bir dərmandır. Kasnı kökü və yarpaqlarının şirəsi isə qaraciyər xəstəliklərində, xüsusən də qaraciyər böyüməsində təbiblərin önəm verdikləri dərmandır. Bu baxımdan kasnının çiçək, yarpaq və kök dəmləməsi də gözəl təsir göstərir. Qaraciyər böyüməsində ən yaxşı dərmanlardan biri də çobanyastığı dəmləməsidir ki, onu bir müddət içənlər inşallah faydasını görürlər.

Ümumiyyətlə, qaraciyəri zəyif olanlar, qoz, zirinc, darçın, mixək,

kişmiş, abqora və çuğundurun həm özündən həm də qabığından tez-tez istifadə etsələr qaraciyəri həqiqətən də gücləndirə bilirlər.

Yeməkdən əvvəl və sonra bir miqdar fıstığı kişmişlə yemək də daha yaxşı nəticə verir.

Qaraciyər xəstələri çuğundur yarpağını və təzə keşnişi sirkədə bişirib yesinlər. Quru keşnişi gül yağı ilə qatıb gündə 2 dəfə 1 xörək qaşığı yemək lazımdır.

Qaraciyər xəstəliklərində 10q qurudulmuş rəvənd kökü 2 stəkan qaynar suda dəmlənib yeməkdən əvvəl gündə 2 dəfə 1stəkan içilir. Yeməkdə sarıkök işlətmək də təbiblərin tövsiyəsinə daxildir.

Kasni yarpaqları və kökünün dəmləməsi öd yolları xəstəliyində, sarılıqda, qaraciyər serozunda, ümumiyyətlə qaraciyər xəstəlik-lərində və zəyifliyində çox əhəmiyyətlidir.

Gülümbahar çiçəklərinin dəmləməsi (1x/qaşığı 1 stəkan suda) gündə 3 dəfə 2 x/qaşığı içilir ki, qaraciyər xəstəliklərində, öd axarı yollarının xəstəliklərində həm təbiblər, həm həkimlər tərəfindən istifadə olunur.

Limon şirəsi qaraciyərin fəaliyyətini asanlaşdırır, öd kisəsinin fəaliyyətini tənzimləyir, onu gündə 2 dəfə yeməkdən sonra 1/3 stəkan içmək lazımdır. Yerkökü şirəsi isə səhərlər ac qarına 1 stəkan içilir ki, qaraciyərə köməyi çox böyükdür.

Qaraciyər rahatsızlığında ləvənd otu və oğul otu qarışığı dəmlənib içilməlidir. Qaraciyər məsamələrinin tıxantılarını açmaq və qaraciyər fəaliyyətini gücləndirmək üçün:

qatırquyruğu -10qr

ayrıqotu - 20qr

ayrıq otu kökü - 20qr

Birlikdə və ayrılıqda dəmlənib istifadə oluna bilər. Ayrıq otu kökü təklikdə dəmlənib soyudularaq balla qatılıb içilərsə, qaraciyər yetərsizliyində, yəni zəyifliyində çox kömək edir. Bu baxımdan ayrıq otu kökü boymadərnlə birlikdə hərəsindən 10qr götürülərək yarım litr suda dəmlənib içilir.

Qaraciyər yetərsizliyində boymadərni dəmləyib bal ilə qataraq içmək təbiblərin çox əhəmiyyət verdikləri vasitədir. Qaraciyər zəyifliyində dəvətikanı toxumları əzilərək 1stəkan qaynar suya 5qr tökülməklə dəmlənib gündə 2 dəfə içilir.

Ağ tut dadı-ləzzəti ilə seçilən bir nemət olduğu kimi, qaraciyəri gücləndirə bilən bir dərmandır. Onu səhərlər acqarına yemək çox məsləhətdir.

Ənginar zeytun yağı ilə qarışdırılıb yeyilməli, yarpaqları kəkotu ilə qarışdırılıb birlikdə dəmlənməli, bal ilə dadlandırılıb içilməlidir.

Kəkotu tək halda da dəmlənib çay kimi içildikdə, qaraciyərə çox fayda verir, onun sağlamlığında və güclənməsində təsiri çoxdur.

Ətri ilə ruhları oxşayan qızılgülün ləçəklərini dəmləyib dərdlərin dərmanı şəfali balla qataraq içmək qaraciyər məsamələrini açar, yəni qaraciyəri yuyub təmizləyər.

Şirin biyanı Hindistan təbibləri qaraciyər xəstəliklərində, sarı-lıqda ən yaxşı dərman sayırlar. Onun köklərini xırda doğrayıb qurudur, 1x/qaşığı 200 ml qaynar suda dəmləyib gündə 3 dəfə 3 stəkan xəstəyə içirdirlər.

Qurani Kərimdə adı tez-tez və xüsusi vurğulanan xurma kimyəvi tərkibinə və qida dəyərinə görə ilahi nemətlərin ən yaxşılarından sayılır. 4-5 ədəd ac qarına yemək qaraciyəri çox gücləndirir, bütün orqanizm üçün çox faydalıdır.

Acıqovuş otu 10q götürülür, həmin qədər də ayrış otu kökü ilə birlikdə 300ml qaynar suda dəmlənir, süzərək azacıq bal əlavə edib gündə 2 dəfə 1 stəkan bu məhluldan içmək tövsiyə olunur.

Çuğundur gündəlik bişirib yemək və ya yarpaqlıqından salat kimi istifadə etmək qaraciyəri çox gücləndirir.

Şalğam şirəsinin gündə 1stəkan şirəsinə 1 çay qaşığı bal əlavə edib içmək qaraciyər məsamələrini açar, qaraciyəri təmizləyər, ödənin xaric olmasını asanlaşdırar.

Razyana toxumları əzildikdən sonra, 1 çay qaşığı toxum 1 stəkan qaynar suda dəmlənir, süzülüb balla qatılaraq içilir, bu qaraciyər məsamələrini, ödənin yollarını açmaqda məsləhətlidir.

Sarıkök 1q götürülüb 1 stəkan soyuq bal şərbətinə qatılaraq gündə 3 dəfə içilərsə qaraciyərə güc verir.

400ml alma şirəsinə 60q bal əlavə edib gündə 3 dəfə yarım stəkan içmək qaraciyər xəstəliklərində çox kömək edir. İmamlarımızın tibbə aid hədislərində: “İnsanlar almada nələrin olduğunu bilsələr, bütün xəstəliklərini onunla müalicə edərlər” - deyə buyurulmuşdur.

1 stəkan qara turpun şirəsinə 1 stəkan bal qatıb, yaxşı qarışdırmalı, gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı qəbul etməli ki, qaraciyər xəstəliklərində, öd kisəsi xəstəliklərində, öd daşlarının əridilməsində və əmələ gəlməsinin qarşısını almaqda, həzm prosesini tənzimləməkdə çox faydalıdır, və qəbul etməyə alışdığımız həblərdən fərqli olaraq əks təsiri də yoxdur. Həm dadlı qida, həm şəfa mənbəyidir.

Kərəvizin həm üst hissəsi, həm də kökünün şirəsi çıxarılıb gündə 2 dəfə 50ml içildikdə, qaraciyər xəstəliklərində, öd yolları, böyrək və sidik yolları xəstəliklərində çox güclü dərmandır.

Qoz ləpəsi (qoz ləpəsi çıxardıb saxlamaq olmaz, onu çıxartdıqda istifadə etmək lazımdır, yoxsa durduqda keyfiyyətini itirir) xırdaca doğrayıb balla qataraq gündə 3-4 dəfəyə 100q yeyilərsə, qaraciyər və həzm sistemi xəstəliklərində qurtulmaq olar.

Gündəlik acqarına adi qırmızı pazı (çuğundur) yemək qaraciyər xəstəliklərində, qəbizlikdə, həzm pozğunluğunda, yağlanmada, qan təzyiqi və göz zəyifliyi kimi rahatsızlıqlarda köməyə çatan gözəl bir dərmandır.

Keşniş toxumları döyülərək 1x/qaşığı 1 stəkan qaynar suda dəmlənib süzülür, gündə 3 dəfə 2 x/ qaşığı içilir ki, qaraciyərin fəaliyyətini gücləndirməkdə təsiri böyükdür.

Öd otu çiçəkləri qurudulub toz halına salınır, gündə 3 dəfə 1 çay qaşığı, su ilə udulur ki, həm tibbdə həm təbabətdə qaraciyər və öd kisəsi iltihabının ən yaxşı dərmanlarından sayılır. Müalicə müddəti 3 həftədir.

Qaraciyərdə ağrılar baş verərsə qoz arakəsmələrini 10q götürüb 300q suda qaynaraq süzməli, bal əlavə edərək gün ərzində içməyi təbirlər çox məsləhət görürlər.

Dəmrəvotu ki, ən çox su arxlarının kənarında bitir, qurudularaq 10q götürülür, 200ml qaynar suda dəmlənir və gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı içilir. Qaraciyərin xəstəliklərində - serozda, sarılıqda, qaraciyərlə sıx əlaqəsi olan psoriaz xəstəliyində çox faydalıdır və güclü öd qovucudur. Qaraciyər serozunu müalicə etmək üçün:

İtburnundan 40q, gicitikənindən 20q götürülərək 200ml qaynar suda dəmlənir, gündə 2 dəfə yarım stəkan içilir. İtburnu həm də öd qovucu təsirə malikdir.

Cəfəri göyərtisi və ya toxumu dəmlənərək azacıq limon şirəsi də əlavə edilir və gündə 2 dəfə içdikdə, qaraciyərə faydalı olur.

ÖD KİSƏSİ XƏSTƏLİKLƏRİ

Öd problemi xəstəliklərində zoğal ağacının yarpaq və çubuq-larının spirtli məhlulu öd qovucu xüsusiyyətə malikdir.

Ağ su zanbağının kökünün dəmləməsi və ya spirtli məhlulu öd kisəsinin kəskin iltihabında çox güclü bir dərman sayılır.

Öd kisəsi xəstəliklərində və öd yollarının tıxanmasında giləs ən təsirli və dadlı dərmandır. Gündə 2 dəfə 1 stəkan şirəsini içmək məsləhətdir. Giləsin hətta sapaqlarını belə yığıb bibariyə ilə birlikdə qaynadıb içdikdə, çox gözəl təsir göstərir.

Öd kisəsi daşlarından azad olmaq və öd axarı yollarını açmaq üçün yarım stəkan zeytun yağına bir ədəd limon sıxıb gündə 3 dəfə içmək məsləhətdir. Zeytun yağı öd daşlarını parçalayıb əridə bilən və öd yollarını da çox gözəl təmizləyən bir nemətdir. Müalicənin ilk günü yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl 1 çay qaşığı zeytun yağı qəbul edib, hər gün 1 çay qaşığı artıraraq onu 1 stəkana çatdırmaq lazım-dır ki, öd kisəsində daş qalmasın. Bu baxımdan gündə 3 dəfə 1 çay qaşığı darçın tozu udmaq da çox faydalıdır.

Öd kisəsi və öd yollarının xəstəliklərində ən güclü təsir göstərən nemətlərdən biri də yarpızdır, çünki yarpız yuyucu və əridici xüsusiyyətə malik bir bitkidir. Gündə bir dəfə bir neçə saplaq yemək, 200ml qaynar suda 20 qr yaş və ya quru yarpız dəmləyib çayını içmək öd kisəsindəki daşları əridir, öd kisəsini təmizləyir, öd axarı məsamələrini açır. Müalicəni bir ay davam etdirmək lazımdır. Yayda təzə, qışda isə qurudulmuş yarpızdan dövgə hazırlayıb gün ərzində bir litrə qədər içmək də bu baxımdan çox təsirlidir.

Öd kisəsi fəaliyyətini tənzimləmək üçün vaxtaşırı şaftalı şirəsi və ya albalı şirəsi içmək tövsiyə olunur. Alma şirəsi isə öd daşlarını əritməkdə faydalı sayılır, bu baxımdan innab da çox faydalıdır.

Öd kisəsi iltihabında və qaraciyər xəstəliklərində solmaz çiçəyi 5-10 gün çay kimi dəmləyib gündə 3 dəfə içilərsə faydası çox olar.

Kasni şirəsi öd kisəsi xəstəliklərində, öd ifrazını tənzimləməkdə çox faydalıdır. Bunun üçün kasnının qurudulmuş 50 qr xırda doğranılmış

kökünü 1 litr suda vaxt odda 20 dəqiqə dəmləyib səhərlər ac qarına və axşamlar yatmadan əvvəl içmək lazım. Hər hissəsi yüz dərdə dərman olan bu nemətin yarpaqlarını yığıb 25qr götürərək 1 litr suda dəmləyib gündə 3-4 dəfə 1 stəkan içəndə nəticə xoşagələnlər olur.

Arpanı 100 qr götürərək 1 litr suda qaynadıb süzülərək gün ərzində 4-5 stəkan için. ödə kisəsinin fəaliyyətinə müsbət təsir edir.

Qurani-Kərimdə adına xüsusi and içilən əncir, meyvə kimi gündəlik yeyildikdə, yarpaqları kəkotu və qarğıdalı saçaqları ilə birlikdə dəmlənib (hərəsindən 10qr 0,5 litr suya) gündə üç dəfə içildikdə ödə kisəsindəki daşları əridir.

Yarım litr zeytun yağı ilə yarım litr süzölmüş limon şirəsi götürölür. Son qida qəbulundan 6-8 saat sonra hər 15 dəqiqədən bir 4 yemək qaşığı zeytun yağı, arxasınca bir yemək qaşığı limon şirəsi içilir. Zeytun yağı qutardığıda geridə qalmış limon şirəsi bir dəfəyə içilir ki, bu müalicə üsulu ödə çöküntülərini təmizləyir, ödə kisəsindən daşları və qumu çıxarır, qaraciyər məsamələrini və ödə axarı yollarını yuyur.

Ödə kisəsi fəaliyyətini tənzimləmək üçün gündə 2 stəkan xiyar şirəsi və yaxud turş üzüm şirəsi içmək çox məsləhətdir. Ödə kisəsində qum, çöküntü, çirk olarsa, toyuq çənədanının iç qabığını soyub qurudun (əlbətdə ki, söhbət həyat toyuqlarından gedir, ətlük toyuqdan deyil) toz halına salıb 8-10 gün gündə bir yemək qaşığı tozu yarım stəkan su ilə qatıb için, faydalarını görəcəksiniz.

Ödə ifrazını tənzimləmək və ödə axarı yollarını açmaq üçün gündə 1sm uzunluğunda təzə və ya daha yaxşı olar ki, kəsilib soyuducuda bir neçə gün saxlanmış aloye ətli yarpağını udun.

Ödə kisəsi üçün gicitikən yarpaqları və zoğlarını yaz vaxtı ovucun içində duzla ovub bir həftə ərzində hər gün yemək çox məsləhətlidir.

Qarğıdalı saçaqları da ödə qovucu kimi təbabətdə məşhurdur. Ondan 20q götürüb 200ml suda 1saat vaxt odda dəmləməli, süzüb gündə 4 dəfə 2 x/qaşığı içməkdə çox fayda var.

Ödə kisəsi xəstəliklərində gülxətmi gülünün ortadakı kiçik zoğlarını əzərək eyni miqdarda balla qarışdırıb gündə 3 dəfə 1x/qaşığı yemək tez bir zamanda gözəl nəticə verən vasitədir.

Təbiblərin fikrincə ödə daşını əritmək üçün ən yaxşı vasitə qara turpın şirəsidir, bunun üçün həftə ərzində 100 qramdan başlayaraq 400 qrama

qədər artıraraq gündə 1 dəfə turp şirəsi içmək gərəkdir.

Öd kisəsi xəstələri gündə acqarına 3-4 yarpaq bağayarpağı yeməklə özlərini müalicə edə bilirlər. Qurudulub xirdalanmış bağayarpağı isə 1 /x qaşığı 1 stəkan qaynar suda 10 dəqiqə dəmlənir və 1 saat ərzində qurtum-qurtum içilir. Müalicə müddəti 15-20 gündür.

Bu baxımdan sürvə də çox önəmlidir. Qurudulmuş sürvə 2 çay qaşığı 2 stəkan suda 30 dəqiqə dəmlənir, hər iki saatdan bir 1x/qaşığı 10 gün içilir.

Öd kisəsinin xroniki iltihabı zamanı çox faydalı olan, xəstəliyin qurtarmasına zəmin yaradan bəzi mürəkkəb tərkibli dərman reseptlərini də diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm:

solmaz çiçək-20qr

güllümbahar-20qr

yarpız -15qr

gülləvər -10qr

qarışdırılaraq 500ml suda dəmlənir, gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl 1/3 stəkan qədər içilir.

solmaz çiçək -15qr

daziotu-15qr

nanə-15qr

damotu-15qr

qarışdırılaraq 500ml suda dəmlənir, gündə 3 dəfə yarım stəkan yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl içilir.

solmaz çiçək -10qr

qarğıdalı sapağı -10qr

çobanyastığı-10qr

razyana-10qr

yovşan -10qr

güllümbahar 10qr

nanə-10qr

dağ tərşunu -10qr

dəmrovotu -10qr

qarışdırıb 500ml suda dəmlənir, gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl 1/3 stəkan qədər içilir. Bu qarışıq öd kisəsindəki daşları əridir, öd

yollarını təmizləyir, qaraciyər və öd kisəsini sağaldır.

nanə-10qr

yovşan-10qr

solmazçiçək-10qr

murdarça -10qr

zəncirotu-10qr

boyaq otu-10qr

qarışdırılaraq 500ml suda 10 dəqiqə vaxt odada qaynadılıb soyudulur. Süzülərək öd daşı və öd xəstəliyində dərman kimi yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl gündə 3 dəfə 1/3 stəkan qədər içilir.

Ümumiyyətlə mürəkkəb tərkibli bitki qarışıqları orqanizmə hər tərəfli təsir göstərir, həm sinir sistemində, həm həzm sistemində, həm də qaraciyər və öd kisəsinə təsir göstərdikləri kimi, eyni zamanda da orqanizmin müqavimət gücünü artırır.

Əziz oxucu! Allahın insan oğluna bəxş etdiyi nemətləri sayıb qurtarmaq mümkün olmadığı kimi, onun sağlamlığını qoruyacaq ilahi təbii dərmanları da saymaq mümkün deyildir. Sizin xidmə-tinizə dəryadan bir damla çatdırmaq missiyası da mənim üzərimə düşdüyündən inanıram ki, əməl etdikcə, faydasını görüb dualarınızı da əsirgəməyəcəksiniz. Tanrının rəhmət qapıları həmişə açıqdır.

Allaha həmd və şükrlər olsun ki, Torpaqdan yaratdığı insan oğluna bu qədər ruzi əta etmişdir. Onun ən gözəl salamı olsun nəyin xeyirli halal, nəyin ziyanlı haram olduğunu başa salmaq üçün gəlmiş 124 min İlahi Elçiyə, onların başının tacı Hz.Məhəmmədə və onun Əhli beytinə və cümlə bizlərə!

DALAQ XƏSTƏLİKLƏRİ

Allah Adəm oğlunu bir varlıq kimi çox mürəkkəb və mükəmməl yaratmış, ona öz ruhundan üfürdüyünü müqəddəs kitabımızda vurğulamışdır. Adəm oğlu var olduğu gündən sirlərlə dolu bir aləmdir. Adəm oğlu özünüdərək prosesini keçdikdən sonra, bu gün də ucalmaq və enmək kimi sorunun həllinə can atır.

Kainatın quruluşunu bilib anlayanlar insanın özünün bir kainat, yer kürəsinin kiçildilmiş modeli olduğunu düşünürlər. Hələ kiçik insan hüceyrəsinə diqqət edən düha sahibləri heyratla hüceyrədə həm bütöv bir insanın, həm bütöv bir dünyanın, həm kainatın mövcud olduğunu aşkar edirlər. Məhz Allah adəm oğlunu yaratdıqda özünə “Əhsən”, - dedi və onu yer üzündəki xəlifəsi elan etdi.

İnsan özü bütövlükdə mükəmməl bir bioloji sistem kimi də, ayrı-ayrı bədən üzvlərinə görə də sirlərlə doludur.

İnsanın dalağı maksimum 180-200qr çəkisində olan bir orqandır. Ancaq, alimlər onun haqqında mübahisəedirlər. Olanların özləri-özlərini tam olaraq öyrənib dərk etmək istəsələr də, cism və canın sirri hələ də Yaradanın əlindədir.

Körpələr üçün qan yaradıcı orqan olan dalaq, böyüklərdə bu vəzifəni sümük iliyinə buraxıb, özünə bir çox başqa məsuliyyətlər götürür. Bir süzgəc kimi dalaq qanı zərərli maddələrdən, bakteriya və viruslardan, ölmüş və zədələnmiş, qocalmış eritrositlərdən təmizləyir, onları qan dövrənindən çıxarır. Dalaq insan orqanizmində immun sistemi yaradır, insan orqanizmində müqavimət gücünə xidmət edən limfositlər məhz dalaqda yaranır. Limfositlərin vəzifəsi yad olan bakteriya və viruslarla mübarizə aparmaqdır.

Dalaq maddələr mübadiləsində iştirak edərək immunoqlobulin sintez edir ki, onsuz immun sistemi çalışmaz. Dalaq orqanizmdə bir qan deposu rolunu oynayır ki, orqanizmdə qan çatışmamazlığı

baş versə lazımı yerə dalaq vasitəsilə çatdırmaq olur. Dalağın bundan başqa vəzifələri də vardır ki, onlardan danışmaq kamil elm adamlarının işidir. Əlbəttə ki, dalağın zəyifləməsi, xəstələnməsi ümumi orqanizmdə bir çox fəsadlar yaradır. Başqa orqanlar kimi dalaq da tibbin və təbabətin diqqət mərkəzində olmuş, onun haqqında bir çox tövsiyələr yayılmışdır. Gəlin görək biz dalağımızı qoruyub saxlamaq üçün nələri bilməliyik?

Dalaq böyüməsində ən yaxşı dərman bitkilərdən biri kəsniyədir. Təbiblər buyurur ki, kəsniyənin kökləri, yarpaqları, çiçəkləri birlikdə də, ayrı-ayrılıqda da dəmlənib içildikdə dalaq böyüməsinin qarşısını alır.

Bu baxımdan acı yovşan dəmləməsi də çox faydalıdır ki, bitkinin 10 qramı 200ml qaynar suda dəmlənərək gündə 2 dəfə içilir.

Dalaq şislərində, böyüməsində: əvəlik, nanə, yarpız, kəklikotu yarpaqları eyni miqdarda götürülərək doğranıb bişirilərək gün aşırı yeyildikdə şişmənin qarşısını alır, dalaq sancmasını aradan qaldırır.

Dalaq xəstəliklərində təbiblər üzərlik bitkisinə çox önəm vermişlər. Onun toxum və yarpaqları 50qram miqdarında yığılıb 200ml sirkədə qaynadılır (əlbəttə xırdalandıqdan sonra), alınan qarışıq təpitmə kimi dalaq üstü nayihəyə qoyulur. Bu təpitmə həm dalaq şişməsinə müalicə edir, həm də ağrının qarşısını alır.

Eyni qaydada yulğun kolunun kiçik çubuqları yarpaqlarla birlikdə sirkədə qaynadılaraq təpitmə kimi dalaq olan yerə qoyulur. Bu təpitməni açmadan 3 gün saxlamaq və bu proseduru 3-4 dəfə təkrar etmək çox böyük faydalar verir.

Dalaq xəstəliklərində Quranı Kərimdən adı keçən balqabaq çox önəmlidir. Balqabağın qabığını qurudub un halına saldıqdan sonra 3qr götürüb 10ml sirkə ilə içirlər ki qızdırma ilə olan dalaq böyüməsinə xeyri olsun. İlahi nemət olan balqabağın yarpaqları da çox qiymətli dərmandır. Onu təzə və ya qurudulmuş halda dəmləyib içməyi məsləhət görür təbiblər.

Turp toxumlarını un halına salaraq sirkədə isladıb dalaq nahiyyəsinə təpitmə kimi qoymaq dalaq xəstəliklərində çox kömək

edir, eynən turpun qabığıni əzərək təpitmə kimi qoymaq da olar.

Sədəf otunu təzə-təzə dərib yemək, qurudub dəmləmək, qaynar suda isladıb təpidmə kimi dalaq nahiyyəsinə qoymaq da dalaq xəstəliklərinin müalicəsində çox önəmlidir.

Dalaq xəstəliklərində ən yaxşı müalicəvi təsir göstərən nemətlərdən biri vəzəri - acı tərədir. Onu üzüm sirkəsində qaynadıb, sonra günəş altında qurudurlar. Qurumuş yarpaqları un halına salıb buğda unu ilə qarışdıraraq xəmir edib, dalaq nahiyyəsinə təpitmə kimi qoyulsa, faydası çox olur.

Quzuqulağı kökünü sirkədə qaynadıb yumuşaq döyərək dalaq nahiyyəsinə təpitmə kimi qoymaq da dalaq böyüməsində və ümumi dalaq xəstəliklərində çox faydalı dərman sayılır.

Qurani-Kərimdə adları çəkilən xardal və ənciri möhkəm əzib qarışdırıb təpitmə kimi dalaq nahiyyəsinə qoymaq dalaq xəstəliklərinin sağaldır. İçəcək olaraq ənciri süddə həlim bişirib gündə 1 qab yemək dalaqda olan bütün məsamələri təmizləyir.

Çuğundurunu əzərək xardalla qatıb, azacıq da sirkə əlavə edərək gündə 2 dəfə 3-4 x/qasığı yemək dalaq xəstəliklərini sağaldır. Gündəlik rəzyana yemək də çox faydalıdır. Təbiblər, acı badam yemək, onun yağından istifadə etməklə də dalaq xəstəliklərinin sağaltmağın mümkünlüyündən söhbət açırlar.

Əgər kərəviz yarpaqları çobanyastığı çiçəkləri ilə birlikdə dəmlənib, şəfa mənbəyi balla qatılaraq gündə 2 dəfə 1 stəkan olaraq ılıq halda içilərsə, dalaq böyüməsinin qarşısını almaq olar.

kəlikotu yarpaqları 10qr

sənaməkki yarpaqları 10qr

çörəkotu toxumu 5qr

birlikdə 200ml sirkədə qaynadıb, gündə 1 stəkan içilərsə, dalaq böyüməsinin qarşısı alar.

Dalaq böyüməsindən əziyyət çəkənlər bir müddət gündəlik kişmiş və ya üzüm şirəsi qəbul etsələr, çox xeyrini görürlər. Unutmayaq ki, üzüm bir ilahi nemət kimi Aləmlərə rəhmət olan Quranda adı ən çox tövsiyə olunan meyvələrdən biridir.

Zeytun yağı yarım stəkan götürülərək içərisinə 1 ədəd limon sıxılır və gündə bir dəfə içilir ki, dalaq xəstəliklərini sağaltsın, eləcə də ümumi orqanizmin fəaliyyətini gücləndirsin.

Ləvəndotu, kəkotu, sənəməkki otlarının hərəsindən 10qr götürərək yarım litr suda dəmləyib gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək dalağın müalicəsində çox əhəmiyyətlidir.

Gün ərzində 100qr noxud yemək və içərisində noxud qaynadılmış suyu içmək də dalaq üçün ən faydalı vasitələrdən biridir.

Təbiblər tövsiyə edirlər ki, andız kökünü qaynadıb gündə 2 dəfə 1 stəkan içmək dalağı müalicə etməkdə çox faydalıdır. Gündə bir ovuc badam yemək, həm dalağı sağaldır, həm gücləndirir.

Dünya tibbinin atası Əbu Əli ibn Sina (Avisena) buyurur ki, dəfnə (biz onun adətən yarpaqlarından istifadə edirik) toxumları əvvəlcədən döyülüb əzilir və balla qatılaraq gündə 1 x/qaşığı yeyilir ki dalaq böyüməsini çox gözəl müalicə etsin.

Keşniş toxumu 10qr götürülərək 200ml suda qaynadılır, gündə 1 stəkan içilir və ardınca üzüm kişmişi yeyilir.

Təzə dərilmiş keşniş qara üzümün kişmişi ilə birlikdə gündə bir iki dəfə yeyilərsə, dalaq üçün çox faydalı olar.

Tam xırdalanmış kəklik otu sirkədə bir gün saxlandıqdan sonra, gündə 1x/qaşığı yeyildikdə dalaq xəstəliklərini sağaldar.

Nilufər ki, su zanbağı kimi tanınır, onun uzun sapaqlarının şirəsi çəkilib gündə 1 stəkan içildikdə, dalaq xəstəliklərindən əsər-əlamət qalmaz.

Tanrının “aptekində” dərdlərə dərmanlar, həm təmənnasız, həm də zişansızdır. Əbu Əli ibn Sina buyurur ki: -dalağınızı sağaltmaq üçün çobanyastığı çiçəklərini dəmləyib gündə 3 stəkan için. Azacıq bal da qatın, və yaxud bənövşə gülünün kökünü dəmləyib bal şərbəti ilə için ki, xeyir görərsiniz.

Gündə 3 dəfə 1 stəkan yerlək şirəsi içmək dalaq üçün çox faydalı olduğu kimi, dalaq zəyifliyində bizim yel cövüzü, müşk cövüzü kimi tanıdığımız kiçik hindistan cövüzü un halına salınaraq balla qarışdırılıb gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı qəbul olunsaydı faydası çox olar.

BAŞ-BEYİN VƏ SİNİR SİSTEMİ XƏSTƏLİKLƏRİ

Qadir Allahın yaratdığı və yaratdıqlarının ən qiymətli, ən şərəfli kimi təqdim etdiyi insanın orqanizmində baş, əksər canlılarda olduğu kimi ən mühüm orqandır. Baş orqanizmin idarə etmə mərkəzidir. Başın quruluşu və funksiyaları haqqda, kəllə sümüyünün hissələrinin necə məharətlə bir birinə tikilməsi, beyin yarımkürələrinin kəllənin içində necə məharətlə hifz edilməsi və sairə haqqda mütəxəsislər yüzlərlə kitablar yazıblar.

İnsanın quruluşu haqqda danışmaq bizim məqsədimiz olmasa da bilin ki, bədən üzvlərinin hər birinin bitkilər aləmində dəqiq bir oxşarı vardır. Adam otunun, səhləb otunun, maş lobyanın, qoz ləpəsinin, taxılın və sairə kimi bitkilərin xarici quruluşuna baxdıqda, insan heyretə gəlməyə bilmir. Qozun içinə bir baxın, bu ilahi nemət sanki beyin yarımkürələridir. Hikmətli Allah heç nəyi təsadüfi yaratmamışdır və kim bilir bu oxşarlıqda nə hikmətlər, nə sirrlər yatır.

Bildiyimiz sadəcə budur ki, qoz ləpəsinin tərkibində çoxlu miqdardakı gümüş ionlara beyinin çox ehtiyacı vardır. Beyinin düzgün inkişafı, fəaliyyəti üçün qoz ləpəsi çox mühüm bir nemətdir. Amma qoz ləpəsini çox istifadə etmək olmaz. Xolesterin yaradan bir qidadır. Alim və Həkim olan Allah bunu da nəzərə almışdır. Belə ki, damarlardan, xüsusən də beyin damarlarından xolesterini və başqa çöküntüləri yuyub çıxarmaq üçün 10 ədəd qoz yarpağını 1 litr suda qaynadıb, süzüb, balla dadlandırmaq və gündə 2 dəfə 1 stəkan içmək, həm də bu qanda olan bütün ziyanlı yağları əridib yox edir.

Təbiblər buyurur ki, beyində damar tutulması təhlükəsi olarsa, 60qr oğul otu, 40qr qarabaşotu, bir bütöv limon doğranılıb 1 litr suda qarışıq halda qaynadılmalı və bir aya kimi gündə 1 stəkan

içilməlidir. Bu baxımdan yarım stəkan zeytun yağına 1 dəfə limon çəkib gündə 1 dəfə içmək də çox faydalıdır.

Baş ağrıları insan oğlunu ən çox narahat edən səbəblərdən biridir. Baxmayaraq ki, baş ağrılarına səbəb ola biləcək yuzlərlə amillər var. Müasir tibb elmi ilk anda adi görünən baş ağrılarının qarşısında acizdir və çarəni ağrıkəsici dərmanlarda görür.

Bəli torpaqdan yaradılan insan oğlu torpaqdan üz döndərdikcə, öz ağıl və şüuruna gərəkdiyindən daha çox arxayın olduqca öz fiziki və mənəvi problemlərinin qarşısında acizləşir. Sözün əsl mənasında öz başının çarəsini tapa bilməyən insan oğlu Allahın ona bəxş etdiyi ilahi bir apteki ayağının altında buraxıb minillik işıq sürəti məsafəsindəki planetlərdə hansı dərmanı necə təcrübədən keçirmək olar,- deyə düşünür. Maraqlıdır ki, bizim şüursuz saydığımız və bir çox hallarda özlərini bizlərdən daha şüurlu göstərən heyvanlar heç bir suni dərman həvəsinə düşməmiş, dərmlərinin dərmanını elə yaşadıkları ərazidə axtarmışlar.

Bəlkə də təkəbbürü buraxıb bəzi şeyləri biz də onlardan öyrənməliyik. Məsələn: tısbağa zəhərli bir heyvan tərəfindən yaralandıqda, sürvə otunu tapıb yarpağını yarasına sürtür ki, zəhərlənmənin və infeksiyanın qarşısını alsın. Aslanın qızdırması olanda meymun əti yeməklə özünü müalicə edir. Oxla vurulmuş maral, əgər ox qırılıb bədəndə qalıbsa tez üçyarpaq-oxyarpaq bitkisini tapıb onu yeyir ki, bu da oxun bədənindən çıxmasına kömək edir. Eyni müalicə vasitəsindən dağ keçiləri də istifadə edirlər. Fil təsadüfən ot və ya yarpaqların arasında xamelyon kəltənkələsini udmuş olsa, tez bir zamanda özünü yabanı zeytun ağacına çatdırıb, onun yarpaqlarını yeyir və zəhərdən xilas olur.

Bəs biz... Biz isə başı ağrılardan qurtarmaq üçün hər gün daha güclü ağrıkəsici həblər almaq üçün apteklərə üz tutur, özümüzü dərman istehsalçılarıнын ixtiyarına veririk.

Adəmdən Xatəmə (s) 124 min ilahi peyğəmbərlərin elminin varisi olan Əhli-Beytin 6-cı imamı Cəfər Sadiq (ə) buyurur: “Başı tez gül xətmə ilə yumaq insanı baş ağrılarından qoruyar”.

Baş ağrılarına qarşı qurudulmuş atpıtrğanı otunun toxumlarından çay dəmləyib içmək çox məsləhətlidir ki, ağrını dərhal aradan qaldırır.

Əhli-Beyt sevdalı təbiblər buyururlar ki: "Qara misir lələsinin kölgədə qurudulmuş ləçəklərini əzib iylədikdə baş ağrılarını kəsər. Başınız ağrıyan zaman ilıq suyu qurtum-qurtum için ki, bu əməl baş ağrılarını aradan qadılar."

Baş ağrıların ən yaxşı dərmanlarından biri bədmüşk söyüdünün qabığı və yarpaqlarıdır ki, onlardan hər hansı birini qaynadıb balla dadlandıraraq içmək məsləhətdir. Bu gün ən çox istifadə olunan dərmanlardan biri olan aspirin və onun analoqları məhz söyüd yarpaqlarından kimyəvi yolla alınır. İnsafən, belədirsə, yarpaqların özündən istifadə etmək daha yaxşı deyilmi?

Baş ağrılarına qarşı hər yanda bitən və hər vaxt rast gələn minaçiçəyi otu 15qr götürülərək 200ml qaynar suda 3-5 dəqiqə qaynadılıb gündə 1 stəkan azacıq bal qatılaraq içilir ki, bir müddət istifadə etdikdə davamlı baş ağrıları kecib gedir.

Zəncəfil, küncüt yağı və ya gülyağı ilə qarışdırılıb başa bir müddət sürülürsə, Allahın izni ilə davamlı olan baş ağrılarını müalicə edər.

Ləvənd otu baş ağrılarını sağaltmaq üçün təbiblərin ən kəsərli dərmanlarından sayılır. Onun azacıq şirəsini çıxardıb su və ya bal şərbəti ilə içmək məsləhətdir ki, baş ağrıları tez bir zamanda keçər.

Baş ağrısı gün vurmada əmələ gəlmişsə, dərmanı ilahi nemət kimi Quranda tanıtılan üzüm şirəsidir. Onu qaynadıb başa məlhəm kimi bir parça vasitəsi ilə qoymaq məsləhətdir.

Ta qədimlərdən bəri baş ağrılarını müvəffəqiyyətlə müalicə edənlər buyururlar ki, qızılgülün suyu (güləb) başa sürülərsə, hərərətdən olan baş ağrılarını sakitləşdirər. Bu cəhətdən kal üzümün suyu (abqora) və peyğəmbər yavanlığı adlandırılmış sirkə də başa sürüldükdə baş ağrılarını sakitləşdirər.

Baş ağrıların əlaclarından biri də badamla şəkəri qatıb yeməkdir. Bu baxımdan kətan parçaya gül yağı sürüb başın ağrıyan

nahiyəsinə qoymaq da məsləhət görülür.

Təbiblərin fikrinincə, turpun şirəsini çəkib bir stəkan içmək baş ağrısının ən yaxşı dərmanı sayılır. Bəzi şəxslərdə baş ağrısı başlaqıqda 2-3 gün davam edir, belə xəstələrə təbiblər turpun qabığını suda həlim bişirib tam pasta halına salaraq başa sürtmələrini və üzərinə azacıq istiot səpib bir gün bağlı saxlamalarını məsləhət görür. Bir gün keçdikdən sonra yuyulmalıdır.

Dünya təbabətinin və təbibləri Əbu Əli ibn Sina baş ağrılarından əziyyət çəkənlərə tövsiyyə edir ki, tam əzilmiş təzə keşnişi qızıl gül suyu və ya badam yağı ilə qarışdırıb başa sürsünlər.

Zəif baş ağrılarında göysüsəni iyləmək kifayətdir ki ağrı keçsin. Əgər gün vurmada güclü baş ağrıları olarsa, göysüsəni qaynadıb suyu ilə başı islatmaq məsləhətdir.

Xaş-xaşı axşamlar sirkədə isladıb başa sürtmək, səhərlər isə onu gül yağı ilə qarışdırıb iyləmək və bu yolla özünü asqirtmaq baş ağrılarından ən yaxşı dərmanlarından sayılır.

20-25qr paxla çiçəyini bir litr qaynar suda dəmləyib içmək baş ağrılarında, xüsusən də miqrendə çox faydalıdır. Bu baxımdan mərzə də çox yaxşıdır. Bir çay qaşığı qurudulub xırdalanmış mərzəni bir stəkan qaynar suda 15 dəqiqə dəmləyib gündə 3 dəfə içmək baş ağrılarını aradan qaldırır.

Əbu Əli ibn Sina tövsiyə edir ki, baş ağrılarından azad olmaq üçün 1qr adi xınanı götürüb 10qr duzsuz kərə yağına qarışdıraraq əritmək və gündə 3 dəfə burun deşiklərinə damızdırmaq kifayətdir.

Miqren və başqa səbəbli baş ağrıları aradan qaldırmaq üçün adı Quranda keçən reyhandan 10-15qr götürüb 1 stəkan qaynar suda 15 dəqiqə dəmləmək və balla dadlandırılaraq içmək lazımdır. Müalicə kursu 10-15 gündür və yeməkdən sonra içilməsi məsləhətdir.

İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur ki, qaşları bənövşə yağı ilə yağlamaq baş ağrıları aradan qaldırır.

Gündə 3 dəfə yarım stəkan limon şirəsi içmək müxtəlif səbəbli baş ağrılarına, baş gicəllənməsinə qarşı faydalıdır. Portaqal şirəsi də baş və sinir ağrılarında müsbət təsir göstərir.

Əbu Əli ibn Sina 5qr dəfnə toxumu tam şəkildə əzərək 10qr balla qarışdırıb yeyilməsini məsləhət görür. Bu əsl ağrıkəsicidir.

Baş ağrıları zamanı kəklikotunu çay kimi dəmləyib içmək ağrıkəsici və müalicəvi təsir göstərir. Bu baxımdan çobanyastığı çiçəkləri də çox faydalıdır. Onun çayı balla dadlandırılıb baş ağrılarında, ümumiyyətlə baş xəstəliklərində gündə 3 dəfə 1 stəkan içilməyi tövsiyə olunur.

Peyğəmbərimiz (s) buyurur ki, burun dəliklərinə küncüt yağı damızdırmaq baş ağrılarını müalicə edir.

Zirinc kökünün dəmləməsi baş ağrılarında, sinir sistemi zəifliyində, əsəb xəstəliklərində çox gözəl müalicəvi təsir göstərir. Ağ su zanbağının kökünün şirəsi və spirtli məhlulu baş ağrılarının müalicəsində çox faydalıdır.

Yaradan nə yaratdısa, insan oğlunun xidmətində qərar verdi, təbiəti başdan başa şəfa mənbəyi edib verdi insan oğlunun ixtiyarına. İnsan oğluna sadəcə istifadə edib azacıq da olsa şükr etmək qalır. Çünki hara baxsan bir nemət, hər nemət də bir dərmandır.

Baş ağrısı üçün zirə toxumu 10qr miqdarında götürüb 200ml suda qaynadaraq gündə 3 dəfə yarım stəkan için. Bu baxımdan razyananı da suda qaynadıb gündə 3 dəfə 1 stəkan için.

İlahi bir nemət olan narın turş növlərinin şirəsi gündə 3 dəfə yarım stəkan içilərsə, baş ağrılarını müalicə edər. Qızıl gülün qurudulmuş ləçəklərini çay kimi dəmləyib içmək köhnə və təzə baş ağrılarını müalicə etməkdə məsləhətlidir.

Gavalı ağacının qabığı, yarpaqları, nazik çubuqları bir qabda qaynadılıb süzülür, həmin su ilə baş yuyularsa baş ağrıları aradan götürür. Təbiblər alınan bu məhlulu baş ağrılarının ən yaxşı dərmanlarından sayırlar.

Tibb elminin dühası Əbu Əli ibn Sina buyurur ki, baş ağrılarından çox əziyyət çəkənlər yarım litr suya 100qr üzərlik toxumu və yarım stəkan zeytun yağı töküüb qaynatsınlar, alınan sıyıq məhlulunu kətan parça vasitəsilə başa bağlayıb axşamdan səhərə qədər saxlasınlar. Bir neçə gün bu əməli təkrarlayın, baş ağrılarından azad olun.

İlahi bir nemət olan heyva demək olar ki, hər bir xəstəlikdə bir şəfa mənbəyi kimi göstərilmişdir. Heyva ağacının yarpağı, çubuqları, qabığı, kökləri, meyvəsi, meyvə tumları və əlbəttə çiçəkləri bir çox xəstəliyin dərmanıdır. Heyva çiçəkləri balla qarışdırılıb gündə 3 dəfə 2 qaşığıq yeyildikdə baş ağrılarını müalicə edir.

Təbiblər buyurur ki, soğanı əzib suyundan hər qulağa 2-3 damcı damızdırmaqla baş ağrılarından xilas olmaq olar. Mixək tozu buruna çəkildikdə baş ağrıları azalır. Baş ağrıları zamanı pazını hələqəvari kəsib hər iki gicgaha qoymaq ağrını aradan qaldırır.

Təbiblər buyururlar ki, baş ağrıları güclü və davamlı olarsa:

xiyar şirəsi -100qr

yer kökü şirəsi -50qr

kərəviz şirəsi -25qr

qırmızı pazı şirəsi -25qr

qarışdırılaraq gündə 2 dəfə yeməkdən 1 saat sonra yarım stəkan 10 gün için. Əgər baş ağrılarının müalicəsinə qış və ya yaz aylarında başlamaq istəsəniz:

kərəviz kökünün şirəsi -75qr

yer kökü şirəsi -75qr

qartof şirəsi -25qr

qırmızı pazı şirəsi -25qr

qarışığından istifadə edin ki, həm baş ağrılarını müalicə etsin, həm də orqanizmi təmizləyib gücləndirsin.

Baş ağrıları güclü olarsa acı bibər yemək onu tez zamanda aradan qaldırır. Bibəri çeynəmədən kiçik hissələrlə udmaq da eyni təsiri göstərir.

H.Z.Məhəmməd (s) buyurur ki: -"Həcamət (qan alma) baş ağrıları xəstəliklərində çox xeyirdir. Bədənin xüsusi yerlərindən ildə 2-3 dəfə həcamət etdirmək baş ağrısı və başla əlaqədar bir çox xəstəliklərə dərmandır".

Boyaq otu köklərini qurudulub doğranmışından 1 xörək qaşığı götürüb yarım litr suda dəmləyib gündə 2-3 dəfə yarım stəkan içmək hafizəni gücləndirir.

Qaraqınıq dəmləməsindən 10qr götürüb 200ml qaynar suda 15 dəqiqə dəmləyin, bu mərkəzi sinir sistemini çox gözəl sakitləşdirir. Təbabətdə tövsiyə olunur ki, əsəb və ruh xəstəliklərin müalicəsində gündə 2 dəfə səhər axşam içilərsə, faydası böyükdür.

Daziotu eyni qaydada dəmlənib gündə 3 dəfə 1 stəkan içildikdə, əsəb xəstəliklərinin müalicəsində, əzələ qıç olmalarında, özündən getmə hallarında çox yaxşı nəticələr verir.

Əsəb xəstəliklərində və sinir sistemində sakitləşdirici təsir göstərən ilahi nemətlərdən biri də yemişəndir ki, onun həm çiçəkləri, həm meyvəsi dəmlənərək içilir.

Əbu Əli ibn Sina, gülümbahar çiçəklərinin əsəb sistemini sakitləşdirdiyini və dazlığı (keçəlliyi) müalicə etdiyini söyləmişdir.

Üzərlik toxumlarından ta qədim zamanlardan bəri təbiblər əsəb sistemi xəstəliklərinin müalicəsində istifadə etmişlər. 30qr üzərlik toxumu 1 litr suda qaynadılıb gündə 3 dəfə yarım stəkan içilir. Üzərliyi təzə vaxtı toxum və papaqçıqları yarpaqları ilə birlikdə, quruduqdan sonra isə sadəcə toxumlarını əzməklə balla qataraq məcun hazırlayırlar ki, iflic olmuş nahiyyəyə, oturaq sinirin xəstəliyində (işias) ağrıyan nahiyyəyə sürtməklə xəstəliyi müalicə etmək olur. İflicin müalicəsində təbiblər gündəlik olaraq üzərliyi yandırır tüstüsünü xəstəyə verməyi tövsiyə edirlər, tüstüsü də güclü müalicəvi təsirə malikdir.

Kasni də çox faydalı dərman bitkisidir. Onun çiçək və yarpaqlarını dəmləyib gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək əsəb xəstəliklərini müalicə edir, sinir sistemini sakitləşdirir, yorğunluğu aradan qaldırır.

Şirin biyan orqanizmdə maddələr mübadiləsini tənzimləyən dərmanların ən yaxşılarından sayıldığı kimi, iflicin müalicəsində də çox önəmlidir. Sinir sisteminin müalicəsində çox faydalı sayılır. Şirin biyanın kökləri qurudularaq qaynadılır və gündə 2 dəfə yarım stəkan içilir.

Təbabətdə və tibbdə çox məşhur olan çaytikanı gündə 2 dəfə, səhər axşam 1 çay qaşığı qəbul olunduqda ümumi zəyifliyi, bədən süstlüyünü aradan qaldırır. Sinir sisteminin fəaliyyətini gücləndirir.

İki həftə müddətində qaranlıq və soyuq yerdə saxlanılmış aloye yarpaqları xüsusi biogen stimullaşdırıcı maddələr hasil edir ki, onlar orqanlarda və ümumi orqanizmdə zəifləyən həyat proseslərini stimullaşdırır. Orqanizmin müqavimət gücünü artırır, xəstəliklərin tez sağlamlasına zəmin yaradır, sinir sisteminin bərpasında xüsusi faydalıdır. Saxlanılmış aloyeni gündə 2 dəfə 1 sm boyunda kəsib daxilə qəbul etmək və ya əzib balla qataraq qəbul etmək məsləhətdir.

Təbiblər beyini gücləndirən, onun fəaliyyətini bərpa edən və tənzimləyən bir dərman kimi zəfəranı da tövsiyə edirlər, onu dəmləyib gündə 1 stəkan içmək məsləhət olunur.

Peyğəmbər (s) Əhli-Beytinin (ə) elm dəryası İmam Baqir (ə) buyurur ki: -"Heyva yeyin, o həzinli qəlblərdən kədəri aparır".

Tibb alimləri də sübut edirlər ki, heyva çiçəkləri və meyvəsi əhval-ruhiyyəni yüksəltməkdə, əsəbləri sakitləşdirməkdə çox dəyərli bir nemətdir. Bu baxımdan alma və şaftalı şirəsi də çox əhəmiyyətlidir. Əsəb pozulması olan şəxslər gündə 2 dəfə 1 stəkan bu şirələrdən istifadə etməlidirlər.

Əzələ qıc olmalarında ən faydalı dərmanlardan biri bayram süfrələrimizin bəzəyi olan qozdur ki, dərilib saxlanmış qozun ləpəsindən gündəlik 40-50qr yemək və eyni zamanda onu tam əzərək qıc olan nahıyyəni onunla masaj etmək çox məsləhətlidir. Əzələdə gərginliyi və qıc olmanı sağaldır.

Bir çay qaşığı mixək tozunu bir litr bal şərbətinə qatıb gündə 2 dəfə 1 stəkan içmək beyinə müsbət təsir göstərir, diqqətsizliyi müalicə edir və beyin damarlarının sklerozunda çox faydalıdır.

Dadlı-ləzzətli püstə hafizə və zehni gücləndirən ən yaxşı dərmanlardan biridir. Onu gündəlik 15-20 ədəd qəbul etmək məsləhət görülür. Mərzə çeynəmək də beyinə müsbət təsir göstərir.

Beçə və fərə ətinə yemək zehni gücləndirir, beyin fəaliyyətinə müsbət təsir göstərir. Təbiblər buyururlar ki, beçə və fərənin beynini bişirib yemək zehinə xüsusi güc verir. Əlbəttə ki, kənddə böyüyən təbii toyuq-cücə olması lazımdır. Bizlərin bu gün məcburi alışdırıldığı broyler-ətlik cücələr ki, yumurtadan çıxdıqdan

30 gün sonra bizə yedirdilir, bizim də nə zehnimizə, nə ümumi orqanizmə zərərən başqa bir şey vermir.

Əncirin həm təzəsi, həm qurudulmuşu beyin fəaliyyətini gücləndirir.

Allahın ən sevimli bəndəsi olan Həzrəti Məhəmməd (s) hədislərin birində buyurur: - “Sizlərə heyva yeməyi tövsiyyə edirəm, heyva yeyin ki, o əqli artırır”. Bu ilahi neməti qoxulamaq və yemək beyin fəaliyyətini gücləndirir, fəallaşdırır və gözəl əhval ruhiyyə yaradır. Heyva bu xüsusiyyətində tənha deyildir. Allahın bizim üçün yaratdığı hər bir nemət min dərindən dərmanıdır. Nə üçün biz dərmanı başqa yerdə axtaraq ki?!

Gündəlik findıq yemək də beyini fəallaşdıran vasitələrdən sayılır. Gül yağını qoxulamaq baş ağrılarını sakitləşdirdiyi kimi, beyin fəaliyyətini də gücləndirir, diqqətsizliyi müalicə edir.

Beyinin yaxşı çalışması üçün gündəlik bir ovuc balqabaq tumu yeməyi təbiblər çox tövsiyyə edir.

Istiot və zəncəfildən gündəlik istifadə etmək hafizəni gücləndirən ən yaxşı dərmanlardan sayılır ki, həm yeməklərə xüsusi dad verir, həm də sağlq bəxş edir.

Təbiblər buyurur ki, təzə dərilməş xiyarı qoxulamaq, onun şirəsini gündə 1 stəkan içmək beyin fəaliyyətini fəallaşdırır, gözəl əhval ruhiyyə yaradır.

İlahi nemətlərin hər biri ayrı-ayrılıqda çox gözəldir, faydalıdır, birləşdikdə isə onların faydası birə beş artır. Qoz ləpəsi, üzüm kişmiş və pendir gündəlik birlikdə yeyildikdə, sinir sistemini fəallaşdırır, yorğunluğu aradan qaldırır, baş ağrılarını sakitləşdirir, ürək əzələlərini və sinir sistemini möhkəmləndirir. Qaraciyər üçün çox faydalı sayılır. Bütün bu faydaları görmək üçün inşallah gündə 3 dəfə 30qr qoz, 20qr kişmiş, 20qr pendiri birlikdə yemək tövsiyə olunur.

Beyini yaxşı çalışdırmaq üçün həm ruhumuzun həm canımızın şəfası Qurani-Kərimdə adı dəfələrlə vurğulanmış xurma çox faydalıdır və təbiblərin ən çox tövsiyə etdikləri nemətlərdəndir.

Zehni işlə məşğul olan və beyin yorğunluğundan əziyyət çəkən şəxslərə təbiblər tövsiyə edirlər ki, xurma çəyirdəyini qovurub üyüdərək kofe kimi dəmləyib içsinlər. İnşallah Yaradanın nələrə qadir olduğunu görürlər. Xurma meyvəsi və ağacı və digər bitkilər haqqında maraqlı bilgiləri mənim müəllifi olduğum "Quran və təbabət" kitabımdan da oxuyub öyrənə bilərlər. Reseptlərin izahı o kitabda da mükəmməl şəkildə qələmə alınmışdır.

Təbiblər buyurur ki, çobanyastığı çiçəyi yorğunluğun, baş ağrıların və sinir ağrıların ən yaxşı dərmanlarından biridir. Belə ki, 1 x/qaşığı qurudulmuş çobanyastığı çiçəyi 200ml qaynar suda 1 saat dəmdə saxlanılıb sonra süzülərək azacıq bal əlavə edilir və gündə 3 dəfə yarım stəkan içilir. Çobanyastığı çiçəklərinin yağı ilə sinir ağrılarını, xüsusəndə, oturaq sinirin (işias) ağrılarını müalicə edirlər. Bunun üçün yağ ağırlı nahiyəyə sürtülür.

Əsəb pozulmalarında, əsəb gərginliyində, əsəb yorğunluğunda 30qr quru razıyana möhkəm əzilərək 1 litr soyuq suya tökülür, vaxt odda qaynama həddinə çatdırılaraq 1-2 dəqiqədən artıq qaynadılmadan oddan götürülür, 10 dəqiqə dəmdə saxlanılıb süzülür və bal əlavə edərək yeməkdən əvvəl 1 stəkan içilir. Baş ağrılarını sağaldır, əsəbləri sakitləşdirir, yuxu gətirir. Bu baxımdan 10qr pişikotu kökünün 1 litr suda qaynadılmasından alınan məhlul da çox faydalıdır və gündə 3 dəfə yarım stəkan içilir.

Əsəb ağrıları zamanı 5qr xırda doğranmış tərxun 1 stəkan qaynar suda dəmə qoyub, soyudularaq yeməkdən sonra içilir.

Əsəb gərginliklərindən sonra və yaxud pis əhval-ruhiyyə, gərginlik hallarında 50qr reyhan çiçək və yarpaqları ilə birlikdə 1 litr qaynar suda dəmləyir, soyuduqda azacıq bal əlavə edərək yeməkdən sonra bir stəkan içilir ki, faydası çoxdur.

Fiziki və ruhi yorğunluqlar, əsəb narahatçılığı keçirənlər üçün bal ən yaxşı qida və içəcəkdir. Balın bir şəfa mənbəyi olduğuna Qurani-Kərim özü zəmanət verir.

Alma, ərik, limon kimi meyvələrin şirələri də sinir sistemini möhkəmləndirən, əsəbləri müalicə edən, zehnin fəaliyyətini güc-

ləndirən nemətlərdəndir.

Əsəbi böhran və gərginlik zamanı portağal yemək və yaxud şirəsini içmək məsləhətdir ki, dərhal sakitləşdirici təsir göstərir.

Maya otu mərkəzi sinir sisteminə sakitləşdirici təsir göstərir, maya otunun dəmləməsindən nevrozda, əsəb gərginliklərində təbiblər müvəffəqiyyətlə istifadə edirlər.

Beyin və sinir sistemi xəstəliklərində qara çörək otu yağından hər gecə burun dəliklərinə üç damcı damızdırırlar ki, faydası olsun.

Peyğəmbər (s) bu bitkinin ölümündən başqa, hər dərdin dərmanı olduğunu söyləmişdir.

Sarımsağı döyüb pasta halına salıb kafur yağı ilə qatıb fəqərə sümüyünə sürəndə, bu əməl yorğunluğu və əsəb-sinir gərginliyini aradan qaldırır.

Bu məqamda əsrlərin təcrübəsindən süzülüb gələn bir neçə tövsiyə də yuxusuzluqdan əziyyət çəkənlər üçün söyləmək istədim.

Yovşan bitkisinin dəmləməsini yatmazdan əvvəl bir stəkan içdikdə əsəbləri sakitləşdirər, rahat yuxu gətirər. Bu baxımdan novruzgülü çiçəyinin dəmləməsi və spirtli məhlulu da çox faydalıdır. Dəmləmək üçün 10qr çiçək 200ml qaynar suda qoyulursa, spirtli məhlul almaq üçün 10qr çiçək 100ml tibbi spirtə 10-15 gün saxlanılıb yatmazdan əvvəl 20-25 damcı su ilə içilir.

Ağ su zanbağının çiçəyinin dəmləməsi və ya spirtli məhlulu yuxusuzluqun ən yaxşı dərmanlarından sayılır.

Yuxusuzluqdan əziyyət çəkənlər 10 gün yatmazdan əvvəl 1 stəkan turp şirəsi içsələr, xeyir görürlər.

Yuxusuzluğu aradan qaldıra bilən dərmanlardan biri də yovşan və dam otu qarışığının dəmləməsidir ki, 200ml qaynar suya hərəsindən 10qr atılaraq dəmlənir və axşamlar içilir.

Təbiblər buyurur ki, yatmazdan əvvəl soğan yemək sağlam və dərin yuxuya zəmin yaradır. Yuxusuzluqdan əziyyət çəkənlərə məsləhətdir ki, 25qr təzə və ya qurudulmuş it burnu meyvələrini 1 litr suda 3 saat isladıb sonra qaynama həddinə çatdıraraq 5 dəqiq qaynatsınlar, süzüb azacıq bal əlavə edərək gün ərzində bir neçə

dəfə içmək lazımdır.

Yuxusuzluq zamanı 25qr pərpələng otunu 1 litr suda dəmləyərək gündə 2 dəfə 1 stəkan içmək məsləhətlidir.

Qocaların və yaşlıların rahat yatmaları üçün məsləhətdir ki, bir müddət yer alması meyvəsindən yesinlər. Axşamlar xiyar yemək də bu baxımdan çox yaxşıdır ki, xiyarda rahat yuxu gətirmək xüsusiyyəti vardır.

Yuxusuzluqdan əziyyət çəkənlər balqabaq tumlarının içini süddə bişirib yesələr, çox böyük faydalar görürlər inşallah.

Yuxusuzluğun dərmanlarından biri də bədmüşk söyüdüdür ki, onun 50qr qurudulmuş yarpaqlarını 1 litr suda qaynama həddinə çatdıraraq 2 dəqiqə qaynatmalı, 10 dəqiqə dəmdə saxlayıb süzərək gündə 3 dəfə 1 stəkan içməlidir.

Bu yazılanlar əlbəttə ki, dəryada bir damladır. Mən sadəcə çalışdım ki, xəstələrə o şeyləri məsləhət görüm ki, axtarmağa ehtiyacı olmasın. Çünki mənim sizlərə təqdim etdiyim reseptləri hazırlamaq üçün xammal elə evlərimizdə, həyətlərimizdə, baxçalarımızda hər an gözümüzə sataşan nemətlərdir. Ümidvaram ki, bu halal nemətlərdən istifadə edərək öz narahatçılıqlarınızdan azad olarsınız, Allahın izni ilə.

Şükürlər olsun Allaha ki, hər dərdə minlərlə dərman qərar vermiş, yaratdığı hər zərrədə insan oğluna xeyir qərar vermiş, torpaqdan yaratdığı insan oğlunun qida və şəfasını torpaqdan bitirdiklərinin içərisində qərar vermişdir.

Salamlar olsun bu ilahi nemətlərin haqqında bilgiləri bizlərə çatdıran 124 min ilahi peyğəmbərlərə, onların sonuncusu və ən fəzillətli İslam Peyğəmbəri Həzrəti Məhəmmədə (s), onun pak və məsum övladları Əhli-Beytə!

BÖYRƏK VƏ SİDİK SİSTEMİNİN TƏBİİ MÜALİCƏSİ

Ulu Yaradan yaratdıqlarını, yeri-göyü, onların arasındakıları, kainatı, aləmləri özünə məxsus gözəllikdə, və dəqiq bir ölçüdə - bir qanun üzrə yaratmaq bu sünnəti ilahidir. Bütövün bir parçası olan insan oğlu da sünnəti ilahidən kənar deyildir.

İnsan oğlu aləmin, kainatın və yer kürəsinin bir hissəsidir. Allah buyurur ki, Mən insanı gözəl bir təqvim üzrə yaratdım, yəni insan oğlunun yaranışında çox dəqiq ölçülər işlədilmişdir. Bütün aləmin quruluşunda olduğu dəqiq ölçü kimi. Böyük rus alimləri Vernadski və Tsiolkovski hələ illər öncə Yer kürəsinin özünəməxsus qanunlara və eyni zamanda da qalaktik qanunlara tabe olan şüurlu bir sistem olduğunu vurğulamışlar. İlk sovet kosmonavtlarından olan və açıq kosmosa ilk qədəm qoyan Lionov, söyləyirdi ki, kosmosdan Yer kürəsinə baxdıqda, onun canlı olduğuna mənim heç bir şübhəm qalmadı.

İnsan oğlu da bu böyük canlı orqanizmin bir parçasıdır və eyni qanunlara tabedir. İnsanın orqanizmi sanki kainatın və yaşadığımız dünyanın qısaldılmış modelidir. Onun daxili orqanları tükənməz bir hikmətlə, misilsiz bir dəqiqliklə yerləşdirilmiş və hər birinə kiçik ölçülərinə baxmayaraq onlarla əməliyyatı icra etmək gücündədir.

İnsan böyrəkləri 120-200qr arası ağırlığında bir cüt orqan kimi xarici quruluşunca maş lobyasını xatırladır. Bu kiçik orqan çox böyük əməliyyatlar icra edir: orqanizmin su balansını tənzimləyir, daxili təzyiqi yoluna qoyur, artıq suyu, zərərli maddələri, toksinləri orqanizmdən xaric edir, hormonal tənzimləmədə, qan yaratmada iştirak edir, maddələr mübadiləsində aparıcı rola malikdir və s.

Təbabətin və müasir tibbin həllində çətinlik çəkdiyi problemlərdən biri də böyrək və sidik yolları xəstəlikləridir. Bu günkü həyat tərzimiz, keyfiyyətsiz və hətta zərərli qida məhsulları bu xəstəliklərin həddən artıq artmasına və gəncləşməsinə səbəb olmuşdur. Odur ki, təbiblər müasir həkimlərdən fərqli olaraq Allah bəndələrini yalnız Allahın yaratdığı nemətlərlə müalicə etməklə və onu əksər hallarda kökündən yox etməyə

nail olmuşlar. Ən əsası da müalicə əsnasında oranizmə başqa zərərləri toxunmamışdır.

Allahın sevimli bəndəsi, İmam Cəfər Sadiq (ə) öz hədislərindən birində buyurur: "İydə yeyin, o böyrəkləri isidir."

Dünya təbabətinin şahı Əbu Əli ibn Sina buyurur ki, böyrək, sidik kisəsi, sidik yolları narahatçılığı olan şəxslər gəcavər kökünü əzib üzərinə 1 stəkan qaynar su töküb, 20 dəqiqə saxlayıb süzsünlər. Bu sudan gündə 4 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl yarım stəkan, 12-14 gün qəbul etsinlər.

Böyrək və sidik kisəsi iltihabında və yaxud bu orqanlarda qum yığıldıqda çoban yastığı və kərəviz kimi tanınan turşu otu və ya camış otu ayrı-ayrılıqda dəmlənir və gün ərzində bir-iki stəkan hər birindən içilir. Müalicə kursu 2 həftə davam etməlidir.

Böyrək ağrılarını asanlıqla sakitləşdirmək üçün ac qarına 20-30qr tərə toxumu yemək məsləhətdir.

Avstraliya təbibləri böyrək narahatçılığında andız kökünün həlimində sidikqovucu kimi istifadə edirlər. Bunun üçün köklər qaynadılır, süzülüb gündə 2 dəfə yarım stəkan içilir.

Böyrək və sidik kisəsi iltihabında biyan kökü qaynadılır, suyu stəkanla gündə 3 dəfə içilir.

Böyrək və sidik kisəsi iltihabından əziyyət çəkənlər təzə-təzə gündə bir ədəd çiy yumurta içsinlər. Bunun təsiri çox güclüdür.

Bu xəstəliyin ən yaxşı dərmanlarından biri də əkin sahələrimizdə yabanı halda bitən pərpətyün bitkisidir ki, qaynadılıb gündə 3 dəfə 1 stəkan içilməsi məsləhətdir.

Böyrək və sidik kisəsindən qumu tökmək üçün gündə 3 dəfə 5qr dəfnə toxumuna bir qaşq bal qatıb qəbul etmək lazımdır.

Böyrək xəstəliklərinin müalicəsində həm elmi təbabətdə, həm də xalq təbabətində bədmüşk söyüdüünün qabığından müvəffəqiyyətlə istifadə olunur. 50qr qabıq 1 litr suda qaynadılıb gündə 2 dəfə yarım stəkan içməkdə fayda çoxdur.

Böyrək və sidik kisəsindəki daşları əritmək üçün təbiblər tövsiyə edirlər ki, 5 baş sarımsağı təmizləyərək çox xırda doğrayıb yarım litr 70% tibbi spirtə 3 həftə saxlayaraq süzüb gündə 3 dəfə 25-30 damcı içmək məsləhətdir.

Daşları əritmək üçün ən yaxşı təbii nemətlərdən biri də boyaq otudur ki, onun köklərindən alınan cövhər böyrək daşlarını (daha çox oksalat və fosfat tərkibli daşları) əridərək yumşaldır və xaric edir. Bunun üçün qurudulmuş kökləri un halına salıb gündə 3 dəfə 1 çay qaşığı udmaq və ya 1 çay qaşığı xırda doğranmış quru köklərə 1 stəkan soyuq su töküüb 8 saat saxladıqdan sonra süzərək suyu saxlamalı, köklərin üzərinə yenidən qaynar su töküüb dəmləmək və vaxt odun üzərində, alınan məhlul əvvəlki ilə qatılır, gündə 3 dəfə 1/3 stəkan içilir. Bu həm də sidik qovucu təsirə malik bir dərmandır.

Peyğəmbərimiz Həzrəti Məhəmməd (s) buyurur: - “Yemişdən istifadə edin, yemiş sidik kisəsini yuyar.”

Böyrək daşları xəstəliklərində, sidik kisəsi xəstəliklərində təbiblər tərəfindən ta qədimlərdən istifadə olunan nemətlərdən biri də budur. O iltihaba qarşı güclü təsir göstərir, sidik qovucudur. Çay kimi dəmlənərək gündə 3 dəfə yarım stəkan içilməsi məsləhətdir.

Təbiblər buyurur ki, zoğalın yarpaq və çubuqlarının dəmləməsi və ya spirtli məhlulu sidik qovucu təsirə malikdir. Bunun üçün yarpaq və çubuqlar xırda doğranır 3-5 dəqiqə qaynadılır və gündə 2 dəfə 1 stəkan içilir və yaxud yarpaq və çubuqlar xırda doğranıb 10-15 gün tibbi spirtə saxlanılır (30qr xammal 100qr spirtə) və gündə 2 dəfə 20-25 damcı qəbul olunur.

Böyrək ağrılarını sakitləşdirmək üçün gündəlik innab yemək məsləhət görülür. Sidik kisəsi ağrılarına qarşı da təsirlidir. İnnabı qaynadıb içmək də çox faydalıdır. 100qr innab 1 litr suda qaynadılıb gündə 3 dəfə 1 stəkan içilir.

Bağayarpağı da sidik qovucu təsirə malik bitkilərdən biridir, onu dəmləyib gündə 3 dəfə yarım stəkan içmək məsləhətdir. Bu həm də gecələr sidii saxlaya bilməyənlər üçün çox faydalıdır.

Elmi tibbin önəm verdiyi bitkilərdən acı yovşan sidik kisəsi xəstəliklərinin ən yaxşı dərmanlarından sayılır.

Əhli beyt gülistanının solmaz çiçəyi, İmam Baqir (ə) buyurur ki, üzərliyi götürüb 6 dəfə soyuq su ilə bir dəfə isə isti su ilə yuyun. Sonra onu kölgədə qurudun və xırda doğrayıb yasəmən yağı ilə qataraq ac qarına yeyin. Bu Allahın izni ilə sidii qətrə-qətrə axmasının qarşısını kəsər.

İslamın fəxri Əbu Əli ibn Sina üzərliyi güclü sidik qovucu dərman kimi tanıtdırır və ondan çox istifadə etməyi tövsiyə edir.

Küncüt və onun yağı böyrək və sidik kisəsi daşlarını əridir. Bunun üçün onu gündə 2 dəfə 1 x/qaşığı qəbul etmək məsləhətdir.

Sidik kisəsi və böyrək qumlarını tökmək üçün təbirlər yer kökü və şalgam toxumlarının hərəsindən 50qr götürüb narın döyməyi və 100qr balla qataraq gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı qəbul etməyi tövsiyə edirlər. Bu baxımdan təsirli olan mürəkkəb tərkibli resepti diqqətinizə çatdırırıq:

Ladan qatranı-50qr

Yumurta qabığı külü-50qr

Razyana-50qr

Alça ağacının sakkızı-100qr

qarışdırılıb gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı qəbul edilir.

Çörək otu toxumları toz halına salınaraq 100qr götürülür 1kq balla qarışdırılıb gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı udulsa, faydası da çox olar.

Böyrək və sidik kisəsi narahatlığında 12qr pişikotu 200ml suda qaynadılır, süzülüb balla dadlandırılaraq içilir.

Təbirlər tövsiyə edirlər ki, 50qr kərəvəz və 50qr palıd qozasını birlikdə qaynadıb gündə 3 dəfə 1stəkan için ki, böyrək və sidik xəstəliklərindən azad olun.

Kasni bir çox xəstəliklərdə müvəffəqiyyətlə istifadə olunur. Bol-qar təbirləri kasnının böyrək xəstəliklərində çox fayalı olduğunu söyləyirlər. Bunun üçün kasni kökləri qaynadılaraq gündə 2 dəfə 1stəkan içilir.

Ağ suzanbağı böyrək və sidik kisəsi xəstəliklərində çox faydalıdır. Onun kök hissəsi qurudularaq dəmlənir və gündə 2 dəfə yarım stəkan içilir.

Böyrək, sidik kisəsi və sidik yolları xəstəliklərində təbirlər itburnu meyvələrinə xüsusi önəm vermişlər. Bir litr suya 30 ədəd itburnu meyvəsi qoyub dəmləmək, gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək məsləhətdir. Müalicə müddəti adətən bir ay sayılır. Bu baxımdan kəkotu çayı da çox faydalı sayılır. İtburnu çayı içilmə müddətin-də iki gündən bir kəkotu çayı içmək müalicə təsirini bir az da gücləndirir. Kəkotunu ayrıca da istifadə etmək olar. 100qr kəkotu 1 litr suda vam odun üzərində yarısı qalana kimi qaynadılır, qalan su süzülərək ac qarına 1 stəkan için ki böyrək və sidik yolları iltihabında, böyrək və sidik kisəsi daşlarını əritməkdə yardımçınız

olsun. Müalicə müddəti 2 aydır.

Yemişən meyvələri bir çox xəstəliklərin dərmanı sayılır. Onun çiçəklərini isə böyrək xəstəliklərini sağaltmaq üçün dəmləyib içmək məsləhətdir.

Bu baxımdan qarğıdalı saçaqlarının dəmləməsi də xüsusi əhə-miyyət kəsb edir. Beləki saçaqları 1 ay müddətində dəmləyib gündə 2 dəfə 1 stəkan içmək böyrəkləri sağaldır.

Böyrəkləri xəstə olanlara təbiblər gündəlik qarpız və şaftalı yeməyi məsləhət görürlər. Böyrək və sidik kisəsi, sidik yolları narahatçılığında 20qr darçını 1 litr suda dəmləyib gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək tövsiyə olunur.

İlahi nemət olan heyva ağacının hər bir hissəsi dərmandır: kökü, qabığı, çubuqları, çiçəyi, meyvəsi, tumları. Böyrək və sidik kisəsi problemlərində heyva çiçəkləri 2 x/qasığı götürülərək yarım litr suda 3-4 dəqiqə qaynadılır, süzülərək balla dadlandırılır, gündə 3 dəfə 1 stəkan içilir.

Bu baxımdan razyana da çox münasibdir və eyni qaydada hazırlanaraq, gündə 3 dəfə 1 stəkan içilir.

Razyana dəmləməsi həm də sidik yollarının tıxaclarını açmaqda faydalıdır. Sidik yolları tıxaçı zamanı sidik ifrazı kəsilərsə, xüsusən də böyrəkdə tıxaclar olduqda, bağayarpağını qaynadıb bir neçə gün, gündə 1 stəkan içmək məsləhətdir.

Qatırquyuğu otunun qurudulmuşundan 3 x/qasığı götürüb yarım litr suda, vam odda 30 dəqiqə qaynatmaq, sonra 2 saat saxlayaraq süzüb böyrək və sidik kisəsi iltihabında, böyrək və sidik kisəsi daşlarını əritməkdə istifadəsi məsləhətdir. Bunun üçün gündə 3 dəfə yarım stəkan içmək lazımdır.

Böyrək və sidik kisəsi, sidik yolları iltihabında, ağrıkəsici, sidikqovucu və iltihab götürücü dərman kimi maya otu qozalarını yığıb qurutmaq, 50qr maya otu qozasını 1,5 litr qaynar su töküüb 30 dəqiqə dəmləmək, süzüb gündə 3 dəfə ¼ stəkan qədəri içmək məsləhətdir.

Böyrəkləri təmizləmək üçün ən yaxşı vasitələrdən biri də 1 çay qasığı kətan toxumlarına 1 stəkan qaynar su töküüb 2-3 dəqiqə qaynatmaq, 2 saat saxlayıb hər iki saatdan bir yarım stəkan 2 gün ərzində içmək gərəkdir.

Maraqlıdır ki, böyrək və sidik kisəsindən daş və qumu təmizlə-mək

üçün, iltihabı sağaltmaq üçün təbiblər daha çox yerkökü toxumuna üstünlük vermişlər. 2,5 x/qasığı toxuma yarım litr qaynar su töküb 10-12 saat termosda saxlamaq, sonra süzüb gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək məsləhətdir.

Böyrək daşlarının sidik kanalına düşməsi ilə əlaqədər ağrılar zamanı ağ xiyarın tumlarını təmizləyib (1x/qasığı) narın döydükdən sonra, dilin üstünə qoyub udmaq gerəkdir. Bu üsul sidik yollarını təmizləmək üçün ən kəskin üsullardandır. Böyrək xəstəliklərini sağaltmaq üçün əsrlərin təcrübəsindən süzülüb gələn dərmanlardan biri də cökə çiçəklərinin çayıdır. Onu gündə 2-3 dəfə içməkdə böyük fayda vardır.

Zirincin dəmləməsi və spirtli cövhəri böyrək iltihabında, sidik kisəsinin iltihabında münasib bir dərmandır ki, dəmləməni gündə 3 dəfə 1stəkan, spirtli məhlulu isə gündə 2 dəfə 25 damcı qəbul etmək məsləhətdir.

Sidik yolları problemi olanlara təbiblər ilahi bir nemət olan əncirin yarpaqlarını tövsiyə edirlər. Əncir meyvəsi yetişən vaxt onun yarpaqlarından 5dəd qoparıb 1,5 litr suda yarısı qalana qədər qaynadıb soyudaraq süzülür. Alınan məhluldan böyüklərə 1 x/qasığı, uşaqlara 1 çay qasığı içirirlər ki, 15 dəqiqə keçdikdən sonra qatı sidik ifraz olunur və sidik yolları təmizlənir.

Sidik tutulması zamanı ayı döşəyi dəmləməsi çox faydalıdır ki, gündə 2-3 dəfə 1 stəkan içilir.

Sidik kisəsinin yanğı və ağrıların kəsmək üçün bağayarpağını kökləri ilə birlikdə sirkə ilə birlikdə qatıb yemək və yaxud gicitikən toxumlarını şirin biyan kökü ilə birlikdə qaynadıb gündə 2 dəfə yarım stəkan içmək çox faydalıdır.

Andız kökü ilə bənövşə çiçəkləri birlikdə dəmlənib içildikdə çox güclü sidikqovucu kimi təsir göstərir.

Təbiblər tövsiyə edirlər ki, böyrək və sidik kisəsində qum olarsa bir neçə gün ac qarına qarpız və sulu armud yeyilsə, çox faydalı olur. Böyrək və sidik kisəsindəki daşları əridib salmaq üçün isə 10-15 gün müddətində gündə 1stəkan şaftalı şirəsi və yarpız şirəsi qarşığı içmək məsləhətdir.

İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur ki: "Axsamlar qara çörək otu istifadə edin ki, sidik ixracı zamanı yaranan ağrıların qarşısını alır" Qaraçörək otunun yağını axsamlar 1 x/qasığı və yaxud 1çay qasığı toxumları

1 stəkan suda dəmləyib içmək məsləhətdir.

Təbiblər böyrək ağrılarını aradan qaldırmaq üçün albalı və onun saplaqlarının qaynadılmasından əmələ gələn həlimli mayeni gündə 1 dəfə 1 stəkan 3-4 gün içməyi tövsiyə edirlər.

Böyrəkdən daşları parçalayıb xaric etmək üçün əməkəmənci toxum və yarpaqlarından bir dəstə yığıb əzərək kərə yağı və balla qataraq 5-10 gün, gündə 1 dəfə yemək gərəkdir.

Qırxbuğum otundan 30-40qr bitkini yarım litr suda dəmləyib gündə 1 stəkan (10 gün ərzində) içmək məsləhətdir. Böyrək daşlarını əritmək üçün toyuq daş dənəcəyinin qabığını qurudub un halına salaraq 1 çay qaşığı 200ml suda dəmləyib içmək və ya yarım çay qaşığı quru tozu su ilə udmaq gərəkdir. 10-15 gün yerinə yetirmək şərt ilə. Burada ev toyuqlarından söhbət gedir.

Sidik yolları iltihabında reyhan yarpaqlarından iki dəstə yığaraq 1 litr suda qaynadıb süzməli, 5-6 gün gündə 3 dəfə 1 stəkan içilməli.

Sidik qovucu və sidik yollarını təmizləmək üçün kəkotu 30qr və razyana 30qr bir litr qaynar suda dəmlənərək gündə 1 stəkan bir neçə gün içilməlidir.

Qara turp yemək və onun şirəsini içmək böyrəkləri təmizləyir, zərərli maddələri böyrəkdən xaric edir. Turpun bu növü böyrək ağrılarını azaltmaqda təsirlidir.

Meynə (tənək çubuqları) qaynadılıb ilıq halda içildikdə, böyrək və sidik kisəsinin ağrılarını sakitləşdirir. Böyrək sancması zamanı almanı doğrayıb yarım litr suya tökmək, 2 saat dəmdə saxlayıb sonra azacıq bal əlavə edib gündə bir neçə dəfəyə həmin məhlulu içmək məsləhətdir.

Təbiblər buyururlar ki, böyrək ağrısından əziyyət çəkənlər limon rejiminə keçsinlər. Hər gün səhər-səhər hamamlandıqdan sonra limonun şirəsinə azca su əlavə edib içmək məsləhətdir. Gündə bir limon əlavə edərək yeddi gündə, yeddi limona çatdırıb sonra isə geri sayımla bir limona salmaq, beləliklə 14 günlük müalicə kursu keçmək məsləhətdir ki, faydası çoxdur.

Göy lobyə qabığını qaynadıb suyundan ilıq halda ac qarına 1 stəkan içmək böyrək daşları narahatçılığında, sidik tutulmasında çox məsləhət görülür.

Böyrək daşlarını əritmək üçün şalgam tumlarını toz halına salıb

200ml suda 1 x/qasıǵı toxumu dəmləyərək içmək məsləhətdir.

Bu baxımdan zirinc kolunun kökləri də çox faydalıdır. 25qr xırda doğranmış köklər yarım litr suda qaynadılaraq süzülüb azacıq bal əlavə edilir və içilir, gündə 2 dəfə 1 stəkan olması şərtidir.

Sidik yollarında narahatçılıq olarsa 50qr qurudulmuş innabı 1 litr suda 30 dəqiqə qaynatdıqdan sonra, soyudub gündə 2 dəfə 1 stəkan içmək məsləhətdir.

Sidik ifrazı zamanı yangı hiss olunarsa, 1çay qasıǵı qurudulmuş nilufər çiçəyini 1 stəkan qaynar suda dəmləyib gündə 2-3 dəfə içmək məsləhətdir. Dərdlərin dərmanı balqabaq elə bir xəstəlik yoxdur ki, orada köməyə yetişməsin. Onun tumlarını süddə bişirib yemək sidik yolları ağrılarını sakitləşdirir.

Bəli, Allah insan oğluna verdiyi və ya daha doğrusu insan oğlunun zorla əldə etdiyi hər bir xəstəliyə minlərlə dərman vermişdir. Və bu dərmanlar bizim ətrafımızdadırlar. Sadəcə olaraq adətən biz onlara meyvə, tərəvəz, çiçək kimi baxır, onların dərdlərə dərman olacağını düşünmürük. Bir az diqqətli olsaq, görərik ki, Allah torpaqdan yaratdığı hər bir şeydə insan oğlu üçün xeyir qərar vermişdir. Təbiətdə misilsiz gözəlliyi ilə göz oxşayan gül-çiçək-ləri həm də insan oğlunun dərdlərinə dərman qərar vermişdir. Onun nemətlərini saymaqla qurtarmaz, sadəcə bu nemətlərə görə şükr edək!

Allahın ən ülvi salamu olsun 124 min ilahi Peyğəmbərlərə, sevilib-seçilmiş Peyğəmbəri Həzrəti Məhəmmədə (s) və onun bütün nöqşanlardan pak olan Əhli-Beytinə ki, Yaradanla yaradılmışlar arasında bir körpü olmuşlar!

İlahi! Öz dərdinə dərmanı sənin halal nemətlərin arasında axta-ranlara şəfa nəsib eylə. On dörd məsumun xatirinə ki, onlardan sadəcə beşinin xatirinə Adəmin duasını qəbul etdin və onlardan birinin xatirinə aləmləri bərqərar etdin!

TƏNƏFFÜS ORQANLARI XƏSTƏLİKLƏRİ

Xaliq kainatı, aləmləri, yer üzünü onun fauna və florasını yaratdı, ətrafımızı növbənöv heyvanlarla, bitkilərlə zənginləşdirdi. Yaradan Allah son yaradacağı şah əsərini, mələklərin belə ona səcdəyə düşəcəkləri insan yaratdı. Yer üzündə hər nə varsa, ən gözəl şəkildə onun ixtiyarına verdi. Əvvəllər də kainatdakı hər şey insana xidmət edirdi və insan da təşəkkür əlaməti olaraq öz Yaradanına şükranlıqla xidmət edirdi.

Yaşadığı aləm-təbiət insan oğlunun öz evi idi və bu evdə nə üçün olduğunu insan dərk edirdi. Bacardığı qədər bu evi-ana təbiəti abadlaşdırırdı, o vaxta qədər ki, ortada səmimiyyət vardı. O vaxta qədər ki, yalançı təkəbbür insan oğluna hakim kəsilməmişdi, o vaxta qədər ki, insan oğlu özünü deyil, Allahı Qadir, Yaradan sayır-dı. Yavaş-yavaş hər şey dəyişdi və insan oğlu təbiəti öz evi deyil, talan edə biləcəyi düşmən evi saymağa başladı. Özünü bu evin üzvü deyil, sahibi saymağa başladı, aradakı səmimiyyət pozuldu. İnsan oğlu təbiətə, təbiət də insan oğluna düşmən kəsilməyə, bir-birlərindən uzaqlaşmağa başladılar. İnsan oğlu unutdu ki, düşmən kəsildiyi, uzaqlaşdığı təbiəti Allah onun bütün ehtiyaclarını ödəmək üçün yaradıb. Təbiət insanın yaşam üçün zəruri olan bütün ehtiyaclarını ödədiyi kimi, həm də tükənməz bir şəfa mənbəyi, xəstələndikdə, müraciyyət edə biləcəyi universal bir aptekdir.

Bəli, insan oğlu bütün bunları unutdu, öz evi olan təbiəti tala-maq üçün kimyəvi kübrələr, məhsuldarlığı qat-qat artırmaq üçün yüz cür kimyəvi əlavələr-zəhərlər fikirləşib tapdı, sonunda xalis qida mənbəyini xəstəlik mənbəyinə çevirdi. Xəstələndikdə isə Allaha, Onun yaratdığı təbiətə deyil, özünün ixtira etdiyi kimyə-vi dərmanlara güvəndi. Nəticə isə məlumdur: xəstəliklər artdı, sağalma dövrü uzandı, nə vaxtsa qocalıq dönməsinə aid olan xəstəliklər gəncləri əhatə etməyə başladı. Bir çox xəstəliklər isə tibb elmində sağalmaz, xroniki adlandırılmağa başladı...

Amma biz Allahı unutsaq da, O bizi unutmadı, bizim başımızdan keçmədi və dərdlərimizə dərmanı da onun yaratdıqlarının arasında aramağı rəva qıldı.

Tənəffüs orqanlarının xəstəlikləri də, başqa xəstəliklər kimi bu gün geniş yayılıb xroniki şəkil almışdır. Boğaz ağrılarında zoğal və alça turşusunun suyu ilə kompress etmək çox faydalıdır.

Boğaz ağrılarını sağaltmaq üçün qozun təzəcə irilənməyə başlayan meyvələrini qaynadıb suyu ilə boğazı qarqara etmək çox münasibdir, bu baxımdan duzlu su məhlulu da qarqara üçün pis deyil.

Boğaz ağrılarında tez-tez tərxun yemək və onun təpitməsini bir neçə gün boğaza qoymaq xeyirdir.

Qəriblər ağası İmam Rza (ə) buyurur ki: “Hər kəs yayda zökəmə (gripp) tutulsa, gündəlik bol xiyar yesin.”

Qırtlağın iltihabı zamanı qara gavalının yarpaqlarını qaynadıb süzdükdən sonra, boğazı onun suyu ilə qarqara etmək çox faydalıdır. Bu həm iltihabı aradan qaldırır, həm də nəfəs borusunun əzələlərini möhkəmləndirir.

Dil arxası hissənin iltihabı zamanı xardalı narın döyüb bal şərabinə qataraq boğazı qarqara etmək məsləhətdir.

Təbiblər buyurur ki, boğaz iltihabı güclü olarsa, bişirilərək kəfi alınmış baldan isti suda şərbət hazırlayıb qarqara etmək ən yaxşı dərmanlardanır.

Allah öz müqəddəs Quranında buyurduğu:- “İçənlərin boğazından rahat keçər”,- dediyi təzə sağılmış inək südü boğaz ağrıları üçün şəfadır.

Boğaz ağrılarında südü qurtum-qurtum, ara verə-verə içmək daha məsləhətlidir. Güclü öksürək zamanı bir stəkan inək südünə bir qaşığı bal və bir ədəd çiy ev yumurtası qarışdırıb səhər-axşam kiçik qurtumlarla içmək çox faydalıdır.

Boğaz iltihabı ağrılı keçərsə, təbiblər qozun yaşıl üz qabığını əzərək suyunu çıxarıb şəkər və ya bal şərbətinə qataraq qarqara etməyi məsləhət görürlər.

Boğaz ağrısı və badamcıqların iltihabı zamanı qurudulmuş əncirli süddə bişirib yemək çox faydalıdır.

Bu baxımdan limon şirəsinə ilıq su qataraq gündə bir neçə dəfə boğazı qarqara etmək də yaxşı kömək edən vasitədir. Limon şirəsi zökəmə qarşı da çox faydalıdır. Bunun üçün bir ədəd limonu qabığı ilə birlikdə doğrayıb 1 litr qaynar suda 2 saat saxlamaq, sonra süzərək azacıq balla şirinləndirib gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək məsləhətdir ki, hərarəti salıb

orqanizmin də müqavimətini artırır.

Kəskin və xroniki bronxit zamanı itburnu meyvələrini 20 ədəd bir litr suda dəmləyib gündə 2-3 dəfə 1 stəkan içmək bronxların təmizlənməsi üçün çox xeyirli vasitədir.

Yüzlərlə dərddin dərmanı olan balqabağı suda və ya buğda bişirərək qəbul etdikdə, xəstə bronxlar təmizlənilir və sağalma prosesi güclənir.

Göyöksürək zamanı təbiblər tövsiyə edirlər ki, uşağın sinəsini adi kərə yağı ilə ovmaq, itburnu meyvələrini dəmləyib içirtmək və yaxud da heyva ağacının zoğlarından çay dəmləyib içirtmək məsləhətdir.

Göyöksürək və ya xroniki öksürəkdə qozun arakəsmələrini bir neçə dəqiqə qaynadıb süzərək gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək Allahın izni ilə çox kömək edir.

Sinəni yumşaltmaq və bronxları təmizləmək üçün ən yaxşı nemətlərdən biri nar çiçəyinin, yasəmən çiçəyinin toxumlarının dəmləməsidir ki, bunlar hərəsi ayrı-ayrılıqda və yaxud birlikdə dəmlənib gündə 3 dəfə 1 stəkan, azacıq balla qəbul olunur.

Quru öksürəyi sağaltmaq üçün əvəliyi çay kimi dəmləyib gündə 3 dəfə içmək çox məsləhətlidir.

Göy öksürəyə qarşı 10-15 ədəd innabı 200ml inək südündə qaynadıb gündə 3 dəfə bir stəkan içmək olduqca faydalıdır.

Bu baxımdan qimizi turpun şirəsinə bal əlavə edərək gündə 3 dəfə yarım stəkan içmək sağlamlığa vasitədir.

Xroniki öksürək zamanı fındıq yağına özü qədər bal əlavə edib qarışdırılmalı və gündə 3 dəfə 1 xörək qaşığı bir neçə gün qəbul etmək çox faydalıdır.

Təbiblər bəlgəm təmizləyici kimi şirin biyan kökünün dəmlənib içilməsini də çox tövsiyyə edirlər.

Nar çiçəklərini bal ilə qarışdırıb gündə 1 x/qaşığı yemək xüsusən xeyirli vasitələrdəndir.

Meşə moruğu kimi tanıdığımız böyürtkən meyvəsini bal ilə qarışdırıb yemək və yaxud balda bişirilmiş meyvəsini yemək tənəfüs orqanları xəstəliklərində çox faydalıdır, sinəni yumşaldır, bronxları təmizləyir.

Bu baxımdan darçın qatılmış çay və yaxud darçını yeməklərdə işlətmək də çox yaxşıdır ki, nəfəs yolunu təmizləyir və genişləndirir. Kərəvəz də eyni cür təsir göstərir.

Xroniki öksürək və hərarətlə müşaiyət olunan öksürək zamanı ən yaxşı dərmanlardan biri üzüm sirkəsidir, bir stəkan suya 2 x/qaşığı qarışdırıb gündə 2-3 dəfə içmək məsləhət görünür.

Bu baxımdan balqabağın qabığı da çox xeyirlidir ki, onu ya bişirib yemək, ya da qaynadaraq suyunu içmək məsləhətdir.

İltihablı öksürək zamanı yemiş tumlarının içini çıxardaraq narın döymək, bir stəkan ilıq suya 1 çay qaşığı qataraq gündə 3 dəfə yarım stəkan içmək tövsiyə olunur.

Təbiblər buyururlar ki, xroniki bronxit və öksürəyə qarşı bir stəkan qara turpun şirəsinə 1 x/qaşığı bal qarışdırıb səhər axşam 2 x/qaşığı içmək çox faydalıdır.

Göy öksürəyi sağaltmaq üçün 5 diş sarımsağı xırda doğrayıb bir stəkan süddə 20 dəqiqə qaynatmaq və süzüb gündə 3-4 dəfə 1 x/qaşığı qəbul etmək çox xeyirlidir.

Hər növ öksürəyə qarşı təbiblər bir baş soğan və bir baş sarımsağı çox xırda doğrayıb yarım litr süddə tam yumşalana qədər bişirməyi sonra süzüb 2 x/qaşığı nanə şirəsi və 2 x/qaşığı bal əlavə edərək hər bir saatdan bir, 1 x/qaşığı içməyi tövsiyə edirlər.

Öksürəyə qarşı 1/3 stəkan turp və ya yerləkə şirəsinə eyni miqdarda süd və bal şərbəti əlavə edərək gündə 6 dəfə 1 x/qaşığı qəbul etmək Allahın izni ilə xəstəliyi sağaldar.

Öksürəyə qarşı 2 x/qaşığı kərə yağına 2 ədəd təzə yumurta sarısı, 1 çay qaşığı taxıl unu, 2 çay qaşığı bal qarışdırıb gün ərzində 3-4 dəfə 1 çay qaşığı qəbul etmək çox faydalı tərkibdir.

Göy öksürək zamanı 20qr reyhan çiçəyi və yarpaqlarını 20 qr kəklik otu ilə qarışdırıb üzərinə 1 litr qaynar su tökərək 10-15 dəqiqə dəmdə saxlamaq, süzüb 2 x/qaşığı bal əlavə edərək hər 30 dəqiqədən bir 1/3 stəkan içmək məsləhətdir.

Təbiblər buyurur ki, qaraqınıq dəmləməsi öksürəyi kəsir, bronx-ları təmizləyir və fəaliyyətini gücləndirir, ümumiyyətlə, soyuq dəymədə çox faydalıdır, güclü tərlədici sayılır və boğaz ağrılarını müalicə edir.

İlahi bir nemət olan zoğalın şirəsi, mürəbbəsi, çiçəyinin və ağacının qabığının dəmləməsi qızdırma, soyuqdəymə və öksürəkdə ən yaxşı dərmanlardan sayılır. Bu haqda məlumatı Allahın dostu və həmsöhbəti, seçilmiş olan Musa (ə) peyğəmbər tövsiyə edir.

Təbiblər buyurur ki, bağayarpağı bəlgəm gətirici təsir göstərir, kəskin bronxitdə, xroniki bronxitdə çox faydalıdır. Qurudulmuş yarpaqları çay kimi dəmləyib gündə 2 dəfə 1 stəkan içmək məsləhət görülür.

Bir çox xəstəliklərdə kəskin silah olan gülxətmi (bəlgəmotu kimi də tanınır) köklərindən 5qr götürülərək 100ml qaynar suda 3-5 dəqiqə qaynadılıb sonra soyuyana qədər dəmdə saxlanır, süzülərək nəfəs yolları iltihabında, ağ ciyər xəstəliklərində, bəlgəmgətirici, sakitləşdirici kimi gündə 2 dəfə yarım stəkan içilir, boğaz ağrılarındakı qarqara edilir. Gülxətmi çiçək və yarpaqlarının, köklərinin dəmləməsi öksürəkdə, sinə ağrılarındakı, uşaqlarda soyuq dəymədə çox faydalıdır, və təbiblər çox tövsiyə edirlər.

Quru öksürək və göyöksürəkdə gülxətmi çiçəkləri qızılgül ləçəkləri və şüyüd toxumu, hərəsindən 5qr 1 litr suda çay kimi dəmlənir və gündə iki dəfə böyüklərə 1 stəkan, uşaqlara 1/3 stəkan qədəri verilir.

Əməkəməci çiçək və yarpaqları dəmlənib nəfəs yolları iltihabında yumşaldıcı, bəlgəmgətirici dərman sayılır.

Şirin biyan bronxitdə, göyöksürək və ağciyər vərəmində çox faydalı dərmandır. Onun 50qr quru kökləri yarım litr suda qaynadılıb gündə 2 dəfə 1 stəkan içilir.

Xroniki öksürəkdə, soyuqdəymədə səhər axşam 1 x/qasığı küncüt yağı qəbul etməyi təbiblər çox tövsiyə edirlər.

Kasni yarpaq və köklərinin dəmləməsi də boğaz ağrılarındakı, nəfəs yolları iltihabında, soyuqdəymədə çox faydalıdır.

Bildiyimiz kimi bronxit bronxların selikli qışasının iltihabıdır ki, onun qarşısını almaq üçün təbiblər gün ərzində çox maye qəbul etməyi tövsiyə edirlər, bu xüsusən kəskin bronxitə daha çox aiddir. Bu cəhətdən moruq, cökə çiçəyi, qara kəndəlaş çiçəyi dəmləmələri çay əvəzi gün ərzində içilsin.

Bundan başqa tərlədici vasitə olaraq bəzi mürəkkəb reseptlər vardır, həm təbabətdə, həm rəsmi tibbdə təcrübədən keçirilmişdir:

Qarakəndəlaş çiçəyi -25qr

Çobanyastığı çiçəyi -25qr

Nanə -25qr

Cökə çiçəyi -25qr

qarışdıraraq ¼ hissəsini 1 litr suda dəmləməli, gün ərzində tərlədici,

sidikqovucu və iltihab sağaldıcı kimi 3-4 dəfə 1 stəkan olaraq içməli.

Cökə çiçəyi -50qr

Moruq meyvəsini -50qr

vam odda azacıq qaynadaraq isti halda yatmazdan əvvəl sidik-qovucu və tərlədici kimi 1 stəkan içmək məsləhətdir.

Moruq meyvəsi -40qr

Ögeyana yarpağı -40qr

Yarpız -20qr

dəmləyib gün ərzində bir neçə dəfə 1 stəkan qəbul etməli ki, kəskin bronxitdə, nəfəs yollarının ümumi iltihabında çox faydalıdır.

Lütbiyan kökü -40qr

Cökə çiçəyi -60qr

qarışdırılaraq yarım litr suda 3 x/qaşığı azacıq qaynadıb, dəmləyib, süzüb tərlədici kimi işlədilir. Bu öksürəyi, bəlgəmi yumşaldır.

Bronxitin müalicəsində mühüm əhəmiyyət kəsb edən təbii dərman reseptlərindən biri də:

Gülxətmi kökü -20qr

Ögeyana yarpağı -20qr

Yarpız -10qr

qarışdırıb dəmləmək həm öksürək kəsici, həm də bəlgəm gətirici təsir göstərir. Dəmləyib yeməkdən 2-3 saat sonra yarım stəkan içmək məsləhətdir.

Gülxətmi kökü -40qr

Lütbiyan kökü -

Razyana toxumu -20qr

qarışıqdan 1 x/qaşığı 200ml suda 10 dəqiqə vam odda qaynadıb soyutmaq, gün ərzində 6 dəfə ¼ stəkan qədər nəfəs yolları xəstəliklərində içmək tövsiyə olunur.

Bronxların spazması zamanı bronxları genişləndirən ən yaxşı dərman tərkibi:

Lütbiyan kökü -20qr

Cirə toxumu -20qr

Sürvə -20qr

Şam ağacı çıxıntısı -20qr.

Bu birləşmə bəlgəm gətirici, əsəb sakitləşdirici, spazmı aradan qaldırma

təsirinə malikdir. Xırdalanmış qarışıqdan 1x/qasığı 200ml suda qaynadılır, yeməkdən sonra 1/3 stəkan qədər 4-5 saatdan bir və yatmadan əvvəl içilir.

Xroniki bronxit zamanı bronxial vəzlərin fəaliyyətini artırmaq, bəlgəmi yumşaltmaq və bronx yollarını yumşaltmaq üçün:

Lütbiyan kökü -30qr

Bağayarpağı -30qr

Ögeyana yarpağı -40qr

qarışdırılaraq, 5 x/qasığı yarım litr suda qaynadılıb dəmdə saxlanılır, gün ərzində 3-4 dəfə 1 stəkan içilir.

Traxeobronxit, xroniki bronxit, kəskin quru bronxit hallarında:

Ögeyana yarpağı -10qr

Bağ yarpağı -30qr

Qatırquyruğu -30qr

Novruz gülü çiçəyi -20qr

qarışığından 1 çay qasığı 200ml suda vaxt odda 10 dəqiqə dəmlən-dikdən sonra, süzülüb gündə 3 dəfə 1/3 stəkan qədər içilir.

Bronxit, boğucu öksürək və bəlgəmlə müşaiət olunarsa, tərkibində kəkotu olan dərman birləşmələrindən istifadə olunur. Bu, həm də mərkəzi sinir sistemini sakitləşdirir, bəlgəmi çıxarır, mikrobları məhv edir:

Gülxətmi kökü -50qr

Kəkotu -50qr

dəmlənərək gündə 3 dəfə 1/3 stəkan içilməklə göyöksürək və nəfəs yolları iltihablı xəstəliklərinə qarşı istifadə olunur.

Kəskin və xroniki bronxit zamanı orqanizmin müqavimət gücünü artırmaq mühümdür, bu baxımdan:

Lütbiyan kökü -10qr

Acıqovuş -15qr

Boyaq otu kökü -30qr

qarışığını dəmləyib gündə 2 stəkan 4-6 həftə müddətində davamlı içilir. Xroniki bronxiddən əziyyət çəkənlər müalicə kursunu 3-4 aydan sonra təkrar etsələr yaxşıdır.

Bronxial astmanın ən yaxşı dərmanlardan biri qara yemişəndir/ Onun meyvələrini qurudaraq çay kimi dəmləyib bir ay müddətində səhər-axşam 1 stəkan içmək məsləhətdir. Bu baxımdan yemişən ağacının kökləri də

çox faydalı bir nemətdir ki, onları suda qaynadıb səhər-axşam buğunda nəfəs almaq gərəkdir.

Səhləb otunu süddə bişirərək onun hörrəsini yemək bronxial astması olanlara çox faydalıdır.

Təbiblər təngnəfəslikdən əziyyət çəkən xəstələrə tez-tez ispanaq, suda bişirilmiş heyva yeməyi, səhləb otunu süddə bişirib səhər-axşam həmin südü içməyi, kəfi alınmış baldan isti şərbət hazırlayıb içməyi, təzə sağılmış inək südü içməyi çox tövsiyə edirlər.

Plevrit xəstəliyindən əziyyət çəkənlər razyana toxumlarını 1 çay qaşığı 200ml suda qaynadıb gündə 1 stəkan 10-15 gün içsələr, inşallah fayda görürlər.

Bənövşə gülünün çayını və ya nar şərbətini gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək məsləhətdir.

Tanrı insanın hər dərdinə yüzlərlə minlərlə dərman yaratmışdır ki, bizim əlimiz onlara çatsın. Üzərliyin toxumlarını dəmir üzərində yandıraraq tüstüsünü qəbul etmək astmanı müalicə edir.

Bronxial astmanı sağaltmaq üçün əncirin təzə çıxan yarpaqlarını çay kimi dəmləyib içmək məsləhətdir.

Bronxial astmada çox faydalı nemətlərdən biri də zəfərandır. Bir stəkan keçi südündə qaynadıb 10-15 gün, gündə 2 stəkan içmək məsləhətdir.

Bronxial astma zamanı keçi südünün özünü tək halda içmək də çox faydalıdır. Bundan başqa zəfəranı içərisi ovulmuş almanın içərisinə səpərək səhərlər iyləmək astmaya çox fayda verən vasitədir.

Astma xəstəliyində nəfəs almanı asanlaşdırmaq üçün cırəni süsən çiçəyi ilə qarışdırıb yemək lazımdır. Bu baxımdan çobanyastığı dəmləməsi də pis deyil.

Təbiblərin tövsiyələrində bildirilir ki, təngnəfəsliyi sağaltmaq üçün heyva şirəsi, içərisində əncir qurusu qaynadılmış su, ilıq halda üzüm sirkəsi içmək çox münasibdir. Gündə 2 dəfə yarım stəkan qəbul edilir.

Maraqlıdır ki, gündə bir dəfə əzvay yarpaqlarından bir ədəd götürüb təzə közün üstündə tüstüləndərək onunla nəfəs almaq astmanı sağalda bilir.

Təngnəfəslik ucbatından 50 metr məsafəni gedə bilməyən xəstələri müalicə etmək üçün 1,5 kq təmiz bala 10 ədəd limon suyu, 10 baş təmizlənmiş və tam döyülmüş sarımsaq qarışdırıb bağlı şüşə qabda 1

həftə saxlamalı, sonra süzərək gündə 1 dəfə 4 qaşığı qəbul olunmalıdır. Müalicə müddəti bir ay olan bu dərman tələsmədən, qaşığı-qaşığı, tələsik udmadan qəbul olunmalıdır.

Bronxial astma və xroniki bronxiti müalicə etmək üçün andız köklərindən alınan həlim çox faydalıdır. Bunun üçün 68qr andız kökünü 200ml suya töküüb vəm odda 1/3 qalana qədər bişirib süzmək, alınan həlimi gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı qəbul etmək məsləhətdir.

Soyuqdəymədə, öksürək və zökəm hallarında andız çayı çox faydalıdır. Andız çayını almaq üçün 1 çay qaşığı xırda doğranmış andız kökünü 1 stəkan qaynar suya töküüb 8 saat dəmdə saxlamalı, süzüb gündə 3-4 dəfə 1 x/qaşığı qəbul etməli.

1 çay qaşığı andız kökünü 1 stəkan soyuq suya töküüb 10 dəqiqə qaynatmalı və çay kimi içməli.

Innab meyvələri astma xəstəliyində həm sakitləşdirici, həm də müalicəvi təsir göstərən bir nemətdir ki, təbiblər gündəlik işlətməyi məsləhət görürlər.

Acı yovşan bronxial astmada, təngnəfəslikdə faydalı dərman sayılır, 10qr qurudulmuş acı yovşan 200ml qaynar suda 20 dəqiqə dəmləyib iki dəfəyə səhər-axşam içmək məsləhətdir.

Əziz oxucu! Təbabətdə şöhrət tapmış tibb elmləri doktoru S.Y.Sokolov və İ.P.Zamotayevin təklif etdikləri, və təcrübədə yoxlanmış olduqları bir neçə mürəkkəb tərkibli reseptləri sizə təqdim edirəm:

Gülxətmi kökü -50qr

Kəklikotu -50qr

qarışdırılır, 1 x/qaşığı qarışıqdan götürülərək 200ml suda dəmlənir və gündə 3 dəfə 1/3 qədəri stəkan içilir.

Şam ağacı tumurcuğu -40qr

Bağayarpağı -30qr

Ögeyana -30qr

qarışıqdan 1 x/qaşığı 200ml suda dəmləyib gündə 3 dəfə 1/3 stəkan içilir.

Cirə toxumu -30qr

Razyana toxumu -30qr

Zəyərək toxumu -20qr

Kəklikotu -20qr

qarışıqdan 1x/qaşığı götürülür, 200ml qaynar suda 3-4 saat dəmdə

saxlanılır və gündə 3 dəfə 1/3 stəkan ilıq halda içilir.

Əziz oxucu, bütün təbiətdə olduğu kimi, bronxial astmanın bitkilərlə müalicəsində də şərq təbabətinin özünə məxsus yeri olmuşdur. XVI əsrdə yaşamış təbib-loğman Məhəmməd Yusif Şirvani dövrünün tanınmış təbiblərindən olmuş, və astma ilə əlaqədər onun reseptlərini də sizlərin ixtiyarına vermək istərdim:

Gülxətmi kökü -20qr

Göysüsən çiçəyi -20qr

Bənövşə çiçəyi -20qr

Razyana toxumu -20qr

Lütbiyan kökü -20qr

Qara üzüm kişmişi -20qr.

Bunların qarışığından 1 x/qaşığı götürülür, 1 x/qaşığı da bal əlavə edilərək 200ml suda vaxt odada 20 dəqiqə qaynadılır və süzüb kiçik hissələrlə gün ərzində içilməlidir.

Nabəti əzərək 1/3 stəkan suda, daha yaxşı olar ki, üzüm və ya alma sirkəsində həll edib 30 gün səhərlər ac qarına içələr ki, öksürəyi və astmanı müalicə edələr.

Bir çox dərmlərə dərman olan gicitikəni qaynadaraq balla qatıb içmək bronxial astmanı müalicə edir.

Bronxial astmanın ən yaxşı dərmanlarından biri buğatikanı qamışdır ki, onu əzərək suyunu çıxarmaq, azacıq da güləb əlavə edib içməkdə şəfəsi olar.

Ağ ciyər vərəmindən əziyyət çəkənlərə təbiblər tövsiyə edirlər ki, eşşək və keçi südünü birlikdə bişirib bir müddət gündə 3 dəfə yarım stəkan içsinlər.

Bu baxımdan bişirilmiş qoyun beyninə 3 ədəd bişirilmiş toyuq yumurtasının sarısını qatıb 10 gün səhərlər 3-4 qaşığı yemək də çox xeyirlidir.

Qanlı öksürəyi sağaltmaq üçün yulğun kolunun sakkızını çeynə-mək, toyuq yumurtasının ağını ilıq halda içmək çox faydalıdır.

Təbiblər buyurur ki, nar qabığını yandıraraq un halına salıb sirkə ilə qataraq sinəyə sürtmək və ya nar çiçəyini dəmləyib içmək də bu baxımdan çox əhəmiyyətlidir.

Qanlı öksürəyi sağaltmaq üçün nanənin şirəsini çıxararaq sirkə ilə

qatıb gündə 3 dəfə 1/3 stəkan içmək lazımdır.

Abqoradan (kal üzümün şirəsi) istifadə etmək də məsləhətdir. Qanlı öksürək həm də iltihabla müşaiət olunarsa, gülxətmi toxum-larını 1 çay qaşığı götürərək 1 stəkan suda qaynadıb gündə 2 dəfə yarım stəkan içmək çox məsləhətdir.

Ağ ciyər vərəmində itburnu meyvələrini dəmləyib gündəlik 2-3 stəkan içmək tövsiyə olunur. Tibet təbibləri bu xəstəliyi şirin biyanın kökü ilə müalicə etmişlər. Rəsmi tibbdə şirin biyanın köklərindən tənəffüs yollarının selikli qişasının iltihabında istifadə olunur.

Çay tikanı yağı ağ ciyər xəstəliklərində, xüsusən də ağ ciyər vərəmində yaraları və çirki müalicə edir, ağ ciyərdə qan dövrənini bərpa edir və tənzimləyir, boğaz ağrılarını sağaldır. Çay tikanı yağı gündə 3 dəfə 1 çay qaşığı qəbul olunur.

Təbiblər ağ ciyər vərəminin müalicəsində aloye şirəsinin çox dəyərli bir dərman olduğunu söyləmişlər. Məlum olduğu kimi, ağ ciyər vərəminin səbəbkarı olan parazitlər qurd halında olarkən özlərinə xüsusi örtük-yuva hazırlayırlar ki, dərmanların həmin örtüyü keçib qurdlara təsir etməsi çətinləşir.

Allah sonsuz hikmət sahibidir. Arı yeşiklərindəki mum kəpənəyi kimi tanınan “ziyanverici” kəpənəklərin qurdları eyni örtüklü yuvadan istifadə edirlər. Amma mum kəpənəyinin qurdlarından alınan dərmanla hər növ ağ ciyər vərəmini müalicə etmək mümkündür.

Soyuqdəymədən səs telləri tutularsa 2-3 qaşığı kəkötunu bir miqdar suda qaynadıb ağız və burunu onun buğuna vermək məsləhətdir.

Qərənfil gülü də çox faydalıdır, onu dəmləyib içdikdə səs telləri açılır. Səsin açılması üçün əvəlik ilə südlü sıyıq bişirib 2-3 gün yemək çox məsləhətdir.

Zökəmin (qrip) təsirini azaltmaq və sağalmasını sürətləndirmək üçün yemişən ağacının köklərini qaynadıb buğu ilə nəfəs almaq çox faydalıdır.

Çay tikanı yağı burun boşluğunun selikli qişasının iltihabına (kəskin və xroniki rinit) qarşı gündə 2 dəfə hər burunun deşiyinə 3 damcı damızdırmaq məsləhətdir.

Nar şirəsinə qaynadıb balla qataraq burundakı polipləri yox etmək mümkündür və bu ta qədimlərdən tanınmış bir üsuldur. Bunun üçün gündə 3 dəfə hər burunun deşiyinə 3 damcı qarışıqdan tökmək məsləhətdir.

Əziz oxucu, gördüyünüz kimi bizi Yaradan Allah həmişə bizim qeydimizə qalmış, torpaqdan yaratdığı insan oğlunun qida və şəfasını da torpaqdan, bitirdiklərinin içərisindən çıxartmağı qərar vermişdir. Bizlər yalnız üzümüzü təbiətə sarı çevirib dərdlərimizin dərmanlarını Allahın halal nemətlərinin içərisində axtarıb tapdıqca şükür etməliyik.

Həmd olsun Allaha ki, yaratdığını hər zərrədə insana faydalı niyyətlə xəlq etmişdir. Allahın salamı olsun 124 min ilahi Elçilərə, onların ən fəzillətli Həzrəti Məhəmmədə və onun övladları olan Əhli-Beytinə. Ruhumuzun, cismimizin tərbiyəçi-təbibisi olanlara.

OYNAQ XƏSTƏLİKLƏRİ

Yaradanın yaratdığı hər bir varlıq mükəmməldir, təkrar olunmazdır və eyni zamanda oxşardır. İnsan oğlunu Ulu Yaradan xüsusi yaratmışdır, amma bununla belə insan oğlu da ümumi yaradılış sistemin bir parçası, bir hissəsidir. Özü-özlüyündə böyük bir aləm olan insan, yer kürəsinin sanki daxilində canlı bir hüceyrə, bir orqandır. Bütövün bir zərrəsidir insan oğlu.

Baxmayaraqki inanmağa çalışırıq ki, guya bizim mahiyyətimiz dəyişəcək, guya biz bu aləmin təsir dövrəsindən azad olacağıq. Alahın mülkündən kənarda həyat varmı? İnsan oğlu, kainatdakı düzəninə, qalaktikaların, planetlərin quruluşuna, hərəkət traektoriya-sına bax. Varlıq aləminin yeganə və mütləq hakimidir Allah! Hər bir mövcudat Onun qanununa tabedir. Yeganə qanun əsasında, sünnəti ilahiyyə tabe olaraq var olduğundan bütün varlıqlar həm özü-özlüyündə təkrar olunmaz, həm də sünnəti ilahidə oxşardırlar. Kiçik bir həşərat olan qarışqa misali oxşardılar. Ürfan əhli bir alimdən soruşaq, insanla qarışqanın oxşarlığından bir kitablıq elm nəql edər.

İnsan skletinin quruluşu hər kəsə məlumdur, onun hərəkət edən sümüklərinin oynaq nöqtələri bir-birinə elə kilidlənmiş formada yaradılıb ki, hətta onun yağılanma sistemi belə ecaz kardır. Belə ki, hərəkətdə olan insanın oynaqqlarının arasına elə selili maye ifraz olunur ki, daima onu da işlək halda saxlayır. Bizə öz səmavi kitabları, 124min elçiləri vasitəsi ilə həyatı və quruluşumuzu cismən də, ruhən də anladan Tanrı, həm də onu qorumaqda bədənin iç nüfəzəsi üçün ağıllmaz nemətlər bəxş etmişdir.

Düşünən başlar, ağıl sahibi olanlar bu yeyəcək və içəcəklərin insan orqanizmində nə qədər fəsadlar törətdiyini həp söyləyir. Oynaqqların müxtəlif cür xəstəlikləri, ağrımaları, vaxtsız sıradan çıxması da çox vaxt elə bu fəsadı qidalardan nəticələnir. Amma Allah mərhəmət sahibidir, bizə çıxış yolu da qoymuşdur. Oynaq xəstəliklərini müalicə etmək, oynaqqların hərəkətini bərpa etmək üçün Allah o qədər gözəl nemətlər yaratmışdır ki. Təbiətdə hər çiçək, hər meyvə sanki bizim dərdimizin dərmanı olduğunu söyləyir bizə, yetər ki, bəsirət gözüümüz olsun!

"Tibbul-Sadiq" kitabının müəllifi, Peyğəmbər (s) övladı, alimlər ustadı İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: "Qoyun ətinə südlə bişirib yemək oynaqlardan hər cür xəstəliyi və narahatçılığı götürər. bədəni möhkəmləndirər." Peyğəmbərimizin özündən hədis var ki, qoyun əti və südün hər ikisində Allah bərəkət və şəfa qərar vermişdir.

Gicitikan qatılmış suda çimmək, gicitikanın cavan pöhrənlərini bişirib yemək oynaqları rahatlaşdırar, ağrıları azaldar. Orqanizmdə duzlaşma gədersə, xüsusən də oynaqlarda, gicitikanın köklərini qayçı ilə doğrayıb çay kimi dəmləməli, soyuduqdan sonra gündə 3 dəfə yeməkdən əvvəl 1 stəkan içmək lazımdır.

Oynaq xəstəliklərinə qarşı reyhan da çox münasibdir. Onu sıxaraq suyunu çıxarmalı və oynaqlara sürtməklə ağrıları aradan qaldırmaq olur. Davamlı istifadə etdikdə xəstə oynaqlar sağalır.

Əgər xəstəlik köhnə və güclüdirsə, üç gün içdikdən sonra üç gün fasilə vermək tam sağalmaq şərti ilə 3-6 ay müddətində içməyə davam edilməlidir.

Oynaq xəstəliklərində böyürtkən kolunun kökü də çox faydalıdır. 2 kq kökü yığıb təmizləyib xırda doğradıqdan sonra üzərinə 4 litr su tökərək yarisı qalana qədər vaxt odada qaynamalı, süzüb gündə 2 dəfə 1 stəkan içmək lazım. Müalicə 10-15 gün davam etdirilməlidir.

Oynaqlardan duzu tökmək üçün təbii bəsləyici mənşəli gö-rürlər. Belə ki, 2 stəkan düynü 1 litr suda bir gün saxlayıb sonra süzərək həmin suyu bir neçə gün, gündə 2 dəfə 1 stəkan iç.

Oynaq ağrılarını sağaltmaq üçün gülxətmi köklərini inək südündə həlim bişirib alınan həlimi süzərək ağrıyan yerlərə sürtün və müalicə üçün 5-10 gün müddətində gündə 2-3 dəfə təkrarlayın.

Kəklitotunun qaynadılmış suyunda çimmək oynaq ağrıları, osteoxondroz ağrıları olan adamlara çox xeyirdir.

Bu dərialtı qan dövranını da tənzimləyir. Bunun üçün 500qr kəkotunu torbaya doldurub 15 dəqiqə qaynadır, sonra həmin suyu dolu vannaya əlavə edib 20 dəqiqə içində uzanmalı. Vannadan sonra yatağa girmək məsləhətdir.

Oynaq ağrıları olanlara məsləhətdir ki, 2-3 almanı qabıqlı doğrayıb 1 litr suda 15 dəqiqə qaynatsınlar, sonra süzüb ona bir az şirin biyan kökünün dəmini əlavə edərək gündə 2 dəfə 1 stəkan içsinlər.

Tibb alimləri oynaq xəstələrinə sulu və yetişmiş armuddan istifadə etməyi tövsiyə edirlər.

Döyülmüş 3 baş sarımsağa 100qr zeytun yağı qataraq məlhəm düzəldib oynaq ağrılarına, əzələ və sinir ağrılarına qarşı ağrıyan nahiyyəyə sürtmək çox gözəl təsir göstərir.

Sarımsağı əzərək iki özü çəkiddə kafur yağı ilə qatıb ağrıyan nahiyyəyə çəkmək də çox faydalı vasitədir. Bu baxımdan çobanyas-tığı yağı da çox xeyirlidir. Onu almaq üçün şüşə qabı çobanyastığı çiçəkləri ilə sıxmadan doldurmalı, üzərinə zeytun yağı töküüb 20 gün günəş altında saxlamalı və sonra süzüb ağrıyan nahiyyələrə çəkmək lazımdır.

"Tibbur-Rza" əsərinin müəllifi, İmam Rza (ə) buyurur: "Adi içmək suyunu 7 dəfə qaynadıb hər dəfə bu qabdan başqa qaba tökərək soyumasını gözləməli, sonra onu xəstəyə içirtməli ki, oynaqları qüvvətləndirir, qızdırmanın qarşısını alır".

Osteoxondroz və oynaq ağrılarında, artritdə minaçiçəyi çox faydalıdır. Ondan 30qr götürüb 1 litr suda 10 dəqiqə qaynatmalı və gündə iki dəfə yarım stəkan içmək lazımdır.

Tərxunu 25-30qr olmaqla 1 litr suda dəmləyib oynaq ağrıları zamanı gündə 2 dəfə 1 stəkan içmək məsləhətdir.

Oynaq ağrılarının dərmanlarından biri kərəviz sayılır. 21 gün müddətində gündə 1 stəkan onun dəmləməsini içmək tövsiyə olunur. Həm də kərəvizi döyüb düyü ununa qataraq oynaqlara təpitmə kimi qoymaq müalicənin təsirini daha da gücləndirir.

Təbiblər buyururlar ki, 20qr quru cəfərinə yarım litr suda dəmləyib gündə 2 dəfə 1 stəkan içmək və yaxud da, 50qr yemlikotu kökünü yarım litr suda dəmləyib səhərlər ac qarına 1 stəkan içmək oynaq ağrılarının müalicəsində çox faydalıdır.

Allahın sevimlisi Həzrəti Məhəmməd (s) buyurur: "Quru və yaş əncir oynaq ağrılarında və soyuqdəymədən yaranan xəstəliklərdə çox faydalıdır". Tibb elminin inkişafında xüsusi xidməti olan İmam Rza (ə) buyurur: "Əncir sümükləri bərkidir, oynaq ağrılarını aradan aparır. Əncir olan yerdə başqa dərmana ehtiyac yoxdur." Unutmayaq ki, səmavi kitabların sonuncusu və mükəmməli Qurani-Kərimdə Alah məhz zeytun və əncirə and içir.

Hindistan təbibləri arasında oynaq ağrılarının müalicəsində andız ən

məşhur dərmanlardan sayılır. Bu bitkinin rus dilində adı doqquz qat gücü olan mənasını verir. Andızın kökünü dəmləyib gündə 2 dəfə 1 stəkan içmək məsləhətdir.

Oynaq, bel ağrıları olanlar bir müddət yemək arasında, gündə 1 stəkan üzüm şirəsi içsələr, yaxşıdır.

Onurğa sütununda ağrısı olan kəslər limon şirəsi içsinlər və yaxud da onurğa fəqərələrini limon şirəsi ilə ovuşdurub massaj etdirlsinlər.

Bel və onurğa ağrıları bəzən əsəbilik, əzələ yorğunluğu və əzələ gərginliyi ilə müşaət olunur. Bu halda təbiblər sarımsağı möhkəm əzib zeytun yağı ilə qarışdırmağı və bu qarışıqla bel və boyun fəqərələrini ovsanız, ağrını kəsər. Yorğunluğu və gərginliyi aradan aparır, insana yeni qüvvə verir.

Bu gün də bədmüşk söyüdünün qabığından alınan şirə ilə oynaq revmatizmi elmi təbabətdə müalicə olunur. Təbiblər 2 x/qasığı qurudulmuş və xırdalanmış söyüd qabığını yarım litr suda, vam odda 10 dəqiqə qaynadıb gündə 3 dəfə ¼ stəkan qədəri içməyi tövsiyə edirlər. Bu, revmatizmada, podaqra xəstəliklərində çox faydalıdır.

Zirinc kökünü xırda doğrayıb 50-60 dəqiqə qaynadıqdan sonra, süzərək alınan məhlulu oynaq ağrıları, oynaq və əzələ əzəkləri, sümük qırıqları zamanı həm gündə 3 dəfə 1/3 stəkan içmək, həm də kompress kimi ağrıyan nahiyəyə qoymaq çox məsləhətlidir. Bu baxımdan zirinc yarpaqlarının dəmləməsi və ya spirtli məhlulu da çox faydalıdır ki, revmatizmada, radikulit-qulunc ağrılarında, oynaq ağrılarında çox yaxşı təsir göstərir.

Vilayət Səmasının sönməz ulduzu imam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: "Paxla yemək oynaq sümüklərinin iliyini möhkəmləndirir, beyinin fəaliyyətini artırır." İmam Rza (ə) isə: "Noxud bel ağrıları üçün çox faydalıdır"- deyərək buyurmuşdur.

Revmatizma, bel, oynaq ağrılarında zeytun yağı çox faydalıdır. Onu gündə 3 dəfə 1 çay qaşığı içmək, həm də onunla oynaqları ovmaq məsləhətdir.

Oynaq ağrıları və zəifliyində gündəlik nar şirəsi içməyi tövsiyə edirlər. Unutmayaq ki, Qurani-Kərimdə adı ən çox yad edilən meyvələrdən biri nardır və həmişə onun adı zeytunla yanaşı çəkilmişdir.

Xınadan həm oynaq ağrısı artriddə, həm də podaqra xəstəliyində yaxı

kimi istifadə edirlər.

Artrit və podagra da sarımsağın spirtli məhlulu (resept böyrək bölümündə qeyd edilmişdir) çox faydalıdır.

İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: "İyda yeyin, onun əti ət, sümüyü sümük, dərisi dəri gətirir. Bununla yanaşı iyda oynaqları möhkəmləndirir."

Oynaq ağrıların, xüsusən revmatoloji artrit mülalicəsində əhəmiyyət kəsb edən bəzi mürəkkəb tərkibli dərmanları rus təbib və həkimlərinin resepti əsasında sizin ixtiyarınıza vermək istədim:

Qara kəndəlaş çiçəkləri -10qr

Toz ağacı yarpağı -40qr

Söyüd qabığı -50qr

birlikdə dəmlənib gündə 4 dəfə yarım stəkan yeməkdən əvvəl içilir.

Qara kəndəlaş çiçəkləri -30qr

Gicitikan yarpaqları -30qr

Cəfəri kökü -30qr

Söyüd qabığı -30qr

birlikdə dəmlənib gündə 4 dəfə yarım stəkan yeməkdən əvvəl içilir.

Toz ağacı yarpaqları -25qr

Ggicitikən yarpaqları -25qr

Üç rəngli bənövşə -25qr

dəmlənib yeməkdən əvvəl gündə 4 dəfə yarım stəkan içilir. Bu üç reseptdəki tərkiblər həm ağrıkəsici, iltihaba qarşı ümumi gücləndirici, bakteriya və virusları məhv edə biləcək təsir göstərir və həm də tərlədici, duz qovucu təsirə malikdir.

Oynaq ağrıları, revmatizma, podagra xəstəliyində qurudulmuş yasəmən çiçəklərini dəmləyib 10qr çiçəyi 100ml spirtə 10gün saxlayıb (bağlı şüşə qabda) süzərək gündə 2-3 dəfə 30 damcı azacıq suya əlavə edib içmək lazımdır. 100qr qurudulmuş yasəmən çiçəklərini 1 litr ağ neftə 15 gün saxlayıb süzərək oynaqları onunla ovmaq gözlənilməyindən daha faydalı olan bir vasitədir.

Revmatizma, osteoxondroz, podagra xəstəliklərinə qarşı 3 x/qasığı qurudulub xırdalanmış qara qarağat yarpaqlarını termosda yarım litr qaynar suda 1 saat dəmləyib süzərək gündə 3 dəfə yarım stəkan, yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl için.

Rus təbibləri məsləhət görürlər ki, 20qr qurudulmuş at pıtrağı otu kökünü 100qr spirtə 12 gün qaranlıq yerdə saxlayıb, arabir çalxalayıb, sonra süzüb hər növ oynaq ağrılarında onunla oynaqları, ağrılı nahiyləri ovmaq ağrıları aradan aparır, oynaqları sağaldır.

Əziz oxucu! Bu bölümə çalışdım ki sizin nəzərinizə tanıdığımız, tez-tez rast gəldiyiniz, sadəcə diqqət yetirmədiyiniz ilahi nemətləri bir daha təkrar da olsa çatdırım. Tanrı bizi ilahi bir dərmanlar deposunun içində xəlv edib. Dərman üçün uzaq getmək lazım deyil. Bir də yaşadığımız coğrafiyanın bitkilərindən istifadə çox önəmlidir. Çalışın bu bitkiləri yaşadığınız ən yaxın çevrənizdən toplayıb istifadə edəsiniz. Məsələn: Afrikada bitib oranın əhalisinə kömək edən dərman bitkisi bizə ümumiyyətlə, təsir etməyə bilər.

Həmd və sənalar olsun Bizi yaradan, bizim ruzi və şəfamızı bizi yaratdığı torpaqdan çıxaran Allaha ki, yaratdığı hər bir zərrədə bizi nəzərə almış, bizim üçün xeyrat qılmışdır. Allahın ən gözəl salamı olsun 124 min İlahi Elçiyə. Salam olsun Risalət aləminin nuru Həzrəti Məhəmmədə (s). Salam olsun Əhli-Beytə və ilahi elmin varisləri, təbliğçiləri olanlara - bizim ruhumuzu, cismimizi sağaltmağa çalışanlara...

DƏRİ XƏSTƏLİKLƏRİ

Allah kainatda heç bir mövcudatı hikmətsiz yaratmamışdır. Varlıq aləmində onun qüdrətindən kənarda təsadüflər sayəsində yaranan, inkişaf edən canlı heç nə yoxdur. Əgər insan bir qədər diqqətli olsa başa düşər ki, varlıq aləmində hər nə varsa sünnəti ilahiyyə, yəni dəyişməz bir qanuna tabedir. Bəzən insan hər hansı qanunu başa düşməyəndə, onun olmadığını zənn edir. Bir baxın, yer üzərində var olan canlı-cansız hər mövcudatın üz qabığı var. Gördüyümüz və görmədiyimiz (xüsusi texnika vasitəsi ilə görə bildiyimiz) bütün var olanların daxili ilə xarici aləmini bir təbəqə, bir qat ayırır. Bəşər aləmində üz qabığı, dərisi olmayan flora və fauna nümunəsi hələki elmə məlum deyildir.

Mövzumuz da elə bu üst təbəqə ilə, xüsusi bir qatla örtülmüş pərdəyə - dəri qatına həsr olunub. Biz buna üst qat, qabıq, və ya dəri deyirik.

Dəri insan orqanizminin ən böyük orqanıdır, qalınlığı 1-4 mm, çəkisi insan orqanizminin 15% ni təşkil edən, böyüklüyü bədən həcminə görə yetkin insanda 1,5-2m² olur. Bu orqan, bizə nə qədər nazik görünsə də özü-özlüyündə üç qatdan ibarətdir. Hər bir qat da öz qatlarına bölünür ki, bu sahə böyük elmi laboratoriyalarda dermatologiya elmi ilə məşğul olanların tədqiqi sahəsinə daxildilər.

Dəriyə də Uca Allah başqa orqanlar kimi, bir çox vəzifə təyin etmişdir. Dəri vasitəsilə xarici aləmlə orqanizm arasında maddələr mübadiləsi gedir, dəri orqanizmi xarici aləmin təsirindən qoruyur, dəri ən güclü ifrazat orqanıdır ki, sakit halda 500-600ml tərifraz edir, həmin tərlə orqanizm bir çox zərərli maddələri xaric edir, orqanizmin hərarətini tənzimləyir. Dəri həm də bir hissiyat orqanıdır. Bunlar dəri haqqında deyilə biləcək ilkin fikirlər mənbəyidir.

Allahın haqqını danmağa çalışanlar, Ona aid olanları başqalarına nisbət verməyə çalışanlar bu İlahi qüdrətə şəkk gətirməkdən o yana keçə bilmirlər. Bunlar qalsın insafı elm adamlarının boynuna.

Gəlin görək, həm xarici aləmlə, həm də insanın daxili ilə bağlı olan dərinin xəstələnməsi və bu zaman müalicəsi üçün sonsuz Mərhəmət Sahibi bizim ixtiyarımıza nələri vermişdir?!

Təbiblər buyurur ki, dəridəki dəmrov xəstəliyini dəmrov otunun yoda bənzer maye-şirəsini dəriyə sürtməklə müalicə etmək ən asan vasitələrdən biridir.

Dəri xorasını müalicə etmək üçün təbiblər tövsiyə edirlər ki, xora otunun yarpaqlarını və köklərini həvəngdə döymək, ona dəmrov otu və südlüce otundan toplanan damcılardan qatmaq və qarışdıraraq xoralı nahiyəyə sürtmək məsləhətdir.

Peyğəmbər xanədanına məxsus alimlər ustadı Cəfər Sadiq (ə) buyurur ki: "Mal ətinə çuğundur suyu ilə bişirib yedikdə ekzemanı - dəri xorasını sağaldar."

Rəvayət var ki, cəza olaraq çöllərdə sərgərdan qalmış yahudilərin dəriləri yara-xora tökən zaman Həzrəti Musadan (ə) tələb edirlər ki, Allahından bizim üçün çarə istəyib öyrən. Allahdan öz ümmətinə şəfa diləyən Həzrəti Musaya (ə) vəhy olunur ki, xəstələr mal ətinə çuğundurla bişirib yesinlər, şəfa tapacaqlar.

Təbiblər buyurmuşlar ki, kəkotunu innabla birlikdə qaynadıb bir neçə gün içməklə bədəndəki qaşıntıları yox etmək mümkündür. Avstraliya təbibləri dəri qaşıntılarını sağaltmaq üçün andız kökünün həlimindən istifadə edirlər.

Bədəndəki qaşıntıları tez bir zamanda yox etmək üçün gündə bir stəkan keşniş suyu içmək və ispanaq bişirib yemək məsləhətdir.

Zirinc kök və budaqlarını xırda doğrayıb dəmləyib ekzema, dəmrov, qızılyel və s. dəri xəstəliklərinə qarşı gündə 2 dəfə 1/3 stəkan qədəri içməyi təqdimlərdən təbiblər tövsiyə etmişlər.

Əl və ayaqdakı dəmrovu xəstə nahiyəyə xına isladıb qoymaqla 5-6 günə müalicə etmək olar.

Bu baxımdan gicitikən də çox məsləhətlidir. Onun şirəsini çıxarıb qaşıntı olan nahiyəyə çəkdikdə qaşıntı tez bir zamanda keçər.

Şərq təbabətində qoturluq xəstəliyini şüyüd qatılmış balın qaynadılmasından alınan məhləmlə 5-10 gün müddətində sağaltmaq mümkündür.

Qoturluğu sağaltmaq üçün xəstə nahiyəyə tütün yarpaqlarını qaynadıb suyunu gündə 1 dəfə 5-6 gün çəkmək və arxasınca da xəstə nahiyəyə zeytun yağı sürtmək çox xeyirdir.

Dəridə olan ekzemanı sağaltmaq üçün acı biyan kökündən çıxan südə

oxşar mayeni şüşə qaba yığıb 5-6 gün, gündə 2 dəfə xəstə nahiyəyə sürtmək tövsiyə olunur. Gec sağalan dəri xəstəliklərini qurtarmaq üçün qədim misir təbibləri xəstə nahiyəyə gümüş vərəq bağlayarlarmış. Gümüş çox güclü mikrob və bakteriya öldürücü bir metaldır. Hər hansısa qaba gümüş vərəq sarımaqla hətta, içmək suyunu saflaşdırmaq, zərər verici bakteriyalardan təmizləmək və şəfa verici hala gətirmək olur.

Uşaqların dərisində qaşınma olarsa 10-15 ədəd iydəyə bir çay qaşığı xırdalanmış kəklik otu qarışdırıb 1 stəkan suda qaynadıb, süzüb alınan məhlulu bir neçə gün uşaqlara gündə 2-3 dəfə qaşıqla içirtmək məsləhətdir. Böyüklər gündə 3 dəfə yarım stəkan içə bilər.

Tarixin dərinliklərindən gələn təbabət elmində gec sağalan ek-zema və başqa dəri yara və xoralarını sağaltmaq üçün 12 ədəd yumurtanı suda tam bişirib sarısını çıxartmaq, sonra həmin yumurta sarılarını metal tor üzərinə düzüb zəif odda qızartmaq gərəkdir ki, qızardıqca onlardan yağ damlları ayrılır. Həmin yağı yığıb tənizə yaxaraq xəstə nahiyəyə qoymaq, üstünü su keçirməyən kağızla örtmək gərəkdir. Bu dərmanla ən çətin sağalan dəri xoralarını belə sağaltmaq olur.

Qozdan alınan yağla da dəridəki hər növ xəstəliyi müalicə etmək mümkündür. Qoz yağı təbiblərin ən çox əhəmiyyət verdikləri dəri dərmanıdır.

Dəri xəstəliklərinin müalicəsində bağa yarpağından da istifadə etmək olar. Onu başqa özəlliyinə görə, bəzən sinir otu da adlandı-rırlar. Bağa yarpağının yarpaqlarını tam əzərək təbaşirlə qarışdır-malı, alınan kremi xəstə nahiyəyə sürtmək lazımdır.

Peyğəmbər (ə) övladı İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur ki: “Badımcan dəri xəstəliklərinin dərmanıdır. Zeytun yağında qızardılmış badımcanı həm yemək, həm də yara üzərinə sürtmək sağaltmaq üçün özəl keyfiyyətə malikdir.”

Kasrı çiçək və gövdəsinin qaynadılmasından alınan qatı məhlulla səpki, qaşıntı və bir çox dəri xəstəliklərini müalicə etmək olur, bu məhləm hətta dəridəki irinli yaraları da qurtarır.

Gülxətmi dəmləməsi və ya spirtli cövhəri ekzema və psoriazda rus alim təbibləri tərəfindən çox böyük müvəffəqiyyətlə işlədilir. Onun dəmləmə və cövhəri gündə 3 dəfə yeməkdən əvvəl 2-3 həftə xəstəyə verildikdə çox ciddi faydası olur.

Bədəndə alerjik səpkilər olduqda, kəndəlaş meyvələri və giciti-kən yarpaqları tökülmüş isti su ilə çimmək lazımdır. Bu baxımdan, içərisinə saf gümüş əşyalar salınmış suda çimmək də çox faydalıdır.

Aloye yarpaqlarından alınmış şirə hər növ dermatitlərin - dəri yara və xoralarının, səpkilərinin müalicəsində çox faydalıdır.

Dəri xəstəliklərində təbiblər itburnu meyvəsinə xüsusi əhəmiyyət vermişlər, onun dəmləməsi qızılyel xəstəliyində çox faydalı sayılır. Yağı da yanıqların sağaldılmasında, hər növ dermatitlərdə yara sağaldıcı dərman kimi məşhur olmuşdur.

Dəri xəstəliklərində və yanıqlarda 200qr palıd qozasını və ya qabığını suda qaynadıb süzərək, dərinə silmək, yaxud da parça vasitəsi ilə xəstə nahiyəyə qoymaq çox yaxşı təsir göstərir. Həmin məhlula özünə miqdarında qliserin əlavə edib tər əleyhinə dərman kimi, xüsusən də ayaq tərləməsində işlətmək olar.

Əl və ayaq barmaqlarında yeyilmə - dərinin yuxalması olarsa, qarışıqları əzib xəstə nahiyəyə çəkmək məsləhətdir.

Ayaq barmaqları arasında bişməcə olarsa, 100 qr yer kökünü tam əzərək eyni çəkiddə qoyunun iç piyi ilə qatmalı və alınan qarışıqla barmaqların arasını yağlamalı.

Başda quru ekzema və saç tökülməsi olarsa, həftədə 1 dəfə saçı adi su ilə yumaq və 15 dəqiqə müddətində başı xörək duzu ilə ovmaq gərəkdir ki, sonra baş isti su ilə durulanır. 5-6 prosedur xəstəliyin tam gətməsinə səbəb olur.

Suçiçəyini ta qədimlərdən üzərlik toxumları ilə müalicə etmişlər.

Təbiblər təbib, İmam Museyi Kazim (ə) buyur: -Şalğam yeyin! Elə bir adam yoxdur ki, onda cuzamın (prokaza) mənbəyi olmasın, şalğam onu zərərsizləşdirir. Son dövrlərdə elm xadimləri sübut etməyə çalışırlar ki, insanda hər cür xəstəliyin törədici mikrob və virusları əbədiyyən var olurmuş, amma insan orqanizmində zərərsiz və fəaliyyətsiz halda yaşayırlar. Onlara şərait yarandıqda bu xəstəlik törədici varlıqlar süstlük halından aktiv hala keçir və xəstəliyin yaranmasına səbəb olur.

İmam Museyi Kazim (ə) bunu 1300 il bundan əvvəl nəinki bilmişdir. (12 imamın bütün elmləri bilmələrinə heç bir şübhə yoxdur, onlar ilahi elmin və peyğəmbər (s) irsinin varisləridirlər.) Hətta insanlara çatdırmağa çalışmışdır ki, hansı xəstəlik törədici varlığını, hansı nemətlərdən

istifadə etməklə süstlük, fəaliyyətsizlik halında saxlamaq olar. Elm adamları Qurana və hədislərə azacıq vaxt ayırsalar, orada göstərilmiş və açıqlanmış minlərlə elmi ixtiranın ilk vəziyyətini görürlər.

Balı şüyüdlə bişirib dəridəki zədə izlərini və qoturluqdan qalma, sızanaqlardan qalma iz və şramları aparmaq üçün istifadə etməyi tövsiyə edirlər. Bunun üçün gündə bir dəfə qarışıqdan həmin nahiyəyə çəkmək məsləhətdir. Bu həm də əllərdə və üzdə əmələ gələn, dərinin təbii rəngindən seçilən ağımtıl ləkələri (alalıq) yox etmək üçün çox faydalıdır. İmam Museyi Kazim (ə) bu xəstəlik üçün buyurur ki, mərciməyi üyüdüb xörəklərinizə qatın!

Gül yağının sirkə və mərsin ağacının suyu ilə qarışığından alınan məhlul ilə təpitmə edib qızdırma ilə müşayət olunan sızanaqları müalicə etmək olur.

Elmin qapısı Əmirəlmöminin Əli (ə) buyurur ki: "İsti havada çox qoz yemək daxildəki hərarəti və dəridəki çibənləri üzə çıxarar, qışda qoz yemək isə böyrəkləri isidər, soyuqdəyməni aradan aparar".

Üzdə irinli sızanaqlar olarsa, 1 stəkan qaynadılmış ılıq suya 1 x/qasığı bal və 1 ədəd limonun şirəsi qarışdırılıb gündə 2 dəfə 10-15 gün içmək məsləhətdir. Müalicənin 5-ci günündən sonra üzü azca duz qatılmış su ilə gündə bir dəfə yumaq lazımdır.

Bağayarpağının təzə yarpaqları irinli yaraları, sızanaqları sağaltmaqda çox faydalıdır. Onu yaranın üzərinə qoymaq və 3 saatdan bir dəyişmək məsləhətdir.

Şərq təbabətində xınaya xüsusi münasibət olmuşdur. Bu ilahi neməti irinli, gec qurtaran yaralara xına səpin. Azərbaycanın görkəmli alimlərindən olan professor R.Əliyevin apardığı elmi tədqiqatlar nəticəsində gəldiyi qənaətə görə, xına güclü antiseptik xüsusiyyətə malikdir və gec sağalan yaralara, irinləməyə, iltihaba qarşı çox faydalı dərman kimi istifadə oluna bilər.

Dəziotu bitkisi iltihabın, irinli yaraların, əziclərin, döş şişlərinin müalicəsində çox faydalıdır. İlahi nemətin dəmlənib içilməsini, spirtli cövhərinin, yağının və ya dəminin xəstə nahiyəyə qoyulma-sını tövsiyə edənlər çoxdur.

Üyüdülmüş qoz qabığı ən güclü qan kəsicilərdən sayıldığı kimi yandırılmış qoz qabığının küllü də yara və xoralara səpildikdə çox yaxşı

müalicəvi təsir göstərir.

Bu baxımdan zoğal çəyirdəyini də üyüdüb un halına salaraq, gec qurtaran yaralara səpdikdə yara Allahın izni ilə çox tez sağalar.

Bağayarpağı irinli yaraların, yanıqların, kəsiklərin, əziklərin müalicəsində ən güclü dərman kimi istifadə olunur. Onun təzə yarpaqlarını xəstə nahiyəyə qoymaq, qurudulmuş yarpaqlarını un kimi edib yaralara səpmək, yarpaqlarını dəmləyib süzərək yara və yanığı yumaq çox gözəl müalicəvi təsir göstərir.

Yanıq və yaraların müalicəsində, qanaxmalarda təbiblərin ən çox önəm verdikləri bitkilərdən biri də acı yovşandır. Onun qurudulmuşunu südlə qaynadıb əziklərin, sınığın üzərinə təpitmə kimi qoyduqda sağalma prosesi sürətli baş verir.

Gülümbahar həm daxili həm də xarici orqanların yara və xorasına ən güclü müalicəvi vasitədir. Onun çiçəklərini tam əzərək kərə yağı ilə qatıb qurtarmayan yaralara, çibanlara məlhəm kimi qoyduqda, çox tezliklə sağalma baş verər inşallah.

Zeytunun yağından od yanıqlarının sağaldılmasında, həm iltihaba qarşı, həm ağrı kəsicisi kimi ta qədimlərdən istifadə olunmuşdur.

Əncirin adı Quranda zeytunla birlikdə çəkilməsinin özündə belə bir ilahi işarət vardır. Əncirin mürəbbəsindən, xüsusən də balla bişirilmişindən irinli yaraların üzərinə qoyanda o, tez sağalar.

Küncüt yağı yanıqları və don vurmaları sağaldan ən yaxşı dərmanlardan sayılır. Bu baxımdan çaytikanı yağı da çox əhəmiyyətlidir, yanıqların və yaraların müalicəsində xüsusi təsirə malikdir.

Aloye şirəsi rentgen və şua yanıqlarının, od yanıqlarının, gec qurtaran yaraların sağaldılmasında təbiblərin çox qiymət verdikləri nemətlərdən biridir. Aloye şirəsi balla qarışdırılıb işlədilsə təsiri daha da artır.

Qurani Kərimdə şəfa kimi tanıtılan balı tək halda yara və yanıq üzərinə, həm də sümük sınıqlarının tez birləşməsinə qarşı işlətməkdə fayda var.

Balı, arı mumunu, vərəmumu, zeytun yağını, qaz və ya ördəyin iç yağını birlikdə əridib süzdükdən sonra alınan məlhəmlə yara və yanıqları çox asanlıqla və iz qoymadan sağaltmaq olur. Bunun üçün vam odda qaynayan yarım litr zeytun yağına 30qr vərəmum, 30qr qaz və ya ördəyin iç yağı əlavə olunur. Bunlar əridikdən sonra 50qr arı mumu əlavə olunur

və qarışıq oddan götürülür. Yarı soyumuş qarışığa 2 x/qasığı bal qarışdırılıb isti-isti süzülür. Dərman istifadəyə hazırdır. Bu resept qaymarit və oynaq ağrılarında da istifadə etmək olur.

Gec qurtaran yaralar üçün kəklikotu, çaytikəni, böyürtikən yar-paqları qurudularaq un halına salınıb, qarışdırılıb yaraların üstünə səpilir.

Ağır və qanlı yaraları sağaltmaq üçün üzərliyin kökünü əzib qoyunun iç piyi ilə qataraq məlhəm düzəldib gündə 1-2 dəfə yaraların üzərinə çəkib bağlamaq məsləhətdir.

Gec qurtaran yaraları sağaltmaq üçün yarpızı qaynadaraq suyunu soyudub nar şirəsi ilə qatmalı və gündə 2-3 dəfə yaraya çəkmək məsləhətdir. Allahın izni ilə 5-6günə yara sağalmağa başlar.

Yanıq və çiban yaralarını sağaltmaq üçün kartofu əzib zeytun yağı ilə qataraq təpitmə kimi yaraların üstünə qoymağı tövsiyə edirlər.

İltihablı və şişmiş yaraları sağaltmaq üçün, kələm yarpağını qay-nar suya salıb çıxartmaq, soyudub xəstə nahiyəyə qoyub bağla-maq gərəkdir.

Almanı həvəngdə əzərək şirəsində bişirib məlhəm kimi yara üzərinə yaxmaq yaxşı bir vasitədir. Buna özü qədər də zeytun yağı əlavə ediləyi uygundur.

Yanıq yaralarını sağaltmaq üçün kartofun əzilmişindən yarım stəkan götürərək ona 1 çay qasığı bal qatmağı və möhkəm qarışdırmağı tövsiyə edirlər ki, bu məlhəm tənzip üzərinə 1-sm qalınlığında çəkilib yanmış nahiyəyə qoyulur. Yaxını gündə 2 dəfə dəyişmək məsləhət olunur. Bu tərkib tək yanıqda deyil, ekzemaların, sızanaqların sağaldılmasında və başqa dəri xəstəlikləri üçün də münasib reseptdir.

Bağayarpağı (bu bitki bəzən sinir otu da adlandırılır) yarpaqlarını tam əzərək 10qr götürün, 80qr vazelinlə qataraq məlhəm düzəldin. Onu iltihaba, mikroba qarşı sürtdükdə təsiri böyük olur.

Daziotu geniş müalicəvi təsiri ilə ağrıları heyran qoyan nemətdir. 100qr təzə dərilmiş daziotunu yarpaq və çiçəkləri ilə birlikdə yarım litr zeytun yağında 30 dəqiqə vaxt odun üzərində qaynadaraq soyudub süzməli və yaxı kimi yanıqların, gec qurtaran yara və xoraların üzərinə çəkilməlidir.

100ml daziotunun spirtli cövhəri 400qr əridilmiş inəkdən alınan kərə yağında möhkəm qarışdırılıb çəkməkdə gec qurtaran yaralar və xoraların, yanıqların, qadınlarda döş şişlərinin (mastopatiya, mastit) döş ucunun çatlarının, sızanaq və çibanların, hətta oturaq sinirinin iltihabının

(işias), podaqranın, revmatizmanın, dəridəki alalıq (vitiliqo) xəstəliyinin müalicəsində çox faydalı bir dərmandır.

80qr qoz yarpaqlarını xırda doğrayaraq 300ml zeytun yağında 20 gün, gündəlik qarışdıraraq saxlamaq, sonra süzüb irinli yara və xoraların müalicəsində istifadə etmək məsləhətdir.

30qr təzə qoz yarpağını xırda doğrayıb 200ml zeytun yağında 7gün qaranlıq bir yerdə saxlayıb arabir qarışdıraraq, sonra onu vam odda su vannasında qaynatmalı və bu arada ona 30qr arı mumu əlavə edin ki, maz və ya krem halına düşsün. Soyuduqdan sonra alınan dərmanı gec qurtaran yaraların, yanıqların müalicəsində istifadə etmək olar.

Yaraları yumaq üçün qozun yaşıl qərzəyindən 50-60qr götürüb 1 litr suda qaynadıb məhlul hazırlamaq lazımdır.

Başa yara düşərsə, qarakəndəlaşın yetkin meyvələrini əzib yaralara çəkmək məsləhətdir.

İt soğanı köklərini əzərək yumurta ağı ilə qarışdırıb yaraya çəkin.

Başdakı yaraların çirkini, irinini təmizləmək və onu sağaltmaq üçün pərpətyün (toxməkan, semiz otu kimi də məşhurdur) şirəsini çıxarıb eyni miqdarda sirkə ilə qataraq yaraları onunla gündə 2 dəfə təmizləmək gərəkdir.

Əldə olan ziyılları aparmaq üçün şüşə qaba bir ədəd yumurta qoyub səthi örtülənə qədər esensiya cövhəri tökülür və qabın ağzı kip örtülür, 10-15 gün sonra yumurta bu məhlulda həll olub əriyir. Ziyili çərtib bu məhluldan 1damcı tökmək gərəkdir. 3-4 gün təkrar olunarsa, ziyili yox edər inşallah.

Əldə olan ziyılləri yox etmək üçün bar verməyən əncir ağacının südə oxşar şirəsini damcı ilə ziyilin üstünə tökün.

Bədmüşk söyüdünün qabığından yandırmaqla alınan külü sirkəyə qatıb dəridəki ziyillərə çəkməklə onları yox etmək olur.

Təbiblər kiçik yaraların qanını kəsmək üçün hörümçək torundan istifadə etməyi məsləhət görmüşlər. Hörümçək torunu yumrulaşdırıb yaraya basdıqda, qanaxmanı çox tez kəsər.

Tez-tez burun qanaxması olan şəxslər hörümçək torunu yığıb qurutsunlar, toz halına salıb 2-3 gün buruna səpsinlər.

Üzərlik toxumlarını qaynadıb suyunu bir neçə gün buruna damcılatmaq məsləhətdir. Ümumiyyətlə, burun tez-tez qanayarsa və burundan tez-tez

qan açılsasa, əncir ağacının üst qabığını qurudub toz halına salaraq bir neçə gün buruna səpmək lazımdır.

Kişilərdə uzun tükü tökülərsə, bir diş sarımsağı iki bölüb tük tökülən nahiyəyə gündə 2-3 dəfə bir həftə sürtmək məsləhətdir.

Yumurtanın sarısından alınan yağ ilə saçların dibini ovduqda, həm saçlar bərkiyər həm də yeniləri bitməyə başlayar.

Bənövşə yağı tük tökülməyə qarşı çox faydalı dərman sayılır, və bu yağla saçların dibi ovulsa nəticə uğurlu olar.

Saçdakı kəpəyi təmizləmək üçün başı təmiz yuduqdan sonra ayran və qatıqla yenidən yumaq məsləhətdir.

Çay tikanının meyvə və yarpaqlarını bir qabda, qaynar suda 20 dəqiqə saxlayıb süzərək həmin su ilə başı yumaq həm saç kəpəyini təmizləyir həm də dərini sağlamlaşdırır.

Gicitikan dəmləməsilə başı yuduqda, kəpək aradan qalxır, saç dibi möhkəmlənir, saç tökülməsinin qarşısı alınır və saçların rəngini də parlaqlaşdırır.

İnsanın bütün ehtiyaclarını ödəyən torpağa-təbiətə insan da bir qayğı göstərə, bir dost kimi yaşayırdı kaş! Amma insan oğlu ona istifadə üçün verilmiş dünyanın sahibi sandı özünü. Və sahibi oldu-ğu hər nə varsa, dağıtmaq, məhv etmək ixtiyarında olduğunu zənn etdi. Nəticədə təbiətlə arasındakı doğrmaqlıq tellərini qırıb dağıtdı.

Allahın torpaqdan yaratdığı mükəmməl biomexanizmi, hər gün diqqət tələb edən orqanizmi müasir insan kimyəvi-süni dərmanlarla sağalda biləcəyini düşünüb aldatdı özünü. Lənətlənmiş şeytanın oyununa düşüb özünə: - sən dahisən, sən hərşeyə qadirsən, - deməyə cürət etdi... Hər şeyin düzünü bilən Allahdır, çünki onun elmi də, mərhəməti, lütfü də sonsuzdur. Sadəcə qəbul etmək gərəkdir ki, Allah yer üzündə hər nə yaratdısa, yaratdığında insan oğlu üçün fayda qərar verdi. Qərar verdi ki, insan oğlu öz xəstəliyi qarşısında aciz qalmasın, dərman üçün apteklərə deyil, gülüstana üz tutsun, İlahi gülüstanda onu nə aldadan var, nə də dərmanını baha satan.

SONSUZLUQ

Varlıqları var edən Allah, xəlp etdiyi hər bir varlığın var olmağı üçün öz tükənməz və əzəli elmi ilə onu mərifətləndirdi. Adəmin nəslinin dünyaya yayılması üçün ilahi nəsil vermə qanununu ona da şamil etmiş, onun üçün əks cinsi Həvvanı yaratmışdır. Bütün canlılarda olduğu kimi insan oğlunda da çoxalma, nəsilvermə fitri instinkti əsas təkamül vasitələrindən biridir, və insanda yaşama, ailə qurma prosesinin əsasını təşkil edir.

Bəzən həyatda qeyri-məlum bir səbəb nədəniylə ailələrdə uşaq doğulması illərlə gözlənilən bir arzu kimi insanları səbrdən çıxar-dır. Nəticəni dərk etmədən ailədə boşanma qərara alınır və uşaq olması tələbi ilə ikinci evliliyə qərar verilir. Belə hallarda ailə üzvləri, xüsusən də gənclər Yaradanın bizi səbrli olmağa çağırışına əməl etməli, bunun əcrinin əvəzinin də hikməti Qüdrəti-İlahiyə bağlı olduğunu qəbul etməlidirlər.

Tükənməz qüdrət və mərhəmət sahibi olan Allah səbrlə gözləyən cütlərə o qədər tam ümitsizlik zamanında övlad bəxş etmişdir ki. Yada salın Hz.İbrahimin (ə) əhvlətini... Aləmlərin Rəbbi aləmlərə rəhmət olaraq nazil etdiyi müqəddəs Qurani-Kərimində bu əhvləti bizlərə bir ibrət kimi nəql edir. Həzrəti İbrahimə (ə) övlad müjdəsi veriləndə özü də, həyat yoldaşı da artıq qocalmışdılar. Amma Allah dilədiyinə istədiyini qıymayan Allahdır. Odur ki, övlad arzusunda olanlar, səbrlə ümidlərini Allaha bağlayıb Allahın onlar üçün yaratdığı və bəxş etdiyi nemətlərdən cinisəl xəstəliklərində müalicə üçün istifadə etməkdən çəkinməməlidirlər.

Məsumlar (ə) hədislərdə buyurur ki, bu iki Quran ayəsini hər gün oxuyub dua edən kəsi Allah mütləq övladla sevindirər:

- 1) **"Rəbbi la təzərin fərdən və əntə xeyrul varisin."**
- 2) **"Rəbbi həbli minladunkə zuriyyədən təyyibətən innəkə səmiud-dua".**

"Hər dərdsizdən umma Fizuli dəvai-dərd,
Səbr eylə, kim ki dərd veribdir dəva da verər".

M.Füzuli

Uşağın doğulmamasının səbəbi, ailə qurmuş iki cütlükdən - həm kişidən, həm də qadıncadan - birin orqanizmində baş verən fərqli tendensiyalardan ola bilər. Bunun bugünkü elmi-tibbi laboratoriyalarda izahı o qədər sadələşib ki, hətta, valideynlərdən birinin iştirakı olmadan, tüp-bəbək deyilən körpənin dünyaya gəlməsi mümkündür. Odur ki, İlahi elmin varisləri olan Məsumlardan (ə), onların elmlərindən faydalanmış təbiblərdən, tibbdə və təbabətdə müvəffəqiyyət qazanmış alimlərdən bizə gəlib çatan, min illərin təcrübə xəlbirindən ələnilib keçmiş, həm kişi, həm də qadın sonsuz-luğunda faydalı olan reseptləri sizlərin diqqətinə çatdırmağı özümə vəsilə bildim. İnşallah faydasında övladla sevinər, inşallah sevinəndə bu günahkar bəndəni də dua etməyi unutmazlar!

Qadın sonsuzluğunda 2 x/qasığı xoruz gülü çiçəyi 1 stəkan qaynar suda 2 saat saxlanıb süzülərək gündə 3 dəfə çay kimi içilir.

Adamotu kökü də çox təsirlidir. Xırdalanmış kökündən 2 x/qasığı 1 stəkan qaynar suda dəmləyərək gündə 3 dəfə 1 x/qasığı içilir.

Hər yanda asanlıqla tanınan adaçayı yarpaqlarından 1 x/qasığı götürüb 1 stəkan qaynar suda 30 dəqiqə dəmləmək gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl 1/3 stəkan qədəri içmək məsləhətdir.

Adaçayı qadın sonsuzluğunda həm də təzə şirə kimi istifadə edilir. Belə ki, təzə yarpaqların şirəsini çıxararaq gündə 3 dəfə 1 x/qasığı qəbul edilir. Müalicə kursu adət halı qurtaran kimi başlayıb 10-12 gün davam etdirilir.

Qadın sonsuzluğunun ən faydalı dərmanlarından biri də soğandır.

Həm kişi, həm qadın sonsuzluğunun əlacları haqda müqəddəs Qurani Kərimdə bizlərə şəfa kimi təqdim edilən bal və südün qarışığına İmam Museyi Kazim (ə) da hədisilə belə tövsiyə edir: "Hər kəsin övladı olmur (xüsusən kişilərin) təzə sağılmış inək südünü balla qatıb içmək ona çox faydalı olar."

Məlum məsələdir ki, bu əmələ müntəzəm olaraq bir müddət davam etmək gərəkdir. Qurani Kərimdə haqqında surə olan "Bal arısı" və onun bir çox məhsulları sonsuzluğun dərmanı sayılır təbə-bətdə. Belə ki, arı qovanının qarşısında ölmüş arılardan hazırlanan dəmləmə və ya spirtli məhlul bir çox xəstəliklərdə olduğu kimi, sonsuzluqda da çox faydalıdır. Bu dərman dəmləmədirsə, gündə 3 dəfə 1/3 stəkan, əgər spirtli

məhluldursa, gündə 2 dəfə 20-25 damcı yarım stəkan suya qatıb içmək məsləhətdir. Bu dərman rus təbabətində “podmor” adı ilə məşhurdur.

Qadın və kişi sonsuzluğunun çox faydalı dərmanlarından biri də arıların milyonlarla çiçəkdən yığıdığı çiçək tozudur ki, gündə 3 dəfə 1 çay qaşığı içmək bir çox xəstəliklərin və sonsuzluğun dərmanı sayılır.

Ana arının südü və erkək arının südü də xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bunlardan hər hansını gündə 2 dəfə balla qarışdırıb 0,5ml qəbul etmək bir çox dərdlərə və sonsuzluğa ən faydalı dərmanlar-dandır. Oxşar təsir göstərən daha bir yaxşı dərman arı yuvasındakı mum güvənindən alınan spirtli məhluldur ki, gündə 2 dəfə 20-25 damcı yarım stəkan suya qatılaraq içilir.

Allahın nemətlərini saymaqla qurtarmaz. Təbiblər buyurur ki, xurma əzilərək arı tozu ilə qarışdırılıb gündə 2 x/qaşığı yeyilərsə (100qr xurmaya 2x/q arı tozu) sonsuzluğu müalicə edir. Bəzən insanlar düşünür ki, qəbul edilən dərman nə qədər gec tapılan olursa, nə qədər bahalı olursa, o qədər faydalı olar. Bəzi üzdən iraq həkimlər də söz arası buna işarə edirlər. Amma bir qədər düşünsək anlamaq çətin deyil ki, yer üzünün bütün farmakoloqları yığılsalar, elmləri Allahın elmindən üstün ola bilməz. Onların çalışdıqları yalnız ilahi nemətlərin oxşarlarını süni şəkildə almaqdan ibarətdir ki, bunun da nəticəsini bu gün hər kəs görür.

Bir misalı nəzərinizə çatdırmaq istərdim. Arı çalmasına kəskin alerjisi olan adamlara elmi tibdə anti alerjik dərmanlar təklif olunur və bu dərmin dərmanı yoxdur,- deyirlər. İstəsən bu xəstəlikdən qurtarasan var-dövlətin faydası yoxdur və tibb elmi bunun qarşısında acizdir. Təbabətdə isə bu dərmin çox asan bir müalicəsi mövcuddur. O tamamilə arıya qarşı olan alerjini sağaldır. Bunun üçün arının özündən hazırlanmış (qomeopatik üsulla) spirtli məhluldan bir ay müddətində gündə 2 dəfə 7 damcı dilin üstünə tökmək gərəkdir. Bu dərmanı isə hər kəs ev şəraitində hazırlaya bilər. Yəni düşünmək lazımdır ki, bir çiçək, bir böcək, bir həşərat bu çətinlikdə xəstəliyi qurtara bilər və nə üçün də qurtarmasın.

Zəhərli bitkinin, hörümçəyin zərrə qədər zəhəri insanı öldürə bilərsə, şəfəli bitki bir damcısı da sağalda bilməzmi?!

Sonsuzluğun müalicəsində qırxbuğum otundan 3 x/ qaşığı otu yarım litr qaynar suda tökərək 4 saat dəmləyib, süzüb, gündə 4 dəfə 1 stəkan yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl içmək məsləhətdir.

Təbabətdə ən çox işlədilən dərman bitkisi - bağayarpağı həm kişi, həm qadın sonsuzluğunda istifadə olunur. 1 x/qaşığı bağayar-pağı 1 stəkan qaynar suda, vaxt odda 5 dəqiqə qaynadılıb 1 saat saxlanılır və süzülüb gündə 3-4 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl 2 x/qaşığı içilir. Müalicə kursu 2 aydır. Bu baxımdan bağayarpağı toxumu da çox faydalıdır. Onu üyüdüb 1 çay qaşığı 1 stəkan qaynar suda dəmləmək və eyni qaydada istifadə etmək məsləhətdir.

Ənciri badamla qataraq gündəlik yemək nəsil toxumunu həm artırır, həm fəaliyyətini gücləndirir.

Alimlər ustadı İmam Cəfər Sadiq (ə) hədislərin birində buyurur: - "Badımcan nəsil toxumunu artıran bitkidir."

Zeytun yağına limon (1 stəkan yağa 1 limon) sıxıb gündə 3 dəfə 1/3 stəkan qədər içmək cinsi orqanları iltihabdan, damar tutulmalarından (spayka) xilas edir.

Xurmanı əncirle birlikdə süddə bişirib yedikdə kişi sonsuzluğunu müalicə edə, cinsi fəaliyyətin güclənməsinə və nəsil toxumunun artmasına səbəb olar.

Təbiblər buyurur ki, övlad istəyən kişilərə meyvələrdən fındıq, qoz, püstə, banan, alma, armud, tərəvəzlərdən yerlək, şalgam, noxud, lobyə, və mərcimək daha münasibdir.

Noxud axşamdan suya qoyulub səhər suyu içilərsə və gündəlik noxud bişirilib yeyilərsə, kişi sonsuzluğunu müalicə edə.

Qoz ləpəsi pazı toxumu və gicitikən toxumu ilə birlikdə qatılıb yeyildikdə, nəsil toxumunun (sperma) miqdarını və keyfiyyətini artırır, cinsi qabiliyyəti gücləndirir.

Fındıqdan çox istifadə etmək nəsil toxumunu artıran və cinsi fəaliyyəti gücləndirən vasitələrdən sayılır.

Heyvə yarpaqlarını və böyürtikən yarpaqlarını dəmləyib içmək kişi sonsuzluğunda xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Qadın sonsuzluğunu müalicə etmək üçün təbiblər qadınlara meyvələrdən əncir, xurma, almanı, tərəvəzlərdən isə yerləkünü və cəfərini tövsiyə edirlər.

Kişi sonsuzluğunun müalicəsində maya otundan 1 x/qaşığı götürüb 1 stəkan qaynar suda dəmləyərək gündə 3-4 dəfə yeməkdən əvvəl yarım stəkan içmək məsləhətdir. Bu ilahi nemət nəsil toxumunun miqdarını və

fəallığı artırır.

İliq bişmiş yumurta sarısını zəncəfilə qatıb yedikdə təzə və keyfiyyətli nəsil toxumu yaranır. Bu məqsədlə bir çox yeməklərdən - qoyun ətinin soğanla və noxudla bişirilmişini, ərictə şorbasını, yağlı toyuq ətinə, sərçə ətinə, göyərçin ətinə, balıq soyutmasını, yarı bişmiş yumurtanı nümunə göstərmək olar.

Balıq və balıq kürüsü nəsil toxumunu artıran ən faydalı qidadır.

Hili də qaynadıb bal qataraq gündəlik içmək məsləhətdir.

Xatməl-Ənbiya Hz.Məhəmməd (s) buyurur ki: "Yemiş bel suyunu (spermanı) və cinsi qabiliyyəti artıran qidadır".

Nəsil toxumunu artıran və fəallaşdıran nemətlərdən püstə ilə zəncəfilə, xəşənbül ilə gicitikən toxumunu qataraq dəmləyib içmək məsləhət görülür.

Nanə dəmlənib gündəlik içilərsə həm nəsil toxumunun miqdarını artırır, həm də şəhvəti gücləndirər.

Fındıq yemək nəsil toxumunu artırır, onu qovurub balla qataraq yemək isə, həm də cinsi fəaliyyəti gücləndirər.

Qadın sonsuzluğunda qoz ləpəsi, badam içi, bir qədər qurudulmuş və üyüdülmüş qozun üz qabığını bir yerdə tam əzib balla qataraq halva kimi gündəlik yemək çox faydalıdır.

Sonsuzluğa və cinsi zəyifliyə qarşı işlədilən qarışıqlardan biri də pazı toxumu, gicitikən toxumu, qoz ləpəsidir ki, bunları birlikdə üyüdüb əncir və bal əlavə edərək məcun hazırlamaq, həm qadın, həm kişi sonsuzluğunda çox faydalı bir dərman kimi istifadə etmək olar.

Qadın və kişi sonsuzluğunda xoş ətirli yerli qızılgülün suyundan gündə 2 dəfə yarım stəkan bal qataraq içmək və ya hər axşam 1x/qasığı heyva şirəsi içmək məsləhətdir ki, sonsuzluğu müalicə edir.

Kişilərdə nəsil toxumu az, zəyifdirsə, hər gün 21 ədəd pambıq çiyidi qəbul etmək bu prosesi tənzimləyir.

QADIN CİNSİ XƏSTƏLİKLƏRİ

Qadın sonsuzluğu dedikdə, bir çox hallarda qadın xəstəliklərinin əsası sayılan yumurtalıq, yumurtalıq borusunun iltihabı və uşaqlığın kiçik bəzləri - fibiroması yada düşür. Qadın xəstəliklərinin bu gün çox yayıldığını nəzərə alaraq, bu xəstəliklərin müalicəsində təbii və asan yolla tapılan dərman vasitələrini və istifadə qaydalarını diqqətinizə çatdıracam.

Qatır quyruğu dəmləməsi (1x/qaşığı 1 stəkan qaynar suya) gündə 3 dəfə 1/3 stəkan içilərsə, yumurtalıq və yumurtalıq borusunun iltihabını müalicə edir.

30qr xəşənbül, 30qr qızıl çətir, 30qr dəvədabanı qarışığından 1 x/qaşığı 1 stəkan qaynar suda 1 saat dəmləyib süzərək gündə 6 dəfə 1/3 stəkan qədəri içmək də çox faydalıdır (kurs 3-4 həftədir).

Xəşənbül, dəvədabanı, qızılçətir və çobanyastığının hərəsindən 25 qr götürüb qarışığından 2 x/qaşığı yarım litr qaynar suda 2 saat saxlayıb süzərək eyni yuxarıdakı qaydada qəbul etməli. İltihabla yanaşı, sonsuzluğu da müalicə edir.

50qr çobanyastığı, 20qr palıd qabığı, 30qr sürvə qarışdırılaraq qarışıqdan 2 x/qaşığı 1 litr suda qaynadıb, süzülüb tampon vasitəsi ilə və ya daxili yaxalanma vasitəsi kimi istifadə olunur.

2 x/qaşığı qaytarma otunu 2 stəkan qaynar suda dəmlə və 2 saat saxla. Hər yeməkdən əvvəl ac qarına gündə 4 dəfə 1 stəkan iç. Eyni vaxtda gecələr daxili yaxalama məqsədi ilə 5 x/qaşığı qaytarma otu yarım litr qaynar suda 1 gecə saxlayıb işlətmək xüsusi fayda verir.

Boymadərən və ada çayı birlikdə qaynadılıb bal qatılaraq uşaqlıq iltihabına qarşı gündə 3 dəfə yarım stəkan içilməlidir.

Tərxun dəmləməsi də uşaqlıq iltihabına qarşı faydalı dərmandır.

Uşaqlıq iltihabına və zərərli mikrofloraya qarşı 3-4 heyva meyvəsini doğrayaraq 1 litr suda bir neçə dəqiqə qaynadıb gün ərzində onun suyunu içmək, meyvələrini yemək məsləhətdir.

Uşaqlıq qanaxmalarına və iltihabına qarşı Dalamaz otunun 30qr qurudulmuş çiçəyi 1 litr suda dəmlənib gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək məsləhətdir.

Cəfəri uşaqlıq yolunun iltihabında çox faydalıdır və xüsusi təmizləmə xüsusiyyəti vardır. Kəsni və əncir də çox təsirlidir, kəsni qanı saflaşdırır, əncir isə uşaqlığın qan dövranını tənzimləyir.

Qadın xəstəliklərinin müalicəsi üçün 1x/qaşığı dazı otu 1 stəkan qaynar suda (su vannasında) 15 dəqiqə dəmlənərək süzülüb gündə 3 dəfə ¼ stəkan qədəri içmək lazımdır.

Uşaqlıq boynunun və yolunun eroziyasında gülümbahar çiçəyinin dəmləməsi ilə daxili yaxalama çox faydalıdır.

Çay tikanı yağı qadın xəstəliklərində, xüsusən də eroziyalarda, müxtəlif tipli iltihablarda tampon vasitəsi ilə uşaqlıq yoluna yerləşdirilir, müalicə 8-10 gün davamlı olmalıdır. Bu yağ tam zişansız və yan təsirsiz olduğundan hamilə qadınlar da istifadə edə bilərlər.

2 x/qaşığı evkalipt yarpağını 1 stəkan qaynar suda (su vannasında) 15 dəqiqə dəmləyib, 45 dəqiqə dəmdə saxlamalı, süzüb qadın cinsi orqanlarının soyuqlama və iltihabında daxili yaxalama və tampon vasitəsi ilə işlədilməlidir.

Yumurtalıqların iltihabı zamanı mümkün qədər çiy və ya bişmiş balqabaq yeməli, onun şirəsini gündə bir neçə dəfə içmək lazım.

Qadın cinsi orqanında qaşıntı varsa 30qr nanə yarpağı, 30qr nar qabığı, 30qr mərcimək birlikdə üyüdüüb üzərinə 100ml sirkə əlavə edilir 15 dəqiqə vaxtda bişirilir, sonra süzülüb tənzifə hopturulub uşaqlıq yoluna qoyulur.

Təzə gicitikən şirəsini tənzifə hopturub uşaqlıq yoluna qoyun və uşaqlıq boyuna çatmaqla bu nahiyədə olan eroziyanı sağaldar. Müalicə kursu gündə 1 dəfə olmaqla 2-3 həftədir.

Bir qaşığı balı iki hissə suda həll edib tənzifə hopturaraq əvvəlcədən təmizlənmiş uşaqlıq yoluna 24 saatlığına qoymaq eroziya, trixomonad, kolpit və axıntıları müalicə edir. Kurs 10-12 gündür.

Vərəmumun 3% məhlulu tənzip vasitəsi ilə uşaqlıq boynu nahiyyəsində 8-12 saat qalsın. Bu cinsi orqanın bakterial, köbələk, trixomonad iltihabında, eroziyasına çox kömək edir. Tənzip tampon gündə bir dəfə olmaqla 7-10 gün qoyulur.

Qaraqınıq otunu dəmləyib gündə 3 dəfə ½ stəkan içmək gərəkdir.

Əgər uşaqlıq yolundan ağımsov axıntı gəlırsə 1x/qasığı zəyi 1 stəkan suda həll edib onunla dərindən yuyunmaq məsləhətdir. Bu məqsədlə boymadərən dəmləməsi ilə yuyunmaq da çox faydalıdır.

Axıntılar çox və pis qoxulu olarsa, gündə 30qr zirinc şirəsi içmək məsləhətdir. Axıntıları yox etmək üçün 1 x/qasığı boymadərən və yaxud meşə çiyiləyinin köklərini 1 stəkan suda dəmləyib gündə 2 dəfə 1 stəkan olaraq içmək çox faydalıdır. Axıntılara qarşı təbıblər palıd qabığının qaynadılmış suyu ilə yuyunmağı da çox tövsiyə edirlər.

Axıntı çox və iyili olduqda, 1 litr suya 20 damcı yod məhlulu əlavə edib onunla yuyunmaq lazımdır.

20-25qr balı tənzipə çəkib uşaqlıq yoluna qoymaq axıntıların qarşısını almaqla yanaşı bir çox xəstəlikləri də (bu nahiyyədə olan) müalicə edir. Tənzip tampon gündə 1 dəfə 8-10 saatlığa 10-15 gün işlədilir. Prosedur zamanı ilk günlər qasıntı əmələ gəlırsə qorxulu deyildir, 10-12 günə xəstəlik tam sağalar.

Axıntılara qarşı heyva yarpaqlarının dəmləməsindən gündə 2 dəfə 1 stəkan içilir və həmin dəmləmə ilə uşaqlıq yolu gündə 2-3 dəfə yuyulur.

Ağ axıntıların qarşısını almaq üçün boymadərən və gicitikən yarpaqlarını birlikdə dəmləyib bal əlavə edib içmək çox faydalıdır.

Qadınlarda rast gəlinən problemlərdən biri də aybaşının bağlanması və ya ümumiyyətlə olmamasıdır. Bu problemin həllində kərəviz kökü 500qr, kasnı kökü 200qr, rəzyana toxumu 50qr, zirə toxumu 50qr xırdalanaraq birlikdə 3 litr suda qaynadılır, süzülərək gündə 3 dəfə 1 stəkan içilir.

Müşk cövüzü, kəbabiyyə bibəri, darçın ədviyələrinin hərəsindən 25qr götürüb birlikdə 1 litr suda qaynadıb bu məhlulu bel nahiyyəsinə

sürtüb bağlayıb, səhərə qədər saxladıqda, adət halını açar.

Bu məqsədlə kərəviz toxumu 30qr, gicitikən toxumu 30qr, kişmiş 60qr, əncir 60 qr, zirə və razyana 9qr götürüb toxumlarını üyüdüb qarışdırmaq və hamısı birlikdə 500ml suda, suyun $\frac{3}{4}$ buxarlanana qədər qaynatmaq lazımdır. Alınmış məhlula 500qr bal əlavə edib gündə 3 dəfə 1x/q qəbul etmək adət halını açar.

Adət halı gecikərsə, kəkotu dəmləyib bal əlavə edərək gündə 3 dəfə 1 stəkan içilsə adət halı açılır.

Gecikən adət halını açmaq üçün qatırquyruğu qaynadılıb gündə 3 dəfə 1 stəkan içilməlidir. Rozmarin dəmləyib içmək, gün ərzində bir miqdar badam yemək də çox faydalı sayılır.

Adət halı qeyri-müntəzəm olarsa, gündə 3 dəfə 1 stəkan yerkökü şirəsi içmək adət halını tənzimləyər. Bu məqsədlə peyğəmbər çiçəyi suda qaynadılaraq gündə 3 dəfə 1 x/q içilsə faydası çox olar.

Adət halını tənzimləmək üçün bir dəstə cəfəri 1 litr suda qaynadılır, gündə 3 dəfə 1 stəkan içilir.

Çobanyastığından 10qr çiçək 1 litr suda dəmlənib azacıq balla qatılaraq gündə 3 dəfə 1 stəkan içilir. Eyni qaydada və eyni məqsədlə 12qr pişikotu dəmləyib içmək də məsləhətlidir.

Çörəkotu toxumu üyüdülərək balla qarışdırılır, gündə 3 dəfə 1x/q qəbul edilir və eyni zamanda çobanyastığı dəmləməsi içilir. Bu resept adət halı çox az olan və ya heç olmayan qadınlarda tənzimləyici təsir göstərir. Kəkotu dəmlənib gündə 3 dəfə 1 stəkan içildikdə vaxtsız kəsilmiş aybaşını tənzimləyir.

Adət halını tənzimləmək üçün 10qr tərə toxumu əzilərək 100qr bala qatılıb, gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı qəbul edilməlidir.

1x/q yerkökü toxumu 1 stəkan suda dəmləyib gündə 3 dəfə 1 stəkan , adət halını tənzimləyər.

Bir çay qaşığı zirə 1 stəkan suda dəmlənib gündə 3 dəfə 1 stəkan içilərsə, aybaşını tənzimləyər.

Qaynadılmış noxud suyundan gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək bu baxımdan çox münasibdir. Elə bu məqsədlə 20qr acı yovşanı 1 litr suda dəmləyib, bal əlavə edib gündə 3 dəfə 1 stəkan için.

Adət halını tənzimləyən nemətlərdən biri də itburnudur. 5qr üyüdülmüş və ya əzilmiş qurusunu 1 stəkan suda dəmləyib gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək məsləhətdir.

Andız kökünün dəmləməsi isə həm ağrılı, həm də qeyri-müntəzəm olan aybaşında çox faydalıdır. 1x/qaşığı doğranmış quru kökü 1 stəkan qaynar suya töküüb 15 dəqiqə (su vannasında) qaynatmaq, sonra 4 saat saxlayıb süzmək və gündə 3 dəfə 1x/qaşığı içmək lazımdır.

Əziyyət verən, düzgün olmayan adət halı zamanı 1x/qaşığı qatırquyuğu çaynikdə dəmlənir, əgər qanaxma güclüdirsə 2 saatdan bir 1 x/qaşığı içilir. Əgər qanaxma güclü deyilsə, gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı kifayətdir. Ağrılı aybaşı zamanı zəncəfil də çox xeyirdir. 1şay qaşığı üyüdülmüş zəncəfili 1 stəkan suda dəmləyib axşamlar şəkərlə içmək məsləhətdir.

Ağrılı və nizamsız aybaşı hallarında andız kökündən 1x/qaşığı quru kökü yarım litr qaynar suda (termosda) 10-12 saat saxlayıb süzərək gündə 3 dəfə yarım stəkan içmək tövsiyə olunur.

Xəşənbüldən 2 x/qaşığı yarım litr qaynar suda (termosda) 2 saat saxlayıb süzərək gündə 3 dəfə 1/3 stəkan qədəri içmək ağrılı və nizamsız aybaşını sağaldır, sidik kisəsi ağrılarını və qarının alt nahiyyəsindəki ağrıları aradan aparır.

Nizamsız adət halını tənzimləmək məqsədilə gülümbahar çiçəklərinin dəmləməsi də əvəzsiz dərmandır. 1x/qaşığı quru çiçək 1 stəkan qaynar suda dəmlənib gündə 2 dəfə yarım stəkan içilir.

Boymadərən tək halda olduğu kimi qatırquyuğu və çörək otu toxumu ilə qarışdırılmış halda da dəmlənib bal ilə qatılaraq içilərsə, aybaşını tənzimləyər və potoloji adət kəsilməsini sağaldar. Dəmləmək üçün 10qr boymadərən, 10qr qatırquyuğu, 5qr qara çörək otu toxumu götürüb yarım litr qaynar suda dəmləyib süzülərək gündə 3 dəfə yarım stəkan içilir.

Adət halını tənzimləmək üçün 1 qr darçını götürüb 1 stəkan bal şərbətinə qataraq gündə 2 dəfə yarım stəkan içmək məsləhətdir.

Bəzən adət halı şiddətli qanaxma ilə müşayiət olunur, bunun

qarşısını almaq üçün hər birimizin çox yaxşı tanıdığımız kərəviz və cəfəridən, hərəsindən bir dəstə götürüb 1 litr qaynar suda dəmləyib, 1 gecə sərin yerdə saxlayıb süzərək 3 gün səhərlər ac qarına 1 stəkan içmək məsləhətdir. Bal əlavə edilərsə, faydası daha çox olar. Bu baxımdan heyva şirəsini də gündə 1 stəkan səhərlər ac qarına için.

Aybaşı qanaxmasının qarşısını almaq üçün 10qr nar çiçəyini 100qr balla qataraq gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı qəbul olunur.

Qozun yaşıl üz qabığı da əvəzsiz bir nemətdir, 30qr qabığı yandıraraq külünü 100qr bala qatıb gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı yemək məsləhətdir.

Qanaxmanı dayandırmaq üçün 20qr turp əzilərək 100qr bala qarışdırıb gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı ac qarına yeyilməlidir.

Şiddətli aybaşı qanaxmasını tənzimləmək üçün bir dəstə keşniş və bir dəstə nanə bir litr suda dəmlənib gündə 3 dəfə 1 stəkan içilməlidir.

Meşə çiçəyinin yarpaqlarından 1 x/qaşığı yarpaq 2 stəkan soyuq qaynadılmış suda 6-8 saat saxlanır, süzülərək güclü qanaxmalar zamanı gündə 1 dəfə yarım stəkan içilir.

Gicitikən şirəsi müxtəlif mənşəli qanaxmalarda olduğu kimi, aybaşı qanaxmasında da çox faydalıdır. 1çay qaşığı şirə ¼ stəkan suya əlavə edilərək gündə 3 dəfə yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl içilərsə, xəstəliyin qarşısını alar.

Aybaşı zamanı qanaxma şiddətli olarsa, 2 x/qaşığı düyünü qovurub üyüdərək 1 stəkan turş ayranla səhər-axşam içmək məsləhətdir.

Təbiblər tövsiyə edirlər ki, qanaxmalar güclü olduqda, qadınlar cəfəri kökünün şirəsindən istifadə etsinlər. 2 stəkan dalbadal ilıq halda içilmiş cəfəri kökünün şirəsi bu baxımdan çox faydalıdır.

Qanaxmanı tənzimləmək üçün keşniş toxumunun qaynadılmışını balla qataraq içmək də çox faydalıdır. Qanaxma iltihab səbəbi ilə olarsa 1x/qaşığı xırda doğranmış quşəppəyi bitkisini 1 stəkan qaynar suda dəmləyib isti halda gündə 1 dəfə 1 stəkan içmək

məsləhətdir.

Aybaşı qanaxması ara vermirsə, 20qr qurudulmuş qırxbuğum otunu 1 stəkan qaynar suda 15 dəqiqə dəmləyib süzmək, gündə 3-4 dəfə yarım stəkan içmək məsləhətdir.

Bağayarpağı yarpaqlarından 20qr götürüb, 1 stəkan qaynar suda dəmləyib içmək və həmin dəmdən tampon vasitəsilə uşaqlıq yoluna qoymaq tövsiyə olunur. Bağayarpağını xroniki qanaxmalarda da çay kimi dəmləyib gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək gərəkdir.

Bağayarpağı çayına 2 x/qaşığı sirkə əlavə edib içmək də olar.

Aybaşı zamanı sancılar çox olursa, 10qr zirə əzilərək 100qr bal və 50qr şit kərə yağı ilə qarışdırılır, gündə 3 dəfə 1x/qaşığı qəbul etdikdə sancıları yox edir.

Qadınlarda klimaks dövrünü asanlaşdırmaq və zərəsizləşdirmək, orqanizmin vəziyyətini normallaşdırmaq üçün yemişənin quru meyvələrindən 1 x/qaşığı götürüb 1 stəkan qaynar suda 2 saat saxlamalı, süzüb gündə 3 dəfə 2 x/qaşığı içilməli. Bu dərman klimaksda, hipertoniya, veqetonevrozlarda, tənəffüslikdə, başgicəlləmələrdə və s. çox faydalıdır.

KİŞİ CİNSİ XƏSTƏLİKLƏRİ

Təcrübədə dəfələrlə yoxlanmışdır ki, qadınlarda və kişilərdə klimaks dövrünü rahatlaşdırmaq və qormonal balansı tənzimləmək üçün tam zişansız olan qomeopatik dərmanlardan - arı cəsədindən alınmış (podmor) ekstraktan - erkək arı südündən (qomoqenat) istifadə etmək gözlənilən nəticəni verir. Kişi cinsi orqanlarının xəstəlikləri və cinsi zəiflik hallarında hər an tapa biləcəyimiz bir çox bitkilər və başqa nemətlər vardır. Sadəcə biz xəstəliklərimizin müalicəsi üçün bahalı və xarici dərmanlar sorayına tez düşürük. Halbuki, bizə lazım olan, dərdlərimizin dərmanı olan nemətləri Uca Allah yaşadığımız mühitdə, çevrəmizdə yaratmışdır.

Prostat vəzinin böyüməsi zamanı təzə və ya qurudulmuş findıq yarpaqlarını doğrayıb 20qr götürərək 1 stəkan suda vam odda qaynadıb süzərək gündə 3 dəfə 1 stəkan içmək məsləhətdir.

Prostat vəzinin böyüməsi hallarında qaytarma otu 10ml, xına 10ml, sabunotu 10ml və öskə otu 20ml spirtli məhlullarını qarışdırıb gündə 3 dəfə 30 damcı içmək çox yaxşı nəticə verir.

Prostat vəzinin iltihabı zamanı ardıc meyvəsi 40qr, lütbiyan kö-kü 15qr, cəfəri kökü 15qr, razyana toxumu 15qr, çobanyastığı gülü 15qr götürülür. Qurudulmuş bu bitkilər xırdalanıb qarışdırılır, qarışığından 2 x/qqaşığ yarım litr qaynar suda (termosda) 2-3 saat saxlanılır, süzülüb azacıq bal əlavə edilərək gündə 2 dəfə ½ stəkan yeməkdən sonra içilir. Bu ağırları sakitləşdirir, iltihabı müalicə edir.

Təbiblər başqa bir reseptdə prostat vəzinin böyüməsini və iltihabını müalicə etmək üçün tövsiyə edirlər ki, gülümbahar çiçəyi 30qr, qatırquyruğu otu 25 qr, andız kökü 15qr, gicitikən yarpağı 10qr, sürvə yarpağı 10qr, nanə yarpağı 10qr qurudulub xırdalanmış qarışığından 3 x/qqaşığ götürərək yarım litr qaynar suda (termosda) 2-3 saat saxlayıb süzmək, bal qataraq gündə 3 dəfə yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl 1/3 stəkan qədəri içmək məsləhətdir, bu dərman prostat vəzinin kəskin iltihabı zamanı, vəzin şişməsi nəticəsində sidik tutulması hallarında çox

faydalıdır.

Prostat vəzinin şişməsi, iltihabı və sidik tutulması zamanı damotu 40qr, itburnu meyvəsi 20qr, bağayarpağı yarpağı 20qr, toz ağacı yarpağı 20qr qarışdırılır, qarışıqdan 2 x/q götürülüb isti termosda 2 saat dəmlənir, süzülüb bal əlavə edərək gündə 3 dəfə yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl ½ stəkan içmək lazımdır.

Prostat vəzinin iltihabında daziotu 35 qr, çobanyastığı 35qr, dəmrov otu 15qr, cökə çiçəyi 15qr qarışığından 2 x/qaşığı yarım litr qaynar suya töküb (termosda) 1 saat dəmləmək, süzüb bal əlavə edərək səhər-axşam yeməkdən sonra yarım stəkan ilıq halda içmək məsləhətdir ki, iltihabı aparır, vəzin funksiyasını tənzimləyir.

Prostat vəzinin iltihabı zamanı təzə xiyar, pazı, yerkökü şirələri-ni çıxarıb eyni miqdarda qataraq gündə 3 dəfə yeməkdən əvvəl ½ stəkan istifadə etsələr, faydası çoxdur.

Prostat vəzinin adenomasında qulançar kökünü qurudub doğranmışından 2 x/qaşığı götürüb yarım litr qaynar suya tökərək 10 dəqiqə qaynatmaq, 3-4 saat saxlayıb süzmək və gündə 3 dəfə ¼ stəkan qədəri içmək məsləhətdir.

Prostat vəzinin iltihabı, böyüməsi və adenoması zamanı 2 x/qaşığı xırdalanmış quru pıtraq otu kökünü yarım litr qaynar suya töküb 10 dəqiqə vaxtda qaynatmaq, 3-4 saat saxlayıb süzmək, gündə 3 dəfə yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl 1/3 stəkan qədəri içmək məsləhətdir. Bu məqsədlə lütbiyan kökünü eyni şəkildə dəmləyib istifadə etmək də çox faydalıdır.

Bu xəstəliklərin ən təsirli müalicəsi isə yenə də ilahi möcüzə olan bal arılarının üzərinə düşür. Belə ki, prostat vəzinin adenomasında 1 x/qaşığı yuva ağzında ölmüş bal arılarını yarım litr qaynar suya töküb vaxtda (su vannasında) 2 saat bişirmək gərəkdir. Sonra 2 saat saxlayıb süzərək gündə 2 dəfə 1 x/qaşığı içilir, müalicə kursu 2 aydır, 6 aydan sonra yenidən təkrar etmək məsləhətdir.

Bu kimi alınmış arı məhluluna 2 x/qaşığı bal və 2 çay qaşığı 10% vərəməmə məhlulu əlavə edib gündə 2 dəfə 1 x/qaşığı içmək daha yaxşı təsir göstərir. Müalicəni 2 ay davam etdirmək lazımdır. Bu dərman prostat vəzinin ölçüsünü normaya gətirir, fəaliyyətini tənzimləyir, sidik ifrazını normallaşdırır. Müalicə bəzən 2 ilə qədər uzana bilər,

lakin nəticədə cərrahi əməliyyata ehtiyac qalmır, adenoma sağulub gedir. Bundan başqa, bu müalicə adenomayı bədxassəli şişə (xərçəngə) çevrilməyə qoymur, sidik yollarını açır.

Eyni məqsədlə arı cəsədlərindən hazırlanmış spirtli məhluldan və mum güvəsindən hazırlanmış spirtli məhluldan gündə 2 dəfə 25-30 damcı $\frac{1}{4}$ stəkan suya qatıb içmək çox önəmli təsir göstərir. Bu dərman prostat vəzinin böyüməsində, iltihabında, adenomasında, hətta bədxassəli şişlərdə belə kömək edir. Bundan başqa cinsi fəaliyyət qabiliyyətini gücləndirməkdə çox təsirlidir.

Fındıq yarpağı və üz qabığını yazda yığıb qurudaraq xırda doğramaq, 1x/qaşığı 1 stəkan qaynar suda 1 saat dəmləyib, gündə 4 dəfə 1x/qaşığı içmək də prostat vəzinin iltihabı, böyüməsi və adenoması zamanı faydalı bir vasitədir.

Eyni məqsədlə yarpaq və qabıqları su vannasında qaynatmaq da pis deyildir, yarpaq 15 dəqiqə, üz qabığı isə 30 dəqiqə su vannasında ayrıca (1x/qaşığı 1 stəkan suya) qaynadılır, süzülüb gündə 4 dəfə $\frac{1}{3}$ stəkan qədəri içilir.

Prostat vəzinin iltihabı hallarında kərəviz şirəsi onun təzə kökündən çəkilib gündə 3 dəfə 1x/qaşığı qəbul etmək inşallah xəstəliyi müalicə edə bilər.

Zəncəfil kökünün tozundan 100qr götürərək 100ml 50% spirtə töküüb 15 gün saxlamalı, süzüb gündə 3 dəfə 15 damcı yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl içməli ki, prostat vəzinin iltihabı, böyüməsini əngəlləsin. Bu baxımdan cəfəri kökü də çox münasibdir. Xırda doğranmış təzə cəfəri kökünü 1x/qaşığı 100ml qaynar suda (termosda) gecədən səhərə kimi saxlayıb səhər süzərək gündə 4 dəfə 1x/qaşığı yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl içmək məsləhətdir. Qışda qurudulmuş kökündən istifadə etmək olar. Belə ki, 4 x/qaşığı quru kökü 100ml qaynar suda 8 saat saxlayıb süzərək eyni qaydada istifadə etmək məsləhətdir.

Prostat vəzinin iltihabı və adenoması hallarında balla qatılmış erkək arı südü çox faydalıdır. Onu gündə 3 dəfə 1 çay qaşığı qəbul etmək məsləhətdir ki, cinsiyyət sisteminin bütün çatışmazlıqlarına müsbət təsir göstərir.

Prostat vəzinin iltihabı, adenoması və böyüməsi hallarında gündə 3 dəfə 20 damcı vərəmum 10% spirtli məhlulundan istifadə etmək

məsləhətdir. Ümumiyyətlə arıların min bir əziyyətlə yığıb yuvalarına gətirdikləri bitki qətranlarının və arı məhsullarının, arı fermentlərinin qarışığı olan vərəmum çox güclü ağrıkəsici, antibakterial, antimikrob, anti virus xassələrinə malik, hər bir iltihabın qarşısını ala biləcək bir ilahi nemətdir.

Ana arı südünə qatılmış baldan və yaxud əgər tapılsa ana arı südünün xalis özündən gündə 2 dəfə istifadə etmək ağlasığmaz faydalar verir.

Gündə 3 dəfə 1 çay qaşığı arı tozu prostat vəzinin iltihabını, böyüməsini və adenomasını müalicə edir.

1,5qr mixək tozunu 1 stəkan südə qatararaq müntəzəm olaraq gündə bir dəfə içmək cinsi fəaliyyəti gücləndirən dərmanlardan sayılır.

Zəncəfli eyni miqdarda qulançar və püstə ilə qarışdırıb gündə 2 dəfə 1x/qaşığı qəbul etmək (bal əlavə edərək) cinsi qabiliyyəti gücləndirir.

Balda bişirilmiş qoz mürəbbəsindən gündəlik istifadə etmək cinsi qabiliyyəti gücləndirər.

Cinsi qabiliyyəti gücləndirmək üçün 2 x/qaşığı balı, 2 x/qaşığı xırdalanmış soğanı, 2 x/qaşığı limon şirəsini, ½ stəkan portağal şirəsini qarışdırıb 50⁰-də qızdırmaq, 1/3 çay qaşığı darçın, 1/3 çay qaşığı yel cövüzü əlavə edib süzmək və alınmış məhlulu isti-isti içmək cinsi qabiliyyəti çox gücləndirir.

İliq bişmiş yumurta sarısını vəzəri (tərə) toxumu ilə əzərək qarışdırıb yemək cinsi qabiliyyəti gücləndirər.

Əncir qurusunu qoz ləpəsi ilə qarışdırıb gündə 2 dəfə 1x/qaşığı yemək cinsi qabiliyyəti artırır. Bu baxımdan balqabağın mürəbbəsi də çox faydalıdır.

Dərdlərimizin dərmanı olan balı müntəzəm olaraq qəbul etmək cinsi fəaliyyəti gücləndirir və tənzimləyir. 2 x/qaşığı zirə toxumunu əzərək 100qr bala qatıb gündə 2 dəfə 1x/qaşığı yemək cinsi qabiliyyəti gücləndirir.

Zəncəfilin şirəsini çıxarıb gündə 2 dəfə 1x/qaşığı qəbul etmək və yaxud da onu 300ml suda dəmləyib gündə 2 dəfə 1/3 stəkan içmək cinsi zəifliyi müalicə edir, və cinsi qabiliyyəti gücləndirir.

Cinsi iqtidarsızlıq (impotensiya) zamanı gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl yarım çay qaşığı arı tozu qəbul etmək çox fayda verir. Bu məqsədlə təzə çəkilməmiş yerkökü şirəsini eyni miqdarda balla qatıb gündə

3 dəfə $\frac{1}{4}$ stəkan qədəri içmək çox münasibdir.

Cinsi orqanın zəifliyi zamanı nərgiz gülü yağını cinsi orqana sürtmək (gündə 2 dəfə) orqanın süstlüyünü aradan qaldırır.

Ağ turpun toxumu da çox faydalıdır. 6 qr toz halına salınmış toxumu 50qr təzə kərə yağına qatıb (su vannasında) 30 dəqiqə qaynatmaq və soyuduqdan sonra bu məcundan lazım gəldiyində cinsi orqana sürtmək məsləhətdir ki, orqanı çox gücləndirir. Ağ turpun toxumunu əzərək balla qatıb yemək də cinsi orqanı bərkidir və cinsi qabiliyyəti gücləndirər.

Cinsi iqtidarsızlıq zamanı 10 gün müddətində gündəlik erkək quzunun ətindən kabab çəkib üzərinə toz halına salınmış üzərlik toxumu səpərək yemək çox faydalıdır.

Gicitikən toxumu cinsi aləti bərkidir və cinsi gücü artırır, bunun üçün əzilmiş toxumu balla qatıb yemək məsləhətdir. Əgər bu məcunu cinsi alətə sürtsən, cinsi aləti böyüyüb şişir.

Cinsi zəifliyi müalicə etmək üçün təbiblər qurudulmuş maya otunu tövsiyə edirlər. 1x/qaşığı maya otunu 1 stəkan qaynar suda dəmləyərək gündə 3 dəfə yeməkdən əvvəl yarım stəkan içmək məsləhətdir.

Cinsi zəifliyi müalicə etmək üçün və cinsi qabiliyyəti gücləndirmək üçün 50qr mixək, 50qr istiot, 50qr zəncəfil tozunu 150qr balla qataraq gündə 2 dəfə 1x/qaşığı qəbul etmək çox fayda verər.

Eyni məqsədlə vəzəri toxumu, şalgam toxumu, və yer kökü toxumu hərəsindən 50qr olmaqla qarışdırılıb əzilir, 150qr bala qataraq gündə 2 dəfə 1x/qaşığı qəbul edilir, ya da toz halındakı qarışıq 1 litr suda 15 dəqiqə qaynadılır, süzülüb gündə 2 dəfə yarım stəkan içilir.

Cinsi gücün artırılması üçün 150qr balı 1 litr süddə qaynadıb gündə 1 stəkan içmək çox yaxşı təsir göstərir.

2 x/q zəncəfil tozunu 100qr bala qataraq gündə 3 dəfə 1x/qaşığı qəbul etmək cinsi zəifliyi həll edir.

Xurma və zirə toxumunu ya da xurma və ənciri əzərək balla qarışdırıb gündə 2 dəfə 1 x/qaşığı yemək də çox məsləhət olunur.

Cinsi gücün artırılmasında, cinsi zəiflik hallarında, cinsi əlaqənin çox tez başa çatması hallarında ən faydalı dərmanlardan arı cəsədlərinin spirtli məhlulunu, pətək güvəsinin spirtli məhlulunu, erkək arı südünü, ana arı südünü, vərəmumun spirtli məhlulunu, çiçək tozunu göstərmək olar ki, böyük müvəffəqiyyətlə həm tibdə həm təbabətdə istifadə olunur,

faydası isə inkar olunmazdır.

Cinsi hissiyatı zəif olan qadınlar üçün təbiblər məsləhət görürlər ki, 100qr əzilmiş əncirə 6-7qr iydə çiçəyi qatıb bir neçə gün, gündə 2 dəfə 1x/qaşığı qəbul etsinlər.

10qr iydə çiçəyini 100qr bala qatıb gündə 2 dəfə 1 çay qaşığı qəbul etsinlər. Eyniylə 1x/qaşığı iydə çiçəyini 1 stəkan qaynar suda dəmləyib gündə 2 dəfə yarım stəkan bir müddət davamlı içsinlər.

Qadınlarda cinsi hissiyatı artırmaq üçün hərəsindən 5qr olmaqla kələm toxumu, tərə toxumu, üzərlik toxumu və noxudu üyüdüb yarım kilo bala qataraq gündə ac qarına 1 çay qaşığı qəbul etmək məsləhətdir. Bu baxımdan təharət suyuna (yaxalanmaq üçün) bir neçə damcı naşatır spirti əlavə etmək də müsbət təsir göstərir.

Bəli, bizim dərdlərimizin dərmanı bəzən ayağımızın altında qalan çiçəyin, toxumun, meyvənin məhz axtardığımız dərman olduğunu ağılımıza belə gətirmirik. İnşallah ki, dərdimizə dərman olan bu ilahi nemətləri tanıtmaqda, daha doğrusu yada salmaqda sizlərə təbabət elmindən faydam olacaqdır.

ENDOKRİN - ZOB - DİABET XƏSTƏLİKLƏRİ

İnsanı bir sirli aləm olaraq qəbul edən və bu aləmə baş vurub onu öyrənmək istəyənlər daima heyratə düşər, bir şeylər öyrənən ağıl sahibləri heyrat içində Tanrıya səcdə edirlər. Bu qədər mürəkkəblik və sadəlik, bu qədər mükəmməllik və dəqiqlik, bu qədər aləm içində aləmlər, bu qədər aləmlərdə zərrələr, zərrələrdə aləmlər gizlədən Allaha həmd-səna olsun.

İnsan orqanizminin hər bir sistemi ayrı-ayrılıqda bir dünyadır. Amma hər bir sistem başqa sistemlərlə o qədər sıx bağlıdır ki, biri korlananda, bu digərlərinə də siraət edir. Bu sistemin içərisində endokrin vəzlər sistemi - daxili sekresiya vəzlərinin sistemi demək olar ki, bütün başqa sistemlər üzərində təsiri olan, onların fəaliyyətinə nəzarət edən bir sistemdir. Bu vəzlər bütün orqan və sistemlərinin fəaliyyətini tənzimləyən və onlara nəzarət edən hormonlar hasil edirlər. Bu hormonlar vəzlərdə o qədər dəqiqliklə hesablanıb hasil edilir ki, orqanizm tam tarazlıqda fəaliyyət göstərə bilsin. Daxildə vəzlərinin korlanması orqanizmdə hormonların azalmasına və yaxud da çoxalmasına səbəb olur ki, hər iki hal orqanizmdə fəsadlara yol açır. Daxili sekresiya vəzləri haqqında elmi araşdırmalar bizim məqsədimizdən kənar olduğuna görə istərdim məhz törənmiş fəsadlardan söhbət açam. Zəmanəmizdə ən çox rast gəlinən, bir bəlaya çevrilən zob və diabet məhz endokrin sistemin korlanmasından qaynaqlanan fəsadlardır.

El arasında daha çox zob kimi tanınan xəstəlik qalxana bənzər vəzin xəstəliyidir. Qalxana bənzər vəzin hasil etdiyi hormonlar demək olar ki, bütün orqan və sistemlərin fəaliyyətini tənzimləyir və nəzarət edir. Bu 30-50qr çəkisi olan vəz orqanizmdə maddələr mübadiləsinə, hüceyrə və orqanların, sümük aparatının yetişmə və böyüməsinə, hüceyrə və ümumi orqanizmin enerji istehsalı və enerji ilə təmin olunmasına nəzarət edən hormonlar hasil edir. Təəssüf ki, bu mükəmməl və heyratəmiz dəqiqlikdə çalışan canlı cihaz bəzən pozulur, tarazlıqdan düşür. Əlbəttə bunun səbəbkarı həmişə insan özü olmur, çünki, bu vəzin düzgün fəaliyyəti bəzən yaşadığımız yerin ekoloji vəziyyətindən asılı olur. Bu vəzin sıradan

çıxmasına və ya pozulmasına səbəb olan amillərdən biri də içdiyimiz suda yodun çox və az olmasıdır. hər iki hal xəstəliyin yaranmasına səbəb olan amildir. Orqanizmə yodun ifrat dərəcədə yetişməsi qalxana bənzər vəzin fəaliyyətini nizamdan salır və orqanizmə bu vəzin hormonları artıq miqdarda yetişir ki, elmdə buna qipertireoz deyilir. Yodun azlığı isə hormonların miqdarının azalmasına qipertireoz deyilir. Bu gün hər kəsin tanıdığı zob xəstəliyinin növləri müxtəlifdir. Endemik zob qanda qalxana bənzər vəzin hormonlarının azalması ilə əlaqədardır ki, səbəb yodun çatışmazlığıdır. Nəticə isə qalxana bənzər vəzin böyüməsi və fəaliyyətinin zəifləməsidir.

Diffuz toksikoloji zob (Bazedov xəstəliyi) isə əksinə qalxana bənzər vəzin fəaliyyətinin artması və qana hormonların artıq miqdarda daxil olmasıdır. Bir də düyünlü zob ayrıca bir növ kimi göstərilir ki, bu vəzin tam deyil, məhz ayrı-ayrı hissələrin düzgün fəaliyyət göstərməməsinin nəticəsində əmələ gəlir.

Bizim məqsədimiz odur ki, əgər xəstəlik artıq varsa, onu daha asan yolla necə müalicə etmək yollarını araşdırmaqdır. Tibdə bu xəstəliyin müalicəsi ilə əlaqədər bir çox kimyəvi dərmanlar mövcuddur. Onlardan illərcə istifadə olunur və onlar orqanizmdə əsas xəstəlikdən əlavə başqa bir çox fəsadlar törədirlər.

XVIII əsrin məşhur yazıçı və tənqidçilərindən biri kimi tanınmış Viktor Şerbuleninin maraqlı bir cümləsi vardır: "Ən möcüzəvi həkim təbiətdir, bütün xəstəliklərin dördü üçün müalicə edib sağaldır və heç vaxt həmkarları haqqda nalayiq danışmır".

Təbiətdə zob xəstəliyinə qarşı da minlərlə dərman mövcuddur. Məqsədimiz onlardan bizə tanış olanlarını, bizim ətrafımızda bitənlərini seçib sizlərin xidmətinə çatdırmaqdır.

Qalxana bənzər vəzdə problem olarsa, daha çox yetişmiş alma, limon, apelsin, dəniz kələmi, zoğal, tut, vəzəri, xiyar kimi nemətlərə üstünlük verilməlidir.

Zob xəstələrinə tövsiyə olunur ki, damotu bitkisinin təzə sıxılmış şirəsindən gündə 3 dəfə 40 damcı və yaxud damotu bitkisinin spirtli məhlulundan gündə 3 dəfə 20 damcı qəbul etsinlər və bacardıqları qədər dəniz balığı yesinlər ki, tərkibində yodun miqdarı çoxdur.

Zob xəstələri 20qr lütbiyan kökü və 40qr boyaq otu kökünü qarışdırıb,

qarışıqdan 1x/qaşığı götürüb 1 stəkan qaynar suda dəm-ləsinlər və səhərlər 1 stəkan içsinlər.

Qalxana bənzər vəzin böyüməsi zamanı 200qr qarabaşaq, 1 ədəd soğan, 1x/qaşığı doğranmış kərəviz kökü, 1 ədəd yerkökü, bir dilim dəniz kələmi, azacıq dəniz duzu götürülsün. Xırda doğranıb emal qazanda qat-qat düzülsün və üstünə çıxana qədər su əlavə edilsin. Qarışıq vam odun üzərində 40-60 dəqiqə bişirilsin, duz bişənə yaxın əlavə edilir və gündəlik yeyilir.

Təbiblər boğaz uru (zob) olanlara tövsiyə edirlər ki, 200qr düyünü təmiz yusunlar və yarım litr suda bişirsinlər, sonra bir dilim dəniz kələmi, 20 damcı küncüt yağı, bir də azacıq duz əlavə edib gündəlik yesinlər.

İlahi bir aptek olan təbiətdə hər yana əl atsan dərdinə dərman tapılar, reseptləri də min illərin təcrübə xəlbirindən ələnilib, gəlib zəmanəmizə yetişmişlər.

Təbiblər buyururlar ki, bir dilim bişirilmiş dəniz kələmi, bir dilim bişirilmiş adi kələm, 2 ədəd alma, 3 ədəd bişirilmiş kartof, 1 ədəd bişirilmiş pazı, 1 ədəd soğan, 3 x/qaşığı zeytun yağı, azacıq duz və istiot qarışdırılaraq gündəlik istifadə edilərsə, qalxana bənzər vəzin (zobun) dərmanı olar. Bu baxımdan feyxoə meyvəsi də çox önəmlidir, onu əzərək öz çəkisində şəkər tozu ilə (daha yaxşı olar bal ilə) qatıb gündə bir dəfə 3 x/qaşığı yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl qəbul etmək məsləhətdir. Belarus təbibləri boğaz urunu (zobu) müalicə etmək üçün tövsiyə edirlər ki, xəstələr qara qarağatın çiçəklərindən 1x/qaşığı bir stəkan qaynar suda dəmləyib gündəlik içsinlər. Bu baxımdan gündə yarım stəkan kartof şirəsi, yarım stəkan yerkökü şirəsi, və yarım stəkan kərəviz şirəsini qatıb gün ərzində içmək də çox yaxşı effekt verir.

Şərq təbibləri 2 x/qaşığı xırdalanmış palıd qabığını yarım litr qaynar suda 20 dəqiqə qaynadıb süzərək gündə 3 dəfə yarım stəkan yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl içmək və həmin məhlulla axşamlar boğaza kompres etmək çox faydalıdır. Boğazı xaricdən silmək üçün dəmrov otu şirəsi də çox münasibdir, bunu gündə 2-3 dəfə etmək məsləhətdir.

Boğaz şişinin ən yaxşı dərmanlarından biri qaytarma otu sayılır. Onun 50qr doğranmış kökünü 500ml 50%-li spirtə töküüb bir ay müddətində qaranlıqda saxlamalı, sonra süzüb gündə 3 dəfə yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl 20-30 damcı $\frac{1}{4}$ stəkan suya qataraq içməli, müalicə kursu bir aydır.

Bu kurslar 10 günlük fasilə ilə xəstəlik keçənə qədər davam etdirilir. Əgər xəstəlik ağır şəkildədirsə, 500ml spirtə 100 və hətta 200qr xırdalanmış kök tökmək olar və bu dərman çox faydalı vasitə kimi tanıtılmışdır.

Qalxana bənzər vəzin fəaliyyətinin artması hallarında təbiblər buyururlar ki, ləçək otu bitkisindən 30qr götürüb 1 stəkan qaynar suda dəmləyərək gündə 3 dəfə yarım stəkan içmək məsləhətdir.

Bu bitkinin spirtli məhlulunu hazırlamaq üçün 1x/qaşığı quru bitkini 10ml 70 %-li spirtə 21 gün (qaranlıq yerdə) saxlamaq, süzüb 3 dəfə yeməkdən əvvəl 10 damcı içmək məsləhətdir.

Rusiyanın təbibləri ta qədim zamanlardan boğaz urunu hər birimizin gözəl tanıdığımız albalı ağacının qabığı ilə müalicə ediblər. Qbənzər vəzin bəddişini (xərçəng) belə bu ilahi nemətlə sağaltmaq mümkündür. Şüşə qaba yarısına qədər xırda doğranmış albalı ağacının qabığı doldurulur, qalan hissəyə 70%-li spirt əlavə edilir, 3 həftə gündəlik çalxamaqla qaranlıqda saxlanır, sonra süzülüb gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl 1x/qaşığı içilir. Bu dərmanı xəstəlik aradan gedənə qədər içmək tövsiyə olunur.

Boğaz urunun ən faydalı dərmanlarından biri adi pıtraq otu və onun başqa növü sayılan iynəli pıtraq otudur. Onu hər kəs əkin sahələrində, bağçalarda gündəlik görür və bir əlaq otu kimi ondan can qurtarmaq yollarını axtarıq. Yeri gəlmişkən qeyd edim ki, hər iki növ pıtraq otu həm də bəddişlərin müalicəsində, xüsusəndə ağ ciyər xərçəngində, qalxana bənzər vəzin xərçəngində, qırtlaq xərçəngində çox faydalı sayılır.

Pıtraq otu hələ çiçək vaxtı, yəni iyul ayında və avqustun əvvəllərində dərilir, yarpaq, gövdə və çiçək hissəsinin şirəsi çıxarılır, eyni çəkiddə spirtlə qatıb 20 gün qaranlıqda saxlayıb, sonra süzülərək gündə 2 dəfə 30-40 damcı içilir. Bitkinin quru yarpaq və gövdəsini iyul ayında, yetişmiş tikanlı meyvəsini (pıtraq) sentyabr ayında, kökü isə oktyabrda yığılıb qurudulur və eyni qaydada spirtli məhlulu hazırlanır. 1x/qaşığı quru qarışıqdan 200ml suda vaxt odun üzərində 10 dəqiqə qaynadıb süzərək yeməkdən əvvəl 2 x/qaşığı gündə 3 dəfə içmək olar. Müalicə kursu 6 aydır. 2 həftəlik fasilədən sonra kursu yenidən davam etdirməli ki, vəzdəki düyünlər yox olub getsinlər.

Boğaz urunun müalicəsində, xüsusən də düyünlü zobda arı

cəsədlərindən hazırlanmış spirtli məhlul çox faydalıdır. Gündə 3 dəfə 1 x/qaşığı içilir ki, orqanizmdə bir çox problemləri həll edə biləcək dərman vasitəsi sayılır.

Qalxana bənzər vəzin müalicəsində təbiblər söyüd yarpaqlarını da çox tövsiyə etmişlər. Belə ki, qazançanın ortasına qədər yarpaq töküb qalan hissəyə su əlavə edilir, vəm odun üzərində suyun $\frac{3}{4}$ hissəsi buxarlanana qədər qaynadılır ki, geridə palıdı rəngli, qaymağa bənzər məhlul qalır. Həmin məhlulu gündə iki dəfə, mümkün olmasa axşamdan səhərə qədər xaricdən boğaza çəkib yüngülcə bağlayaraq saxlamaq məsləhətdir ki, faydası çoxdur.

Təbiblər buyurur ki, hələ bərkiməmiş və yetişməmiş qozu xırda doğrayıb bir litirlik şüşə qaba dolduraraq üzərinə spirt əlavə etmək və 2 ay qaranlıqda saxlamaq (arabir çalxalamaq) və süzüb gündə 3 dəfə 1x/qaşığı içmək boğaz uru üçün çox faydalıdır, vəzin fəaliyyətini tənzimləyir, böyüməsinin qarşısını alır, böyümüş vəzi öz normal vəziyyətinə qaytarır. Bəzi təbiblərin fikrincə yetişməmiş qozu ət məşinından keçirib öz çəkisində balla qarışdıraraq 1 ay qaranlıqda saxlamaq və gündə 2 dəfə 1 x/qaşığı 30 gün müddətində qəbul etmək, sonra 10 gün fasilə verib yenidən başlamaqla 3 kurs (yəni 90 gün) bu dərmanı qəbul etmək xəstəliyin sağlmasına zəmin yaradar.

Zobun müalicəsində qırmızı yemişənin çiçəkləri də çox faydalıdır. Belə ki, 10qr çiçək 100qr 70%-li spirtə 7 gün saxlanır, süzülərək gündə 3 dəfə 15-30 damcı arası yeməkdən əvvəl içilir.

Boğaz uru olanlar vərəmumun spirtli məhlulundan gündə 3 dəfə 20-25 damcı südə qataraq içsinlər. 30 gün müddətində, fasilə verib yenidən başlamaq olar.

Qalxana bənzər vəzin problemini cərrahi yolla həll etmək qərardırsa bu bir çox hallarda vəzin kəsilib atılması ilə nəticələnir, və əslində sağalma deyilən bir şey olmur, insan sadəcə orqanlarından birini, özü də çox önəmlisini itirmiş olur. Odur ki, əgər cərrahi əməliyyat gərəkirsə, bu əməliyyatı Allahın cərrahları adlandırılmış gözəl varlıqlara - zəlilərə etibar etmək daha məsləhətdir. Onlar kəsib atmazlar, sağaldarlar!. Bunun üçün vəzin üzərinə beş ədədə qədər zəli düzüb, beş günlük fasilə ilə 10 müalicə kursu keçirmək çox faydalı və məsləhətlidir.

Təbiblər zob xəstələrinə tövsiyə edirlər ki, hərəindən 1x/qasığı olmaqla nanə, pişik otu, damotu, yemişən çiçəyi qarışığından 1x/qasığı 1 stəkan qaynar suda 30 dəqiqə dəmləyib süzərək gündə 2 dəfə yeməkdən əvvəl yarım stəkan içsinlər. Zobla birgə resept əsəbləri, yuxusuzluğu, ürək döyüntüsünü də aradan aparır.

Qalxana bənzər vəzin hədsiz artıq fəaliyyəti (qiperfunksiya) zamanı gün ərzində 100-150qr qırmızı pazı yemək çox faydalıdır.

Kərəvəzin kökünü rəndədən keçirib zeytun yağı ilə qataraq salat kimi gündəlik istifadə etmək və yaxud da kərəvəzin yarpaqlarını əzərək yaxı kimi vəzin üzərinə bağlayıb 2-3 gündən bir təzələmək çox fayda verir. Bu baxımdan soya unu da faydalıdır, onu da yaxı kimi vəzin üzərinə yaxıb bağlamaq gərəkdir.

Toksik zobun müalicəsində 20qr lüt biyan kökü və boyaq otu kökü birlikdə qaynadılıb səhərlər 1 stəkan içilsin və eyni vaxtda gündə 3 dəfə yarım stəkan itburnu meyvəsinin dəmləməsi içilsə faydası daha çox olar.

Bu xəstəliyin fəsadlarından olan ürək döyüntüsü, həyəcan, yuxu pozulması müşahidə olunarsa, gündə 3 dəfə 30 damcı yemişən meyvəsinin spirtli məhlulundan içmək tövsiyə olunur. Bu baxımdan pişik otu kökü və kökümsovunun doğranmışından 2 x/q aşığı götürüb 3 stəkan qaynar suda 10-15 dəqiqə qaynadaraq gündə 3 dəfə yarım stəkan içmək də çox məsləhətdir. Qalxana bənzər vəzin problemlərini yaşayan şəxslərə məsləhətdir ki, balıq, inək südü, tut, alça, soğan, sarımsaq, zərdə, kələm, qarğıdalı kimi nemətlərdən daha çox istifadə etsinlər.

Zob xəstəliyinin rus təbabətində çox maraqlı və faydalı bir müalicəsi də qeydə alınmışdır. Rus təbibləri bu xəstəliyi bal arılarının sancması ilə çox müvəffəqiyyətlə sağaldırlar. Unutmayaq ki, bal arılarının haqqında Müqəddəs Quranımızda ayrıca surə vardır.

Təbiblər buyururlar ki, əvvəlinci gün vəzi bir arıya sancdırmaq, səhəri iki, sonra üç, dördüncü gün dörd arıya sancdırmaq və dörd arı hesabıyla davam etdirməklə ümumilikdə 68 dəfə qalxana bənzər vəz arıya vurdurulur. Müalicə kursu ildə iki dəfə keçirilir və təcrübələrə görə çox faydası vardır.

Gördüyümüz kimi zob xəstəliyini uzaqlara getmədən, yad ellərdə dərman axtarmadan elə öz ətrafımızda mövcud olan nemətlərlə müalicə etmək mümkündür.

ŞƏKƏRLİ DİABET

Əvvəlki bölümlərdə və endokrin sistemin, yəni daxili sekresiya vəzləri sisteminin müasir dövrümüzdə xalq təbabəti yolu ilə xəstiliklərinə təsir etmə yollarını aradıq. Ümumiyyətlə endokrinologiyada və bədənin ən təhlükəli bəllələrindən söhbət açası olsa, bu zaman mütləq birinci yerdə şəkər xəstəliyini - şəkərli diabeti yazmalıyıq. Bu xəstəlik sanki yoluxucu bir şəkildə günbəgün artıb əhatə dairəsini genişləndirir. Əvvəllər daha çox yaşlılara aid olan diabet xəstəliyi bu gün artıq yeniyetmə-gənc nəsilin arasında da çoxalmağa başlamışdır. Şəkər xəstəliyi mədə altı vəzin düzgün çalışmaması nəticəsində özünü birüzə və həlli mümkün olmayacaq həddə daim diqqət tələb edən xəstəlikdir. Biləsiniz ki, mədə altı vəz insulin hormonu hasil edir və bu hormon qanın tərkibində şəkərin miqdarına nəzarət edir, yəni şəkərin orqanizmdə parçalanmasını, orqanizm tərəfindən mənimsənilməsini təmin edir. Yəni bu hormon orqanizmdə maddələr mübadiləsinə nəzarət edən hormondur.

Mədəaltı vəzin fəaliyyəti pozulduqda, insulin hormonunun çatışmamazlığı, bəzən isə miqdarının qanda artıq olması müşahidə olunur. Bu isə hər iki halda orqanizm üçün fəsad törədir. Orqanizmdə bütün maddələr mübadiləsi pozulur. Rəsmi tibdə bu xəstəliyin standart müalicə metodları, daha doğrusu orqanizmin müalicəsinə yönəldilmək əvəzinə, onda tarazlıq yaratmaq namidə metodlara baş vurur. Bunun üçün bir çox kimyəvi dərmanlardan istifadə olunur. Bu isə nəticə etibarı ilə orqanizmin tədricən sıradan çıxmasına – görmə qabiliyyətinin hədsiz zəifləməsinə, qan-damar sisteminin, qara ciyərin sıradan çıxmasına yol açır.

Tibb elminin və farmakologiyanın bu sahədə kifayət qədər nəaliyyətləri sınaqdan uğurla çıxmışdır. Bir də hər xəstəliyin təbii yolla müalicəsi vardır ki, onu da mən xalq təbabəti əsasında diqqətinizə yetirmək istəyirəm.

İstərdim dahi Fizulinin: -“...Bulunur gülzarda hər dərddə dəva...” bu kəlamları niyyətimizə giriş üçün bir vəsilə olsun.

Şəkəri qanın tərkibində azalda bilən və eyni vaxtda mədə altı vəzi müalicə edə bilən bir çox İlahi nemətlər vardır. Məsələn: palıdın yetişmiş qozalarını payızda yığıb qurudaraq toz halına salmaq və gündə 3 dəfə 1x/

qaşığı qəbul etmək məsləhətdir.

Bu baxımdan sarımsaq da əvəzsiz nemətdir. Belə ki, 1 litr inək südünə əzilmiş bir baş sarımsağı əlavə edərək vam odun üzərində üçdə biri qalana qədər qaynadıb sonra süzərək gündə 1x/qaşığı qəbul etmək tövsiyə olunur.

Şəkər xəstələri üçün ən faydalılardan sayılan ilahi nemətlərdən biri də kəsnidir. Onun kökünü müntəzəm olaraq qaynadıb içmək şəkəri qanın tərkibində tənzimləməklə yanaşı, həm də görmə qabiliyyətini gücləndirir, qara ciyəri sağaldır, mədə altı vəzin özünü müalicə edir.

Müasir rus alimlərindən olan həkim və təbib Zamatayev buyurur ki, şəkər xəstəliyini müalicə etmək üçün qaragilə yarpaqlarını 1x/qaşığı 1 stəkan suda dəmləyib gündə 4-5 dəfə yarım stəkan içmək məsləhətdir. Bu gözlərin zəifləməsinin qarşısını da alır.

Meşə çiyələyinin imkan olduqsa onun təzə meyvəsindən gündə 4-6 x/qaşığı qəbul etmək və yaxud da quru meyvəsini, yarpaqlarını dəmləyərək gün ərzində 1 stəkan içmək lazımdır.

Şəkərin qanda miqdarını azaldan və vəzin fəaliyyətini tənzimləyən bitkilərdən biri də yulafdır. 100qr yulaf dənisi 3 stəkan suda dəmlənərək gündə 3-4 dəfə yarım stəkan qəbul edilir, qaraciyər üçün də çox faydalıdır.

Şəkər xəstələrinə təbiblər dəfnə yarpağını da çox tövsiyə edirlər. 10 ədəd yarpaq 3 stəkan qaynar suda 3 saat dəmlənir (termosda), gündə 3 dəfə yarım stəkan qəbul edilir.

Təbiblər buyurur ki, şəkər xəstəliyini müalicə etmək üçün hərəsindən 20qr olmaqla, qaragilə yarpağı, acı qovuş kökü, gicitikan yarpağı qarışdırılır, qarışıqdan 1x/qaşığı 1 stəkan qaynar suda dəmlənir və gündə 3 dəfə yarım stəkan qəbul edilir.

50qr qaragilə yarpağı, 20qr gicitikan yarpağı və 20 qr kəndəlaş yarpağı qarışdırılıb qarışıqdan 2 x/qaşığı 150 ml qaynar suda dəmlənir və bu miqdar gün ərzində içilir.

Yaxud da 25 qr qaragilə yarpağı, 25qr at pıtrağının kökü ilə qarışdırılır (150ml suda) gündə 3 dəfə 1x/qaşığı qəbul edilir.

Bu baxımdan 50qr qatırquyruğu otu, 50qr meşə çiyələyi yarpağı və 100qr qırxbuğum otu qarışığını 1 litr suda dəmləyib gündə 2 stəkan için.

Şəkər xəstələrinə məsləhətdir ki, lobyə qanağını qaynadıb (100qr bitki 1litr suda) gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl yarım stəkan için.

500qr əzilmiş soğanın 500qr 70% spirtdə alınmış cövhərini 20 gün

qaranlıqda saxlamaqla əldə olunur. Sonra süzülərək gündə 1x/qaşığı beş həftə müddətində qəbul olunur. 2 həftə fasilədən sonra müalicəni yenidən davam etdirmək məsləhətdir.

Qanda şəkərin miqdarını azaldan nemətlərdən biri zoğaldır, onun həm təzəsindən, həm qurudulmuşundan, həm də bəhməzindən istifadə etmək çox fayda verər inşallah.

Mədəaltı vəzin fəaliyyətini tənzimləmək və qanda şəkərin miqdarını azaltmaq üçün əzgil ağacının kökünü çıxarıb onun uc tellərini yığmaq, qurudub çay kimi dəmləmək və gündə 3 dəfə 1 stəkan 15-20 gün içmək tövsiyə olunur.

Balqabaq Qurani-Kərimdə adı çəkilmiş nemətlərdən biri kimi (Saffat surəsi, ayə: 146) şirəsindən şəkər xəstələrinə gündə 2 dəfə 1 stəkan veril-məsində fayda var.

Diabetli xəstələr qartof çiçəklərini yığıb qurutsunlar, çay kimi dəmləyib gündə iki dəfə bir stəkan içsinlər.

Qurudulmuş ağ tutu yedikdə qanın tərkibində şəkəri azaldır. Çayı tut qurusu ilə içmək də bu baxımdan çox faydalıdır.

Qoz arakəsmələrindən 100qr yığaraq 1 litr 70%-li spirtə 40 gün qaranlıqda saxladıqdan sonra süzmək, gündə 1 x/qaşığı (acqarına) qəbul etmək şəkər xəstəliyinin müalicəsində müvafiq vasitədir. Qoz arakəsmələrini bir stəkan doldurub üzərinə su əlavə edərək qazanda (su hamamı –eyni bankalarda kompot bişirən kimi) 1 saat qaynadaraq süzməli, gündə 3 dəfə 1 çay qaşığı qəbul etməli ki, həm şəkərin miqdarını qanın tərkibində azaldır, həm də mədəaltı vəzin özünü müalicə edir. Eyni məqsədlə iyun ayında yığılıb qurudulmuş qoz yarpaqlarından da istifadə etmək olar, xırdalanmış yarpaqlardan 1x/qaşığı götürüb 1 stəkan qaynar suda 2-3 dəqiqə qaynatmalı, 30 dəqiqə dəmdə saxlayıb süzərək gün ərzində hissə -hissə içmək faydalıdır.

Təbiblər buyururlar ki, lobya qanağını əvvəldə qeyd edildiyindən fərqli bir üsulla da hazırlayıb istifadə etmək olar. Belə ki, 10-15qr qanağı 1 litr suda vam odun üzərində suyun yarısı qalana qədər (4-5 saat) qaynatmaq, süzüb gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl yarım stəkan içmək məsləhətdir ki, faydası çox böyükdür.

Təbiblər tibbin əksinə olaraq şəkər xəstələrinin səhərlər ac qarına 1 çay qaşığı xalis bal qəbul etməyini tövsiyə edirlər. Bu ilahi neməti ümumi şirin olan şeylərin siyahısına salmağı qəbul etirlər.

Acı saydığımız acı bibərdə şəkərin miqdarı bir çox şirin saydığımız meyvələrdən daha çoxdur. Bu, şəkər xəstələri üçün faydalı sayılır.

Diabet xəstələrinə səhərlər ac qarına 30ml abqora içmək tövsiyə olunur. Borçalıda demək olar ki, bu nemət unudulmuşdur. Abqora yetişməmiş üzümün şirəsindən hazırlanan içkidir ki, bir çox faydaları məlumdur.

Təbiblər buyurmuşlar ki, 50qr təzə yığılmış gicitikən yarpağına yarım litr qaynar su töküb 2 saat dəmdə saxlayaraq süzüb gündə 3 dəfə yeməkdən əvvəl, 1 çay qaşığı qəbul etmək diabetin müalicəsində çox önəmlidir. Tez-tez gicitikən şorbası bişirib yemək də bu baxımdan faydalı hesab olunur.

Diabet xəstələri çəpişotunun 1x/qaşığı qurudulmuşundan götürüb 250ml qaynar suda 1-2 dəqiqə qaynadaraq süzmək və gündə 3 dəfə yeməkdən əvvəl yarım stəkan içmək məsləhətdir.

Təbiblər diabeti müalicə etmək üçün andız kökünün dəmləməsindən və ya spirtli məhlulundan istifadə etməyi çox tövsiyə edirlər. Maraqlıdır ki, bu bitkinin ad mənası rus dilində onun nə qədər önəmli bir bitki olmasını vurğulayır.

Şəkər xəstəliyinin müalicəsində mühüm rol oynayan bir neçə mürəkkəb tərkibli reseptlər də vardır. Bu reseptlərdəki dərman bitkiləri tək qanda şəkərin miqdarını azaltmaqda deyil, həm də daxili sekresiya vəzlərinin fəaliyyətini tənzimləməkdə, mərkəzi sinir sisteminin, mədə-bağırsaq sisteminin müalicəsində, qandakı artıq miqdada olan şəkərin və buna qarşı işlədilən kimyəvi dərmanların orqanizmdə törətdikləri fəsadların qarşısını almaqda çox mühüm və faydalı rol oynayır.

I.Resept: Qaragilə yarpağı, çəpişotu bitkisi, gicitikən yarpağının hərəsindən 25qr götürüb qarışdırmalı, qarışıqdan 1x/qaşığı 300ml qaynar suda 15 dəqiqə qaynatmalı, soyudaraq süzüb gündə 3-4 dəfə yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl 2 x/qaşığı içməli.

II.Resept: Qaragilə yarpağı 25qr, zəncir otu yarpağı 25qr, çəpiş otu bitkisi 20qr eyni əvvəlki kimi hazırlayıb gündə 3 dəfə yarım stəkan içməli.

III.Resept: Çəpiş otu yarpağı, lobyə qanağı, zəncir otu yarpağı, qaragilə yarpağı, gicitikən yarpağı hərəsindən 25 qr qarışdırıb qarışıqdan

1x/qasıǵı 1 stəkan qaynar suda 30 dəqiqə dəmdə saxlamalı, süzüb gündə 3 dəfə yeməkdən əvvəl 1 stəkan içməli.

IV.Resept: Böyük bağayarpağının, qaragilənin, gicitikənnin, zəncir otunun qurudulub xırdalanmış yarpaqlarından 20qr götürüb qarışdırmaqlı, qarışıqdan 1x/qasıǵı 1 stəkan qaynar suda 2-3 dəqiqə qaynadıb 15 dəqiqə dəmdə saxlamalı, süzüb gündə 3 dəfə yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl yarım stəkan içməli.

V.Resept: Əvəlik yarpaqları, qırxbuğumun yerüstü hissəsi, meşə çiyələyinin yer üstü hissəsi hərəsindən 20qr götürüb qarışdıraraq, qarışıqdan 1x/qasıǵı 1 stəkan qaynar suda 5 dəqiqə qaynatmalı, 15 dəqiqə dəmdə saxlayıb süzərək gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl 1x/qasıǵı içməli.

VI.Resept: Əvəlik yarpağı, qırxbuğumun yer üstü hissəsi, gicitikən yarpağı, quş əppəyinin yer üstü hissəsi qurudularaq xırdalanmış formada hərəsindən 20qr götürüb qarışdırıb V reseptdəki kimi hazırlayıb içməli.

VII.Resept: Qoz yarpağı, nanənin yer üstü hissəsi, qırxbuğumun yer üstü hissəsi, çəpiş otunun yer üstü hissəsinin hərəsindən 20qr qarışdırıb, 1x/qasıǵı 1 stəkan qaynar suda 5 dəqiqə qaynatmalı, 15 dəqiqə dəmdə saxlayıb süzərək gündə 3 dəfə yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl yarım stəkan içməli.

VIII.Resept: Zəncir otunun yer üstü hissəsi, kasnı yarpaqları, gicitikən yarpaqları, qoz yarpaqları, çəpiş otunun yer üstü hissəsinin qurudulub xırdalanmışının hərəsindən 20qr qarışdıraraq, qarışıqdan 1x/qasıǵı 400ml qaynar suda 5 dəqiqə qaynadıb 10 dəqiqə dəmdə saxlamalı, süzüb gündə 3 dəfə yeməkdən 20 dəqiqə əvvəl 3x/qasıǵı içməli.

IX.Resept: Zəncir otu 20qr, böyürtikən 20qr, nanə 15 qr, qara qarağat 15 qr yarpaqlarının qurudulmuşundan 1x/qasıǵı 1 stəkan qaynar suda 5 dəqiqə qaynatmalı, 1 saat dəmdə saxlamalı, süzüb gündə 3 dəfə yeməkdən əvvəl 2 x/qasıǵı qəbul etməli.

X.Resept: Qarğıdalı saçağı 10qr, solmaz çiçək çiçəyi 5qr, qaragilə

yarpağı 30qr, itburnu meyvəsi (xırdalanmış) 10qr qarışdırıb 1x/qasığı götürməli, 300ml qaynar suda 5 dəqiqə qaynatmalı, 1 saat dəmdə saxlayıb süzərək gündə 3 dəfə yeməkdən əvvəl 1/3 stəkan içməli.

XI.Resept: Damotu 10qr, meşə çiyələyi 15 qr, tut 20qr qurudulmuş yarpaqlarından qarışdırıb 1 x/qasığı 1 stəkan qaynar suda 5 dəqiqə qaynatmalı, 1 saat dəmdə saxlayıb gündə 3 dəfə 2 x/qasığı yeməkdən əvvəl qəbul etməli.

XII.Resept: Çöl qatırquyruğı 15qr, itburnu meyvəsi 15qr, dazı otu 10qr, çoban yastığı 10qr qarışdırılır, qarışıqdan 10qr götürmək kiçik emal qabda üzərinə 2 stəkan qaynar su töküüb içərisinə su tökülmüş bir qədər böyük qabda 15 dəqiqə vaxt odun üzərində qaynatmalı, oddan düşürüb 45 dəqiqə dəmdə saxlamalı. Süzüb gündə 3 dəfə yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl 1/3 stəkan içməli 1 ay müddəti davamlı içdikdən sonra 2 həftədən sonra kursu təkrar etməli. Bu qarışıq qanda şəkərin miqdarını azaldır, mədə altı vəzin fəaliyyətini tənzimləyir.

Qanda şəkərin miqdarını azaltmaq məqsədi ilə 5 ədəd muşmola (yapon əzqili) 2 litr suda 5-10 dəqiqə qaynadılıb gün ərzində içilir.

Zeytun yarpağı ilə kəkotu qarışığı çay kimi dəmlənib gündə 3 stəkan içilərsə, şəkər xəstələri üçün çox müalicəvi bir dərman olar. Bu çayı içməyə başlarkən ilk günlərdə şəkərin miqdarı bir qədər yüksəlsə, önəm verilməməli, dərmanı içməyə davam etməli.

Qanın tərkibində şəkəri azaltmaq üçün 300qr cəfəri, 300qr sarımsaq, 1 kq tumları çıxardılmış limonu ət məşinindən keçirib 2 həftə saxlayın (şüşədə), sonra süzərək gündə 3 dəfə yeməkdən əvvəl 1 çay qaşığı için.

Kasni şəkərli diabetin müalicəsində çox önəmli bir yer tutur. Onun çiçəklərini və yarpaqlarını dəmləyib gündə 2 stəkan içmək, kökünü qaynadararaq gündəlik içməli.

Şərq təbibləri şəkərli diabet xəstələrinə tez-tez həcamət etməyi (dəridəki kapilyarların xüsusi nöqtələrindən qan aldırmağı), xüsusi yerlərə sülük (zəli) qoydurmağı çox tövsiyə etmişlər. Hətta, təkcə bu iki vasitə ilə xəstəliyin aradan qaldırılmasını qeyd edəblər. Tövsiyə olunur ki, xəstələr bütün yağlı yeməklərə darçın səpsinlər, bununla da yağlı yeməklərin törədə biləcəyi fəsadların qarşısını alsınlar.

Əziz oxucu! İnanıram ki, sizin xidmətinizə çatdıra bildiyim məlumatlar sizlərə şəfa tapmaqda bir vasitə olar, siz də dualarınızı əsirgəməzsiz.

Allah yeri -göyü, aləmləri insan üçün yaratdı. Allah insanı möhtəşəm yaratdı, yer üzündə hər şeyi onun ixtiyarına verdi. Bəs nədən insan xəstəliklər önündə bu qədər zəif düşdü, aciz oldu? Həyatını davam etdirmək üçün yanında qutu-qutu dərmanlar gəzdirəsi oldu. Məncə insan öz dəyərini unutdu, öz qabiliyyətini unutdu, nədən və nə üçün yaradıldığını unutdu. Unutdu ki, dərdi verən, dərmanı da verməkdə böyük lütf sahibidir. Unutdu ki, Allah onu o qədər də zəif, tabletkalardan asılı qalacaq qədər aciz bir məxluq yaratmamışdır. Unutdu ki, insan təbiətin ağası, düşməni deyil, ayrılmaz bir hissəsidir. Bu təbiətdə ona lazım olan, dərdlərinə çarə olan yüzlərlə dərman mövcuddur.

Tanrının dərman deposunda seçim üçün, hər kəs münasib olanı seçib götürə bilər. Saxlama müddətinin keçmə təhlükəsi yoxdur, çünki buradakı dərmanların üzəri silinib yenidən yazılmır, apteklərdə olduğu kimi burada bahalı adı ilə ucuz, zişansız adı ilə zişanlı mal satılmır.

QULAQ AĞRILARI XƏSTƏLİKLƏRİ

Allah yaratdığı hər bir varlığı, gözəl görünməyən hüceyrədən, ucubağı görünməyən böyük kainata qədər, hər birini qələmilə mükəmməl cizmişdir. İnsanın anatomik quruluşu dəqiq və qüsursuz bir ölçüdür. İnsanın bir canlı varlıq kimi, xarici quruluşu çox dəqiq, optimal və işə yarar bir şəkildədir. Anatomiya və fiziologiya elmlərini öyrənənlər bunu çox yaxşı bilirlər.

Təkcə kəllə sümüyünün quruluşu - 23 sümükdən ibarət kəllə çanağı - bütün sümük hissələri (alt çənədən başqa) bir-birinə elə tikilmişdir ki, tibb mütəxəssisləri hələ də heyranlığını saxlaya bilmirlər. Kəllə sümüyünün daxili nə qədər mürəkkəb və incədirsə xarici görünüşü də riyazi baxımdan dəqiq proporsional hissələrdən ibarətdir. Saçlar, qaşlar, gözlər, alın, qulaqlar hər birinin dəqiq yerləri, yerlərin bir-birinə olan riyazi nisbəti, doğrudanmı təkamül nəticəsində “təbiət” bu qədər incəlikləri düşünüb hesablamışdır?

Yoxsa “insan” adlı bu əsərin üstündə tükənməz elmə və məharətə sahib bir alimin, rəssamın işlədiyini düşünürsünüz?

Adicə qulaqların quruluşuna diqqət yetirin. Onun hər xırda damarı, hər əyrisi, hər cizgisi və cıgırı elmdir, hikmətdir. Səs dalğalarını tutmaq üçün nə mükəmməl bir cihazdır qulaqlar. Tək budurmu qulaqların hikməti, bəs bilirdinizmi qulaqların iç tərəfində insan orqanlarının xəritəsi yerləşir, və hər nöqtə bir orqana təsir göstərə bilər, bəlkə ona görə ki, qulaq xarici quruluşca embriona oxşayır. Qulaq daxili quruluşuna görə, mükəmməl və mürəkkəb yaradılmış orqandır. Anatomiya kitabında onun daxili quruluşuna baxın. Maraqlıdır ki qulaq səs qəbuletmə orqanı olmaqla bərabər həm də müvazimət orqanıdır. O, insanı ayaq üstə tarazlıqda saxlayan orqandır. Bəli, bu orqanın anatomik quruluşu və fiziologiyası haqqda söhbət ayrıca bir kitab olar. Odu ki, biz ancaq bu mükəmməl cihaz aparatının - qulağın nasazlığından söhbət açacağıq.

Təbiblər buyurmuşlar ki, qulaq ağrısında yulğun ağacının toxumlarını yığıb qaynatmaq və qulağı onun buxarına vermək gərəkdir.

Qulaq ağrısını sakitləşdirmək üçün soğanın şirəsini sıxıb qulağa damızdırmaq gərəkdir, ağ soğan daha da faydalıdır. Sirli elmlərdən agah

olan məşhur Vanqa buyurur ki, soğanın ortasını çıxarıb yerinə çörək otu toxumu töküüb sobada bişirin, sonra onu sıxıb şirəsini qulağa damızdırın. Vanqa bitkilərin səslərini eşitdiyini və başa düşdüyünü iddia edən insanlardan biri olmuşdur.

Ağrıyan qulağa 2-3 damcı qızıl gül yağı damızdırmaq çox faydalıdır. Qulaqdan irinli çirk gələrsə, ona əridilmiş kərə yağını ilıq halda 2-3 damcı gündə 2 dəfə damızdırmaq məsləhət görülür.

Qulaq ağrısını və şişini müalicə etmək üçün soğan və ağ turpu birlikdə əzib qaynatdıqdan sonra, alınan məhlulu bir neçə gün tənzifə yaxıb pilə kimi qulağın daxilinə qoymaq və qulağı yun şalla üstündən bağlamaq tövsiyə olunur.

Narahatedici qulaq ağrılarındakı qulağa bir neçə damcı camış südü damızdırın.

Uzun sürən qulaq ağrılarındakı 50ml sirkəyə bir xörək qaşığı bal qatıb və bir x/qaşığı kərə yağı qatıb məlhəm hazırlamaq, tənzifə yaxıb bir neçə gün qulağa (pilə şəklində) qoymaq məsləhətdir.

Xroniki qulaq ağrılarındakı 15qr inək ödəni eyni miqdarda şirin nar şirəsi ilə qatıb bir neçə gün qulağa damızdırmaq məsləhətdir.

Qulaqdan çox çirk gələrsə, qoyun ödəni 50ml sirkəyə qatıb azacıq qaynatmalı, soyudub bir neçə gün 3-4 damcı qulağa damızdırın.

Qulaq şişləri üçün 1x/qaşığı üzərlik toxumunu 100ml suda qaynadıb bir neçə gün gündə 2 dəfə 4-5 damcı qulağa damızdırın.

Qulaq ağrılarını sakitləşdirmək üçün narı sıxaraq şirəsini çıxarıb yerinə gül yağı doldurmaq və onu bir qədər qızdırmaq (elektrik və ya qaz sobasında) gərkdir. Həmin yağı süzüb ilıq vəziyyətdə gündə 2 dəfə 3-4 damcı qulağa damızdırmaq lazımdır.

Turş narın şirəsini qaynatdıqdan sonra eyni miqdarda bal qarışdırıb, qarışıqdan 2-3 damcı gündə 2 dəfə qulağa damızdırmaq çox faydalıdır və tez bir zamanda ağrıyı aradan qaldırır.

Təbiblər buyururlar ki, qulaqdan çirkli maye axarsa, nar şirəsini mis qazançada 1/3 hissəsi buxarlanana qədər qaynadıb qalan hissədən ilıq halda qulağa gündə 2 dəfə bir neçə gün 2-3 damcı tökmək məsləhətdir.

Bu məqsədlə balqabaq tumlarının yağı da çox tövsiyə olunan maddədir. O, gündə 2-3 dəfə 2-3 damcı qulağa tökülür.

Balqabaq tumlarının yağını almaq üçün 100qr təmizlənmiş tumun üzərinə çıxana qədər (şüşə qabda) hər hansı bir bitki yağı, və ya zeytun yağı əlavə edin. 20 gün günəş altında və ya isti bir yerdə saxlayıb süzün

və qulağa damızdırın.

Qulaq ağrılarını müalicə etmək üçün 1x/qaşığı reyhan toxumunu 50qr kərə yağında qaynadıb süzərək gündə 2 dəfə 2-3 damcı qulağa damızdırmaq məsləhətdir.

Qulaq ağrısını 2-3 damcı kafur yağı tökməklə sakitləşdirmək olar.

Çobanyastığı və yaxud qara çörək otu yağları isə qulaq ağrısını sakitləşdirməklə yanaşı, həm də iltihabın qarşısını almaqda çox faydalı sayılır. Onu gündə 2 dəfə 2-3 damcı hansından olsa istifadə etmək fayda verir.

Nuru ilə dünya tibbini işıqlandıran Əbu Əli ibn Sina buyurur ki, zeytun yarpaqlarının şirəsi qulaq ağrısının ən yaxşı dərmanıdır və qulaqda olan iltihabı müalicə edər. Gündə 2 dəfə 4-5 damcı qulağa damızdırmaq məsləhətdir.

İslam peyğəmbəri Həzrəti Məhəmməd (s) hədis edir ki, sədəfotu qulaq ağrısı üçün çox faydalıdır.

Qoz yağı qulaq iltihabında gözəl nəticə verir. Bu yağı gündə 2 dəfə 2-3 damcı qulağa tökmək məsləhətdir.

Qulaq ağrısını və iltihabını vərəmum spirtli məhlulu çox asanlıqla sağaldır. Gündə 2 dəfə 3-4 damcı qulağa tömək məsləhətdir. Bu məqsədlə orta qulaq iltihabında 10ml vərəmum spirtli məhluluna 40ml zeytun yağı əlavə edərək tənzip pilə ilə gündə 1 dəfə 10-15 gün qulağa qoymaq lazımdır. Yaxud da 10ml vərəmum spirtli məhluluna 10qr bal qatıb gündə 2 dəfə 2-3 damcı qulağa tökmək çox fayda verir inşallah.

Qulaqda ağrı, şiş, iltihab olarsa, xüsusən də orta qulaq iltihabında (otit) gülümbahar çiçəklərinin spirtli məhlulundan gündə 3-4 dəfə 5 damcı tökmək gərəkdir.

Soyuq dəymədən olan qulaq ağrılarını sağaltmaq üçün sarımsaq şirəsini eyni miqdarda zeytun yağında qaynadıb, ilıq halda qulağa damızdırmaq məsləhət görülmüşdür təbiblər tərəfindən. Eyni məqsədlə sarımsaq şirəsini badam yağında və ya çobanyastığı yağında da qaynadıb istifadə etmək olar.

Qulaq ağrısını kəsmək üçün, xüsusən də körpə uşaqlarda, ana südündən və yaxud da yumurta sarısından istifadə etmək məsləhətdir ki, gündə 1-2 dəfə 2 damcı kifayətdir.

Çuğundur şirəsi, sədəfotu şirəsi və gül yağı qarışığı şirəsi çıxarılmış narın içərisində qızdırılaraq, ilıq halda qulağa damızdırılırsa, qulaq ağrısı və iltihabı üçün çox faydalı olar.

Bağayarpağını əzib şirəsini bir neçə damcı qulağa tökmək qulaq ağrısını kəsər.

Turpu duzla ovub şirəsini qulağa tökmək də çox faydalıdır.

30qr qaz piyi 10qr toyuq piyi ilə qarışdırılıb qulaq iltihabı zamanı qulaqdakı güyültüyə qarşı yaxılıb pilə kimi qulağa qoyun.

Qulaqda uğultu olarsa, gənəgərçək yağı və şaftalı tumlarının yağı isidilərək gündə 2 dəfə 2-3 damcı qulağa tökülməli.

Bu yağları ev şəraitində balqabaq tumlarının yağını alan kimi hazırlamaq olar. (Əvvəldə alınma qaydasını qeyd etmişdim və ya apteklərdən hazır şəkildə almaq olar).

Qulaq uğultusuna qarşı acı badam yağını gündə 2 dəfə 2-3 damcı qulağa tökülür. Xardalı quru əncirlə birlikdə döyüb pilə şəklində qulağa qoymaq da çox tövsiyə olunur.

Qulaqda cingilti və ağır üşitmə olarsa, sirkəni qızdırılmış tavaya töküb qulağı bir həftə onun buğuna vermək gərəkdir.

Möhtərəm oxucu, Adəm övladının var oluşu dini mənbələrdə yeddi min il, elmi-tarixi mənbələrdə isə bəzən milyonu ötən bir rəqəmlə göstərilir. Dini və müasir elmi dairələrin nəzəriyyələrinə görə, yer üzündə indiyə qədər Allahın yaratdığı şüurlu və danışan 6 məxluq yaşamışdır. Onlar yer üzündə bir-birilərini əvəz etmişlər. Sonuncusu bizik - Adəm övladları. İstər tariximiz 7 min il olsun, istər 7 milyon il.

Mənim demək istədiyim odur ki, tarixi faktlara əsasən apteklər şərq aləmində təqribən 1200-1300 il əvvəl açılmağa başlamışdır. Və məlum məsələdir ki, həmin vaxtlarda kimyəvi dərmanlar deyil, təbii dərmanlar hazırlanırdı. Kimyəvi və sintetik dərmanlar bizim həyatımıza 120-150 il bundan əvvəl daxil olmağa başladı. Nə üçün insan övladı min illərdi bəşəri müvəffəqiyyətlə sağalda bilən təbii dərmanları dəyərsiz adlandırıb son illərdə bir nəslin belə təcrübəsindən keçməmiş kimyəvi dərmanlara bu qədər dəyər verir?

Zənnimcə, dünya dərman tacirlərinin oyununa gəlmişik. Axı Adəmdən (ə) üzü bəri 124 min Allah Elçisi, peyğəmbər ismində hidayətədicilər müəllimlər yaşamışdır. İlahi elmin daşıyıcıları olan bu Dühalar sizcə kimya elmindən xəbərsizmi idilər! Nədən insanlar üçün xeyirli olanı halal, ziyanlı olanı haram kimi tanıdırıdılar?!

GÖZ XƏSTƏLİKLƏRİ

Xaliq bir məxluq olaraq yaratdığı İnsanı mükəmməl və çox cəhətli fəaliyyətilə də yararlı yaratmışdır. Öncə də qeyd etdik ki, insan oğlunun anatomik quruluşuna nəzər saldıqda görürük ki, orada düzəliş verməyə ehtiyac olan bir orqan yoxdur.

Məsələn bəzi quşlarda və ya heyvanlarda bir bədən üzvlərinə rast gəlirik, amma Allah insanın bədən quruluşunda hər şeyi öz yerində və gözəl şəkildə cizmişdir. Onu daha bənzərsiz edən onun gözləridir. Hər kəs razılaşar ki, Allahın insan oğluna bəxş etdiyi bədənə ən qiymətli üzvü bir cüt gözdür.

Gözlərin dəyəri insan oğlu üçün çox böyükdür, axı onlar maddi aləmə açılan beş qapıdan biridir və ən önəmlisidir. Çünki maddi aləmdən əldə edilən məlumatların 90%-i gözlərin payına düşür. Gözlər çox mürəkkəb optik bir sistemdir, və onların quruluşu haqqında uzun-uzadı danışmaq olar. Başqa orqanlardan fərqli olaraq ana bətnində formalaşmış gözlər uşaqların 4 yaşına qədər böyüyür və ömürün sonuna qədər həmin ölçüdə qalır. Gözlər tək optik sistem deyil, həm də insanın daxili aləminin güzgüsüdür, kədərinin, sevincinin tərəzisi və göstəricisidir.

İnsanın keçdiyi həyat yolunda rast gəldiyi tufanların, acıların haqqında yazılmış bir kitabdır,- gözlər. Oxumağı bacaranlar nələr oxuyur gözlərdə, nə qədər məlumatlar əldə edir bu kitabdan. Təbib-filosoflar gözlərdə insanın keçmişini və gələcəyini görə bilir və buyururlar ki, gözlərdə həm də insanın daxili orqanlarının xəritəsi yerləşir. Təbib-loğmanlar, gözlərin düşünə biləcəyini, dərk edə biləcəyini söyləyirlər. Müqəddəs Quranın da işarə etdiyi bu fakt son illər elm aləmində də təstiqlənmişdir ki, gözlərin özlərinə aid beyinciyi varmış. İlk məlumat orada araşdırılıb sonra əsas beyin yarım kürələrinə ötürülür.

Bir bədən üzvü kimi çox dəyərli və önəmli, bir hikmət çeşməsi kimi sirli-sehirlidir, gözlər! Şeyx Nizami Gəncəvinin dili ilə desək: Tacın bir cüt gövhəridir, gözlər!. Odur ki, təbiblər gözlərin qorunmasına və müalicəsinə böyük əhəmiyyət vermişlər.

Allahın rəsulu Həzrəti Məhəmməd (s) buyurmuşdur: "Dişlərini-zimisvakla təmizləyin, bu gözün nurunu artırır". Misvak eyni adlı ağacın kök çubuqlarından kəsilir. Ucu əzildikdə fırça şəklinə düşür. Dişləri onunla fırçalamaq ağızın selikli qişasının xəstəliklərində, damaq və diş dibi ətinin sağlamlaşmasında, dişlərin ağ və parlaq görünməsində çox faydalıdır.

Geydiyimiz ayaqqabıların belə, gözlərimizə mənfi ya müsbət təsiri vardır. Əhli-Beytin davamçısı, imam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: "Qara ayaqqabı geymək göz üçün zərərli, sarı ayaqqabı isə gözləri işıqlandırır".

Təbiblər buyurmuşlar ki, zirinci dəmləyib gündəlik içmək və ya xörəklərdə onun meyvəsini işlətmək gözlər üçün çox faydalıdır.

Gözləri gücləndirmək üçün böyürtkən meyvəsini tövsiyə edirlər, bizlərdə adı moruq kimi tanınır. Onu təzə halda yemək, kompot və mürəbbəsindən istifadə etmək məsləhətdir.

Qurani-Kərimdə ehtiramla yad edilən üzüm də əvəzsiz nemətdir, çünki onun tərkibində çoxlu miqdarda "A" vitamini vardır.

Göz zəifliyini müalicə etmək üçün gündəlik Allahın bizə şəfa kimi təqdim etdiyi baldan şərbət düzəldib içmək, əzilmiş üzərlik toxumu və baldan düzəldilmiş məcundan gündə 3 dəfə 1 qaşığı yemək çox faydalı sayılır.

Bu baxımdan gündəlik bir miqdar çiy kələm yemək, 10 ədəd mixəyi 1 stəkan qaynar suda 10 dəqiqə qaynadıb gündə 1 stəkan içmək, 1 çay qaşığı razyananı 1 stəkan suda qaynadıb, onun suyu ilə gözləri yumaq, axşamlar yatmadan əvvəl 1 çay qaşığı qarabaşağı 1 stəkan suda qaynadıb suyunu içmək təbiblər tərəfindən tövsiyə olunur ki, göz zəifliyinin qarşısını almaqda gözəl vasitədir.

Ustadlar ustadı İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: "Xurma yemək gözün görmə qabiliyyətini artırır". Xurma çəyirdəyini eyni kofe kimi qovurub üyüdərək dəmləyib içmək beyin üçün çox faydalı olduğu kimi görmə qabiliyyətini də artırır.

İslam Peyğəmbəri (s) buyurur: "Soğan yemək gözün nurunu artırır".

Bu məqsədlə tez-tez nar şirəsi içmək də çox faydalıdır, göz zəifləməsinin qarşısını alır.

Göz zəifliyində üzərlik toxumlarından 1 çay qaşığı 1 stəkan qaynar suda dəmləyib gündə 2 dəfə yarım stəkan içmək lazımdır.

“Tibbus Sadiq” kitabının müəllifi İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: “Əşyaları çox uzaqdan görən şəxslərin dərmanı əzəvay şirəsi, qurudulmuş kasnı kökü və kafurun qarışığını gözlərə sürmə kimi sürtməkdir... Kasnı kökünün şirəsinə bir az nabat qatıb içmək gözlərin tez yorulmasının qarşısını alır”.

Russiyanın müasir tibb və təbabət alimləri kasnı şirəsinin gözün optika sisteminə çox müsbət təsir göstərdiyini qeyd edirlər. Kasnı şirəsi, cəfəri, kərəviz şirəsi ilə qatılıb gündə 3 dəfə 1x/qaşığı qəbl edildikdə, gözün sinir sistemini və əzələ sistemini rahatladır, onu qidalandırır, gözün görmə qüsurlarını aradan aparır.

Russiyada qeydə alınmış faktdır ki, tibbin imtina etdiyi kor olmuş qadın 3 il müddətində gündəlik kasnı, cəfəri, kərəviz və zəncir otu köklərinin şirəsini qatıb içməklə görmə qabiliyyətini tam geri qaytarmışdır. Görmə qabiliyyəti zəif olanlar üçün bu qarışıqdan 2-3 ay müddətində qəbul etmək yetərlidir.

Hə.Məhəmməd (s) buyurur: “Heyva yeyin və onu bir birinizə hədiyyə edin, o gözü nurlandırır, gözün görmə qabiliyyətini artırır... Mərzə çox yaxşı bitkidir, onun suyu göz dərmanıdır”.

İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: “Gözləri gücləndirmək üçün balıq əti əvəzsiz dərmandır.”

İmam Cəfər Sadiqin atası İmam Baqir (ə) isə belə buyurur: “Ət yemək gözlərin görmə qabiliyyətini artırır”.

Gözlərində zəiflik olanlar dünyanın gözəlliyini görmək istə-yərsə, o zaman təbabət elminə də əməl etməkdə ərinməzlər.

Təbiblər buyurmuşlar ki, yemək arası 1x/qaşığı zirə qəbul etməklə görmə qabiliyyətini artırmaqda faydalıdır.

Ceviz (müsk cevizi) toz edilərək balla qarışdırılıb gündə 3 dəfə 1x/qaşığı yeyilərsə gözün görmə qabiliyyətini gücləndirir.

Qurani-Kərimdə adına and içilən zeytunun yağı sürmə kimi gözlərə sürtüldükdə, gözlərin görmə qabiliyyətini gücləndirir.

Bibəriyi dəmlənib suyu ilə gözlər yuyularsa, görmə qabiliyyəti güclənər.

Məsumlardan hədislər var ki, yeməkdən sonra əlləri yuyub gözlərə çəkmək, dəstamaz alan zaman dəstamaz suyunu gözlərə çəkmək, Quran ayələrinə baxmaq və onları oxumaq gözləri işıqlı edər, görmə qabiliyyətini artırar.

Təbiblər buyurmuşlar ki, hətta toyuq korluğu (gecə görməmək) xəstəliyini belə müalicə edib sağaltmaq olar, yetər ki, təbibin dediyinə əməl olunsun və Allahdan ümid kəsilməsin. Bu məqsəd üçün gündə bir dəfə razyana qaynadılmış suyu dayaz bir qaba töküb gözləri onun içində uzun bir müddət açıb-yummaq vacibdir.

Göz ağrıları zamanı təzə sağılmış süd və yumurta ağını eyni çəkiddə qataraq gündə 3 dəfə hər dəfə də 2 damcı xəstə gözə damızdırsaz, şəfa tapar.

Loğmanlar loğmanı Əbu Əli ibn Sina buyurur: "Gözləriniz ağrıda tez-tez gül suyu ilə yuyun və yaxud da gözünüzdə süd damızdırın, bu baxımdan ana südü daha faydalıdır. Süd həm də göz qapaqlarının iltihabı zamanı çox münasib bir dərmandır.

Gözü ağrıyan şəxslər bir az sumağı gül suyu ilə birlikdə əzib gözlərinə çəksələr, ağrını aradan aparar və gözləri müalicə edər.

Peyğəmbər (s) öz dünya və axirət qardaşı Əmirəlmöminin Əliyə (ə) buyurur: "Gözlərin ağrıda qırmızı çuğundur ye. Qırmızı çuğundur göz xəstəliklərinin dərmanıdır". Peyğəmbər (s) başqa bir tövsiyəsində deyir: "Köbələk cənnət bitkisidir, onun suyu göz ağrıların dərmanıdır."

Kərəviz kökünün şirəsi ilə bənövşə şirəsi qarışdırılıb gözlərə sürtülərsə, (sürmə kimi) gözün ağrısını aradan aparır.

Hədislərdə vardır ki, bütün elmləri və sirləri qəlbində cəm etmiş imamlar atası Əli (ə) gözü ağrıyan bir nəfərə yuxu aləmində belə buyurur: "İnnabı üyüdüb sürmə kimi gözlərinizə sürün". Ayıldıqdan sonra buna əməl edən şəxs Allahın izniylə şəfa tapır və bu dərman bu gün də təbiblər tərəfindən tövsiyə olunur.

Müasir dövrümüzdə həm tibdə, həm təbabətdə əzvay şirəsindən bir çox xəstəliklərdə, o cümlədən, göz xəstəliklərində, xüsusən də konyuktivtdə, görmə sinirinin atrofiyasında, gözün şüşə cisminin bulanmasında, traxomada müvəffəqiyyətlə istifadə olunur.

Ustad İmam Cəfər Sadiq (ə) buyurur: "Göz xəstəliyi olanlar bənövşə

yağından istifadə etsinlər, bənövşə yağı gözə çox xeyirdir.”

Soyuqdan və küləkdən ağrıyan gözlərə bir neçə dəfə bal çəkilərsə, həm gözlərin qızartısını, həm şişini, həm də iltihabını sağaldar, göz ağrısını aradan aparar.

Göz qapaqlarının titrəməsi hallarında 10qr zirə 150qr fındıqla birlikdə əzilib qarışdırılaraq yeyilərsə, gündə 2 dəfə 1x/qasığı 8-10 gün mübət nəticə verir.

Bu baxımdan 5qr zəfəran və 20qr ana südü tapılmazsa, eşşək südü qarışdırılıb məlhəm kimi gözlərin üst qapaqlarına çəkilməli.

Göz qaralması halları bir başa gözlərlə əlaqədər olmasa da, qeyd edirəm ki, bu halı gündə bir dəfə 1 stəkan suya 1 ədəd limon sıxıb içməklə müalicə etmək olar.

Gözə qan sızarsa, 15qr sumaqı 100ml suda vaxt odada yarısı qalana qədər qaynadıb süzərək həmin sudan gözə damızdırın. Qan ləkəsi bu dəm əriyib yox olar.

Gözə qan sızması zamanı 15qr qovrulmuş noxud və 10qr üzərlik toxumu birlikdə un kimi edilib ələkdən keçirilsin, sonra üzərinə azacıq güləb əlavə edilib yoğrulsun və bu sıyıq 2 parça tənziyə yaxılıb yatarkən gözlərə bağlansın. Bu gözlərdən qanı təmizləyir, gözün görmə qabiliyyətini artırır.

Gözlərə qan sızanda əzəvay şirəsi gözlərə sürtülür, o da qanı təmizləyir, həm də iltihabı sağaldır.

Gözə qan sızması hallarında noxud və eyni miqdarda üzərlik toxumu tam üyüdülsün, üyüdülmüş qarışıqdan 2 x/qasığı götürüb bir fincanda 2 ədəd yumurtanın ağı ilə qarışdırılır və alınmış sıyıq xəstənin alınına tənziyə yaxılır.

Gözə ağ ləkə düşərsə, əlacı ağ süsənin şirəsi ilə bərabər gül suyu qataraq gözlərə damızdırılırsa, ləkələri yox edər.

Çay tikanı yağından gözün büynuzlu qışasını sağaltmaqda isti-fadə olunur. Müasir tibb alimləri bu ilahi nemətin hətta zədələnməmiş büynuzlu qışanı bərpa etdiyini elmi təcrübələrlə sübut etmişlər.

Göz xəstəliklərində çobanyastığını toz halına salıb gündə 2 dəfə buruna çəkilərsə, faydası çox olar. Eyni məqsədlə 2 x/qasığı çobanyastığı 1 stəkan qaynar suda 1 saat dəmlənib süzülür və həmin su ilə gündə 2 dəfə gözlər yuyulur.

Gözün selikli qışasının iltihabında peyğəmbər çiçəyi ləçəklə-rindən 2 çay qaşığı 1 stəkan qaynar suda 1 saat dəmləyib süzülərək gündə 2 dəfə gözlər yuyulur.

Gözdə milvari suyu (katarakt) olarsa, kəsni şirəsi gözlərə sürtülür və eyni zamanda 1 çay qaşığı cirə 1 stəkan suda dəmlənərək gündə 1 stəkan içilir.

Gözlərin sulanması hallarında küncüt tozu isladılaraq sürmə kimi gözlərə çəkilməli.

Kirpiklərə qulluq etmək üçün, gül suyunda əzveyi əzib göz qapaqlarına sürtün. Bu kirpik tökülməsinin qarşısını alır.

Fındıq külünü keçi piyilə qatıb kirpiklərə sürtmək də fayda var.

Möhtərəm oxucu, dərmanını verməmiş Allah dərd verməz, və biləsiniz ki, verdiyi hər bir dərdə yüzlərlə dərman da göndərib. Əlbəttə, mənim bu haqqda sizlərə çatdıra bildiklərim dəryadan bir damladır. İnşallah faydası sizlərə yetişər.

XƏRÇƏNG XƏSTƏLİKLƏRİ

Xəstəliklərin hər biri üzücüdür, amma hər zamanın, hər dövrün özünə məxsus belə xəstəlikləri vardı. Bir çox xəstəliklər bu gün bizim üçün adi bir termin kimi görünür, amma bir zamanlar bir bəla kimi bəşərin boğazına çökmüşdür. Bu günün ən böyük faciəli bəlası bəlkə də xərçəngdir. İnsanlar onun adını çəkməyə belə çəkinirlər. Ən böyük faciə də odur ki, bir zamanlar qocalara aid edilən bu xəstəlik bu gün gənc nəslin arasında yayılmağa başlamışdır. Bu xəstəliyin haqqında bir çox nəzəriyyələr sürülmüş, amma dəqiq yaranma səbəbi açıqlanmamışdır. Tibb elmində söz sahibi olanlardan bir qismi xərçəngin virus təbiətli olduğunu, bəziləri toksin təbiətli olduğunu, bəziləri hüceyrə mutasiyası olduğunu söyləyir. Ən başlıcası odur ki, bugünkü nəslin həyat tərzini və qidalanması xərçəngin geniş yayılmasına səbəb olub. Əlbəttə, bu xəstəliyin tarixi çox qədimlərə gedib çıxır. Eramızdan əvvəl yaşamış Hipokrat bu xəstəlikdən söz açıb. Ondan da əvvəl, eramızdan 3730 il qabağa aid olan Ebers antik əl yazmalarında qorxulu şişlər haqqında qeydlər aşkarlamışdır.

Əbu Əli ibn Sina öz dövründə bu xəstəliyin müalicəsi ilə məşğul olmuşdur. Onkologiya elmi isə 100 il əvvəl formalaşmışdır. Maraqlıdır 5 min ərzində son 100 ilə qədər xərçəng xəstəliyini, nə kimya terapiyası, nə də şüalanma ilə müalicə edirdilər, təbiblər.

Müxtəlif təbabət kitablarında, müxtəlif şəxslərin şəxsi məqalə və qeydlərində sağalmaz damğası vurulmuş bu xəstəliyin sağalıb aradan getdiyinə tez-tez rast gəlmək olur. Sadəcə bu haqqda məlumat ya qəsdən yayılmır, ya da inamsızlıq şüurlarda hələ də dərin kök salıb. Xərçəng xəstəliyi üzrə dərman istehsalçıların da bu haqda qorxu formalaşdırdığı danılmaz faktordur.

Mənim demək istədiyim odur ki, xərçəng xəstəliyi ta qədim zamanlardan cürbəcür adlarla, ən çox da yaman şişlər adı ilə məşhur olmuş və ta qədimlərdən təbiblər müalicəsi ilə məşğul olmuşdur.

Dünya tibb və təbabət ustadları bir çox bitkilərin xərçəngin müalicəsində çox faydalı olduğunu qeyd edirlər. Xərçəng xəstələri adı qatırquyruğu, ağ turp, sarımsaq, daşdələn, toz ağacı köbələyi, gicitikən, adi

yovşan, yarpız, zəfəran, süsən, əvəlik, turşəng kimi bitkilərdən gündəlik qəbul etməyi məsləhətdir. Bu bitkilərlə daha yaxşı nəticəni xəstəlik geniş yayılmadan əldə etmək daha asan olur. Dünya statistiklərinin verdiyi məlumatlara görə, bizim çox adi saydığımız zökəm xəstəliyindən ölənlərin sayı xərçəngdən ölənlərin sayından dəfələrcə artıqdır.

Xərçəng xəstəliyinin müalicə və profilaktikasında tərkibində antioksidant maddələr olan bitkilərə - qırmızı pazı, qaragilə, qara kəndəlaş, mərcəngilə, meşə əməkəməci, qırmızı kələm və onların şirəsinə çox önəm vermək məsləhətdir, xəstələr bunların qarışıq şirəsindən gündə 2 dəfə 1 stəkan içsələr faydası çox olar.

Bu bitkilərin hər birinin ayrı-ayrılıq da da faydası az deyil. Bal ən güclü antioksidant-yəni zəhərli maddələri orqanizmdən xaric edən nemətdir. Bu baxımdan arı cəsədlərindən alınan məhlul çox faydalıdır, belə ki, tək xərçəngin müalicəsində faydalı olmaq deyil, həm də xərçəngin müalicəsində işlədilən kimya terapiyanın və şualandırmanın ziyanlı qalıqlarını orqanizmdən zərərsizləşdirib çıxartmaqda əvəzsizdir.

Bir çox dünya xalqlarının, o cümlədən postsovet ərazisi xalqlarının tibb və Təbabət ustadları xərçəng xəstəliyinin müalicəsində sincan otu, qıfotu, üç rəngli bənövşə, çobanyastığı, dərman şahtərəsi, gicitikən, bağayarpağı kimi bitkilərin dəmləməsi, spirtli cövhəri, və yaxud yaxı məhləmindən müvəffəqiyyətlə istifadə edildiyini qeyd etmişlər. Əziz oxucu, otlar, çiçəklər ağır xəstəlikləri müalicə edə bilməz,- fikrini qəbul etməyin.

Çünki bu fikir özü-özlüyündə yanlışdır. Məlumdur ki, bəzi bitkilərin bir damla şirəsi insanı öldürə bilər, zəhərləyə bilər, bir damla ilan zəhəri insanı öldürdüyü kimi. Necə ola bilər ki, bitkilərin, canlıların mənfi təsiri olsun, müsbət təsiri olmasın. Bitkilərlə müalicə min illərin təcrübəsindən uğurla çıxmış bir vasitədir.

Belorus təbiblərinin qeydlərinə görə, iri at pıtrağı dəmləməsindən (həm çiçək həm də kök) xərçəng müalicəsində çox müsbət nəticələr əldə etmişlər. Qaraçay-Çerkez təbibləri isə xərçəngin müalicəsində adi pıtraq otunun çiçəklərindən alınan cövhərlə xərçəngi müalicə etdiklərini və müvəffəq olduqlarını qeyd etmişlər.

Bolqar təbabətində xərçəngin çaqqal qanqalı bitkisi ilə sağaldı-ğından söhbət açılır. Acı qovuş-qəncir otu və onun çiçək və kök hissəsindən,

həm qədim təbabətdə, həm də günümüzdə xərçəng müalicəsində istifadə olunur.

Xərçəngi müalicə etmək üçün gicitikən yarpaqları, kəklikotu və oğul otu birlikdə qynadılır, süzülüb azacıq bal əlavə edərək gündə 3-4 stəkan içilməlidir.

Təbiblərin qeyd etdiklərinə görə, ilkin xərçəngi sağalda biləcək bir dərman 100qr gicitikən toxumu (üyüdülmüş), 100qr arı tozu və 500qr balın qarışığıdır ki, gündə 3 dəfə 1x/qaşığı qəbul edilir. Bu dərman xərçəngin çox yayılmış həddində orqanizmin müqavimətini artırır, xəstənin ümumi vəziyyətini yüngülləşdirir. Bu gözəl dərmanı illərlə, bezmədən qəbul etmək olar. Bunun tibbi müalicə üsulu ilə heç bir ziddiyyəti yoxdur. Yəni hər ikisini eyni vaxtda etmək olar.

Xərçəngin müalicəsində gündəlik üyüdülmüş kətan toxumunu gicitikən yarpaq və toxumları ilə birlikdə dəmləyib içmək məslə-hətdir. Təbiblərin fikirlərinə görə, sarımsaqdan çox istifadə edənlə-rin xərçəngə nadir hallarda tutulması, eləcə də sarımsaqla xərçəng xəstəliyini müalicə oluna bilməsi danılmaz həqiqətdir.

Eyni şeyi xurma haqqında da söyləmək olar. Xurmadan tez-tez istifadə etmək orqanizmin xərçəngə tutulma riskini azaltdığı kimi, artıq xəstələnmiş insanın da müqavimət gücünü artırır. Bu baxımdan kəvər yemək də çox önəmlidir.

Bəzi təbiblər buyurmuşlar ki, yuxarıda qeyd edilən reseptə, 100qr gicitikən toxumu, 100qr arı tozu, və 500qr bal daxildir. 100qr pazı toxumu (üyüdülmüş) əlavə olunsə, faydası daha çox olar. Eyni qaydada yəni gündə 3 dəfə 1x/qaşığı qəbul edin.

Azərbaycan xalq təbabətində xərçəng xəstəliyinin müalicəsində tilli ağ çətir bitkisinə daha çox önəm verilmişdir. Sibirdə yaşayan türk soylu xalqlar isə ta qədimlərdən bu günə it cəfərisi bitkisinin cövhərindən bütün bəd xassəli şişlərin və gec qurtaran yaraların müalicəsində müvəffəqiyyətlə istifadə edirlər.

Belorus təbibləri isə qan qırmızı ətirşahın kökündən alınan cövhərlə hər növ xərçəngi müalicə etməyin mümkün olduğunu söyləmişlər.

Qafqaz təbabətində adi və bəd xassəli şişləri müalicə etmək üçün ta qədim zamanlardan şüvərən yarpaqlarından alınan cövhərdən istifadə olunub.

Çin təbirləri də it üzümü bitkisinin yarpaq və kök qabıqlarından alınan cövhərə üstünlük vermişlər.

Xalq təbabətində qeyd olunur ki, bir illik sərtək otundan alınan məhlulla daxildə olan adi və bəd şişləri müalicə etmişlər. O cümlədən südləyən günəbaxan bitkisi ilə də həm bəd xassəli şişləri, həm də ziyilləri müalicə etmişlər.

Əbu Əli ibn Sina zamanəsində bəd xassəli şişlərin müalicəsi ilə ciddi və müvəffəq bir şəkildə məşğul olmuşdur və öz əsərində bu xəstəlik üçün önəmli bir bitki kimi ağ su zanbağını və onun kökündən alınan cövhəri qeyd etmişdir.

Buğumlu qaraşəngi bitkisinin cövhərini xərçəngə qarşı Abxaz təbirləri daha çox istifadə edirlər.

Həmişəcəvan otu (öskə otu) yarım parazit bitki olaraq dağlıq yerlərdə, başqa ağacların budaqlarında inkişaf edir. Ta qədimlərdən xərçəng xəstəliyinin dərmanı sayılır, belə ki onun haqqında eramızdan əvvəl yaşamış qədim yunan alimi Hipokrat söz açmışdır. Bu bitkinin 10%-li spirtli məhlulundan gündə 3 dəfə 30 damcı içmək çox fayda verir. Sağalmayan və bəd xassəli olan yaraları sağaltmaq üçün su ilə qatılmış 6%-li spirtli məhluldan istifadə olunur ki, onunla yaraları təmizləyirlər.

İspaniya dovşan kələmi bəd xassəli şişləri müalicə edir, bunun üçün onun təzə yarpaqları şişlərin üzərinə qoyulur. Bu bitkidən hazırlanan məhləmlə hər növ xərçəngi müalicə etmək olur.

Belorus təbirləri isə dovşan kələminin başqa növünə - acı dovşan kələminə daha çox üstünlük verirlər və onu müvəffəqiyyətlə istifadə edirlər.

Qədim təbabətdə xərçəngin müalicəsi üçün tövsiyə olunmuş bitkilərdən biri də qırxbuğum bitkisidir ki, ondan bir çox təbirlər bu gündə istifadə edirlər.

Bənövşə gülü ən çox yayılmış bitki kimi bir çox xəstəliklərdə işlədilir. Maraqlıdır ki, hələ 1905-ci ildə İngiltərədə çıxan məşhur tibb jurnalı “Lancet” keçən əsrin tanınmış tibb alimi doktor Herdenin məqaləsini dərc edir. Həmin məqalədə doktor Herden bən-övşə cövhəri ilə xərçəngin sağaldığından söhbət açır.

Çin təbirləri də ta qədim zamanlardan bu bitkinin mancuriya bənövşəsi adlanan növündən xərçəngə qarşı istifadə etmişlər.

Ağız və boğaz nahiyyəsində əmələ gələn bu şişlərin müalicəsində təbiblər yarpız, bağayarpağı, zirə dəmləməsi ilə qarqara etməyi tövsiyə edirlər.

Mədə-bağırsaq nahiyyəsindəki bəd şişləri, yəni xərçəngi müalicə etmək üçün, çətirvari isitmə otu (sarılıq otu), adi yovşan, bulaq otu otlarının dəmləməsindən gündə 3 dəfə 1 stəkan için.

Litva xalq təbabətində mədə-bağırsaq xərçəngini müalicə etmək məqsədilə bataqlıq kəcəvəri, zirə, dazıotu, adi ardıc, sümürgən, kəklikotu, palıd qabığı, çöl qatırquyruğu, solmaz çiçək, gülüm-bahar, uzun boylu andız kimi bitkilərdən müvəffəqiyyətlə istifadə olunur və müsbət nəticə aldıkları haqqında məlumat verilir.

Müasir dövrümüzdə statistikaya görə, işğal olunmuş Fələstin torpaqlarında yaşayan yahudilərin arasında xərçəngdən ölüm halları bütün dünyaya nisbətdə qat-qat azdır. Yəqin düşünürsünüz ki, əlbəttə onlar ağıllıdirlər, yəqin yeni dərman tapmışlar. Yanılırsınız, sadəcə onlar öz qondarma ölkələrində kimya terapiya və radioterapiya (şua müalicəsi) üsullarını qadağan etmiş, xərçəngi yalnız və yalnız təbii dərmanlarla müalicə edirlər.

Bütün dünyaya isə xərçəngi müalicə etmək üçün yeni-yeni kimyəvi dərmanlar, yeni-yeni şualandırma cihazları satırlar. İstərdim düşünəsiniz!

Sibir təbibləri mədə-bağırsaq xərçənginin müalicəsində sümbül-vari qarğaotunun ot və giləmeyvəsindən istifadə edirlər.

Qaraçay-Çərkəz təbibləri dilimvari fırça otundan qatı məhlul hazırlayıb mədə xərçəngini və yarasını onunla müalicə edirlər. Həmin məhluldan məlhəm kimi döş şişlərinin üstünə yaxı qoyurlar.

Holland təbiblərinin qeydlərinə əsasən, dəfnə gilənardan südlə qaynaraq cövhər hazırlayıb onunla bütün bəd xassəli şişləri, xüsusən də mədə xərçəngini müalicə edirlər.

Təbiblərdən bəziləri isə qeyd edirlər ki, mədə bağırsaq xərçəngində daha çox bataqlıq ağ su tərəsinin çiçək, yarpaq və kökündən alınan cövhərin faydası vardır.

Müasir təbabətdə düz bağırsağın xərçəngini müalicə etmək üçün pişik otu, yarpız, adi yovşan, badyan, dəmləməsindən daha çox istifadə olunur.

Süd vəzləri xərçəngində tövsiyə olunur ki, sincan otu, badyan və

armud şirəsinin qarşığından məlhəm kimi istifadə olunsun. Bu məqsədlə adi canavar giləsinin qabıq və kök hissəsindən hazırlanan məlhəmlə yaxı qoymaq lazımdır.

Çin təbabətində süd vəzlərinin və mədə-bağırsağın xərcəngində yeyilən tülpan soğanından, qarşılıqlı çox saylı sünbüldən, koreya şamından geniş istifadə edirlər.

Uşaqlıq nahiyyəsində əmələ gələn xərcəngi sağaltmaq üçün daş-dələ, cirə, yarpız, yovşan, çobanyastığı dəmləməsi çox faydalıdır.

Cinsiyyət orqanlarının xaricində olan xərcəngi müalicə etmək üçün təbiblər qızıl ağac, mürdəşər, sarı süsən bitkilərinin cövhər və məlhəmindən istifadə etməyi, cinsiyyət orqanlarının daxilində olan xərcəngi müalicə etmək üçün isə sarımsağı əzərək südlə qarışdırıb həm xəstə nahiyyəyə yerləşdirməyi (tampon vasitəsilə), həm də gündə 2 dəfə 1x/qasığı qəbul etməyi tövsiyə etmişlər.

Dəri xərcəngində dəmrov otu, sincan otu, maya sarmaşığı, adi dovşan kələmi, mərcəngilə, moruq şirə və məlhəmi məsləhətdir.

Məşhur tibb alimi Q.Nandelşat qeyd edir ki, dəri toxumalarında əmələ gələn xərcəngi dəmrov otu cövhəri ilə tam müalicə olunduğuna özü şahidlik etmişdir.

Sifətdə və ümumiyyətlə, dəridə olan xərcəngi müalicə edib sağaltmaq üçün 100qr pazı toxumunu üyüdərək 1 stəkan pazı şirəsi və 12 stəkan zeytun yağı ilə qatararaq tam buxarlanana qədər qaynatmaq gərəkdir, geridə qalan kremvari məlhəmi xəstə nahiyyəyə gündə 2 dəfə çəkəndə sağaldar.

Dəri xərcəngində çiçək soğanından alınan məlhəm faydalıdır.

Türk təbiblərinin dəri xərcəngini müalicə etmək üçün bir reseptləri vardır ki, mürəkkəb tərkibli olmasına baxmayaraq asan əldə olunan bitkilərdən təşkil olunmuşdur: 500qr pazı şirəsi, 50qr misvak çubuğu (misvak diş fırçası kimi məşhur olan kəsilmiş çubuqlar halında satılır), 50qr üyüdülmüş pazı toxumu, 50qr söyüd qabuq və pöhrən yarpağı, 150qr zəkkum ağacının yarpaq və çiçəkləri, 150qr zeytun yağı, 150qr dəfnə toxumu yağı, 50qr çörək otu yağı qarışığının suyu tam buxarlanana qədər birlikdə qaynadılır, sonra sıxılaraq süzülür. Alınmış məhlulə 1 ədəd pensillin tozu, 50qr söyüdü yarpaq, qabuq və çubuq və çubuğun külü, 50qr arı mumu qarışdırılıb qurtarmayan yara və xoralara, dəri və üz

xərçənginə krem kimi çəkilir.

Ukrayna təbibləri maraqlı bir faktı qeyd etmişlər ki, ağ ciyər xərçəngini sarmaşıqvari yer sarmaşığı bitkisinin dəmləməsindən istifadə edərək sağaltmaq olur.

Qara ciyər xərçəngində daha çox fayda verən əkin anaqallisi bitkisinin yerüstü hissəsindən alınan cövhəridir ki, faydası coxdur.

Quş üzümünün yarpaq və meyvəsindən alınan cövhərlə qan xərçəngini müalicə etmək mümkündür.

Bəli, Allah öz nemətlərini əsirgəməmiş, bizim hər dərdimizə neçə-neçə dərman yaratmışdır. Bütün bunları bəşər tarixi adlı təcrübə laboratoriyası sınaq-süzkəcdən keçirib ən faydalı saydıqlarını bizim ixtiyarımıza qoymuşdur. Yetər ki, axtaraq, bu dərd sağalmaz dərddir, deyib ümitsizliyinə qapılmayaq. Bilin ki, hər bağlı qapının bir açarı vardır. Allahın ümid qapısı isə heç vaxt bağlanmaz. İnşallah ki, bizim də zəhmətimiz hədəfə getməz, bir kəsə bir faydası toxunar, bu zəhmətlə yığılmış reseptlərin dərdlərə dəva olacağına ümidvaram. Şəfa tapan mənə də duaları ilə yad edər.

İSTİFADƏ OLUNMUŞ ƏDƏBİYYAT

1. *Qurani Kərim*
2. *M.M. Reyşəhri. Tibbi hədislər toplusu.*
3. *Ş.Qədimov. Şəfa ensiklopediyası.*
4. *M.Y.Şirvani. Tibbnamə.*
5. *Ə.Müstəfəri.,M.Xəlili. Şəfa çeşməsi.*
6. *F.Ləmbərani. Xalq təbabəti.*
7. *İ.Mustafayev.,M.Qasimov. Azərbaycanın faydalı bitki sərvətləri.*
8. *İ.Dəmirov., Ə.Şükürov. Dərman bitkiləri*
9. *N.Göyüşov. Xalq təbabəti xəzinəsindən.*
10. *S.Ə.Şubbər. Məsum İmamlardan (ə) Tibbnamə.*
11. *S.Əfəndiyev., A.Rəcəbov. Min dərd varsa.*
12. *N.Göyüşov., H.Mehdiyeva. Xalq təbabətinin izi ilə.*
13. *F.Ələkbərov. Şərq təbabəti cinsi həyat haqqında.*
14. *R.Abdullaoğlu. Həyat imzası.*
15. *İbn Sina. Görüntülər. (tərcümə: R.Abdullaoğlu).*
16. *M.Sezer. Alternativ tıp.*
17. *S.Desorxi. Peyğəmbər və İmamların tibbi. (farsca).*
19. *K.Madəm. Cənnət meyvələri ilə tanışlıq. (farsca).*

20. С.Я.Соколов., И.П.Замотаев. *Справочник по лекарственным растениям.*
21. И.А.Губанов., В.И.Тихомиров., К.В.Киселева., В.С.Новикова. *Луговые травянистые растения.*
22. Д.С.Степанюк. *Тайная мудрость знахаря.*
23. В.Ю.Капранов., Р.Хашим. *Мудрость веков.*
24. И.А.Демиров., Д.З.Шукюров., И.Прилипка., Б.Керимов. *Лекарственные растения Азербайджана*
25. Г.Тиморева. *Травник лекарственных растений и их применение.*
26. А.Ф.Синяков. *Рецепт народной медицины.*
27. *Как лечились наши деды.*
28. В.Д.Линник. *Лекарственные травы.*
29. Е.А.Ладынина. Р.С.Морозов. *Траволечение.*
30. А.Ф.Синяков. *Лечение пылью.*
31. V.D.Kazmin. *Zəlilər sizin ən yaxşı təbibinizdir.*
32. M.Tahiri. *İslam şəriətində sağlamlıq.*
33. И.А.Кассирский. *Справочник терапевта.*
34. *Атлас нормальной анатомии человека.*

KİTABDA ADI ÇƏKİLƏN QIDA VƏ BİTKİLƏRİN ADLARI **(*azərbaycanca - rusca - ingiliscə*)**

Günəbaxan südləyən - Молочай солнцегляд - *Euphorbia helioscopia*

Başınağacı - Калина обыкновенная - *Viburnum opulus*

Armud - Груша *Pyrus - Communis*

Heyva - Айва - *Cydonia oblonga*

Nar - Гранат обыкновенный - *Punica granatum*

Alma - Яблоко - *Pyrus malus*

Zəfəran - Шафран посевной - *Crocus sativus*

Cirə - Анис обыкновенный - *Anisum vulgare*

Mərsin ağacı - Мирт обыкновенный - *Myrtus communis*

Nanə - Мята перечная - *Méntha piperíta*

Kərəviz - Сельдерей пахучий - *Apium graveolens*

Zeytun - Маслина - *Olea*

Limon - Лимон - *Citrus limon*

Dəvə dikanı - Верблюжья колючка - *Alhagi pseudalhagi*

Sənaməkki - Кассия - *Cassia*

Üzüm - Виноград культурный - *Vitis vinifera*

Yemişən - Боярышник - *Crataegus*

Qatırquyruğu - Хвощ полевой - *Equisetum arvense*

Öskə otu - Омела белая - *Viscum album*

Qıf otu - Барвинок малый - Vinca minor

Boymadərən - Тысячелистник обыкновенный - Achillea

Öküzgözü gülü - Арника горная - Arnica montana

Dadı out - Зверобой продрявленный - Hypericum perforatum

Oğul otu - Мелисса лекарственная - Melissa officinalis

Xoruz gülü - Адонис весенний - Adonis vernalis

Bədmüşk (piş-pişə, söyud) - Ива козья - Salix caprea

Darçın - Корица - Cinnamomum verum

Qızıl gül - Роза дамасская - Rosa damascena

Cökə - Липа крупнолистная - Tilia platyphyllos

İnci çiçəyi - Ландыш - Convallaria

Sarımsaq - Чеснок - Allium sativum

Palıd -Дуб - Quercus

Əməkötəci - Мальва - Malva

Ağ su zambağı (nilufər) - Водяная лилия - Nymphaea lotus

Sirkə - Уксус - Vinegar acetic acid

Küncüt - Кунжут восточный - Sesamum orientale

Xurma - Финики - Date palm

Düyü - Рис Oryza - Sativa

Kəkotu - Тимьян (чабрец) - Thymus vulgaris

Badımcın - Баклажан - Solanum melongena

Boyaq otu - Марена красильная - Rubia tinctorum

Hil - Кардамон настоящий - *Elettaria cardamomum*

Gənəgərçək - Клешевина обыкновенная - *Ricinus communis*

Gənəgərçək yağı - Касторовое масло

Mixək - Гвоздика (пряность) - *Caryophyllus aromaticus*

Kişmiş - Изюм - *Currants (seedless raisins)*

Fıstıq - Буковые орехи - *Fagus*

Rəvənd - Ревень лекарственный - *Rheum officinale*

Sarıkök - Желтокорень - *Hydrastis*

Ləvənd otu (qarabaş otu) - Лаванда узколистная - *Lavandula officinalis*

Ayrıq otu - Пырей ползучий - *Elytrigia DESV*

Ənginar - Артишок посевной - *Cynara scolymus*

Asıqovuş (zəncir otu) - Оуванчик - *Taraxacum officinale*

Şalğam (turp) - Редис (репа) - *Brassica rapa*

Keşniş - Кориандр - *Coriandrum sativum*

Öd otu - Зопник - *Phlomis*

Dəmröv otu - Чистотел - *Chelidonium*

Cəfəri - Петрушка - *Petroselinum sativum*

Gilas - Черешня - *Prunus avium*

Yarpız - Горная мята - *Mentha pulegium*

Solmaz çiçək - Бессмертник - *Helichrysum*

Arpa - Ячмень посевной - *Hordeum vulgare*

Güləvər(Peuçəmbər çiçəyi) - Василёк синий - *Centaurea cyanus*

Dağ tərхunu - Пи́жма тыся́челистная - Tanacetum millefolium

Mudarça - Крушина - Frangula

Əvəlik - Шавель - Rumex

Yulğun - Гребенши́к - Tamarix

Sədəf otu - Рута (Седов) - Ruta

Vəzəri (tərə) - Кресс-салат - Lepidium sativum

Buğda - Пшено - Triticum

Quzu qulağı - Шавель кислый - Rumex acetosa

Xardal - Горчица - Sinapis

Noxud - Горох (нут бараний) - Cicer arietinum

Bənövşə - Фиалка - Viola

Müşk cövüzü - Мускатный орех - Myristica officinalis

Adam otu - Адамов корень - Mandragora

Səhləb otu - Салеп (Ятрышник мужской) - Orchis mascula (tuber salep)

Maş lobiyası - Фасоль золотистая (маш) - Phaseolus aureus

Üçyarpaq-oxuyarpaq (su oxu) - Стрелолистник - sagittaria

Böyük pıtrağ ot - Лопух большой - Arctium lappa

Qara misir lələsi - Мак черный - Papaver nigrum

Mina çiçəyi (göyərçin otu) - Вербена лекарственная - Verbena officinalis

İstiot - Черный перец - Piper nigrum

Göysüsən - Ирис - Iris

Хаş-хаş - Мак снотворный - *Papaver somniferum*

Paxla çiçəyi - Боб садовый - *Vicia faba*

Mərzə otu - Майоран - *Majorana hortensis*

Həna (Xına) - Хна - *Lawsonia inermis*

Reyhan - Базилик душистый - *Ocimum basilicum*

Portağal - Апельсин - *Citrus sinensis*

Acı bibər - Перец стручковый - *Capsicum annuum*

Qaraqınıq - Душица обыкновенная - *Origanum vulgare*

Zəncəfil - Имбирь - *Zingiber officinale*

Kamfur - Камфора - *Cinnamomum camphora*

Novruz gülü - Первоцвет - *Primula*

Toxməkan, pərpətöyün, pərpərəng otu, semiz otu (dörd adla tanınır) - Портулак огородный - *Portulaca oleracea*

Yer alması - Топинамбур (земляная груша) - *Helianthus tuberosus*

Gəcavər - Аир болотный - *Acorus calamus*

Yasəmən - Сирень - *Syringa*

Ladan (buxur kolu) - Ладанник (ладанное дерево) - *Boswellia sacra (cistus)*

Yemiş (qovun) - Дыня - *Cucumis melo*

**Kətan (zəyəmək) - Лён - *Linum*
Lobyə - Фасоль - *Phaseolus vulgaris***

Gülxətmi (bəlgəm otu) - Алтей лекарственный - *Althaea officinalis*

Moruq (moşmoruq) - Малина - Rubus idaeus

Ögeyana otu - Мать и мачеха - Tussilago

Şam tumurcuğu - Сосновые почки - Pinus

İspanaq - Шпинат - Spinacia

**Buğa dikani - Татарник колючий (будяк) - Onopordum
acanthium**

Qərənfil gülü - Гвоздика - Dianthus

Toz ağacı - Берёза - Betula

Üç rəngli bənövşə - Фиалка трёхцветная - Viola tricolor

Xora otu (yara otu) - Язвенник - Anthyllis vulneraria

**Buğumlu qaraşəngi - Норичник узловатый - Scrophularia
nodosa**

**İspaniya dovşan kələmi - Очиток испанский - Sedum
hispanicum**

Acı dovşan kələmi - Очиток едкий - Sedum acre

Çətirvari isitmə otu (sarılıq otu) - Желтушник - Erysimum

Bulaq otu - Вероника ключевая - Veronica anagallis-aquatica

Sümurgən otu - Воловик лекарственный - Anchusa officinalis

Sünbülvari qarğa otu - Воронец колосистый - Actaea spicata

Dilimvari fırça otu - Ворсянка разрезная - Dipsacus laciniatus

Dəfnə gilənar - Лавровишня - Laurocerasus officinalis

Bataqlıq ağtərəsi - Белозор болотный - Parnassia palustris

Badyan - Бадьян - Illicium

Canavar giləsi - Волчегородник обыкновенный - Daphne

mezereum

Yeyilən tülpan - Тюльпан съедобный - *Amana edulis*

Qarşıq saylı sünbül - Многоколосник морщинистый - *Agastache rugosa*

Koreya şamı - Корейский кедр - *Pinus koraiensis*

Daşdələn otu - Камнеломка зернистая - *Saxifraga granulata*

Qızıl ağac - Ольха - *Alnus*

Sarı süsən - Ирис ложноаировый - *Iris pseudacorus*

Vaxtsız çiçək - Безвременник великолепный - *Colchicum speciosum*

Sarmaşıqvari yer sarmaşığı - Будра плющевидная - *Glechoma hederacea*

Əkin anaqalısı - Очный цвет полевой - *Anagallis arvensis*

Quş üzümü - Паслён птичий - *Solanum nigrum*

Sumaq - Сумах - *Rhus*

Böyürtkən - Ежевика сизая - *Rubus caesius*

Meşə çiyləyi - Земляника лесная - *Fragaria vesca*

Fındıq - Лещина обыкновенная - *Corylus avellana*

Qarğıdalı - Кукуруза - *Zea mays*

Gicitikən - Крапива двудомная - *Urtica dioica*

Pazı (çuğundur) - Свёкла обыкновенная - *Beta vulgaris*

Uzun andız - Девясил высокий - *Inula helenium*

Qoz - Орех грецкий - *Juglans regia*

Gavalı - Чернослив - *Prunus*

Zoğal - Кизил обыкновенный - *Cornus mas*

Ərik - Абрикос обыкновенный - *Prunus vulgaris*

Şaftalı - Персик - *Prunus persica*

Mərcimək - Чечевица пищевая - *Lens culinaris*

Xiyar - Огурец обыкновенный - *Cucumis sativus*

Balqabaq - Тыква обыкновенная - *Cucurbita pepo*

Soğan - Лук репчатый - *Allium cepa*

Şüyüd - Укроп огородный - *Anethum graveolens*

Zərdə (yerkökü) - Морковь - *Daucus*

Üzərlik - Гармала обыкновенная - *Peganum harmala*

Qartof - Картофель - *Solanum tuberosum*

İtburnu - Шиповник - *Rosa canina*

Sürvə otu(adaşayı) - Шалфей лекарственный - *Salvia officinalis*

Bağa yarpağı (sinir otu) - Подорожник - *Plantago*

Qara qarağat - Смородина чёрная - *Ribes nigrum*

İydə - Пшат (лох) - *Elaeagnus*

Qara çörək otu (qara zirə) - Чернушка посевная (чёрный тмин) - *Nigella sativa*

Dəfnə - Лавр благородный - *Laurus nobilis*

Bibəriyə - Розмарин лекарственный - *Rosmarinus officinalis*

Pişik otu - Валериана лекарственная - *Valeriana officinalis*

Acıyovşan - Полынь горькая - *Artemisia absinthium*

Adıyovşan - Полынь обыкновенная - *Artemisia vulgaris*

İnnab - Зизифус настоящий - *Ziziphus jujuba*

Çay - Чай - *Thea sinensis*

Lütbiyan - Солодка голая - *Glycyrrhiza glabra*

Əncir - Инжир - *Ficus carica*

Kasni - Цикорий обыкновенный - *Cichorium intybus*

Çay tikanı - Облепиха - *Hippophae*

Aloye (əzvay) - Алоэ - *Aloe*

Gülümbahar - Календула лекарственная - *Calendula officinalis*

Qırxburun - Горец птичий - *Polygonum aviculare*

Çobanyastığı - Ромашка аптечная - *Matricaria chamomilla*

Razyana - Фенхель обыкновенный - *Foeniculum vulgare*

Maya otu - Хмель обыкновенный - *Humulus lupulus*

Dam otu - Пустырник - *Leonurus*

Zirə - Тмин обыкновенный - *Carum carvi*

Alıça - Алыча - *Prunus cerasifera*

Qarpız - Арбуз обыкновенный - *Citrullus lanatus*

Bal - Пчелиный мёд - *Mel*

Zirinç - Барбарис - *Berberis*

Badam - Миндаль - *Amygdalus*

Püstə - Фисташка - *Pistacia*

Albalı - Вишня - *Prunus subgen. (cerasus)*

Tut - Шелковица - *Morus*

Südlücə otu - Молочай - Euphorbia

Tütүн (tənbəki) - Табак обыкновенный - Nicotiana tabacum

Kələm - Капуста огородная - Brassica oleracea

İt soğanı və ya ilan soğanı - Гадючий лук - Muscari

Çiçək tozu (güləm) - Пыльца-обножка - Polen

Banan - Банан - Bananas

Xəşənbül - Донник лекарственный - Melilotus officinalis

Pambıq çiyyədi - Хлопчатник - Gossypium

Qızıl çətir - Золотарник - Solidago

Qaytarma otu (bağlıca otu) - Лапчатка

Tərxun - Эстрагон - Artemisia dracunculus

Dalamaz otu - Яснотка белая - Lamium album

Evkalipt - Эвкалипт - Eucalyptus

Zəy - Квасцы - Potassium alum

Kəbabiyyə bibəri - Перец кубеба - Piper cubeba

Quş ərrəyi - Пастушья сумка обыкновенная - Capsella bursa-pastoris

Sabun otu - Мыльнянка лекарственная - Saponaria officinalis

Qulançar (quşqonmaz) - Спаржа - Asparagus officinalis

Nərgiz gülü - Нарцисс - Narcissus

Dəniz kələmi - Морская капуста (ламинария) - Laminaria

Qarabaşaq - Гречиха посевная - Fagopyrum esculentum

Feuxoa - Фейхоа - Feijoa

Adi pıtraq otu - Дурнишник обыкновенный - Xanthium strumarium

İynəli pıtraq otu - Дурнишник колючий - Xanthium spinosum

Zəli (sülük) - Медицинская пиявка - Hirudo medicinalis

Soya - Соя - Soja hispida

Qara gilə - Черника - Vaccinium myrtillus

Yulaf - Овёс посевной - Avena sativa

Əzgil - Мушмула германская - Mespilus germanica

Çəpiş otu - Козлятник лекарственный - Galega officinalis

Misvak - Мисвак - Miswak

Kofe - Кофе - Coffea

Ağ süsən - Ирис беловатый - Iris albicans

Zəkkum ağacı - Олеандр - Nerium oleander

Turunç - Померанец - Citrus aurantium

Adi turşəng - Кислица обыкновенная - Oxalis acetosella

Mərcəngilə - Брусника - Vaccinium vitis-idaea

Sincan otu - Кровохлёбка лекарственная - Poterium officinale

Dərman Şahtərəsi - Дымянка лекарственная - Fumaria officinalis

Çaqqal qanqalı - Бодяк обыкновенный - Cirsium vulgare

Gəvər - Каперсы - Capparis

Tilli ağ çətir - Скандикс гребенчатый - Scandix pecten-veneris

Köbələk - Шампиньон обыкновенный - Agaricus campestris

İt cəfərisi - Вёх ядовитый - *Cicuta virosa*

Ətirşah - Герань кроваво-красная - *Geranium sanguineum*

Şüvəran - Гулявник лекарственный - *Sisymbrium*

Çin itüzümü - Дереза китайская - *Lycium chinense*

İtüzümü - Дереза обыкновенная - *Lycium barbarum*

Sərtək (bir illik sərtək) - Дивала однолетняя - *Scleranthus annuus*

**Günebaxan südləyən-Молочай
солнечный-Euphorbia helioscopia**

Heyva - Айва - Cydonia oblonga

**Başmağacı-Калина обыкновенная-
Viburnum opulus**

**Nar - Гранат обыкновенный - Punica
granatum**

Armud - Груша Pyrus - Communis

Alma - Яблоко - Pyrus malus

Zəfəran - Шафран посевной - *Crocus sativus*

**Mərsin ağacı - Мирт обыкновенный
*Myrtus communis***

Cirə - Анис обыкновенный - *Anisum vulgare*

Nanə - Мята перечная - *Mentha piperita*

Zeytun - Маслина - *Olea*

Kərəviz - Сельдерей пахучий - *Ani*

Limon - Лимон - Citrus limon

**Dava dikani - Вербеновый колпачик -
Alhagi pseudalhagi**

Sanamakki - Кассия - Cassia

Yemisan - Боярышник - Crataegus

**Üzüm - Виноград культурный - Vitis
vinifera**

**Öskə otu - Омела белая - Viscum
album**

Qaturquyruğu - Хвощ полевой -
Equisetum arvense

Qıf otu - Барвинок малый - *Vinca
minor*

Boymadəgən - Тысячелистник
обыкновенный - *Achillea*

Öküzgözü gülü - Арника горная -
Arnica montana

Üzüm - Виноград культурный - *Vitis
vinifera*

Dəzi otu - Зверобой perforated -
Hypericum perforatum

**Oğul otu - Мелисса лекарственная -
Melissa officinalis**

**Xəruz güllü - Адонис весенний -
Adonis vernalis**

Darçın - Корица - Cinnamomum verum

**Bədmüşk (piş-pişə, söyüd) - Ива козья
- Salix caprea**

**Qızıl gül - Роза дамасская - Rosa
damascena**

**Süko - Липа крупнолистная - Tilia
platyphyllos**

Inci çiçəyi - Lancium - *Convallaria*

**Xoruz gülü - Adonis vernalis
*Adonis vernalis***

Sarımsaq - Чеснок - *Allium sativum*

Palıd - Дуб - *Quercus*

Əməkəməsi - Мальва - *Malva*

Ağ su zambəği (nilufər) - Водяная лилия - *Nymphaea lotus*

**Künçüt - Кунжут восточный -
*Sesamum orientale***

Xurma - Финики - Date palm

Kəkotu - Тимьян (чабрец) - *Thymus vulgaris*

Düyü - Рис *Oryza - Sativa*

Badımcan - Баклажан - *Solanum melongena*

**Böyaq otu - Марена красильная -
*Rubia tinctorum***

Kışmır - Июм - Currants (seedless raisins)

Fıstıq - Буконные орехи - Fagus

**Mıxək - Гвоздика (припость) -
Caryophyllus aromaticus**

**Ravand - Ренем лекарственный -
Rheum officinale**

**Гәүдәгәзәк - Клешиевия обыкновенная -
Ricinus communis**

Sarıkök - Желтокорень - Hydrastis

Lavənd otu (qarabay otu) - Лаванда узколистная - *Lavandula officinalis*

Ənginar - Артишок посевной - *Cynara scolymus*

Şalgam (turp) - Редис (пена) - *Brassica rapa*

Ayrıq otu - Пырей ползучий - *Elytrigia*

Açıqövüq (zəncir otu) - Одуванчик - *Taraxacum officinale*

Öd otu - Зонник - *Phlomis*

Damroç otu - Чирокот - Chelidonium

**Arpa - Ячмень посаной -
Hordeum vulgare**

Yarpaz - Горная мята - Mentha pulegium

**Cefari - Петрушка -
Petroselinum sativum**

Solmaz çiçek - Бессмертник - Helichrysum

**Gilas - Черешня - Prunus
avium**

Gülavar (Peşgamber çiçəyi) -
Василёк сіній - *Centaurea cyanus*

Dag torxunu - Пухля тысячелистный
- *Tanacetum millefolium*

Mudarça - Крышнина - *Frangula*

Əyalik - Шавель - *Rumex*

Yulğun - Гребенник - *Tamarix*

Sədalotu - Ruta (Cedon) - *Ruta*

Vazari (tara) - Кресс-салат - *Lepidium sativum*

Bugda - Harmon - *Triticum*

Quzu qulagi - Шавель кислый - *Rumex acetosa*

Xardal - Горчица - *Sinapis*

Vashvuzi - Фиалка - *Viola*

Noxud - Горец (нут бараний) - *Cicer arietinum*

**Müşk cövüzü - Мускатный орех -
Myristica officinalis**

**Adam otu - Адамın köpəni -
Mandragora**

**Sahlah otu - Сален (Ятрышник
мужской) - Orchis mascula (tuber salep)**

**Maş lobiyası - Фасоль золотистая
(маш) - Phasculus aureus**

**Əcuarraq-oxuaraq (su oxu) -
Стрелолистник - sagittaria**

**Böyük pıtrağ ot - Лопух большой -
Aretium lappa**

Qara misir laləsi - Мак черный -
Papaver nigrum

İstiot - Черный перец - *Piper nigrum*

Mina çiçəyi (göyərçin otu) - Вербена
доскартенистая - *Verbena officinalis*

Göylülən - Ирис - *Iris*

Xaş-xaş - Мак ситоварный -
Papaver somniferum

Paхла çiçəyi - Боб садовий - *Vicia faba*

**Marza-otu - Майоран -
*Majorana hortensis***

**Reyhan - Базилек душистый -
*Ocimum basilicum***

**Həna (Xına) - Хна -
*Lawsonia inermis***

Portağal - Апельсин - *Citrus sinensis*

**Acı biber - Перец стручковый -
*Capsicum annuum***

Qizilqin - Душица обыкновенная -
Origanum vulgare

Kamfor - Камфора -
Cinnamomum camphora

Zencatil - Имбирь - *Zingiber officinale*

Novruz gülü - Первоцвет - *Primula*

Toximakan, pərpətyün, pərpərang otu,
semiz otu (dörd adla taminir) - Портулак
огородный - *Portulaca oleracea*

Yer alması - Топинамбур (земляная
груша) - *Helianthus tuberosus*

Gəcəvar - Аир болотный - *Acorus calamus*

Yasəmən - Сирень - *Syringa*

**Ladan (buxur kolu) - Ладанник (ладанное
дерево) - *Boswellia sacra (cistus)***

**Yemiş (qovun) - Дыни -
*Cucumis melo***

Lobyə - Фасоль - *Phaseolus vulgaris*

Kotan (zəyəvək) - Лен - *Linum*

Gülətmi (bəlgəm otu) - Алтей лекар-
ственный - *Althaea officinalis*

Məruq (məşməruq) - Малина - *Rubus
idaeus*

Qorənfəl gülü - Гвоздика - *Dianthus*

Ögeyana otu - Мать и мачеха -
Tussilago

İspanaq - Шпинат - *Spinacia*

Şam tumurcuğu - Сосновые почки -
Pinus

Буға дікәм - Татарник көчкөчй
(булак) - *Onopordum acanthium*

Тоң ағаст - Ырғыз - *Betula*

Üç ranglı banövşә -
Фиалка трёхцветная - *Viola tricolor*

Хора оту (yara оту) -
Язвенник - *Anthyllis vulneraria*

Сүмүргәл оту - Волоник
лекарственный - *Anchusa officinalis*

Булақ оту - Вероника аквәтәсә -
Veronica anagallis-aquatica

Bugumlu qaragəngi - Норичник узловатый - *Scrophularia nodosa*

İspaniya dovşan kələmi - Очиток испанский - *Sedum hispanicum*

Aci dovşan kələmi - Очиток едкий - *Sedum acre*

Səlgəvari işimə otu (sarılaq otu) - Желтушник - *Erysimum*

Sünbülvari qarğa otu - Воронец колосистый - *Astaea spicata*

Dilimvari fırça otu - Воронец раскремль - *Dipsacus laciniatus*

Yuğumlu qaraşəngi - Норичник узло-
ватый - *Scrophularia nodosa*

İspaniya dovşan kələmi - Очиток
испанский - *Sedum hispanicum*

Acı dovşan kələmi - Очиток едкий -
Sedum acre

Səhvəri islama otu (sarıq otu) -
Желтушник - *Erysimum*

Sünbülvari qırğa otu - Воронец
колосистый - *Actaea spicata*

Dilimvari fırça otu - Воронец
разреженный - *Bipsacus laciniatus*

Батақлиқ ағтәраси - Белозор белотный -
Parnassia palustris

Үеуилан тўлран - Тюльпан съедобный -
Amana edulis

Санавар гиласи - Волчегодник обыкновенный -
Daphne mezereum

Қаузық сауыт сүнбелі - Многоколосник
морщинистый - *Agastache rugosa*

Вадуан - Бадьян - *Illicium*

Корея сағи - Корейский кедр -
Pinus koraiensis

**Qus üzümü - Паслён птичий -
*Solanum nigrum***

**Böyürtkən - Ежевика сизая -
*Rubus caesius***

**Məşə çiçəyi - Земляника лесная -
*Fragaria vesca***

Sumaq - Сумах - *Rubus*

Qarıqdah - Кускуруза - *Zea mays*

**Giclikən - Крапива двудомная -
*Urtica dioica***

**Pazı (çuğundur) - Свёкла
обыкновенная - *Beta vulgaris***

**Fındıq - Лещина обыкновенная -
*Corylus avellana***

Qoz - Орех грецкий - *Juglans regia*

**Uzun andız - Денгелл высокий
- *Inula helenium***

Gavalı - Чернослив - *Prunus*

**Zəfər - Кизил обыкновенный -
*Cornus mas***

**Ərik - Абрикос обыкновенный -
*Prunus vulgaris***

Saftalı - Персик - *Prunus persica*

**Mərcimək - Чечевичка пищевая -
*Lens culinaris***

**Xiyar - Огурец обыкновенный -
*Cucumis sativus***

**Balqabaq - Тыква обыкновенная -
*Cucurbita pepo***

Səğan - Лук репчатый - *Allium cepa*

Süydil - Укроп огорошный - *Anethum graveolens*

Zərdə (yerləkkə) - Морковь - *Daucus*

Üzərlək - Гармала обыкновенная - *Peganum harmala*

Qartof - Картофель - *Solanum tuberosum*

İtburmı - Шиповник - *Rosa canina*

Sürvə otu(adaçayı) - Шалфей лекарственный - *Salvia officinalis*

Bağ yarpağı (sınır otu) - Подорожник - Plantago

Qara qarağat - Смородина чёрная - Ribes nigrum

İyds - Пимур (юк) - Elaeagnus

Qara çörək otu (qara zira) - Чернушка посевная - Nigella sativa

Dafna - Лавр благородный - Laurus nobilis

Bibəriyə - Розмарин лекарственный - Rosmarinus officinalis

**Pişik otu - Валериана лекарственная -
Valeriana officinalis**

**Açıyoğan - Полынь горькая -
Artemisia absinthium**

**Açıyoğan - Полынь обыкновенная -
Artemisia vulgaris**

**İnnab - Зизифус настоящий -
Ziziphus jujuba**

Çay - Чай - Thea sinensis

**Lâtbiyan - Солодка голая -
Glycyrrhiza glabra**

Əncir - Инжир - *Ficus carica*

**Каспи - Цикорий обыкновенный -
*Cichorium intybus***

Çay tikani - Облепиха - *Hippophae*

Aloye (azvay) - Алоэ - Aloe

**Gülümbar - Календула лекарствен-
ная - *Calendula officinalis***

**Qırxburun - Горец птичий -
*Polygonum aviculare***

**Çobanyastığı - Ромашка аптечная -
*Matricaria chamomilla***

**Razyana - Фенхель обыкновенный -
*Foeniculum vulgare***

**Maya otu - Хмель обыкновенный -
*Humulus lupulus***

**Dofna gilanar - Лавровишня -
*Lauruscerasus officinalis***

Daş otu - Пустырник - *Leonurus*

**Zirə - Тмин обыкновенный -
*Carum carvi***

Alça - Алыча - *Prunus cerasifera*

Qarpız - Арбуз обыкновенный - *Citrullus lanatus*

Bal - Пчелиный мёд - *Mel*

Zirinc - Барбарис - *Berberis*

Badam - Миндаль - *Amygdalus*

Püsta - Фисташка - *Pistacia*

Albali - Виноград - *Prunus subgen. (cerasus)*

Tut - Шелкокрылка - *Morus*

Südlüce otu - Молочай - *Euphorbia*

Tütün - Табак обыкновенный - *Nicotiana tabacum*

Kolam - Капуста огородная - *Brassica oleracea*

**İt soğanı və ya ilan soğanı -
Гиацинтовый лук - *Muscari***

**Çiçək tozu (güləm) - Пыльца-обножка
- Polen**

Banan - Банан - Bananas

**Xəşənbul - Донник лекарственный -
Melilotus officinalis**

**Pambıq çiyni - Хлопчатник -
Gossypium**

Qızıl çəfir - Золотарник - Solidago

Qaytarma otu (bağlıca otu) - Дамчатка

**Targhun - Эсирпарон -
Artemisia dracunculoides**

**Dalamaz otu - Яснотка белая -
Lamium album**

Evkalipt - Эукалипт - Eucalyptus

Zey - Квасна - Potassium alum

**Kababiya bibari - Перен кубеба -
Piper cubeba**

**Quş arpayı - Пастушья сумка обикно-
венная - Capsella bursa-pastoris**

**Sapun otu - Мыльница
лекарственная - *Saponaria officinalis***

**Qulançar (quşqonmaz) - Спаржа -
*Asparagus officinalis***

Nargiz güllü - Нарцисс - *Narcissus*

**Dəniz kələmi - Морская капуста
(ламинария) - *Laminaria***

**Qara başaq - Гречиха посевная -
*Fagopyrum esculentum***

Feuxon - Фейжон - *Feijoa*

Adi pitraq otu - Дурнишник обыкновенный - *Xanthium strumarium*

İynəli pitraq otu - Дурнишник колючий - *Xanthium spinosum*

Zəli (sələk) - Медицинская пиявка - *Hirudo medicinalis*

Soya - Соя - *Soja hispida*

Qara gila - Черника - *Vaccinium myrtillus*

Yulaf - Овёс посевной - *Avena sativa*

Əzgil - Муммудла германская -
Mespilus germanica

Сарыш оти - Калитник лекарственный -
Galega officinalis

Misvak - Мисвак - Miswak

Ағ сүсән - Ирис беловатый -
Iris albicans

Zəkkum ağacı - Олеандр -
Nerium oleander

Kofe - Кофе - Coffea

Turunç - Помаранец - *Citrus aurantium*

Adi turşang - Кислица обыкновенная - *Oxalis acetosella*

Maraçangıla - Брусника - *Vaccinium vitis-idaea*

Sincan otu - Кровохлебка лекарственная - *Poterium officinale*

Đarman Şahıtarası - Дьяволька лекарственная - *Fumaria officinalis*

Şaqqal qanqah - Бориск обыкновенный - *Cirsium vulgare*

Gavər - Канесца - Capparis

Tilli ağ çəllir - Скандикс гребенчатый - Scandix pecten-veneris

Köbəblək - Шампиньон обыкновенный - Agaricus campestris

It cəfərişi - Вёх ядовитый - Cicuta virosa

Ətirşah - Герань кроваво-красная - Geranium sanguineum

Şüvəgən - Гулявник лекарственный - Sisymbrium

Çin itüzümü - Дереца китайская -
Lycium chinense

İtüzümü - Дереца обыкновенная -
Lycium barbarum

Sartök (bir illik sartök) - Димала өдно-
летний - *Scleranthus annuus*

Hiİ - Кардамон нарезанный - *Elettaria
cardamomum*

TƏBİƏTİN NEMƏTİ - TORPAĞIN ŞƏFAƏTİ

Hacı Novruz Murtuzov

Kompüter yığımı: Ş.Murtuzova

Dizayn işi: A.Bəkiroğlu

Tbilisi - 2020